

BUENA IDEA

Lärarhandledning

Ulla Håkanson
Hans L Beeck

2

SANOMA UTBILDNING

Sanoma Utbildning

Postadress: Box 30091, 104 25 Stockholm

Besöksadress: Alströmergatan 12, Stockholm

Hemsida: www.sanomautbildning.se

E-post: info@sanomautbildning.se

Order/Läromedelsinformation

Telefon: 08-587 642 10

Telefax: 08-587 642 02

Grafisk form: Annika Skoog, Byrån på landet

Illustrationer: Martin Ehrling

Redaktör: Helena Bergmark

Buena idea 2, Lärarhandledning

ISBN: 978-91-622-7432-0

© 2007 Ulla Håkanson, Hans L Beeck och

Sanoma Utbildning AB, Stockholm

Första upplagan

Första tryckningen

Kopieringsförbud!

Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt. Kopiering, utöver lärares rätt att kopiera för undervisningsbruk enligt BONUS-Presskopias avtal, är förbjuden. Sådant avtal tecknas mellan upphovsrättsorganisationer och huvudman för utbildningsanordnare, t.ex. kommuner/universitet. För information om avtalet hänvisas till utbildningsanordnarens huvudman eller BONUS-Presskopia. Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller fängelse i upp till två år och bli skyldig att erlagga ersättning till upphovsman/rättsinnehavare. Undantag från kopieringsförbudet: Sidor märkta ”KOPIERING TILLÅTEN”

Innehåll

Flik

Till dig som ska arbeta med Buena idea 2	1
Webblänkar	1:2
Om du vill läsa mer ...	1:3
Kommentarer till kapitlen	2
Allmänna kommentarer	2:1
Kapitel för kapitel	2:4
Consejos 1–18 med hänvisningar	3
Didaktik	4
Vad är didaktik?	4:1
Vad ingår i kommunikativ förmåga?	4:2
<i>Att förstå</i>	4:3
Att lyssna och förstå	4:3
Att läsa och förstå	4:7
<i>Textens och innehållets betydelse</i>	4:11
<i>Att lära in ord och fraser</i>	4:14
<i>Att lära in grammatik</i>	4:16
<i>Att tala</i>	4:19
<i>Uttal och intonation</i>	4:23
<i>Att skriva</i>	4:24
<i>Översättning till och från spanska</i>	4:26
<i>Att använda språket</i>	4:28
<i>Hur lär man sig?</i>	4:28
Hur fungerar minnet?	4:31
Inlärarstilar	4:32
Att jämföra	4:34
<i>Slow learners</i>	4:34
<i>Att ta ansvar</i>	4:35
Europeisk språkportfolio	4:35
Planering – lärarens och elevens	4:35
Arbete i grupp	4:37
Modell för blankett för planering	4:40
<i>Elevens egen bedömning och utvärdering</i>	4:41
<i>Lärarens bedömning och utvärdering</i>	4:42
Att rätta och bedöma fel	4:44
Att testa alla färdigheter	4:46
Individuella samtal med eleverna	4:48
Förslag till bedömning av test 1	4:4

Kopieringsunderlag till vissa övningar i Libro de trabajo	5
Elevblad	6
Facit till vissa av Elevbladen	7
Tester och facit till testerna samt manus till hörförståelsetesterna	8
Manus till hörövningarna i Libro de trabajo	9
Kartor över Spanien och Latinamerika som overhead	10
Kompletterande aktiviteter	11

Välkommen till lärarpärmen Buena idea 2!

I denna Lärarpärm ges råd och tips till dig som undervisar i spanska och som använder läromedlet Buena idea 2.

Vi vänder oss till alla lärare i denna Lärarpärm. Den som arbetat länge har en samlad erfarenhet, den som är nybliven lärare ska bygga upp en erfarenhet. En del av det vi tar upp kanske kan uppfattas som självklart för vissa, medan det för andra kan innebära en hjälp. Vi hoppas att även den som har erfarenhet av undervisning i spanska kan finna en del av intresse här och att vår Lärarpärm kan ge upphov till givande diskussioner mellan erfarna och nyblivna lärare i spanska.

Vi baserar våra synpunkter på lång erfarenhet av/med inläring och undervisning i spanska, det kan gälla praktisk lärarverksamhet, grund- och fortbildning av lärare i spanska, läroplans- och läroboksarbete, forskning och teoretisk litteratur.

Alla elever är olika. Alla spanskgrupper är olika. Det finns många och varierade övningar i Buena idea. Det betyder inte att alla elever ska göra alla övningar, men alla elever ska göra olika slags övningar. Kreativa uppgifter kan ofta visa vilka formella övningar av språket eleverna behöver mer av.

Tiden vi har till vårt förfogande är begränsad. Vi måste prioritera och välja det som är viktigast för att man ska klara sig i spanskspråkiga sammanhang, för att kommunicera muntligt och skriftligt.

Vi har i Buena idea 2 lagt stor vikt vid att öka läsförståelsen, att öka hörförståelsen och framför allt att arbeta mycket med verb och tempus. Olika tidsformer är av stor betydelse för en meningsfull kommunikation och därför finns för fluten tid inte bara perfekt utan också imperfekt och preteritum. Denna prioritering innebär att annat har fått lämna plats, men även det som inte övas systematiskt i Buena idea 2 finns med i Minigrammatiken.

Kommentarer till kapitlen

Här föreslår vi i vilken ordning de olika momenten kan göras. Det finns naturligtvis många olika sätt. Det beror på hur mycket tid du har till ditt förfogande. Schemat ser inte likadant ut på alla skolor. Lektionerna är av olika längd. Ibland finns det kanske tid för att ta upp vissa bitar, ibland kanske en hel text.

Didaktik

Allt är sammanvävt. Elever lyssnar och talar, skriver. Elever läser och talar, skriver... Därför nämns i *Didaktik* vissa företeelser under flera flikar, men tonvikten har i de olika avsnitten lagts på olika färdigheter och olika aspekter på inläring.

Många vägar leder till målet. Det vi finner viktigt är

- att kommunikationen är det väsentliga
- att eleverna använder språket, var och en på sin nivå
- att bara den grammatik som behövs för varje enskilt avsnitt tas upp och förklaras
- att eleverna alltid vet vad som förväntas av dem
- att eleverna övar sig i att fundera och reflektera över språket och över sitt sätt att lära sig
- att eleverna övar sig i att ta ansvar för sitt arbete och planera sitt arbete
- att läraren ger arbetet en sådan uppläggning att eleven kan ta detta ansvar

Vi önskar dig lycka till i arbetet med Buena idea och hoppas att du kommer att trivas med materialet. Hör gärna av dig till förlaget eller oss om du har synpunkter som du skulle vilja föra vidare.

Ulla Håkanson   Hans L Beeck

Webb-länkar

Officiella dokument (bl.a. gällande läroplan och kursplaner för de moderna språken) hittar du under www.skolverket.se och www.skolutveckling.se (bl.a. Europeisk Språkportfolio).

Att hänvisa elever till att söka på nätet är inte helt lätt. Utbudet är enormt. Ofta ges så många träffar att det nästan är omöjligt för eleverna att välja.

I lärarpärmens avsnitt Textens och innehållets betydelse hänvisas till www.estrelladigital.es, den första digitala dagstidningen på spanska.

Här ges ytterligare några adresser:

Google söker många på. Ge eleverna den spanska adressen: www.google.es

Från adressen till Fortbildningsavdelningen för skolans internationalisering vid Uppsala universitet, www.fba.uu.se, kommer du vidare till t.ex. Språk och IKT (informations- och kommunikationsteknik). Där finns bl.a. en spansk ordlista med IKT-termer.

Två internationella spanskläraryöreningar anordnar årliga konferenser och ger ut dokumentation från konferenserna:

ASELE, "Asociación para la Enseñanza del Español como Lengua Extranjera", www.activanet.es/asociación/asele, e-post: gestion@aselered.org

AEPE, "Asociación Europea de Profesores de Español", www.aepe.us

Vidare har Utbildningsradion ett rikhaltigt utbud för alla stadier: www.ur.se

Instituto Cervantes arbetar aktivt för att sprida spanska språket, spanska kulturen och ordnar fortbildning för lärare i spanska: www.cervantes.es

SMS är ett intressant språk för ungdomar. Det finns lexikon och det finns webb-sidor med adresser och exempel. Páginas web que disponen de diccionarios de SMS y recopilaciones de mensajes SMS:

www.viajoven.com/diccionarioSMS

www.webmovilgsm.com/sms/diccionario.htm

Om du vill göra ordtrutor, ordövningar: <http://school.discovery.com/>

Där hittar du bl.a. Puzzlemaker.

Om du vill läsa mer ...

Litteraturen är omfattande. Här ges några titlar att börja med. Hänvisningar till andra titlar finns i bibliografin till varje verk.

Under *Webb-länkar* hänvisas till de viktiga och officiella dokument som Skolverket och Myndigheten för skolutveckling ger ut, bl.a. gällande läroplan och kursplaner för de moderna språken.

Barth-Nordström, B.-M. (1991) *Medvetet lärande. Strategier för effektivare inläring*, Natur och Kultur, Stockholm

Barth-Nordström publicerade sin bok först på franska, och den har sedan översatts till svenska. Den avser inte i första hand språkinläring, men resonemangen kring själva tankeprocessen är synnerligen relevanta för språkinläraren. Barth-Nordström diskuterar bl.a. hur vi bildar begrepp, hypoteser, drar slutsatser, hur vi jämför. Boken handlar om att ”tänka för att lära sig, lära sig att tänka”.

Enkvist, I. & Gonzalez Ortega, N. (1997) *Encuentros y choques culturales: Suecia, España, Latinoamérica*, Natur och Kultur, Stockholm

Inger Enkvist har en omfattande produktion om hur skolväsendet utvecklats i Sverige och i Spanien, om lärarskicklighet, om spanska tänkare, m.m. Denna bok tar upp kulturella möten mellan Sverige, Spanien och Latinamerika och de konsekvenser som dessa möten ibland för med sig.

Gardner, H. (1994) *De sju intelligenserna*, Brain Books AB, Jönköping

Gardner beskriver teorierna bakom sitt synsätt. En lättäm, schematisk framställning av hans teorier finns i

Gröning, I. (2006) *Språk, interaktion och lärande i mångfaldens skola*, Uppsala Universitet

Förutom teoretisk genomgång av området *Cooperative learning* ingår en intressant närstudie av hur elever i smågrupper arbetar tillsammans, resonerar sig fram och lär av varandra. Studien avser grundskolans mellanår, men är av intresse även för språklärare.

Lundahl, B. (1998) *Läsa på främmande språk*, Studentlitteratur, Lund

I Buena idea finns av naturliga skäl inga långa texter. Bo Lundahls bok kan dock vara av stort intresse då den ger många utmärkta exempel på hur vi kan utveckla läsning på främmande språk.

Malmberg, P., red. (2000) *I huvudet på en elev*, Bonnier Utbildning, Stockholm

Boken är en sammanställning i bokform av den rapport som projektet STRIMS publicerade. STRIMS står för ”Strategier vid inläringen av moderna språk”. Projektet beskrev hur elever i den svenska skolan arbetade när de löste olika språkliga uppgifter. Spanska är ett av de undersökta språken, och ansvarig för den delen är Ulla Håkanson.

Nilsson, L.-G. (1994). Minne, I Nationalencyklopedin, Band 13, Bra Böcker, Höganäs

Den korta artikeln kan vara en bra inledning till kunskap om hur man ser på minnet. I artikeln hänvisas vidare till mer utförliga verk.

Nunan, D. (1991) *Language Teaching Methodology. A textbook for teachers*, Prentice Hall, Hemel Hempstead

Nunan utgår från relevant vetenskaplig teori och kombinerar den med praktiskt klassrumsarbete. *Dictogloss* tas upp på sidan 28.

Oxford, R. (1990) **Language Learning Strategies: What every teacher should know**, Heinle & Heinle Publishers, Boston

Oxford diskuterar inlärastrategier och kombinerar teorierna med konkreta undervisningsexempel.

Sheils, J. (1991) **La Communication dans la classe de langue**, Conseil de l'Europe, Strasbourg

Det första kapitlet beskriver vad som karakteriserar kommunikativ kompetens och vad det innebär för den som lär in och för den som undervisar. Boken ger också talrika exempel på övningar för att öka kommunikationen i klassrummet.

Skolverket (2001) **Språkboken**. En antologi om språkundervisning och språkinläring. Liber Distribution, Stockholm

Boken ger en bakgrund till de nya kursplanerna år 2000, men är av stort intresse fortfarande. Den innehåller många viktiga artiklar som spänner över hela det fält språkundervisningen och språkinläringen omfattar, från kursplaner till bedömning av språkfärdighet och utvärdering. Där kan du läsa om bl.a. ord- och grammatikinläring, läsning, hörförståelse, skrivprocessen, kultur och interkulturalitet, språklig medvetenhet och elevcentrerade arbetssätt.

Tidholm, P.-O. & Lilja, A. (2005) **Fiestas a la sueca**, Svenska Institutet

Svenska Institutet ger ut informativa skrifter om Sverige. I *Fiestas a la sueca* får eleverna ordförrådet för att på spanska berätta om såväl våra traditionella högtider och fester som de nyare San Valentin och Halloween.

Tornberg, U. (2000) **Språkdiraktik**, andra upplagan, CWK Gleerups Utbildning, Malmö

Syftet med boken är att utifrån olika forskningsfält och kunskapsområden, t.ex. läroplansteori, utbildningsfilosofi, pedagogik, psykologi, lingvistik och språkinläringsteori, belysa språkundervisningen i ett didaktiskt perspektiv. Boken vänder sig bl.a. till blivande språklärare i alla språk.

Vygotsky, Lev S. (1986) **Thought and Language**, /Revised/, MIT Press, Cambridge, MA; finns översatt från ryska till svenska av Kajsa Öberg Lindsten

Vygotsky, Lev S. (1999) **Tänkande och språk**, Daidalos, Göteborg

Till Vygotskys teorier om inläring hänvisas i lärarpärmen under avsnitten *Arbete i grupp* och *Hur lär man sig?*.

Wenden, A. & Rubin, J., red. (1987) **Learner Strategies in Language Learning**, Prentice Hall International, London

Inlärastrategier belyses av många olika forskare. Anita Wenden är en de första som talade om metakognitiva strategier, dvs. de strategier vi använder för att planera, genomföra och utvärdera vår inläring.

Kommentarer till kapitlen

Allmänna kommentarer

Tareas och Ejercicios

Buena idea 2 innehåller många olika Tareas och Ejercicios. Tareas ligger i Libro de textos, Ejercicios ligger i Libro de trabajo. I Libro de trabajo ser du i vilken ordning vi föreslagit att Tareas och Ejercicios görs, men det finns förstås många möjligheter. Vad du väljer kan bero på den tid du har till ditt förflöende, vad du vill göra gemensamt med alla elever och vad du vill ge dem att arbeta med på egen hand.

Consejos

För att öka elevernas medvetenhet om hur de kan lära sig spanska finns i Libro de trabajo 18 Consejos. De är utspridda över de olika kapitlen, men alla finns också samlade under flik 3. Ge eleverna tid att läsa Consejos och diskutera om de tycker råden är bra eller inte, om de kanske redan använt sig av det arbetssätt som rekommenderas där. Påminn eleverna ofta om dessa Consejos. Alla Consejos kan inte ligga i början av boken, därför ger vi i kommentarerna till de olika kapitlen ibland tips om en Consejo som kommer längre fram i boken, men vars innehåll du kan kommentera tidigare med eleverna.

Elevblad

I Lärarpärmen ges vid kommentarerna till de olika kapitlen i marginalen hänvisning till elevblad (flik 6). Dessa får fritt kopieras. Elevbladen tar upp läsförståelse, lek med ord, grammatik, egen skriftlig produktion, språket i La Plata-området m.m. I förteckningen över elevblad anges till vilket kapitel elevbladet kan passa eller var det tidigast kan användas. Dessutom finns som elevblad för kopiering vissa övningar i Libro de trabajo (flik 5), där eleverna ska fylla i ord, fraser, former, m.m.

Andra aktiviteter

Elever arbetar olika snabbt. Ibland kanske du vill ha mer material. Därför finns förslag till andra aktiviteter under flik 11. Till en del av dessa finns elevblad för kopiering.

Didaktik

I kapitelkommentarerna ges i marginalen hänvisning till ett fylligt avsnitt om didaktik (flik 4). Där kan du läsa vidare om hur man kan lära in och hur man kan lära ut språk. Exempel på rubriker är: Vad är didaktik? Att lyssna och förstå, Att lära in ord/fraser... I Lärarpärmens innehållsförteckning ser du rubrikerna och kan välja i vilken ordning du vill läsa avsnitten.

Grammatik

Buena idea lägger stor vikt vid verben. Verben är särskilt viktiga i spanskan där ju verbändelsen talar om vilken person det handlar om. Man måste kunna formerna för att förstå innehållet. Tycker eleverna att de glömt mycket från steg 1, visa dem att de nu har en chans att öva in grunderna. Låt alla elever göra även de enkla formövningarna. De som redan kan gör övningarna fort och de som behöver repetition får chans till det.

Tycker eleverna att grammatiska termer är svåra, visa dem på de förklaringar av grammatiska termer som finns på sidorna 119–120 i Libro de textos.

Innehållsförteckningen, som inleder Libro de trabajo, tar under rubriken Grammatik upp den grammatik som är ny och central i varje kapitel. Ord/fraser och förberedande grammatik anges i en egen spalt. Vid kommentarerna till de olika kapitlen anges vad som är ny grammatik. Ibland kommenteras även den förberedande grammatiken.

Minigrammatiken

Vänj eleverna redan från början att själva leta i Minigrammatiken, som ligger i Libro de textos. Det hjälper dem att reflektera och fundera. Då Minigrammatiken är uppställd som de vanliga grammatikböckerna blir det också en förberedelse för att längre fram hitta i en grammatikbok. För att den elev som kanske hunnit längre ska kunna få hjälp ger Minigrammatiken ibland litet mer än den grammatik som övas aktivt i Buena idea. Vid övningarna finns i förekommande fall hänvisning till en aktuell paragraf.

I Minigrammatiken ges också en alfabetisk uppställning över de vanligaste oregelbundna verben (§ 48).

Instruktioner och tilltal

Vi vill vänja eleverna vid att höra så mycket spanska som möjligt. Vid instruktioner till olika uppgifter är det dock viktigt att eleverna så snabbt som möjligt förstår vad de ska göra. Då vinner man tid för arbetet med övningarna. Instruktionerna till Tareas i Libro de textos ges på spanska, men i Libro de ejercicios ges dessa Tareas i svensk översättning. Tilltalet är *tú*, men vid instruktioner till *vosotros* använder vi – vilket är vanligt i Spanien – infinitivformen. Vid Ejercicios ges alla instruktionerna på svenska.

Använd själv spanskan vid korta instruktioner: Escucha, Abre el Libro de textos, etc ... Eleverna förstår genom dina gester vad de ska göra och ibland ser de den svenska översättningen.

Klassrumsfraser

ELEVBLAD 39 OCH 40

Klassrumsfraser finns i Libro de trabajo på pärmarnas insidor. Där ges inom parentes även de grammatiska formerna för *vosotros*. På elevblad 39 och 40 finns övningar på dessa fraser.

Navidad y algunas otras fiestas españolas

Algunos años clave en la historia de España

Algunos años clave en la historia de América Latina

Dessa sidor är tänkta som uppslagssidor och stöd för eleverna. Hänvisning finns vid vissa kapitel. Använd dessa sidor ofta. Vid aktuella händelser i Spanien och Latinamerika kan eleverna ha glädje av att gå tillbaka till tidigare skeenden i spansktalande länder och varje månad finns någon högtid eller fest att kommentera. Orden på dessa uppslag finns i den alfabetiska spansksvenska ordlistan i Libro de trabajo. Arbetet med dessa uppslag blir därmed också en träning i att använda en alfabetisk ordlista.

Inspelningarna

Till Buena idea 2 finns två cd: Lärar-cd 1, som innehåller alla texter och sånger och Lärar-cd 2, som innehåller hörövningarna som står i Libro de trabajo samt hörförståelsetesten som ligger i Lärarpärmen.

Därutöver följer en Elev-cd med varje Libro de textos. Den innehåller alla texter, men av copyrightsäl inte sångerna.

För att underlätta arbetet är numreringen densamma på Lärar-cd 1 och Elev-cd:n. Inspelningarna är gjorda i Zaragoza med professionella röster. I ett par kapitel, kapitel 12 och 13, har talare från La Plata-området i Argentina anlitats. De fyra dialogerna i El español en el mundo (sidorna 52 och 53 i Libro de textos) är intalade av representanter från dessa områden.

Ordlistor

I den styckeordlista som ligger i Libro de textos översätts orden med den betydelse de har i textsammanhanget. Ord som ingår i lästext eller faktatext har markerats med en asterisk (*) för att visa att det viktiga i dessa texter är innehållet. Det räcker med att eleverna *förstår* innehållet. De behöver inte aktivt *lära in* de nya orden. Efter den svenska översättningen ges ibland en hänvisning till respektive paragraf i Minigrammatiken. Till vissa verb ges infinitivformen inom parentes.

Den alfabetiska ordlistan ligger i Libro de trabajo. Där anges vid vilket kapitel ordet tas upp. Ord som eleverna haft i Buena idea 1 ges utan kapitelhänvisning. Vid fria uppgifter och vid översättning till spanska letar eleverna ibland efter ord. Till deras hjälp finns i Libro de trabajo också en svensk-spansk hjälpordlista med de ord vi bedömt vara till mest hjälp.

Sånger

I Libro de textos finns fyra sånger. Du ser i innehållsförteckningen var de ligger. En grovöversättning av sångerna finns i styckeordlistan under respektive kapitel. Sångerna är utspridda över boken, men de kan naturligtvis användas när det passar.

I anslutning till kapitel 18, där instruktioner ges till hur man dansar salsa, finns Celia Cruz och Mi vida es cantar.

Din och elevernas planering

I fortsättningen – under flik 2 – ges kommentarer till de olika kapitlen. Det är du som vet hur mycket tid ni har till ert förfogande, vad som är lämpligt att göra med hela gruppen och vad du vill ge eleverna att arbeta med på egen hand. Därför ges inte detaljer om vad som kan göras på en lektion.

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:7

Kom ihåg att eleverna måste få tid till att ”värma upp” när de kommer till en spansklektion. De kanske kommer från en lektion där de arbetat med helt andra saker. Om de ska redovisa något låt dem då i början av lektionen lyssna på det avsnittet eller ”surläsa” texten.

ATT TA ANSVAR, S. 4:35

Läs gärna, innan du börjar undervisa, framför allt avsnitten om din och elevernas planering, om läxor och om arbete utanför lektionstid. Ett av målen är att eleverna ska bli medvetna om sitt sätt att lära in, att samarbeta och att ta ansvar för sin inläring. Det är du som ger dem redskapen för att ta detta ansvar.

Kapitel 1 ¿Tú por aquí?

Dialogen i kapitel 1 är ett samtal mellan ungdomar med vardagliga fraser och vanliga verb i presens.

Grammatik: verb i presens, *me/te gusta*

Introduktion

Över sommaren har många elever glömt vad de arbetat med. De måste få värma upp sig. Börja med ett samtal, presentation, ni kanske inte känner varandra, det kanske finns nya elever i gruppen.

Texten

Låt eleverna börja med texten till kapitel 1 så att de kommer igång, får lyssna till spanska och prata spanska. Efter ett par lektioner kan du ge dem tid att bläddra i Libro de textos och Libro de trabajo för att själva se vilken hjälp de får, var ordlistor, minigrammatik, etc. finns. Fråga först vilken hjälp de själva tycker de behöver, skriv allt eftersom upp på tavlan och låt dem bläddra i böckerna. Vill du ge dem ett papper att fylla i, ge dem elevblad 1 som innehåller en förteckning över alla delar i böckerna, styckeordlista, alfabetisk, etc.

ELEVBLAD 1

Låt dem lyssna till cd:n – gärna två gånger först utan att se texten, sedan med texten framför sig. Ta halva samtalet först om du tycker avsnittet blir långt. Uppmana eleverna att försöka förstå utan att slå upp orden i ordlistan. Låt dem läsa högt i par. Det hjälper dem att förstå.

Tarea A

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ, S. 4:7

Eleverna läser texten i par och byter roller. Detta är ett sätt att försöka förstå en text. Försök redan från början få eleverna att öva upp sin förmåga att *förstå* texter. Consejo 1 handlar om hur man kan arbeta med en text som är ett samtal.

Tarea B

En av personerna i texten berättar om sig själv: *Me llamo...* Uppgiften blir ytterligare ett sätt att öva in ordförrådet. Eleverna har texten framför sig och berättar i 1:a person.

Tarea C

Detta är en muntlig, lite friare övning. Eleverna läser replikerna på raderna 13–20 och gör sedan små ändringar, byter plats för mötet och byter klockslag. Uppmuntra eleverna att överdriva litet, att låta intresserade.

Viktigt är också att eleverna när de arbetat med en text och vet vad texten betyder övar in samtalet. Här passar det efter Ejercicio 4, där de skrivit ner fraser. Uppmuntra eleverna att överdriva, vara förvånade, beklaga, etc.

Ejercicios 1, 2 och 3

ATT SKRIVA, S. 4:24

Då verben är viktiga, och för att eleverna ska känna att de får en bra start, finns många enkla övningar på former av verben: Ejercicio 1, 2 och 3. Kom ihåg att ge eleverna tid att hitta i Minigrammatiken. Men låt dem också

använda formerna i sammanhang. I 1:C och 2:E skriver de egna meningar. Uppmuntra eleverna att arbeta i par, jämföra med varandra och försöka rätta tillsammans – det blir en sorts processarbete. Till dessa lite friare uppgifter kan inte facit ges. Om du inte hinner under lektionen, ta in och kontrollera att allt blivit rätt, det brukar bli korta texter.

Ejercicios 4, 5, 6 och 7 övar ord och fraser.

Ejercicio 8

Detta är en friare uppgift som eleverna helst ska göra utan att titta i Libro de textos. Den görs i flera steg:

1. Elev A och B formulerar var för sig frågor, lägger till småord.
2. A ställer sina frågor till B, som hittar på egna svar.
3. B ställer sina frågor till A, som hittar på egna svar.

Om eleverna har svårt att minnas, låt dem skriva ner sina frågor, men var noga med att de sedan försöker göra ett ledigt samtal och inte läser innantill.

Hörövningar (Lärary-cd 2, spår 1–3)

Eleverna lyssnar på dig som lärare. De lyssnar på varandra, men det är också viktigt att de hör andra röster. Till kapitel 1 finns tre hörövningar. Consejo 2 handlar om att lyssna och förstå. Ta upp den med eleverna.

Hörövningarna är mycket korta, så det finns tid att lyssna flera gånger. Var noga med att inte bara några elever förstår vad de lyssnar till.

Ejercicio 9 och Ejercicio 11

I dessa svarar eleverna på några frågor.

Följ upp hörövningarna. Låt eleverna jämföra, rätta och sedan öva in. Detta tas upp i Consejo 16, men uppmuntra dem redan nu att alltid öva in när de löst ett problem. Elever lämnar ibland en uppgift för snabbt.

Ejercicio 10 och fotografierna

För att ge eleverna en mjuk start finns till kapitel 1 (och även kapitel 2) ett antal fotografier med korta bildtexter. De som arbetat med Buena idea 1 känner igen motiven som fotografierna tar upp. För nya elever är det en liten introduktion till miljön i spansktalande länder.

Låt eleverna lyssna, läsa tillsammans och göra uppgifterna i Ejercicio 10, som uppmuntrar dem att tala spanska och samtidigt lära sig lite om spansk kultur och vardagsliv.

Uppmuntra eleverna att satsa, att våga försöka. Det är genom att försöka man lär sig. Detta tas senare upp i Consejo 4, men ge eleverna rådet redan nu.

Ejercicio 12

För att kunna berätta vad de tycker om behöver eleverna formerna *me gusta/te gusta*. När de arbetat med innehållet i fotografierna passar Ejercicio 12, där de i korta replikskiften frågar varandra vad de tycker om.

Ejercicio 13

Här fyller eleverna i ord i en text som de har framför sig. Denna lucktext finns också som kopieringsunderlag under flik 5.

Kapitel 2 ¡Cuánto tiempo sin verte!

Eleverna behöver mer uppvärmning och denna text är, liksom dialogen i kapitel 1, ett samtal mellan ungdomar som inte träffats på länge. Samtalet tar upp vardagliga fraser och vanliga verb i presens. I kapitel 2 tillkommer regelbunden perfekt och den oregelbundna formen *hecho*.

Grammatik: verb i presens och perfekt, *hecho*

Texten

Låt eleverna lyssna till texten, gärna två gånger, först utan att se texten och sedan med texten framför sig. Fråga eleverna efter den första avlyssningen om de på svenska kan säga vad texten handlar om. Ta halva samtalet först om du tycker att hela samtalet blir för långt.

Tarea A

Eleverna arbetar sedan med texten genom att göra Tarea A. Uppmuntra dem att försöka förstå innehållet. Att läsa texten högt hjälper dem att förstå.

Ejercicio 1

Innehållet i texten arbetar eleverna vidare med i Ejercicio 1, där de ska hitta vem av de två personerna som säger vad och översätta meningarna till svenska. Eleverna ska mer och mer arbeta på att försöka förstå en text utan att översätta ord för ord. Tala med dem om det. När de läser engelska texter översätter de inte ord för ord.

Ejercicio 1 tar också upp perfekt. Ge eleverna tid att leta i Minigrammatiken. Det är viktigt att de lär sig hur Minigrammatiken är uppställd, då kan de lättare hitta i en grammatikbok längre fram. Ta också med den oregelbundna formen *hecho*.

Till elevernas hjälp finns i Minigrammatiken en alfabetisk förteckning över några oregelbundna verb (§ 48). Där kan man lätt hitta t.ex. oregelbundna participformer. Vänta med att hänvisa eleverna till § 48. Det kan räcka med att de nu i kapitel 2 hittar regelbunden perfekt.

Tarea B

Eleverna skriver ner vad de två personerna gjort.

Tarea C

Eleverna berättar muntligt om Javier och Leonor. Låt dem först skriva några stödord om de vill, men var noga med att de skriver ord och inte hela meningar. Och var noga med att de berättar och inte läser innantill.

Ejercicio 2

I det lediga samtalet ingår många vardagliga fraser. Försök få eleverna att komma på vad fraserna i Ejercicio 2 heter på spanska innan de letar i texten.

Ejercicio 3

När eleverna övat fraserna och verben läser de samtalet i kapitel 2 igen och gör sedan i Ejercicio 3:B ett eget samtal. Uppmuntra eleverna att prata med olika kamrater och uppmuntra dem att våga prata. Man lär sig genom att försöka.

Ejercicio 4

INLÄRARSTILAR, S. 4:32 Detta är en *sopa de letras* som tar upp ord ur det samtal eleverna just läst på sidan 10 i Libro de textos. Denna typ av uppgift passar inte alla elever. Det har inte med kunskaper i spanska att göra utan med inlärarstil. Låt de elever som inte gillar denna uppgift arbeta på annat sätt med ordförrådet, t.ex. förhöra varandra på orden i texten.

Ejercicio 5 (Lärrar-cd 2, spår 4)

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ, S. 4:3
ATT SKRIVA, S. 4:24 Detta är en dictogloss. Gå noga igenom med eleverna både Consejo 3 och de instruktioner som ges vid övningen. De kanske inte har arbetat med denna typ av hörövning tidigare, så ge dem tid särskilt vid denna första dictogloss. Det är inte meningen att de ska skriva exakt den text de lyssnar till, detaljerna behöver inte stämma, de ska få inspiration att skriva på spanska. Eleverna skriver tillsammans en text, diskuterar med varandra. De ska då ta ställning till varandras förslag och kan lära sig mycket genom det. Vad tycker de är rätt och vad är fel?

Ta efter denna övning också upp hur man kan skriva stödord. En del elever vill gärna skriva hela meningar och missar då mycket. Diskutera med eleverna vilka stödord de fått fram här.

Ejercicio 6 och fotografierna

Liksom till kapitel 1 finns 3 fotografier med bildtexter. De som arbetat med Buena idea 1 känner igen de motiv som fotografierna visar. För nya elever är det en liten introduktion till miljön i spankstalande länder.

Låt eleverna lyssna, läsa tillsammans och göra uppgifterna i Ejercicio 6:A, som uppmuntrar dem att tala spanska och samtidigt lära sig lite om Madrid, Santiago de Chile och Don Quijote. Läs med eleverna Consejo 4 om att våga göra fel.

Ejercicio 6:B

ATT VÅGA, S. 4:28 Eleverna lär sig genom att arbeta med delar av språket, med former av verb och med ord/fraser. De ska sedan sätta samman dessa delar till en helhet. I 6:B är de fria att, om de vill, använda texten och fotografierna eller bara berätta om sig själva. I denna typ av övning finns många möjligheter att individualisera. Duktiga elever kan berätta ganska mycket. Men se till att även de inte så duktiga eleverna berättar lite grann, om det så bara blir ett par replikskiften.

Ejercicio 7 – Uttal

UTTAL OCH INTONATION, S. 4:23 I Libro de trabajo finns ett antal korta uttalsövningar. Här i Ejercicio 7 tas uttalet av *j*, *ch* och *ll* upp (Lärrar-cd 2, spår 5). Låt eleverna lyssna och säga efter. Dessa korta uttalsövningar kan du ta upp ibland om du under en lektion vill samla ihop gruppen.

Kompletterande material

ELEVBLAD 3 OCH 4 I elevblad 3 och elevblad 4 övar eleverna ordförrådet.

Kapitel 3 Venezuela

Kapitel 3 är en faktatext om Venezuela. Här är innehållet det viktiga. Alla ord i ordlistan är markerade med en asterisk (*).

Tarea A

När man ska lära sig något nytt är det viktigt att först fundera på vad man kan inom det ämnet. Låt eleverna, innan de arbetar med texten, tillsammans göra en mindmap över vad de vet om Venezuela. Uppmana dem att behålla denna mindmap. I Ejercicio 3 får de ta fram den och fylla i vad de vet efter att ha arbetat med texten.

När de gjort sin mindmap kan du ta upp Consejo 5, där eleverna uppmanas att fundera över vilken sorts text de ska läsa.

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:7
ELEVBLAD 5

Innan eleverna läser texten i kapitel 3 kan du också ge dem elevblad 5, Öva läsförståelse 1.

TEXTENS OCH INNEHÅLL-
ETS BETYDELSE, S. 4:11

Ett av målen i Buena idea 2 är att eleverna ska fördjupa sina kunskaper om spansktalande miljöer. I faktatexter och lästexter är innehållet det viktiga. Betona för eleverna att det viktiga i kapitel 3 är att de *förstår* innehållet och lär sig fakta om Venezuela.

Något om ordförrådet

Uppmuntra eleverna att även här försöka förstå orden innan de slår upp dem i ordlistan. Faktatexterna är naturligtvis svårare än de texter där eleverna ska lära in orden aktivt, men samtidigt är det ett ordförråd som kommer igen i många texter och ett ordförråd som innehåller många internationella ord, t.ex. *república, millones, habitantes, religión, europeos, minoría, oficial, exportación*, etc.

Det är bättre att be elever stryka under/skriva upp de ord de kan i en text än de ord de inte kan för att på det sättet visa eleverna att de faktiskt kan förstå en hel del ord även i en faktatext.

Ejercicio 1

Denna övning är en hjälp för eleverna att kolla om de förstått innehållet.

Tarea B

ATT JÄMFÖRA, S. 4:34

I denna väljer eleverna fem fakta om Venezuela och visar att de förstått genom att berätta på svenska. Inte minst när man lär sig fakta om ett land har man nytta av att jämföra dess fakta med fakta om ett land man känner till. En viktig strategi i all inläring är att jämföra. Uppmärksamma eleverna på detta redan nu. Det tas upp längre fram, i Consejo 18 vid kapitel 13.

Ejercicio 2

I Ejercicio 2 (Lärary-cd 2, spår 6) lyssnar eleverna och fyller i texten, som ger mer information om Venezuela. Elevblad finns för kopiering. Låt alltid eleverna lyssna minst två gånger.

Ejercicio 3

I denna övning kan eleverna ta med sig informationen från den förra övningen, dvs. när de fyller i mer i sin mindmap om Venezuela och rättar eventuellt felaktig information.

Tarea C

Eleverna ska öva sig i att fråga och svara på spanska. De ska också öva sig i att berätta sammanhängande på spanska och då är det ett bra stöd att kunna utgå från ett fotografi eller en bild. Låt de elever som kan berätta på spanska. Men låt de elever som arbetar långsammare berätta på svenska. Då har de visat att de förstått innehållet. Kom ihåg att det är du som prioriterar.

Algunos años clave en la historia de América Latina

I anslutning till kapitel 3 ges längst ner på sidan 13 en hänvisning till *Algunos años clave en la historia de América Latina*. Där ges (på sidorna 60–61 i Libro de textos) några viktiga årtal och fakta i Latinamerikas historia. Dessa sidor (liksom sidorna 58–59 om Spaniens historia) är tänkta som uppslagssidor och stöd för eleverna. Vid aktuella händelser i Latinamerika (respektive Spanien) kan eleverna ha glädje av att gå tillbaka till tidigare skeden i spansk-talande länder.

Orden på dessa uppslag finns i den alfabetiska spansk-svenska ordlistan i Libro de trabajo. Arbetet med dessa uppslag blir därmed också en träning i att använda en alfabetisk ordlista.

Slow learners

Lyssna på eleverna. Om du märker att mycket är svårt för vissa elever gör då andra prioriteringar för dem. De eleverna kanske hör till den grupp som man brukar beteckna som *slow learners* och som har vissa svårigheter. Läs mer om denna grupp elever i avsnittet Hur lär man sig?

HUR LÄR MAN SIG?, S. 4:30

Hörförståelsetest 1, *En la calle*

(Lärary-cd 2, spår 28)

ÖVERSIKT TESTER, S. 8:1

Det finns gott om hörövningar i Buena idea 2 och sex hörförståelsetest ingår.

HÖRFÖRSTÅELSETEST 1, FLIK 8

Hörförståelsen testas på olika sätt. I hörförståelsetest 1 får eleven lyssna minst två gånger:

Uppgift A: Eleverna lyssnar och svarar på frågan om vad personerna som talar heter.

Uppgift B: Här ska eleverna skriva ner – på svenska eller spanska – den information de får om de tre personerna.

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:3

Det är viktigt att alla elever känner att de hinner uppfatta informationen. Låt inte de elever som är snabbast ge svaren på en gång. Då blir det inget spännande för de långsammare att försöka förstå. Här kan eleverna ha nytta av om du tagit upp hur man skriver stödord.

LÄRARENS BEDÖMNING OCH
UTVÄRDERING, S. 4:42

Förslag till bedömning av hörförståelsetesten ges i didaktik-avsnittet under Lärarens bedömning och utvärdering.

Kapitel 4 La isla de Margarita

La isla de Margarita har blivit ett intressant resmål. Den inledande texten

El Caribe är en faktatext, som sedan i *Un barquero* följs av en presentation av Humberto Navarro. Han är fiskare på ön, men han försörjer sig också på att ta med turister i sin båt.

El Caribe

Alla ord i ordlistan till *El Caribe* är markerade med en asterisk (*). Dessa ord tas upp i ordlistan vid varje kapitel där de förekommer. Innehållet är det viktiga. Det räcker med att eleven *förstår* innehållet.

Ge eleverna elevblad 6, ”Öva läsförståelse 2”, innan de läser texten i Libro de textos. De upptäcker att de förstår många ord de inte tidigare sett.

Även kapitel 6 inleds på samma sätt med en faktatext och samma typ av elevblad ges i anslutning till den. Eleverna kan inte ta till sig för många Consejos vid varje kapitel. Consejo 11, som handlar om att förstå ord, tas upp vid kapitel 6, men uppmana redan nu eleverna att fundera.

Tarea A

Här får eleverna berätta på svenska om Karibien.

Tarea B

I Tarea B arbetar de i par, väljer fem fakta var och berättar för varandra på spanska. Var noga med att ge elever som inte är så duktiga chansen att berätta på svenska. De visar att de förstår texten och det kanske kan räcka för elever som ligger på godkänt betyg.

Tarea C

Många elever arbetar med internet. Uppmana dem som vill att söka information på spanska. I Consejo 6 får de adressen till *Estrella digital*, den första elektroniska dagstidningen på spanska.

Ejercicio 1

Vill du arbeta mer med texten finns denna övning, där eleverna visar att de förstått innehållet. De parar ihop delar av meningar och får sedan översätta dem till svenska.

Un barquero

Grammatik:

Raderna 1–4: *acabar de* + infinitiv, *visto*

Raderna 5–40: presens av *hacer*, *venir*, *decir*

I många av uppgifterna uppmanas eleverna att arbeta i par eller i grupp. Vänj dem tidigt vid att arbeta tillsammans, att arbeta med olika kamrater och att diskutera sig fram till lösningar. Detta läser de sedan om i Consejo 10.

ELEVBLAD 6

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:7

TEXTENS OCH INNEHÅL-
LETS BETYDELSE,
S. 4:11

ARBETE I GRUPP, S. 4:37

Att presentera innehållet i texterna

Ta chansen att vara den som introducerar innehållet för eleverna, att väcka deras nyfikenhet. Försök förklara nya ord med omskrivningar, bilder eller konkreta föremål.

Låt alltid eleverna sedan lyssna på den nya texten två gånger. Först utan att ha texten framför sig, sedan med uppslagen textbok. Här kanske du väljer att först introducera raderna 1–4 och låta eleverna arbeta med det avsnittet. Du prioriterar och du vet vilken tid ni har till förfogande.

Raderna 1–4

Ejercicio 2

Eleverna översätter i 2:A de fyra raderna till svenska och återberättar sedan i 2:B texten i 1:a person. De har texten framför sig och byter person. På det sättet övar de in de nya formerna.

Raderna 5–40

Tarea D

I många Tareas uppmanas eleverna att läsa dialogen eller samtalet i par och att byta roller. Detta gör de för att försöka förstå innehållet. Viss hjälp har de kanske fått då du introducerat personerna, förklarat vissa ord. Uppmana eleverna att försöka förstå en text utan att översätta varje rad. När de läser engelska texter översätter de inte mening för mening. Märker du att eleverna behöver det, låt dem översätta tillsammans.

Ejercicio 3

Denna är en övning på ordförrådet. Uppmuntra eleverna att försöka hitta rätt ord utan att ha textbokens text framför sig och sedan kolla med texten. Låt dem arbeta i par när de översätter meningarna i 3:B.

Ejercicio 4

Frågeord behöver eleverna öva ofta för att kunna ställa frågor själva. Fråga först eleverna vilka frågeord de kommer ihåg. Skriv frågeorden på tavlan. Låt dem sedan ha texten framför sig när de gör Ejercicio 4. Det är inte meningen att de ska kunna innehållet utantill.

Kapitel 4 innehåller många verbövningar, från lätta där det bara gäller att sätta verbformer i rätt ordning till de svårare där verben sätts in i ett sammanhang. Eleverna gör dessa verbövningar innan de i Tarea E berättar på spanska om Humberto Navarro.

Ejercicio 5

I denna tas verben *hacer*, *decir*, *venir* upp. Eleverna lär in formerna, försöker hitta dem i Minigrammatiken, jämför formerna och skriver sedan i 5:D rätt översättning av de enskilda formerna.

Läs med eleverna Consejo 7 där de uppmanas att formulera regeln med egna ord. Påminn dem ofta om att formulera regler själva. Då märker de om de förstår regeln. Och ge dem tid att själva leta i Minigrammatiken.

Om elever tycker att grammatiska termer är svåra, visa dem på sidorna 119–120 i Libro de textos.

Ejercicio 6

ELEVBLAD 8 Här övar eleverna *venir* och *hacer* i fraser. Då en del elever kan ha svårt att se hur uppställningen av verben görs i en grammatik, får de i 6:B sätta in verbformerna ur fraserna i rätt ordning. Vill du öva verbet *hacer* mer finns elevblad 8.

Ejercicio 7

Denna övning innebär en kontroll av att de vet var respektive form ska sättas in.

Ejercicio 8

KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:4 Vykortet tar upp även andra verb. Eleverna lär sig hela tiden nya former, men behöver också använda vad de tidigare lärt in. Låt eleverna skriva hela vykortet i sina skrivhäften, inte bara fylla i en verbform. Finns även som kopieringsunderlag. Om du ger eleverna de olika kopieringsunderlagen kräv då att de sparar dem i sin pärm.

ELEVBLAD 9 Låt dem skriva ett eget vykort från en plats de väljer. Underlag finns som elevblad 9. Skriver eleverna om sommaren kan de ha hjälp av bildordlistan *En la playa* på sidan 65 i Libro de textos.

Tarea E och Ejercicio 9

Tarea E är viktig. Där berättar eleverna sammanhängande om personen Humberto Navarro. Som en förberedelse kan de göra Ejercicio 9 som ger frågor på texten. Det kan räcka med att de i Tarea E berättar muntligt då de i Tarea F har en skriftlig uppgift. Men ofta kan skrivuppgifter vara bra som hemuppgifter då var och en får arbeta i egen takt. De skriftliga, berättande uppgifterna visar också dig vad respektive elev behöver öva mer på. Förklara för eleverna att formerna är en förutsättning för att sedan bilda meningar, men att det inte räcker med formerna.

Ejercicio 10

ÖVERSÄTTNING TILL OCH FRÅN SPANSKA, S. 4:26 Här får eleverna översätta några fraser med *acabar de* + infinitiv. Detta är mycket vanliga fraser i spanskt ledigt språk och det är uttryck som man inte kan gissa betydelsen av utan måste lära sig vad de betyder på svenska. Däremot behöver eleverna på detta stadium inte kunna använda *acabar de* + infinitiv när de talar spanska. De kan redan uttrycka perfekt med presens av *haber* + particip.

Ejercicio 11 och Tarea F

ATT SKRIVA, S. 4:24 Dessa båda uppgifter avslutar kapitlet. I Ejercicio 11 väljer eleverna ord och i Tarea F skriver de en egen text. Uppmana dem enligt Consejo 8 att först berätta muntligt, leta efter ord och sedan skriva ner sin text.

Elevernas egna skrivhäften

EUROPEISK SPRÅKPORTFOLIO, S. 4:35 Uppmana eleverna att skriva i egna skrivhäften. De kan då gå tillbaka till vad de arbetat med. Uppmana dem att skriva datum, så ser de – och du – när de arbetat med skrivhäftet. Intressera dig för HUR de skriver. Mycket av inläringen beror av det.

ELEVBLAD 42 Eleverna ska också mer och mer öva sig i att bedöma sina egna prestationer. Elevblad 42 kan användas i samband med Tarea F, men du kan förstås ta upp den bedömningen längre fram.

Kompletterande material

Elevblad 7 Una sopa de letras

Elevblad 8 Lucktext med presens av verbet *hacer*, *hecho*

Elevblad 9 Ett vykort

Repaso 1, kapitel 1–4

Till Buena idea 2 finns fem Repasos, där eleverna kontrollerar om de kan det som tagits upp.

Uppgifterna kommer, liksom i testen, i svårighetsgrad från de lättare till de svårare. Förklara för eleverna att olika typer av uppgifter mäter olika saker. Uppgifter som testar verbformer och ord använder man för att se om eleven klarat det ni arbetat med. Där borde alla elever klara sig bra och där kan man sätta poäng för rätta svar.

LÄRARENS BEDÖMNING OCH
UTVÄRDERING/ATT TESTA
ALLA FÄRDIGHETER, S. 4:46

Friare uppgifter, i *Repaso 1* t.ex. uppgifterna F och G, mäter den allmänna språkförmågan. Där kan man vänta sig större spridning och där ger man ofta en helhetsbedömning.

Ett av målen i Buena idea är kunskap om den spansktalande världen. Därför finns uppgifterna H och I. Uppgift H testar elevernas kunskaper om Venezuela. Uppmana de elever som kan att berätta på spanska, men då innehållet är det viktiga kan det räcka med att elever berättar på svenska. Uppgift I testar både språket och faktainnehållet och kan vara en bra uppgift för de duktigaste eleverna.

Då frågeord behöver övas ofta finns också en uppgift J, där eleverna sätter in frågeord i fraser.

Låt eleverna arbeta på egen hand med Repasos så att de kan bedöma sina *egna* prestationer. Förklara att de måste lösa uppgifterna utan att ta hjälp av böckerna. Endast så blir det en kontroll av vad de kan.

Efter varje Repaso uppmanas eleverna att själva göra en bedömning av hur de klarat sig. Är det något moment de inte klarat ser de lätt i innehållsförteckningen var det momentet tas upp och kan gå tillbaka till de uppgifter som övar detta.

Skriftligt test 1

ÖVERSIKT TEST, S. 8:1
SKRIFTLIGT TEST 1, FLIK 8

I anslutning till varje Repaso finns ett test. Det är ingen idé att elever gör testet innan de klarat motsvarande Repaso ganska bra. Det är du som lärare som prioriterar. Vad behöver din elev som ligger på betyget G klara? Det kanske räcker med att han/hon i stort sett klarat uppgifterna A–F och skrivit ner något i uppgift G och uppgift H för att sedan kunna prova med test 1.

FÖRSLAG TILL BEDÖMNING
AV TEST 1, S. 4:49

Förslag till bedömning ges till detta första test.

Kapitel 5 Se alquiler

Många ungdomar är på jakt efter egen bostad. Kapitel 5 inleds med annonsen *Alquilo habitación*, som är en informativ text om att hyra ut rum i en lägenhet. Den följs av tre annonser på nätet, där ungdomar söker rum, *Busco piso céntrico*, *Buscamos piso compartido* och *¡Hola!*.

Grammatik: räkneord, ordningstalen 1–3

Förberedande grammatik: *se alquiler* (som tas upp aktivt i kapitel 17)

Alquilo habitación

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ,
SURRLÄSNING, S. 4:9

Detta är en annons- och informativ text. I Consejo 9 uppmanas eleverna att läsa texten högt. Låt dem surrläsa sedan de lyssnat på inspelningen. Att läsa texten högt är en bra hjälp för förståelsen.

ATT FÖRSTÅ, S. 4:3
ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ, S.
4:7

Påminn eleverna alltid om att själva försöka förstå och gissa vad orden betyder innan de använder ordlistan. Att ändra vanor är svårt, därför behövs påminnelser.

Ejercicio 1

Här återger eleven först på svenska, sedan på spanska vad som står i annonsen.

Tarea A

Eleverna ska lära in många ord och behöver träna sig i att utnyttja allt som kan hjälpa dem, t.ex. använda bilder och lära in ord i ordfält. Här kan de utnyttja både bilder och att orden hör till samma ämnesområde: lägenhet och möbler. Ta upp det med eleverna redan nu. De får sedan läsa om det i Consejo 12.

Bildordlistan *En la casa*, sidan 62 i Libro de textos

FLIK 11

Här finns den första hänvisningen till bokens fyra bildordlistor på sidorna 62–65. De är tänkta som uppslagssidor. Varje elev väljer de ord han/hon vill. Se också flik 11, Andra aktiviteter, där det finns förslag på hur ni kan arbeta med bildordlistan.

Ejercicio 2

INLÄRARSTILAR, S. 4:32

Att leka med ord passar en del elever, men inte alla. Det beror på vilken inlärarstil man har. De elever som inte tycker om den här sortens uppgifter kan få orden av dig för att sedan göra Ejercicio 2: C och bilda fraser med orden.

Tarea B

Här får eleverna rita en lägenhet och skriva en annons.

Ejercicios 3, 4 och 5

Dessa övningar tränar på räkneorden och de tre första ordningstalen.

Intressant är att notera att man i Spanien ofta inte sätter ut namnen vid skyltar i trappuppgången utan endast trappavsats och höger/vänster. I Sverige sätter vi ut namnen. I Spanien måste man veta på vilket våningsplan personen bor för att ringa på rätt klocka.

ATT TA ANSVAR, S. 4:35 I Ejercicio 4:B jämför eleverna vad de skrivit och rättar tillsammans. I Consejo 10 uppmanas de att arbeta med olika kamrater. Det är viktigt för inläringen att eleverna inte alltid arbetar i samma par. När de arbetar i samma par finns risken att de inte uppmärksammar vissa fel.
Ejercicio 6 (Lärrar-cd 2, spår 7)

KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:5 Detta är en hörövning där eleverna övar sig i att uppfatta räkneord. Kontrollera att de – när de rättat vad de fyllt i – också kan läsa ut räkneorden.
Ejercicio 7

Här får eleverna översätta några fraser med *se*-konstruktionen till svenska. Eleverna måste förstå fraser med *se* och här använda dem som fasta uttryck. *Se*-konstruktionen övas vidare i kapitel 17.

Busco piso céntrico – Buscamos piso compartido – ¡Hola!

Grammatik: *Ir a* + infinitiv

Ejercicio 8

Här övas framtid med *ir a* + infinitiv, som dock inte är nytt i Buena idea 2.

Ejercicios 9, 10 och 11

Dessa är tre parallella uppgifter, där eleverna återberättar innehållet i de tre annonserna.

Ejercicio 12

KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:6 Denna övning, som är ett knåp med adjektiv, finns också som kopieringsunderlag.

Tarea C

Här tar eleverna ställning till och ska försöka motivera vem av personerna som är mest lämplig för annonsen på sidan 16 i Libro de textos.

Tarea D

I denna uppgift får eleverna själva formulera och skriva en annons där de söker lägenhet. Påminn dem om Consejo 4, där de uppmanas våga göra fel.

Ejercicio 13 (Lärrar-cd 2, spår 8)

KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:7 I denna hörövning tränas ordförrådet rum och möbler vidare. Eleverna jämför en tecknad skiss med den beskrivning de lyssnar till. Övningen finns också som kopieringsunderlag.

Ejercicio 14 (Lärrar-cd 2, spår 9)

UTTAL OCH INTONATION, S. 4:23 Detta är en kort uttalsövning, som tar upp uttalet av *k*-ljudet. Om eleverna visar sig osäkra på uttal, ta då upp dessa korta uttalsövningar igen.

ÖVERSIKT TEST, S. 8:1 Hörförståelsetest 2, ¿Has ganado en la lotería?

HÖRFÖRSTÅELETST 2, FLIK 8 (Lärrar-cd 2, spår 29)

Eleverna måste öva både att uppfatta räkneord och att själva uttala dem.

Uppgift 1: Eleverna väljer först ut sex tal bland 16 givna och ringar in dem.

Uppgift B: Eleverna lyssnar och stryker över de tal som läses upp.

Uppgift C: Är det de sex tal som eleven ringat in som lästes upp?

LÄRARENS BEDÖMNING OCH UTVÄRDERING, S. 4:42

Uppmana dem att efter testet i par kontrollera att de kan utläsa alla 16 talen.

Kompletterande material

ELEVBLAD 10 Elevblad 10, Beskriva en person. Eleverna klistrar själva in ett foto eller bild.

Kapitel 6 Derecho a techo

Detta kapitel tar upp svårigheterna för spanska ungdomar att hitta eget boende, att hävda sin rätt till ett eget tak. Kapitlet inleds med *Vivir en su propia casa*, som är en faktatext. I den följande *¿Cómo vamos a amueblar el piso?* drömmer två ungdomar om hur de ska möblera sin nya lägenhet.

Vivir en su propia casa

Grammatik: *escrito*

Denna text är, liksom inledningen till kap 4, en faktatext. Alla ord i ordlistan är markerade med en asterisk (*) och dessa ord tas upp i ordlistan vid varje kapitel där de förekommer. Innehållet är det viktiga. Det räcker med att eleverna förstår innehållet, dvs. de ska inte aktivt använda alla orden. Ett undantag: formen *escrito*.

ELEVBLAD 11
ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ, S. 4:7

Ge eleverna elevblad 11 innan de läser texten i Libro de textos. Eleverna behöver öva sig i att läsa och förstå en text och därför får de en likadan uppgift som i kapitel 4. Eleverna upptäcker att de förstår många nya ord. Diskutera Consejo 11 med eleverna. Tycker de själva att de tar sig tid att fundera?

Tarea A

Eleverna visar genom att berätta på svenska att de förstått texten.

Tarea B

I Tarea B letar de i texten och räknar upp vilka svårigheterna är med att få tag på en lägenhet samt för-eller nackdelar med att bo hos föräldrarna.

Ejercicio 1

Dictogloss (Lärary-cd 2, spår 10)

Här ges en dictogloss om bostadssituationen. Den kommer visserligen i anslutning till en faktatext, men ordförrådet i hörövningen bygger på de tidigare texterna. Skriv på tavlan före avlyssningen de ord som ingår och är asteriskmarkerade nämligen: *independizarse, imposible, organizarse, protestar*. Fråga om eleverna kommer ihåg/kan lista ut vad de orden betyder. Låt orden stå på tavlan medan eleverna skriver sin text.

¿Cómo vamos a amueblar el piso?

Grammatik: objektspronomenen *lo, la, los, las*; placering vid infinitiv, *¿te parece? ¿te gustaría?*, presens av verben *poder* och *poner*

PLANERING 4:35

ELEVBLAD 43

I Libro de trabajo finns vid uppgifterna radhänvisningar för att du och eleverna lätt ska kunna planera. Ibland kanske du tycker att ett visst avsnitt räcker, här t.ex. raderna 1–8 och då ser du vilken övning som passar in där. Kom ihåg avsnittet om planering och den planeringsblankett som vi hänvisar till där.

Raderna 1–8

Eleverna får, som vanligt, lyssna på cd:n och gärna surrläsa texten.

Tarea C och Ejercicio 2

I Tarea C återberättar eleverna texten på spanska. En del elever klarar det på en gång, andra kan ha nytta av att först arbeta med Ejercicio 2, där de i texten letar reda på motsvarigheterna till de svenska fraserna.

Ejercicio 3

Här får eleverna återberätta innehållet igen, men nu i 1:a person: vi/jag ...

Raderna 9–11

Grammatik: formerna av objektspronomen i ackusativ övas i Ejercicio 4 A, B och C, som eleverna alltså kan göra efter rad 11.

Raderna 9–27

Tarea D

Var noga med att eleverna läser samtalet två gånger och byter roller.

Ord och fraser

Möbler och rum har eleverna redan övat i kapitel 5. Liksom i detta kapitel finns här en hänvisning till bildordlistan.

Möbler och rum övas i

Ejercicio 5 och 7

Tarea E där du kan påminna eleverna om bildordlistan och Consejo 12.

Ejercicio 8 där de funderar över vilka möbler de själva skulle välja och jämför med en kamrat.

I en hörövning, Ejercicio 10 (Lärary-cd 2, spår 11), som också finns som kopieringsunderlag, där eleverna har en våningsskiss framför sig, lyssnar på ett samtal och ritar i var de olika möblerna placeras.

KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:8

I en s.k. A/B övning, Ejercicio 12, där eleverna ger varandra information.

ATT LÄRA IN ORD OCH
FRASER, S. 4:14

Elev B har sin information på sidan 113. Eleverna övar här priser och benämningar på möbler. Kontrollera att de kan säga och läsa ut även de priser de fyller i. Finns också som kopieringsunderlag.

KOPIERINGSUNDERLAG, <
S. 5:9

Grammatik

I Ejercicio 6 arbetar eleverna med objektspronomen vid infinitiv. Var noga med att de jämför med svenskan.

Verbet *poder* övas i Ejercicio 9.

Verbet *poner* ingår i några av övningarna. Om det behövs finns på ett elevblad en extra övning med presens av *poner*, elevblad 12.

ELEVBLAD 12

Tarea F och Ejercicio 11

Tarea F är en friare övning. Låt eleverna förbereda sig genom att kolla att de kan fraserna i Ejercicio 11.

Delar av språket och helheten

Eleverna övar delarna i olika Ejercicios och Tareas. Se till att de övar helheten i t.ex. Tarea D, där de läser dialogen och byter roller och Tarea F, där de diskuterar med varandra.

Uttal

Ejercicio 13 (Lärrar-cd 2, spår 12) kan sättas in där det passar. Dessa uttalsövningar är ofta bra för att samla ihop gruppen. Här övas betoning av olika stavelser och var accenttecken ska skrivas ut.

Dictado

Tycker du att dina elever behöver en dictado så följer ett förslag här. Bindningen är viktig både för att uttala rätt och för att lättare förstå det man hör. När du läser upp en dictado tänk då på bindningen och läs inte för långsamt första gången. Här har vi valt: *he hecho, va a ir, va a sacar, que es, va a hacer*. Vanliga fraser som *me llamo, se llama* är också viktiga då en del elever ibland skriver ihop dem som ett ord och då inte förstått vad frasen består av. Rätta förslagsvis genom att låta eleverna skriva var sin mening på tavlan.

Este verano he hecho un viaje a España. Pero ¡sin mi cámara!

Una de mis amigas – se llama Margarita – ha comprado una cámara digital.

Y ¡qué suerte! Va a ir a España en agosto y va a sacar un montón de fotos para una revista, que es muy popular en Suecia. Y Margarita va a hacer copias de sus fotos para mí también.

Kompletterande material

Elevenblad 12 övar presens av *poner*.

Kapitel 7 ¿Has visto...?

I detta kapitel fortsätter ordförrådet med möbler. Det är ett samtal mellan *Él* och *Ella*, som letar efter saker i sin lägenhet. Den inledande dialogen, *No las veo*, som eleverna ska arbeta aktivt med, följs av en annons från Ikea, *Muebles populares*, där alla orden är asteriskmarkerade.

No las veo

Grammatik: objektspronomen vid presens och perfekt; jakad och nekad form, *puesto*

Eleverna har i kapitel 6 arbetat med objektspronomen i akkusativ och deras placering vid infinitiv. I kapitel 7 övas formernas placering vid verb i presens i både jakad och nekad sats, vid verb i perfekt i jakad sats (raderna 1–5) och i nekad sats (raderna 19–29).

Raderna 1–5

Lär först ut nya ord. Visa upp *la llave, las llaves del colegio, el cajón* (finns säkert i skrivbordet). Fråga vad bilnycklar kan heta eller be dem översätta *llaves del coche*.

Lyssna på raderna 1–5

Körläs gärna och låt eleverna läsa efter och sedan översätta raderna.

Ejercicio 1

Ge eleverna tid att hitta i Minigrammatiken och att formulera reglerna.

Ejercicio 2

Uppmuntra eleverna att låta intresserade när de frågar varandra. Följ upp med några egna frågor till eleverna när de rättat, t.ex. *¿Dónde está mi bolso?*, *¿Mi libro de texto?*, *¿Mi cámara?*, *¿Dónde están mis llaves?*, etc. Allt saker som eleverna inte ser.

Raderna 1–17

Tarea A1

Låt eleverna lyssna, läsa i par och byta roller.

Ejercicio 3 och Ejercicio 4

I dessa båda övas på olika sätt objektspronomen. Låt eleverna skriva ner ett exempel ur varje övning.

Ejercicio 5 – Översättning till spanska

När spanskan och svenskan skiljer sig åt, som t.ex. vid placeringen av objektspronomen, är det bra att låta eleverna översätta några meningar till spanska. Man ser då om de klarar att formulera sig på spanska när de kan vara påverkade av svenskan. Elever som säger rätt i en enspråkig uppgift kan bli störda av svenskan när de översätter och då behöver de öva mera.

ÖVERSÄTTNING TILL OCH
FRÅN SPANSKA, S. 4:26

Raderna 19–29

Tarea A-2

Lyssna, läs i par och byt roller. Behöver eleverna översätta samtalet till svenska, låt dem göra det.

Ejercicio 6

Här övas placeringen vid nekat perfekt. Skriv de spanska meningarna på tavlan. Kolla att alla kan formen *visto* och att de kan förklara hur objektspronomen placeras vid nekat perfekt, Ejercicio 6:B.

Ejercicio 7

Här övas placeringen vid nekad perfekt i en muntlig övning. Eleverna övar med samma ordförråd som i Ejercicio 3.

Tarea B

ATT VÅGA, S. 4:28
ATT TALA, S. 4:19

Efter alla övningar med objektspronomenens former och placering, både muntligt och skriftligt, övar eleverna att i ett samtal använda det de övat. Formerna är delarna av språket, samtalet är helheten.

Är eleverna osäkra kan du först i helklass be dem räkna upp fraser och uttryck från kapitlet. Skriv i så fall på tavlan så att alla har den hjälpen när de diskuterar. Låt eleverna ofta känna att de använder de ord de lär in. Läs Consejo 13 med dem.

Ejercicio 8

Detta är en lek med ord. Sådana uppgifter passar en del elever, inte alla. Men låt alla försöka.

Ejercicio 9 (Lärary-cd 2, spår 13)

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:10
ATT LÄRA IN ORD OCH
FRASER, S. 4:14

I denna hörövning tränas ordförrådet igen. Låt eleverna först kolla att de vet vad alla ord i rutmönstret betyder. Låt dem, som tidigare, lyssna flera gånger. Uppmuntra elever som är osäkra på orden att arbeta med att plugga in ord. Övningen finns också som kopieringsunderlag.

Muebles populares

Texten är delar av en annons från Ikea. Den vill visa eleverna att de kan förstå en i stort sett autentisk text. Använd arbetssättet från kapitlen 4 och 6, som de fått på elevblad, dvs. be dem ta upp alla ord de kan förstå utan att använda ordlistan.

Tarea C och Tarea D

De här uppgifterna visar om eleverna har förstått innehållet.

Ejercicio 10 – Uttal

(Lärary-cd 2, spår 14) Detta är en övning på uttalet av *b* och *v*. Eleverna lär sig uttal främst genom att säga efter och öva. Men de behöver lära sig vissa regler. Ramsor är ofta bra, de är snabba och de är lätta att komma ihåg. Det är viktigt att eleverna förstår uttalet av *b* och *v* för att lättare stava rätt när de skriver spanska. Som vi sagt förut kan dessa uttalsövningar sättas in då och då.

Hörförståelsetest 3, *Violeta y su novio*

(Lärrar-cd 2, spår 30)

Låt eleverna lyssna flera gånger.

**ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:3**

Uppgift A: Eleverna lyssnar och skriver ner några stödord på spanska.

Uppgift B: Eleverna skriver en kort text på svenska om Violeta och hennes pojkvän Alfredo. De har då visat att de förstått innehållet och du har testat deras hörförståelse.

Uppgift C: Om någon elev vill så får hon/han gärna skriva en kort text på spanska om personerna.

Kapitel 8 Perdone, ¿dónde hay...?

Här lär sig eleverna att fråga efter vägen i två samtal med utgångspunkt i en stadskarta. Samtalen följs av en faktatext, *El carné por puntos*. Trafikproblemen är stora Spanien, och för att minska antalet olyckor med skadade har skärpta bestämmelser införts. I den korta introduktionen på sidan 23 hänvisas till Libro de trabajo, där eleverna kan sätta sig in i vad bestämmelserna innebär.

Grammatik: uppmaning vid tilltal *usted*

Una chica en coche

Eleverna har träffat på uppmaningsformer till *tú* (och i viss mån *vosotros*) framför allt som klassrumsfraser. I Tareas har vi använt infinitivformen som uppmaning till *vosotros*.

Kapitel 8 tar upp uppmaningsformer till *usted*, § 43, och ett antal fraser. Några uppmaningsformer känner eleverna igen som artighetsfraser (*¡Vaya!*, *¡Oiga!*, *¡Tenga!*, *¡Venga!*). Påminn dem om de fraserna. Välj mellan följande alternativ beroende på hur du bedömer din grupp.

- 1) Ge några fraser där dessa former förekommer och fråga om eleverna kan översätta till svenska.

– *Elisa y Jaime han encontrado un piso.*

– *¡Vaya!*

– *¡Oiga, por favor...!*

– *¡Tenga, mi tarjeta!*

– *Venga, vamos a bailar.*

- 2) Fråga om eleverna kommer ihåg vad man säger på spanska när man uttrycker förvåning, när man vill påkalla uppmärksamhet, när man överräcker något och när man vill uppmuntra med ”kom igen”.

Tarea A

Låt som vanligt eleverna lyssna, läsa i par och byta roller. Låt dem översätta till svenska om det behövs.

Ejercicio 1 och Tarea B

Ejercicio 1 övar uttryck ur texten och i Tarea B letar eleverna efter uppmaningsformer i texten och motsvarande infinitiver.

Ejercicio 2 och Ejercicio 3

I dessa båda övningar tränar eleverna på uppmaningsformerna.

Ejercicio 4 (Lärrar-cd 2, spår 15)

Detta är en hörövning där ordförrådet kommer tillbaka. Eleverna lyssnar på två samtal och ritar på stadsplanen in den information de får.

¿Hay una farmacia por aquí?

Tarea C och Tarea D

I Tarea C letar eleverna efter fraser i dialogerna och använder sedan själva dessa fraser när de i Tarea D frågar efter vägen.

Ejercicio 5

Denna övning är lite friare. Här får eleverna själva välja vad de vill fråga efter.

Extraövning

Rita på en OH en schematisk plan över centrum i er stad eller kvarteren närmast er skola. Skriv namnen på gatorna eller byggnaderna. Skriv A, B och C för tre personer som står på olika ställen och som frågar efter var sin plats (bio, torg, viss affär).

Låt eleverna öva i par. Tilltal: *usted*. Uppmuntra dem att också använda artighetsfraserna. Följ upp deras samtal genom att låta tre par högt för hela klassen göra sin dialog. Bildordlistan på sidan 63 i Libro de textos erbjuder fler ord.

Ejercicio 6

Efter de muntliga övningarna skriver eleverna en dialog. Påminn dem om Consejo 8. Det är viktigt att de först spånar muntligt, letar efter ord, hjälper varandra för att sedan skriva ner en dialog.

ATT SKRIVA, S. 4:24

Låt dem rätta tillsammans. Det kan bli bra diskussioner mellan eleverna, där det gäller att hävda sin åsikt om vad som är rätt och fel. Det kan bli en bra början till processkrivning. Du bedömer själv om du också behöver ta in för rättning.

Consejo 14

Ett av de viktiga målen med Buena idea är att eleverna ska lära sig hur de lär sig bäst.

ELEVBLAD 41

Låt eleverna här eller längre fram, beroende på tid, fundera över hur de gör när de lär sig.

HUR FUNGERAR MINNET,
S. 4:31

Läs Consejo 14 med dem, ge dem elevblad 41 och be dem fundera över vilken beskrivning som bäst passar in på dem. Elevbladet ger förslag på hur man kan förstärka starka sidor och utveckla de svagare sidorna.

INLÄRARSTILAR, S. 4:32

El carné por puntos

I Buena idea övar sig eleverna i att läsa och förstå en text där nya ord ingår. Consejo 1 ger råd om detta och i elevblad till kapitel 4 och 6 har eleverna fått konkreta uppgifter. Målet är att eleverna ska våga sig på autentiska texter och känna att de kan förstå en stor del av en text även om de inte förstår alla ord.

El carné por puntos i Libro de textos är en kort introduktion till den autentiska texten på sidan 44 i Libro de trabajo. Texten innehåller en del nya ord och därför ges i anslutning till den en ordlista. Men låt eleverna försöka förstå texten innan de tar hjälp av denna ordlista.

Ejercicio 7

Denna övning innebär att eleverna först läser igenom hela texten, så att de förstår den i stort, sedan delar in sig i olika grupper som mer noggrant arbetar med var sin del av texten och i tvärgrupper (se nedan) berättar för varandra på svenska. Innehållet är det viktiga. På så sätt har varje elev arbetat noggrant med en del av texten, men ändå fått hela innehållet klart för sig.

Tvärgruppsredovisning

ARBETE I GRUPP, S. 4:37

Ge eleverna i varje grupp en bokstav (A, B, C, D) beroende på hur många som ingår i gruppen. Vid redovisningen bildas nya grupper. Alla elever som har bokstaven A sätter sig i en grupp, alla elever med bokstaven B i en grupp etc. Ibland kanske det blir flera med samma bokstav i en grupp.

El carné por puntos är en ganska ny företeelse i Spanien där man hoppas kunna minska antalet olyckor och skadade genom dessa restriktioner. Många elever är i körkortsåldern och vi tror att de kan vilja jämföra med bestämmelserna på svenska.

Kompletterande material

Elevblad 13, som övar lägesuttryck.

Elevblad 16, som övar ”mycket” på spanska.

Repaso 2, kapitel 5–8

Låt som tidigare eleverna arbeta på egen hand så att de kan bedöma sin egen prestation. De ska naturligtvis arbeta utan hjälpmedel. Låt dem förstå att en *Repaso* är som ett förtest. De lurar bara sig själva om de använder hjälpmedel.

De lätta uppgifterna kommer först, uppgifter där ordförråd och former testas. De mer fria uppgifterna, där eleverna använder språket i ett sammanhang, kommer senare. De test som följer har samma uppläggnings.

Förklara för eleverna skillnaden mellan:

- 1) uppgifter som mäter om de klarat de moment de arbetat med, i kapitel 8 t.ex. uppmaningsformer, och fraser man behöver för att fråga efter vägen och förklara hur man tar sig till en plats, ett s.k. *achievement test*.
- 2) uppgifter som mäter den allmänna språkfärdigheten, t.ex. hur man sätter samman ord och fraser till ett meningsfyllt sammanhang, ett s.k. *proficiency test*.

LÄRARENS BEDÖMNING OCH
UTVÄRDERING, S. 4:42

Läs i Lärarens bedömning och utvärdering om bedömning av de olika typerna av prov. Den första typen borde alla elever klara ganska bra, i den andra blir det större spridning av resultatet. Det är viktigt att elever som arbetat och tycker att de lärt in former och fraser får poäng för det, även om de inte klarar uppgifter som krävs för högre betyg.

ÖVERSIKT TESTER, S. 8:1

Skriftligt test 2

SKRIFTLIGT TEST 2, FLIK 8

Kapitel 9 Cada oveja con su pareja

”Kaka söker maka”; många söker vänner eller en partner via nätet. I texten *En busca de compañía* beskrivs Maria, hur hon är, hennes intressen och hur hon gör för att söka efter sällskap. I avsnittet *Citas web – dos perfiles* återges två profiler från webben, och där kommer fler personbeskrivningar in. Kapitel avslutas med *¿Qué piensas hacer en Reyes?*, där Maria och hennes nyfunne vän, som hon hittat via nätet, talar om vad de ska göra i trettonhelgen.

En busca de compañía

Grammatik: presens av diftongerande *-ar* och *-er*-verb

Kapitlet introducerar diftongerande verb och ger ord för att beskriva en person.

Raderna 1–7

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ
S. 4:3

Ta chansen att berätta om Maria innan eleverna arbetar med texten. Väck deras nyfikenhet. De nya orden är lätta att illustrera. Utgå från fotot på sidan 24 och rita streckgubbar på tavlan. Din presentation kan vara en god hjälp för eleverna när de ska lära in de nya orden.

Nya ord: *alto, alegre, pelo castaño, enfermera, tiempo libre, disco, cocinar*.

Låt eleverna ofta lyssna på den nya texten med stängda böcker och be dem på svenska berätta vad de uppfattat. Ibland kan man ge dem det som kan kallas ”lystringsfråga”. Här t.ex. *¿Cuántos años tiene María?*, *¿Qué le gusta a María?*. Hörförståelsen måste ständigt övas.

Låt dem sedan lyssna igen med öppna böcker på raderna 1–7.

Tarea A

HUR FUNGERAR MINNET?
S. 4:31

ATT LÄRA IN ORD OCH
FRASER, S. 4:14

ELEVBLAG 17

Här återberättar eleverna inledningen av texten. Eleverna har texten framför sig och återberättar i 1:a person. Det är en bra början för att visa att man förstått texten. Eleverna ska också lära in orden. Ta upp Consejo 15 med dem. Be dem lära in de nya orden och fundera på hur de gör för att minnas och också vad det innebär att ”kunna ett ord”. En sådan uppgift finns på elevblad 17. Den uppgiften kan du förstås ge eleverna vid ett senare tillfälle.

Raderna 8–21

Ejercicio 1

När eleverna lyssnat och arbetat med raderna 8–21 är Ejercicio 1 en koll på att de förstått orden. De ord de ska fylla i finns i rutan i sin rätta form. Uppmana eleverna att i par kolla att de förstår alla fraserna.

Ejercicio 2

Här översätter eleverna fraser med diftongerande verb och letar upp verben i Minigrammatiken. Var noga med att be dem formulera en regel för i vilka former diftongering sker.

Ejercicio 3

Här övas formerna. Eleverna ska fylla i formerna och också lära sig rabbla ett par verb. I Consejo 15 uppmanas eleverna att använda sig av olika

minnesknep för att komma ihåg ord de lär sig. Många elever har stöd av bildminnet.

Här följer ett förslag för att hjälpa dem som har stöd av bilder och schematiska uppställningar:

Extraövning

Skriv på tavlan de sex formerna av verbet *pensar*:

	PIEN		SO	
	PIEN		SAS	
	PIEN		SA	
	PENS		AMOS	
	PENS		ÁIS	
	PIENS		AN	

Fråga eleverna

- 1) var linjen går mellan stam och ändelse,
- 2) i vilka former betoningen ligger på stammen,
- 3) i vilka former betoningen ligger på ändelsen.
- 4) Dra ett tjockt lodrätt streck till vänster om de stambetonade formerna och dra ett lodrätt tjockt streck till höger om de ändelsebetonade formerna.
- 5) Be eleverna tala om vilka av de sex formerna som alltså får diftong.

Eleverna får på så sätt en bild av vilka former som diftongeras.

Ejercicio 4

Att berätta sammanhängande är viktigt. I Ejercicio 4 berättar eleverna muntligt efter att först ha skrivit ner stödord och jämfört stödorden med varandra. Uppmana dem att spara stödorden som de har nytta av i Tarea C.

Ejercicio 5

Här översätter eleverna fem vardagliga meningar till spanska. Meningarna är utvalda för att där finns en språklig svårighet som vi vill att eleverna ska uppmärksamma. Påminn dem om att de – när de rättat – ska öva in fraserna. Detta råd kommer senare i Consejo 16.

Ejercicio 6

Denna övning tar också upp diftongerande verb. Låt eleverna kolla att de vet vad verben heter på spanska och sedan sätta in dem i fraserna. Övningen finns också som kopieringsunderlag.

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:11

Här blir uppföljningen i 6:B att – när eleverna rättat – berätta om de två personerna utan stöd av frågor.

Citas web – dos perfiles

Ejercicio 7 och Tarea B

Eleverna vet nu en del om María Rocío Burguillos. Låt dem arbeta med de två profilerna på sidan 25 i Libro de textos och sedan i Tarea B fundera på vem Maria väljer.

Tarea C

Här skriver eleverna Marias presentation som ett mejl och har då nytta av den mindmap de skrev i Ejercicio 4, där de berättade muntligt om Maria.

Det är viktigt att eleverna sparar det de arbetar med. Övar de sig i det blir det en början till språkportfolio.

Ejercicio 8

KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:12

Detta är en hörövning (Lärary-cd 2, spår 16), som också finns som kopieringsunderlag. Det är samma ordförråd som kommer tillbaka. I A och B lyssnar eleverna och fyller i uppgifter om två personer. I C visar de att de förstått innehållet genom att ta ställning till om profilerna på sidan 25 i Libro de textos kan passa någon av kvinnorna.

Tarea D

Eleverna skriver en profil på sig själva eller på en person de hittar på.

Ejercicio 9

Denna övning kan sparas. Eleverna kan nu ett antal adjektiv och kan göra en ganska fyllig beskrivning av sin idealvän. Detta kan också bli ett tillfälle att öva sig i att använda ordbok. Ett förslag är att låta eleverna skriva på blädderblocksblad och sätta upp dem i klassrummet. Då ser de tydligt vilka adjektiv som får en annan form i feminin och får ytterligare en bild som stöd för minnet.

¿Qué piensas hacer en Reyes?

Grammatik: *hace ... que*

För att befästa inläringen av diftongerande verb kommer denna text, som också ger inblick i spanskt julfirande. Här finns hänvisning till uppslaget om *Navidad y algunas otras fiestas españolas* (sidorna 56–57 i Libro de textos).

Tarea E

Eleverna lyssnar, läser och byter roller. Be dem berätta på svenska vad de förstår av texten innan de slår upp ordlistan.

Ejercicio 10

Här uppmanas eleverna att översätta raderna 3–8 till svenska. Där förekommer *hace ... que* och på detta stadium räcker det med att eleverna förstår uttrycket *hace ... que*.

Ejercicio 11 A och B

Här övas former av diftongerande verb. Övning 11:C blir förmodligen lätt om du hjälpt eleverna med den schematiska uppställningen av presens av verbet *pensar* i anslutning till Ejercicio 3.

Ejercicio 12

Övningen innehåller många replikskiften. Uppmuntra eleverna att arbeta med olika kamrater.

Tarea F

I denna uppgift, som är knuten till texten, får eleverna transformera Marias repliker och berätta om vad hon tänker göra i 3:e person singular.

Ejercicio 13

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:13

Detta är en hörövning om julen i Spanien (Lärary-cd 2, spår 17). Några nya ord ges i anslutning till texten. De ord eleverna ska fylla i är dock ord de tidigare haft. Finns också som kopieringsunderlag.

Texten ger mer information om julen i Spanien. Hänvisa också till uppslaget om *Navidad y algunas otras fiesta españolas* på sidorna 56–57 i Libro de textos.

Ejercicio 14

ATT SKRIVA, S. 4:24 Denna övning blir en längre skrivuppgift, där eleverna också får fantisera. När man ska skriva en text är det viktigt att man har en tänkt läsare framför sig. Här uppmuntras eleverna att skriva en tidningsartikel om Maria. Man hade också kunnat tänka sig att de skulle berätta om henne i ett brev till någon. Olika texter byggs upp på olika sätt.

Eleverna har övat sig i att fundera över vilken sorts text de har framför sig när de ska läsa. Uppmuntra dem att också fundera över vilken sorts text de ska skriva. Påminn eleverna om Consejo 8.

Tarea G

Detta är en fri muntlig uppgift. Ibland tycker elever att det är svårt att komma igång med en fri uppgift. Här kan de följa texten på sidan 26 i Libro de textos och börja med inledningen till ett telefonsamtal.

Ejercicio 15

Som avslutning lyssnar eleverna till inledningen av en känd *villancico*, en spansk julsång (Lärary-cd 2, spår 18). De fyller i några ord i första strofen. Nya ord ges i anslutning till sången.

Kompletterande material

ELEVBLAD 17, 18, 19 OCH 20

Elevblad 17, 18, 19 och 20.

Kapitel 10 Un día en la vida de un enamorado

Här får vi läsa om den förälskade Raul, som bara tänker på flickan han förälskat sig i, medan han vaknar, stiger upp, duschar ... och som somnar och drömmer om flickan. Reflexiva verb är vanliga och många i spanskan ...

Grammatik: reflexiva verb i presens och perfekt

Raderna 1–4

Förklara rubriken.

Låt eleverna lyssna på cd:n med stängda böcker och be dem berätta på svenska vad de förstått. De kan *sueña con*. Förslag till ”lystringsfråga”:
¿Con qué sueña Raúl?

Tarea A

Låt eleverna lyssna igen på rad 1–4 men nu med öppen bok. Låt dem läsa texten högt och sedan göra Tarea A där de berättar i 1:a person.

Un día normal de Raúl

Att läsa högt, att rabbla fraser så att man nästan lär sig dem utantill ökar inläringen. Låt eleverna högt och med rytm läsa avsnittet *Un día normal de Raúl* så att det blir som en dikt. Ibland kan man låta elever läsa ett sådant avsnitt ”i stafett”, dvs. eleverna läser i tur och ordning var sin textrad så att raderna flyter samman och bildar en enhet. I gruppen kanske det också finns någon elev som skulle vilja rappa texten ...

Låt eleverna arbeta med reflexiva verb innan de läser texten.

Ejercicio 1

Denna övning introducerar de reflexiva formerna i presens och eleverna letar i Minigrammatiken.

Ejercicio 2

Eleverna lär in de reflexiva formerna i presens.

Ejercicio 3

Här får eleverna sätta samman fraser och ska skriva sju meningar.

Ejercicio 4

Eleverna översätter till spanska meningar med vanliga verb som inte är reflexiva på svenska.

Consejo 16 råder eleverna att, när de löst ett problem, lära in de fraser de fått fram. Elever har ibland för bråttom när de arbetat med en uppgift och lämnar den så fort de rättat. Det är inte antalet uppgifter som är viktiga utan att eleverna lär in det de arbetat med.

Ejercicio 5

Eleverna läser avsnittet *Un día normal de Raúl* och arbetar med de reflexiva verben de hittar där.

UTTAL OCH INTONATION, S.
4.23

ATT LÄRA IN GRAMMATIK,
S. 4:16

Ejercicio 6

Denna övning tar upp perfekt av reflexiva verb. Eleverna funderar över placeringen av formen *se*, kombinerar givna ord och bildar korrekta meningar.

Ejercicio 7

Efter de enspråkiga övningarna kommer i Ejercicio 7:A en översättning från svenska där eleverna visar om de klarar att använda perfekt av reflexiva verb i sammanhang. Låt dem sedan i 7:B fantisera och hitta på en fortsättning på historien.

Tarea B

I denna uppgift går eleverna tillbaka till texten och låter Raul berätta i jag-form.

Ejercicio 8

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:14

är en hörövning (Lärary-cd 2, spår 19) där eleverna lyssnar till berättelsen om Ines, skriver in klockslag och sedan återberättar historien. Finns också som kopieringsunderlag.

Ejercicio 9

ATT TALA,
S. 4:19

I denna övning för eleverna över information till varandra. Det är en s.k. A/B övning, där elev B har sitt underlag på sidan 114. Var noga med att eleverna inte ser varandras underlag. Påminn dem om rådet i Consejo 13: att berätta så tydligt för sina kamrater att de förstår .

Ejercicio 10

Förberedande grammatik i detta kapitel är gerundiumformerna *pensando* och *soñando*. En del elever kan ha nytta av att man jämför med engelskan. Här räcker det med att eleverna förstår vad formerna uttrycker.

Un día por fin

Låt eleverna lyssna på cd:n. Gör de det med stängda böcker kan du be dem berätta på svenska hur Rauls drömmar slutar.

Tarea C och Ejercicio 11

Här berättar eleverna på spanska och i Ejercicio 11 skriver de själva ett slut på Rauls drömmar. De kanske vill ha ett lyckligare slut ...

Sången Amor secreto

Paulina Rubio

En grovöversättning finns till alla sångerna i anslutning till styckeordlistan.

Eleverna lyssnar ofta på artister från den spansktalande världen. De har säkert favoritsånger som de gärna tar med sig. Låt dem då göra det om det är en grupp som gillar sång och musik. Ibland har de också letat fram texten själva.

Sång och musik är viktiga. Särskilt om ni har långa arbetspass är det skönt med avkopplande inslag.

Texterna i sångerna är i allmänhet svåra, men en del ord kan eleverna förstå. Om din grupp gillar sång och musik låt dem då arbeta litet mer med texterna. Kanske välja ut ett antal ord de tycker är viktiga, kanske skriva ner några fraser de tycker är viktiga.

I kapitel 11 övar eleverna att förstå förkortningar i en ordbok. Vill du att eleverna ska arbeta med texter till andra sånger där de kan behöva slå upp ord kan du först låta dem arbeta med ordboksövningen, Ejercicio 1, i kapitel 11.

Kompletterande material

Elevblad 21, spanska förnamn.

ÖVERSIKT TESTER, S. 8:1

HÖRFÖRSTÅELETST
4, FLIK 8

Hörförståelsetest 4, *Enric está enamorado*

(Lärary-cd 2, spår 31)

Eleverna lyssnar till en kort text om Enric, som är tvärförälskad i Ana Maria.

Uppgift A: Eleverna lyssnar och skriver ner några stödord på spanska eller svenska.

Uppgift B: De besvarar frågor på texten om Enric på svenska.

Uppgift C: De försöker skriva och berätta om personerna på spanska.

Kapitel 11 Refranes

Ordspråk är ofta bärare av den kultur där de används. I Sverige pratar vi om gräsmattor som är grönare på annat håll, om att en fluga inte gör någon sommar, om en fågel i handen och fåglar i skogen, etc.

Efter arbetet med grammatik, med diftongerande verb och reflexiva verb, kommer här en lästext med ordspråk, där eleverna får arbeta med den alfabetiska ordlistan och också uppmanas använda ordbok.

VARDAGSLIV OCH KULTUR,
S. 4:13

Låt eleverna diskutera och jämföra spanska och svenska ordspråk. Har du elever från andra språkområden kan de kanske berätta hur motsvarande ordspråk uttrycks där.

Tarea A

Låt eleverna lyssna på texten och sedan göra Tarea A. Påminn dem ofta om Consejo 11, om att de ska försöka förstå texten innan de slår upp ordlistan.

I Tarea A läser de och diskuterar.

Tarea B

Här kombinerar eleverna fraser så att nya ordspråk bildas och försöker hitta svenska motsvarigheter.

Tarea C

I denna uppgift letar de efter beteckningar på djur, försöker hitta en början till det ordspråk som blir över och funderar på om de kan något ordspråk på något annat språk.

Ordböcker

Målet med studierna i spanska är att klara sig på egen hand, att använda ordbok både för att förstå spanska ord och för att hitta spanska motsvarigheter till svenska ord. Det är värdefullt om eleverna på spansklektionerna har tillgång till ordböcker.

Ejercicio

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:7

Här återges tre korta utdrag ur Norstedts spanska ordbok. De förkortningar som förekommer där, förekommer i alla ordböcker. I A, B och C ska eleverna förstå olika förkortningar och välja rätt spanskt eller svenskt ord i givna fraser. Låt eleverna gärna använda ordböcker. Ofta har de en övertro på att allt blir så lätt om man får slå upp ord i en bok, men det gäller att veta hur man ska leta sig fram till rätt ord.

Kompletterande material

ELEVBLAD 22 Elevblad 22 är en extra övning med ordspråk och ordbok.

Kapitel 12 Rutinas diarias

Detta kapitel är förlagt till Argentinas huvudstad Buenos Aires och berättar i förfluten tid om Cristinas dagliga rutiner, hur hennes liv var och vad hon brukade göra.

Vi har valt att introducera imperfekt före preteritum och låta eleverna stegvis i varierade övningar arbeta mycket med spanskt imperfekt i kapitel 12 innan vi i kapitel 13 introducerar spanskt preteritum.

Sagor är utmärkta texter när man vill arbeta med tempus för förfluten tid. Kapitel 12 avslutas med *Érase una vez...*, några korta rader ut en känd saga som sedan fortsätter som kapitel 14. Vidare presenterar vi i kapitel 12 några titlar på kända sagor som eleverna ska försöka gissa vad de heter på svenska.

ATT LÄRA IN GRAMMATIK,
S. 4:16

I svenskan används numera beteckningen ”preteritum” för *jag gjorde, jag hade*, dvs. det som tidigare kallades ”imperfekt”. För spanskan använder vi beteckningarna ”spanskt imperfekt” och ”spanskt preteritum”.

Grammatik: spanskt imperfekt för vana; regelbundna verb + *iba* och *era*

Ejercicio 1

Här tar vi upp de två första meningarna i texten. Introducera imperfekt genom att på tavlan ta upp de två första fraserna i Ejercicio 1. Kom ihåg att när du vill att eleverna ska lyssna på dig, följa med när du skriver på tavlan, då ska de inte ha boken uppslagen samtidigt. Man kan bara fokusera på en sak i taget. Bygg gärna ut med fler former i imperfekt av verb som eleverna kan: *se lavaba los dientes, se arreglaba, cenaba...*

Raderna 1–9

Låt eleverna lyssna till texten, läsa den högt och sedan översätta tillsammans. Eleverna känner igen de meningar du introducerade och lär sig hitta formerna av imperfekt i Minigrammatiken.

Ejercicio 2

Eleverna fyller i formerna, förhör varandra på dem och läser i Minigrammatiken om användningen av imperfekt. Då vi i svenskan inte har denna distinktion är det viktigt att eleverna visar att de förstått. Rubriken på kapitlet *Rutinas diarias*, dvs. det som hände varje dag är ett bra stöd för minnet.

Ejercicio 3 och Ejercicio 4

Här sätter eleverna in givna former av *-ar*, *-er*, *-ir*-verb i meningar.

Se till att eleverna, när de fyllt i formerna och rättat, övar in meningarna, att de läser dem högt så att de verkligen hör hur imperfektformerna låter.

Raderna 1–15

Låt eleverna lyssna på fortsättningen av texten, raderna 10–15, arbeta med Ejercicio 5 och sedan i Ejercicio 6 berätta om vad Cristina gjorde varje dag.

Sidan 31, raderna 1–10

Låt eleverna lyssna på texten, läsa högt och arbeta med texten tillsammans.

Ejercicio 7

Denna övning innehåller fraser ur texten. Eleverna tar ställning till om fraserna är korrekta eller inte. Övningen kan vara en hjälp för eleverna för att se om de förstått texten.

Ejercicio 8

Här lär eleverna in imperfekt av de två verben *ser* och *ir*.

Tarea A

Eleverna har arbetat med formerna i imperfekt i olika övningar. I Tarea A låtsas de att de är Cristina och berättar i jag-form om de dagliga rutinerna.

Tarea B

För att knyta formerna av spanskt imperfekt till vissa tidsuttryck får eleverna i hela kapitlet leta reda på angivna tidsuttryck och skriva upp dem tillsammans med de verb de hör till.

Ejercicio 9

Denna övning befäster ytterligare användningen av spanskt imperfekt vid vana. Eleverna skriver ett antal meningar om hur det är nu och hur det brukade vara tidigare: *Ahora ... antes*. Tydliga uppställningar är nödvändiga för de elever som är visuella och hjälper också många andra.

Ejercicio 10

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:15

Eleverna fyller i rätt form av spanskt imperfekt i texten om Ángel García från kapitel 12 i Buena idea 1. Kontrollera att alla vet vad texten betyder och att de kan berätta texten muntligt för varandra. Finns också som kopieringsunderlag.

Ejercicio 11

I denna kommer ordförrådet tillbaka. Eleverna numrerar bilderna i rimlig ordning och skriver en egen berättelse. Uppmana dem att hitta på vad de vill, men det måste handla om hur det var varje dag.

Ejercicio 12

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:16

Hörövningen (Lärary-cd 2, spår 20) tar upp samma ordförråd. Eleverna lyssnar, skriver stödord vid varje bild och skriver sedan en egen berättelse om Lucia. Låt varje elev skriva sin historia. Då ser du om de klarar spanskt imperfekt. Finns också som kopieringsunderlag.

Érase una vez...

För att vila från grammatiken arbetar eleverna med sagor.

Låt dem läsa den korta texten och arbeta med Tarea C och Tarea D.

Ejercicio 13

Detta är en läsövning. Eleverna ser spanskt imperfekt i ett sammanhang och kopplar ihop citaten med sagorna i Libro de textos. Nya ord ges i anslutning till övningen, men uppmuntra eleverna att, som vanligt, försöka förstå först innan de kollar orden i rutan.

Kompletterande material

Elevblad 23 är en *sopa de letras* som övar spanskt imperfekt.

Repaso 3, kapitel 9–12

Repaso 3 börjar med de reflexiva verben i presens. Den lite friare uppgiften – att beskriva en person – kommer redan som uppgift C för att följas av korta uppgifter om julen, ordspråk och en översättning av fraser.

Sedan kommer uppgifter med spanskt imperfekt: formerna i G och att sätta in i sammanhang i H.

Denna *Repaso* avslutas med en kombinerad läs- och orduppgift.

ÖVERSIKT TESTER, S. 8:1

SKRIFTLIGT TEST 3, FLIK 8

Skriftligt test 3

Kapitel 13 Cosas del pasado

ELEVBLAD 25 OCH 26

I *Ayer Cristina se levantó tarde* fortsätter berättelsen om Cristina i Buenos Aires och vad som inträffade en bestämd dag. I anslutning till kapitlet finns två elevblad, som tar upp något om språket i La Plata-området.

Kapitel 13 avslutas med en kort text, *¿Cómo fue la fiesta ayer?*, och en längre text, *¿Qué hiciste anoche?*, som berättar om vad som hände Teresa när hon en kväll gick på bio.

Ayer Cristina se levantó tarde

Grammatik: regelbundet spanskt preteritum + preteritum av verbet *ser*

Introducera preteritum. Imperfekt beskriver hur något var, preteritum berättar vad som hände i går, sedan, i julas ...

Ejercicio 1

ATT LÄRA IN GRAMMATIK,
S. 4:16

Skriv upp meningarna från Ejercicio 1:A på tavlan. Eleverna kan orden, men ändelserna är nya. Be dem försöka översätta. Skriv upp ett regelbundet verb i preteritum på tavlan. Körläs. Var noga med betoningen.

Låt sedan eleverna själva arbeta med Ejercicio 1: A, B och C innan de arbetar med texten.

Raderna 1–10

Översätt texten, raderna 1–10, tillsammans så att allt är klart.

Ejercicio 2

Eleverna övar preteritum av *-ar*-verben. De sätter in formerna i meningar, skriver meningarna i rimlig ordningsföljd, översätter dem till svenska och skriver in infinitiven vid varje verb. Var noga med att eleverna använder tidsuttrycken.

Ejercicio 3

ATT JÄMFÖRA, S. 4:34

I denna övning tas också preteritum av verben på *-er* och *-ir* upp. Eleverna uppmanas jämföra ändelserna och med ord beskriva hur verben skiljer sig åt. Läs Consejo 18 med dem. Att jämföra är oerhört viktigt när det gäller att lära sig något nytt. Den som aktivt arbetar med att jämföra det nya med det han/hon redan kan, har mycket lättare att minnas det nya. Ge eleverna den tid som behövs. Detta gäller all inläring, inte bara inläring av nya former.

Ejercicio 4

Ändelserna är ju extra viktiga i spanskan, eftersom ändelsen anger vilken person det gäller. I denna övning sätter eleverna in rätt ändelse på verben i meningarna. Var noga med att de betonar rätt när de läser meningarna högt för varandra.

Ejercicio 5

Här sätter de på samma sätt rätt ändelse på verbet, men här blir det korta replikskiften, som de får läsa mot varandra. Var noga med betoningen.

Tarea A

Eleverna går tillbaka till innehållet i texten, låtsas att de är Cristina och berättar vad som hände i går.

Ejercicio 6

Denna övning tar bara upp de tre raderna i Cristinas meddelande.

Raderna 14–23

Låt eleverna lyssna till raderna 14–23, läsa texten högt, arbeta med texten så att de förstår den och sedan göra Tarea B. Där letar eleverna de spanska motsvarigheterna till givna verb och låter sedan Cristina berätta i 1:a person.

Ejercicio 7

Denna avser de sista fem raderna i texten. Eleverna uppmanas översätta dem till svenska. Eleverna lär sig ständigt nya former och nya tempus. Det är viktigt att de också använder vad de tidigare lärt sig. All inlärning sker i koncentriska cirklar. I dessa rader förekommer flera uttryck för framtid.

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:17

Ejercicio 8

är ett knåp med ett litet ordtest. Finns också som kopieringsunderlag.

Efter detta följer några övningar som inte är knutna till Cristina och hennes krets:

Ejercicio 9

Här väljer eleverna ett verb som kan passa in i texten och skriver upp motsvarande infinitiver.

Påminn eleverna om att de, sedan de löst problemet med att hitta lämplig verbform, måste lära in texten. Det är bättre att de gör färre övningar som de verkligen lär in, än att de gör många övningar där de bara fyllt i former.

Ejercicio 10 och Ejercicio 11

I dessa uppgifter får eleverna hitta på. I Ejercicio 10 vad en person gjorde i går, dvs. använda preteritum, i Ejercicio 11 vad de själva kommer att göra i framtiden om de vinner på lotteri, dvs. använda uttryck för framtid.

¿Cómo fue la fiesta ayer?

Grammatik: preteritum av verben *ser* och *estar*

Låt eleverna lyssna till de fem raderna, läsa texten högt i par och sedan göra Ejercicio 12 A och B.

Ejercicio 13

Då preteritumformerna är så viktiga finns Ejercicio 13, där eleverna fyller i formerna. Se till att de lär sig rabbla formerna.

Tarea C

Eleverna arbetar i par och gör nya dialoger där de bara ändrar plats och namn.

Ejercicio 14

I denna hörövning (Läror-cd 2, spår 21) lyssnar eleverna till preteritumformer och fyller i luckorna i texten. När de rättat läser de texten högt för varandra. Och som uppföljning låtsas de att de är Daniela och skriver en text i 1:a person. Finns också som kopieringsunderlag.

LÄXOR/ARBETE UTANFÖR
LEKTIONSTID, S. 4:36

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:18

¿Qué hiciste anoche?

Grammatik: preteritum av verben *hacer* och *ir*

Raderna 1–6

Låt eleverna lyssna på de första raderna. Ta upp *hiciste* och *fui*. Det är två nya preteritumformer, men fråga eleverna om de kan dra slutsats om vilken person *hiciste* är och vilken person *fui* är. Låt dem översätta raderna, så har de en inledning till historien.

Raderna 6–21

Eleverna lyssnar på hela texten, gärna med öppen bok då den innehåller många verb. De läser texten högt – surrläser gärna – och arbetar sedan med texten.

Tarea D

Eleverna berättar vad som hände Teresa i går. Det händer mycket i texten. För att ge eleverna stöd för berättelsen finns teckningarna på sidan 77 i Libro de trabajo. Alla elever bör kunna säga något om varje teckning. Men uppmuntra de elever som kan ge en fylligare berättelse. Eleverna måste ha klart för sig att du ställer olika krav för olika betyg.

Alejandro González Inárritu nämns i texten. Har du filmintresserade elever i din grupp, vill de säkert prata om spansk film. Någon har kanske sett *Babel*. I Buena idea 1 finns ett kapitel om *El cine español* och en faktaruta om *El doblaje de las películas extranjeras*.

VARDAGSLIV OCH KULTUR,
S. 4:13

Har du tillgång till den boken kan du låna ut den till en eller ett par elever, som läser de texterna och sedan berättar på svenska för hela gruppen.

Tarea E

Det är viktigt att eleverna känner att preteritum används vid tidsuttryck som ”i går”, ”sedan”, etc. I Tarea E letar de på sidorna 32 och 33 efter de spanska orden för tidsuttrycken och skriver sedan ner dem i fullständiga fraser.

Påminn eleverna ofta om att skriva tydligt i sina skrivhäften så att de kan gå tillbaka till vad de skrivit.

Hur mycket kan man kräva av en elev? Du prioriterar. Vi menar att verbformerna är det viktiga för att eleverna ska förstå och göra sig förstådda. Gör klart för elever att det för godkänt betyg kan räcka med formerna.

Ejercicio 15

Här uppmärksammar eleverna att *ser* och *ir* har samma preteritumformer. Eleverna översätter raderna och markerar vad som är former av *ser* och vad som är former av *ir*.

Ejercicio 16

INLÄRARSTILAR, S. 4:32

Som vi sagt tidigare passar denna typ av uppgift inte alla elever.

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:19

Låt de elever som gillar att leta ord göra det, men låt alla elever översätta de spanska orden till svenska. Finns också som kopieringsunderlag.

Ejercicio 17

ATT TALA, S. 4:19 Detta är en muntlig parövning. ”Alumno A” har sin information här, ”Alumno B” har sin information på sidan 114. Var noga med att eleverna verkligen lyssnar på varandra och att de inte ser varandras information. Påminn dem om Consejo 13 och att de ska berätta så tydligt att kamraten förstår.

Ejercicio 18

Kapitlet avslutas med en hörövning (Lärary-cd 2, spår 22) i tre delar:

18:A Eleverna har fem frågor att svara på. På så sätt kommer alla elever in i historien och kan lättare förstå fortsättningen.

18:B

Eleverna lyssnar på fortsättningen. Låt dem först lyssna utan att skriva stödord, då kan de koncentrera sig på att lyssna. Börjar de skriva med en gång missar de många ord. Låt dem sedan lyssna igen och då skriva stödord. Några nya ord ges på sidan 114.

18:C

Eleverna skriver och berättar med hjälp av stödorden. Gör en genomgång med hela gruppen och skriv upp stödord på tavlan (i oböjd form). Låt alla elever skriva en egen text. Även om de fått hjälp med stödorden ser du om de klarat av verbformerna.

Språket i La Plata-området

ELEVBLAD 25 Texten är – liksom texten i kapitel 12 – intalad av talare från La Plata-området. När eleverna arbetat med texten så att de förstår allt, kan du ge dem elevblad 25. Där finns inledningen till texten om Cristina på sidan 32 i Libro de textos, vidare några uppgifter där eleverna jämför språket med europeisk standardspanska.

ELEVBLAD 26 Elevblad 26 ger mer information om språket i La Plata-området, nämligen en dialog från Buenos Aires ur Buena idea 1 med ordlista till. Eleverna hänvisas också till uppslaget *El español en el mundo* på sidorna 52–53 i Libro de textos.

Kompletterande material

Elevblad 24, 20 meningar i preterium. Kan användas till spelplanen på elevblad 14.

Elevblad 27, ett recept på tortilla.

ÖVERSIKT TESTER, S. 8:1

LÄSFÖRSTÅELSETEST 1,
FLIK 8

Läsförståelsetest 1, *Sin memoria*

Kapitel 14 El cuento de La Cenicienta

Här fortsätter sagan om Askungen, som introducerades i slutet av kapitel 12.

Sagor är tacksamma texter när man vill ge både spanskt imperfekt och spanskt preteritum.

Grammatik: växlingen preteritum – imperfekt, preteritum av verben *tener* och *poder*

Efter att ha arbetat med imperfekt i kapitel 12 och preteritum i kapitel 13 läser eleverna *El cuento de La Cenicienta*.

Låt eleverna lyssna på hela sagan. Då sagan är känd för många av dem kan de uppmanas att leta efter alla ord de kan förstå. Ge dem tid att göra detta. Det är väl använd tid då de funderar och reflekterar. Låt dem sedan arbeta med texten innan de gör Tarea A.

Tarea B

Här uppmanas eleverna att söka efter ord/uttryck typiska för en saga och sedan jämföra med varandra. De kommer att ha nytta av orden i Ejercicio 7 då de själva skriver en saga.

Ejercicio 1

Denna övning vill uppmärksamma eleverna på att preteritum även används vid begränsad tid. Låt dem läsa i Minigrammatiken (§ 42 B:4) och sedan förklara med egna ord.

Ejercicio 2

Detta är en muntlig övning. Eleverna sätter bilderna i rimlig ordning och har sedan bara bilderna framför sig när de berättar. Både när man skriver och när man berättar är det viktigt att ha en tänkt mottagare i tankarna. Berättar man för ett tänkt barn är det lättare att berätta på ett spännande sätt.

ATT TALA, S. 4:19
UTTAL OCH INTONATION,
S. 4:23

Ejercicio 3

Här tas några vanliga verb upp i preteritum.

Ejercicio 4

Denna övning tar upp växlingen mellan spanskt preteritum och imperfekt. Låt eleverna göra uppgiften och förklara med egna ord varför man växlar mellan tempus här.

ATT JÄMFÖRA, S. 4:34

Ejercicio 5

Här väljer eleverna mellan imperfekt och preteritum. Förutsättningen för denna typ av övning är att eleverna förstår alla orden i meningarna. Bedöm själv om du behöver ta upp orden innan eleverna väljer tempus. Ge dem i så fall tid att kolla orden och be om hjälp om de behöver det. I 5:C förklarar de varför växling sker.

Ejercicio 6

Una sopa de letras. Finns som kopieringsunderlag.

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:20

Som tidigare sagts passar denna typ av ordknåp inte alla elever. Det finns säkert något som dessa elever kan göra i stället för denna uppgift. T.ex. börja skriva sagan i Ejercicio 7. Eller påminn eleverna om Consejo 17 på sidan 67 i Libro de trabajo. Där ges tips om hur man kan kolla tidigare kunskaper.

Ejercicio 7

Gör denna som en individuell uppgift och ta in och rätta. Då märker du om varje elev förstått användningen av preteritum och imperfekt. Förklara för eleverna att uppgiften egentligen består av två steg. De måste kunna formerna av verben och de måste välja mellan imperfekt och preteritum.

Sången *Lo que pasó, pasó*

Daddy Yankee

Som till de andra sångerna finns en grovöversättning i anslutning till styckeordlistan. Rubriken *Lo que pasó, pasó* är lätt efter alla preteritumformer, men texten i övrigt är ganska svår. Låt det räcka med att eleverna lyssnar. Den elev som vill kan jämföra med översättningen.

Hörförståelsetest 5, *Cristina*

(Lärary-cd 2, spår 32)

ÖVERSIKT TESTER, S. 8:1

HÖRFÖRSTÅELETST 5,
FLIK 8

ATT TESTA ALLA FÄR-
DIGHETER, S. 4:46

Här får eleverna ytterligare lyssna på en text med verbformer i preteritum och imperfekt. Texten handlar om samma Cristina som förekommer i kapitel 12 och 13.

Uppgift A: Eleverna lyssnar till texten – utan att titta på rubrikerna i de följande två uppgifterna.

Uppgift B: De lyssnar igen och får nu titta på några rubriker på svenska. De ska skriva några stödord under varje rubrik.

Kompletterande material

Ge eleverna texten från hörförståelsetest 5. (Se flik 8.) Där ska de ringa in och stryka under vilka former som är imperfekt och vilka former som är preteritum samt söka förklara varför den ena eller andra tempusformen används.

Elevblad 28.

Kapitel 15 Galicia: mar, bosques y emigración

Efter allt arbete med tempus och verbformer får eleverna här en faktatext om Galicien. Texten beskriver Galicien, dess hav, fjordar och skogar samt tar också upp den emigration som skett därifrån.

Orden till bildtexterna på sidan 37 är också markerade med asterisk i ordlistan. Pilgrimsvandringen har återigen vunnit i popularitet, och man kan se annonser om den då och då. För den som inte vill gå till fots eller cykla finns specialbussar och specialtåg ända från Roncesvalles vid gränsen mot Frankrike.

Påminn dem om Consejo 5 (sidan 15 i Libro de trabajo), dvs. att först fundera över vad de vet om Galicien. Låt dem göra en mindmap innan de läser texten. Några elever kanske har kunskap om pilgrimsvandringen. Ibland finns i resebyråannonserna förslag om vandringen till Santiago. Klipp ur och visa.

Låt eleverna lyssna till hela texten, även bildtexterna på sidan 37, gärna med öppen bok då det är en faktatext och sedan arbeta tillsammans med texten. Uppmana dem att ta fasta på allt de förstår. Här skulle de nog kunna räkna upp många ord som de förstår.

Tarea

Du prioriterar. Låt de elever som arbetar långsammare berätta på svenska. Då har de lärt sig fakta om norra Spanien. Uppmana snabbare elever att berätta på spanska. Här har de stöd av fotografierna.

Ejercicio 1

Denna övning är ett sätt att arbeta med förståelsen av texten. Den förutsätter dock att eleverna läst hela texten.

Ejercicio 2

Här får eleverna översätta meningar med uttrycket *hace + tid = "för ... sedan"*. Detta uttryck kan man inte gissa sig till och då det förekommer ofta är det viktigt att eleverna förstår det.

Ejercicio 3

Kapitel 15 är visserligen en faktatext som eleverna läser för att få information om norra Spanien. Vill du arbeta mer med texten har vi valt ut några vanliga ord som eleverna ska översätta till spanska och sätta in i en lucktext om Galicien.

Be eleverna ta fram den mindmap de gjorde innan de läste texten, fylla i mer om de lärt sig mer och ändra om några fakta var felaktiga.

Ejercicio 4

Eleverna berättar för en tänkt vän om pilgrimsvandringen.

Ejercicio 5 tar upp de fyra officiella språken i Spanien. Låt eleverna jämföra. De ser att baskiska språket är helt annorlunda och de ser att de kan förstå en del ord på *gallego* och *atalán*. De skriver en egen dialog på *castellano*.

Några fakta om de officiella språken galiciska, baskiska och katalanska

El gallego, galiciska:

Språket talas till vardags av omkring två miljoner galicier i Galicia i nordvästra Spanien. Ett stort antal poeter och prosaförfattare har skrivit på galiciska. Men nobelpristagaren Camilo José Cela (1916–2002, nobelpris i litteratur 1989), som kommer från Galicia, skrev huvudsakligen på spanska. Det är ur galiciskan som portugisiskan utvecklats, så de båda språken är mycket nära besläktade. Den galiciska som talas och skrivs i dag är starkt påverkad av *castellano*, kastilianska, dvs. det spanska riksspråket.

El euskera, baskiska:

Språket talas till vardags av omkring en miljon människor i regionen Baskien, ”El país vasco”, i norra Spanien. Baskiskans släktskap med övriga språk är ännu höljt i dunkel. En del forskare hävdar att baskiskan är ett ”restspråk” från den tid då indoeuropeerna dominerade Västeuropa. Andra hävdar att det är ett kaukasiskt språk. Även baskiska har företrätts av en rad stora författare, på 1900-talet av namn som Pío Baroja och Miguel de Unamuno, som skrev på både baskiska och kastilianska. Under Franco-tiden förtrycktes baskiskan av politiska skäl. Sedan 1978 är språket officiellt språk i Baskien vid sidan om kastilianskan.

El catalán, katalanska:

Språket talas till vardags av omkring åtta miljoner människor i nordöstra och östra Spanien (omkring fyra miljoner i Katalonien, cirka en halv miljon på Balearerna, bl.a. på Mallorca, ”*mallorquín*”. Cirka två miljoner i Valencia-trakten talar en egen variant, som kämpar för att bli betraktad som ett eget språk med officiell status, ”*el valencià*”). I Andorra är katalanska officiellt språk. Under medeltiden växte en mycket rik katalansk kultur fram med en rad författare och konstnärer. Från att det var förbjudet att använda katalanska offentligt under en stor del av Franco-tiden på 1940-, 50, och 60-talen har katalanskan på senare år alltmer stärkt sin ställning och är officiellt språk i respektive landsdel vid sidan om kastilianskan.

Kompletterande material

Elevblad 30, Kombinera text och bild.

Kapitel 16 Mis abuelos también emigraron

Kapitel 16 vill fördjupa kunskapen om Galicien genom att berätta om människor som av olika skäl och under olika tider emigrerat från Galicien. Några emigrerade i slutet av 1800- och i början av 1900-talet, andra flyttade därifrån för att undkomma det spanska inbördeskriget 1936–1939.

Huvudpersonen i kapitel 16 är Carlos Castro, vars farfar och morfar hör till dem som emigrerat till Argentina. Carlos är född i Buenos Aires, men har nu – som han säger – ”emigrerat” och återvänt till Galicien.

Kapitlet avslutas med en faktatext om det spanska inbördeskriget, *La Guerra Civil española*.

Grammatik: *llevar* i tidsuttryck

Eleverna har arbetat mycket med spanskt imperfekt och preteritum. I denna text förekommer dessa tempus, men här finns också många perfektformer som eleverna arbetat med tidigare. Det är viktigt att eleverna lär sig nya tempus, men också att de ofta repeterar redan inlärd tempus.

Låt eleverna lyssna på texten, läsa den högt och sedan arbeta med den. Påminn dem alltid om att först försöka förstå. Ett förslag: Texten är indelad i sex stycken. Ge elever i olika grupper var sin del att arbeta med. Du känner dina elever och kan ge stycke 3 (rad 12–19) och stycke 5 (rad 24–29), som är lite svårare, till de grupper som arbetar snabbast. Ge eleverna i uppgift att plocka fram alla ord de förstår. Dela in tavlan i sex fält och låt dem gå fram och skriva ner orden inom sitt fält.

När alla ord de förstått finns på tavlan kan eleverna arbeta i par med texten.

Ejercicio 1

Här tas textinnehållet upp. Eleverna översätter först ett antal meningar till spanska. Rättar. Arbetar sedan i par med att fråga och svara utifrån textinnehållet.

Ejercicio 2

I denna övning letar eleverna efter hur sju olika svenska meningar uttrycks i texten. Meningarna följer i samma ordning som de kommer i texten.

Ejercicio 3

Detta är ett ordknåp med några av orden i texten. Finns också som kopieringsunderlag.

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:21

Tarea A–1 och Ejercicio 4

Efter de tidigare uppgifterna med ordförrådet i texten berättar eleverna muntligt om Carlos Castro. En tänkt åhörare kan vara en person som sett fotot av Carlos och vill veta mer.

I Ejercicio 4 skriver eleverna sedan ett porträtt av Carlos Castro för en tidning.

Påminn eleverna om Consejo 8 (på sidan på sidan 22 i Libro de trabajo). Gör de dessa två uppgifter efter varandra har de redan berättat muntligt, men kommer den skriftliga uppgiften i Ejercicio 4 senare så är det bra att först spåna och sedan skriva.

Ejercicio 5

Denna övning tar upp verbet *llevar*. I den första delen av övningen tar vi upp verbet *llevar* i tidsuttryck. Det dröjer länge innan den som lär sig spanska aktivt använder *llevar* i tidsuttryck, men eleverna måste förstå uttrycket, och man kan inte gissa sig till betydelsen av *llevar* i tidsuttryck. I den andra delen av övningen tar vi också upp ett par andra vanliga betydelser av samma verb.

Ejercicio 6

Eleverna kan en del släktord sedan tidigare. Några förekommer i kapitel 16. Låt dem rita ett släkträd. Har du tillgång till *Buena idea 1* kan du låta eleverna titta i bildordlistan på sidan 62 i Libro de textos, där det finns ett släkträd, *La familia*.

Tarea A-2

Denna uppgift kan vara en bra extrauppgift för intresserade elever, dvs. att söka information om de "försvunna" och militärjuntan i Argentina 1975–1982.

Ejercicio 7

Denna övning kan sättas in när det passar. Eleverna letar sakfel i fyra vykort och uppmärksammar hur man inleder och avslutar ett vykort.

Att skriva egna vykort är en uppgift som många elever gillar. Be dem slå i Minigrammatiken och ta reda på hur man skriver och utläser datum i brev. Det är bra om de visar att de hittar i Minigrammatiken. Hjälp de elever som behöver det med att ge § 14. Eleverna kanske vill skriva ett eget vykort och bygga in någon felaktig sakuppgift, som sedan en kamrat får försöka hitta.

Ejercicio 8

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:3

Här följer en *Dictogloss* (Lärary-cd 2, spår 23).

I kapitel 2, Ejercicio 5, finns en utförlig instruktion för hur ni kan arbeta med denna.

Kompletterande material

Elevblad 31 och 32.

La Guerra Civil española

Detta är en faktatext. Alla ord är markerade med asterisk. Låt eleverna lyssna med öppen bok, läsa högt och sedan arbeta med texten.

Tarea B

Här arbetar eleverna i olika grupper. Varje grupp väljer ett tema och berättar på svenska för kamraterna.

Algunos años clave en la historia de España, sidorna 58–59 i Libro de textos.

Påminn eleverna om detta uppslag, där de kan hämta mer information.

Repaso 4, kapitel 13–16

Uppgift A

Denna uppgift är med för att alla elever ska visa att de kan de sex formerna i preteritum.

Uppgift B

Detta är en kombinerad läs- och orduppgift.

Uppgift C

Här får eleverna sätta in rätt form av givna verb i preteritum och – sedan de rättat – också översätta de nio meningarna till svenska.

Uppgift D

Detta är en något svårare uppgift. Eleverna ska översätta verben i marginalen till spanska och sedan välja rätt tempus. Denna uppgift förutsätter att de kan orden i kapitel 14, *El cuento de La Cenicienta*.

Uppgift E

Den här uppgiften tar upp några vanliga fraser och uttryck som eleverna mött tidigare i *Buena idea 2*. De ska välja vilken fras som kan passa i vilken situation.

Uppgifterna F och G

Dessa uppgifter frågar efter fakta om Galicien och inbördeskriget. Det räcker om elever svarar på svenska. Då visar de att de har kunskapen, men uppmana de elever som klarar det att berätta på spanska.

Uppgift H

Detta är en produktiv uppgift. Eleverna ska skriva och berätta om någon som emigrerat och sedan kommit tillbaka. Det kan handla om Carlos Castro eller om en person de hittar på. Påminn eleverna om instruktionen: Berätta hur det är nu och vad som hänt tidigare.

ÖVERSIKT TESTER, S. 8:1

Skriftligt test 4

SKRIFTLIGT TEST 4, FLIK 8

Kapitel 17 En una oficina de empleo

Carlos Castro, som lämnat Argentina och kommit till Galicien, söker jobb. Numera gör många det visserligen via nätet, men man kan också söka jobb på Arbetsförmedlingens kontor. I bägge fallen ska man fylla i uppgifter om sig själv. Carlos läser annonser på anslagstavlan och får sedan i *El formulario* fylla i en blankett med uppgifter om sig själv.

Grammatik: *se busca, se buscan*; gerundium

Låt eleverna arbeta med annonserna och blanketten innan du tar upp frasen med *está leyendo*.

Men påminn dem om frasen *se alquila* (från kapitel 5), be dem översätta och ta då upp vad *se busca* kan betyda. Spara pluralformen tills de läst texten.

Eleverna lyssnar på cd:n, läser sedan de sju annonserna högt. Antingen surrläser de alla eller också arbetar de i par och läser varannan annons. Påminn dem, som vanligt, om att de ska försöka förstå texten innan de slår upp orden i ordlistan. Om de själva funderar först, lär de så mycket lättare in orden sedan.

Tarea A

När de förstätt texten kan de göra Tarea A1. Låt dem skriva upp yrkena på tavlan. Lämna plats vid varje.

I Tarea A2 funderar eleverna över var människor med dessa yrken kan arbeta. Låt dem fylla i på tavlan. Det som skrivs på tavlan är det bra om eleverna också skriver i sina skrivhäften. Då kan de repetera.

Ejercicio 1

Eleverna översätter de fyra fraserna med *se* i meningarna A 1–4. Fråga om de kan räkna ut skillnaden mellan *se busca* och *se buscan*. B 1–4 är en koll på att eleverna förstätt skillnaden.

Ejercicio 2

Denna hörövning (Lärary-cd 2, spår 24) är en övning på att fylla i yrken men framför allt på att höra och uppfatta upplästa telefonnummer. Övningen finns också som kopieringsunderlag. Om du tycker att eleverna behöver öva räkneord mer, gör det före avlyssningen.

KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:22

El formulario

Sidan innehåller ingen ny grammatik. Texten är en anpassning av ett autentiskt formulär. Eleverna lyssnar, läser högt och arbetar med texten.

Tarea B

Eleverna visar att de förstätt genom att ta ställning till vilka jobb Carlos kan söka, vilka annonser de tror att han svarar på. Be dem ange skäl till sina svar.

Tarea C

Det här är en muntlig uppgift. Eleverna arbetar i par. En ställer frågor och den andre svarar.

Ejercicio 3

- A Eleverna fyller i egna uppgifter i formulär 1.
- KOPIERINGSUNDERLAG, S. 5:23 B Låt eleverna fantisera om hur de skulle fylla i en blankett om tio år. För detta kan de använda formulär 2. Låt dem jämföra med varandra vad de fyllt i. Dessa båda formulär finns också som kopieringsunderlag.

Ejercicio 4 A, B och C

I Ejercicio 4 får eleverna arbeta med gerundium.

- A Utgå från *Carlos está leyendo los anuncios en el tablón*. Översätt med ”Carlos står och läser ...”, ”Carlos håller på och läser ...” och ge fler exempel och mer regelbundna än *leyendo*:
Yo estoy escribiendo en la pizarra.
Los alumnos están escuchando y mirando.
Översätt med ”Jag står och skriver på tavlan.”, ”Eleverna sitter och lyssnar och tittar.” Jämför gärna med engelskans *ing*-form (pågåendeform).

Låt sedan eleverna skriva ner fraserna i övning B (observera att verbet *salir* inte passar till någon av bilderna där). Låt dem sedan översätta meningarna till svenska i övning C.

Ejercicio 4 D

Gerundium används ju även i andra ställningar än tillsammans med *estar*. Påminn eleverna om fraser de haft tidigare och låt dem översätta. Den konstruktionen räcker det med att de förstår.

Ejercicio 5

Detta är en Dictogloss (Lärary-cd 2, spår 25). Utförlig instruktion finns i kapitel 2, Ejercicio 5.

Ejercicio 6

Ett bra stöd för minnet är att lära sig ord som på något sätt hör ihop med ett annat ord. I Ejercicio 6 kombinerar eleverna verb och substantiv med varandra.

Kompletterande material

Ytterligare en ordbildningsövning finns på elevblad 33.

Läsförståelsetest 2, *Un toro violento*

Det är svårt att göra ett läsförståelsetest som passar en hel grupp. Det får inte vara så svårt att många tappar tråden i berättelsen och det får inte vara så lätt att det inte blir en utmaning för de duktigaste eleverna. Meningen är också att du ska få hjälp att skilja ut de elever som ligger på högsta betyget. Därför finns till läsförståelsetest 2 och senare läsförståelsetest 3 (efter kapitel 20) två möjligheter. Du känner dina elever. Tycker du att vissa elever behöver mer hjälp föreslår vi att du på läsförståelsetest 2 kopierar in orden vi har angett nedan. Det betyder förstås att de elever som får denna lättare version inte kan få mer än godkänt.

herido	sårad	abandonó	övergav
finca	lantgård	grave	allvarlig
avanzó	avancerade	resultó en	ledde till
matrimonio	äkta par		

Kapitel 18 La salsa

Låt eleverna läsa, lära och dansa salsa!

Men den som har ont i kroppen kan inte dansa. Kapitel 18 inleds därför med några korta rader, *Hoy no puedo bailar*, där eleverna kan öva sig i att berätta var de har ont.

Salsa är en populär dans. Dess historia berättas i faktatexten *La salsa tiene su historia*, i vilken orden är asteriskmarkerade i ordlistan.

Texten *Cómo bailar salsa* beskriver salsadansen och hänvisar till Libro de trabajo, där mer detaljerade instruktioner ges.

I anslutning till kapitlet finns en låt med den kubanska salsadrottningen Celia Cruz, som sjunger *Mi vida es cantar*. En grovöversättning av sången ges på sidan 137 i Libro de textos.

Hoy no puedo bailar

Grammatik: *me duele, me duelen*; objektspronomen som indirekt objekt

Eleverna lyssnar till den korta dialogen, läser i par och översätter till svenska.

Skriv fraserna på tavlan. Jämför *me duele, me duelen* med *me gusta, me gustan*.

Be eleverna leta reda på *me* i Minigrammatiken (§ 20). De har haft formen både i reflexiv form och som direkt objekt.

Ge eleverna några tydliga exempel på svenska om de är osäkra på vad termerna står för, till exempel: Jag ger boken. Jag ger boken till (åt) dig. (På spanska: *Doy el libro. Te doy el libro.*)

Skriv gärna upp mönstren på tavlan så att eleverna ser att det inte rör sig om så många former att lära in. För eleverna blir det tydligare om du frågar efter formerna och allt eftersom skriver upp dem på tavlan än om du visar en färdig bild.

Börja med reflexiva pronomen som de övat tidigare (i kapitel 10). Ge sedan exempel med direkt objekt, t.ex. *¿Dónde está el libro? No ... veo.* etc.

Indirekt objekt har de inte arbetat med, men de kan formerna *me gusta, le gusta*. Fyll bara i de former som skiljer sig åt som direkt och indirekt objekt så att eleverna ser att *me, te, nos, os* är desamma i alla tre spalterna:

	direkt objekt	reflexiva pronomen	indirekt objekt
Singular			
1		ME	
2		TE	
3	LO, LE LA	SE	LE
Plural 1		NOS	
2		OS	
3	LOS, LAS	SE	LES

Tarea A

Eleverna lär sig i bildordlistan namnen på fler kroppsdelar. De låtsas att de har ont någonstans och frågar och svarar varandra.

Ejercicio 1

Här får eleverna möjlighet att arbeta med bildordlistan och försöka lära sig ett antal kroppsdelar.

Ejercicio 2

Här arbetar eleverna med former av indirekt objekt vid verben *doler*, *gustar* och *encantar*. De fyller i formerna, rättar tillsammans och läser replikskiftena.

Ejercicio 3

Detta är en kort hörövning (Lärary-cd 2, spår 26). Fem personer har ont någonstans och eleverna fyller bara i var de har ont.

Ejercicio 4

I den här typen av fraser skiljer sig spanskan och svenskan. Eleverna har övat enspråkigt. I Ejercicio 4 översätter de från svenska till spanska för att visa att de klarar att överföra svenskans sätt att uttrycka sig till spanskan.

La salsa tiene su historia

Detta är en lästext. Eleverna visar att de förstått genom att på svenska ge en resumé av salsans historia. De elever som arbetar snabbare får berätta på spanska vad de vet om salsadans.

Två nya oregelbundna preteritumformer förekommer dock: *Vinieron* och *dieron*. (Preteritum av verbet *hacer* förekom i kapitel 13.) Eleverna har inte haft verben tidigare, men de borde kunna lista ut att formerna är 3: person plural.

Nytt är också *al escucharlo*. Denna fras, liksom preteritumformerna, förklaras i styckeordlistan.

Ejercicio 5

I den här övningen får eleverna visa att de förstått innehållet i texten. De väljer ett korrekt slut på sju meningar.

Ejercicio 6

Här får eleverna översätta tre meningar med de nya orden och verbkonstruktionerna till svenska.

Cómo bailar salsa

Eleverna lyssnar till texten, läser högt och arbetar med texten så att de förstår den.

Tarea C

I denna uppgift får eleverna arbeta med kroppsdelar; de berättar – på svenska eller spanska – vad som är viktigt när man dansar salsa.

Ejercicio 7

I denna övning tränas eleverna i att läsa instruktioner. Här får de instruktioner till tre av salsans bassteg. Låt dem läsa, översätta och dansa! Sätt gärna på salsalåten med Celia Cruz (Lärary-cd 1, spår 57) eller någon annan salsalåt som du eller någon elev har som favorit.

Kompletterande material

Elevblad 34.

ÖVERSIKT TEST, S. 8:1

Hörförståelsetest 6, *Sofía y su primo argentino*

HÖRFÖRSTÅELETST 6,
FLIK 8

(Lärrar-cd 2, spår 33)

FÖRSLAG TILL BEDÖMNING,
ATT TESTA
ALLA FÄRDIGHETER,
S. 4: 46

I detta test får eleverna välja om de vill besvara de elva frågorna på texten
– om Sofia och hennes argentinske kusin – på svenska eller spanska.

Kapitel 19 Rumbo a Perú

Två personer möts på en flygplats. De talar om hur jobbiga långa flygresor kan vara och en av dem visar på broschyren *Para un viaje más agradable*. Denna ger råd om vad man ska tänka på för att må bra inför långa flygresor (t.ex. äta lätt och dricka mycket vatten) och under själva flygresan (t.ex. resa sig upp av och till, ta av sig skorna, göra vissa övningar med fötterna, etc.)

Grammatik: *me molesta*

Raderna 1–8

I kapitlet övar eleverna uppmaningsformer till *usted*, men de åtta första raderna innehåller ingen uppmaningsform (utom ordet *Mira*). Eleverna lyssnar, läser varannan mening högt och arbetar med texten.

Ejercicio 1

Här skriver eleverna i sitt skrivhäfte ner vad de får veta om de två personerna.

Ejercicio 2

Detta är en hörövning på samma innehåll (Lärary-cd 2, spår 27).

Låt eleverna lyssna flera gånger, fylla i, rätta och sedan läsa varannan mening högt.

Para un viaje más agradable

Grammatik: uppmaning vid tilltal *usted*

Texten är skriven som en förenkling av en autentisk broschyr med många uppmaningsformer.

Uppmaningsformerna

Innan eleverna lyssnar till texten, påminn dem om att de tidigare arbetat med dessa former, främst med verb på *-ar* och några vanliga oregelbundna verb.

Skriv formerna från kapitel 8, Ejercicio 2 B (på sidan 42 i Libro de trabajo), på tavlan, be eleverna ge motsvarande infinitiver.

Gör sedan en uppställning med verben *girar*, *comer* och *subir*. Låt eleverna fylla i formerna för de tre konjugationerna.

Låt dem efter denna repetition och introduktion lyssna till texten *Para un viaje más agradable*, läsa varannan mening högt och arbeta med texten.

Tarea A

Eleverna letar reda på alla imperativer i broschyren och skriver upp dem med motsvarande infinitiver.

Tarea B

Här får eleverna röra på sig. De arbetar i par. En av dem ger instruktionerna 5–10 och den andra följer instruktionen. Uppmuntra dem att byta roller och kanske också byta kamrat.

Ejercicio 3

För att befästa formerna ges Ejercicio 3, där eleverna parar ihop uppmaningsformer med lämplig fras. Påminn dem om att de måste förstå fraserna. Diskutera annars inläring av ord med dem. Grunden till all kommunikation är att man kan enskilda ord och verbformer för att sedan kunna sätta samman dem i ett meningsfullt sammanhang. Ordinläring tar tid.

Ejercicio 4

KOPIERINGSUNDERLAG,
S. 5:24

Det här är ett ordknåp som alla elever kan göra. Kan de inte namn på kroppsdelarna får de läsa på mer. Finns också som kopieringsunderlag.

Kompletterande material

Elevblad 35, *Una sopa de letras*, övar uppmaningsformer till *usted*.

Elevblad 37, *Compror ropa*.

Repaso 5, kapitel 17–19

Uppgift A

Här får eleverna visa att de förstår det förtryckta i ett autentiskt formulär, i detta fall för den som söker arbete.

Uppgift B

Här ska eleverna försöka komma ihåg vad olika yrken som de stött på hittills i Buena idea kan heta.

Uppgifterna C och D

Här får eleverna visa att de kan hantera verbet *doler* i presens och att de kommer ihåg benämningar på ett antal kroppsdelar.

Uppgift E

I varje *Repaso* finns någon uppgift om den information som eleverna fått i lästexterna. Här handlar det om salsa. Låt den elev som inte klarar av att skriva på spanska göra det på svenska. Då har han/hon i alla fall visat att vederbörande har kunskapen.

Uppgift F

Verbet *gustar* behöver eleverna öva mycket. Här får de visa att de kan hantera detta verb i presens och att de kommer ihåg de indirekta pronomenen.

Uppgift G

Här gäller det uppmaningsformerna. G 1 är en enkel uppgift att fylla i. G 2 kräver att de först översätter verben till spanska och sedan sätter in dem i fraserna.

Uppgift H

Småord påminner vi ofta om. Uppgift H tar upp ett antal. Som vanligt får du prioritera. Har du elever som i första hand behöver öva t.ex. verb?

Kapitel 20 El Perú

Kapitlet inleds med en kort faktatext om detta land, vars officiella namn är *La República del Perú*. Som vanligt i faktatexter är tillhörande ord markerade med en asterisk i styckeordlistan.

Bildtexterna till *Lima*, *El clima* och *El campo y la ciudad* är däremot inte markerade med asterisk. Eleverna har nu läst så många texter att de kan arbeta aktivt med dessa korta avsnitt.

Grammatik: Som du ser i Innehållsförteckningen innehåller de avslutande kapitlen i Buena idea 2 ingen ny grammatik.

La República del Perú

Låt eleverna lyssna med öppna böcker. Uppmana dem att – som vanligt – försöka förstå texten innan de slår upp orden i ordlistan.

Ejercicio 1

ATT JÄMFÖRA, S. 4:34

Denna övning är en hjälp för att kolla förståelsen av innehållet.

Lima

Ejercicio 2

Här parar eleverna ihop olika meningar ur texten för att visa att de förstått innehållet.

Ejercicio 3

Eleverna berättar om Lima på svenska eller spanska.

El clima

Perus klimat kan indelas i tre zoner. Låt eleverna lyssna på texten och sedan i Ejercicio 4 skriva in några ord för varje klimatzon.

El campo y la ciudad

Låt eleverna lyssna på texten och sedan skriva in några fakta under varje rubrik i Ejercicio 5. Även i denna övning gäller det i första hand förståelsen av textinnehållet. När de jämför med varandra vad de skrivit uppmanas de att berätta på spanska för varandra.

Läsförståelsetest 3, *El cajero automático se inventó en la bañera*

ÖVERSIKT TEST, S. 8:1

LÄSFÖRSTÅELETST 3, FLIK 8

Liksom till läsförståelsetest 2 finns till detta test en variant. Se kommentar på sidan 48 under denna flik.

se inventó	uppfanns
inventar	uppfinna
el inventor	uppfinnare
un señor escocés	en skotte
se dice que	man säger att, det sägs
mayor número	högsta antal
sería	skulle bli, skulle vara

Kapitel 21 Los incas

Eleverna får i kapitel 21 en bred bild av inkariket. Kapitlet innehåller en text om inkariket, en kort text om den nyfunna civilisationen i Caral, en berättelse om den legendomspunne Atahualpa och slutet på inkariket.

Kapitlet avslutas med en text av en ung svenska som deltagit i Ruta Quetzal och en kort information om La Ruta Quetzal.

Tarea A

Inkariket var oerhört stort. Be eleverna berätta vad de nuvarande länderna heter.

El imperio inca

Låt eleverna lyssna till texten med öppna böcker. Låt dem surrläsa texten. Det är en bra hjälp för att försöka förstå innehållet.

Ejercicio 1

Till sin hjälp för att förstå har eleverna åtta frågor till texten på sidan 48 och sex frågor till texten på sidan 49. Låt dem arbeta i par med att leta efter svaren i texten.

Tarea B

Eleverna berättar på svenska om inkariket och vad de vet om quechua-språket.

Caral, la civilización más antigua de América

De arkeologiska fynden i Caral väckte stor uppmärksamhet. Låt eleverna lyssna till texten, översätta den och sedan göra Ejercicio 2. Uppmana de elever som kan att berätta något på spanska. Har du elever som gillar att söka på nätet, finns en adress i Ejercicio 2 B.

El oro y el poder

I detta avsnitt är alla nya ord markerade med asterisk. Avsnittet berättar om en spännande period i inkarikets historia. Hur kunde 180 spanjorer besegra de 40 000 soldater som man anser att Atahualpa förfogade över?

Låt eleverna lyssna till texten och sedan arbeta i par med den. I Ejercicio 3 översätter de fyra utvalda meningar till svenska.

Ejercicio 4

Ett sätt att arbeta med förståelsen av en text är att sätta rubriker till olika avsnitt. Då får man fundera över vad varje avsnitt egentligen handlar om. I denna övning får eleverna sju rubriker och ska diskutera sig fram till var de passar in.

Tarea C

Eleverna arbetar i grupper och varje grupp väljer ut en person i texten som de sedan berättar om för sina kamrater på svenska eller spanska. Diskutera med eleverna vilket språk de väljer. Du kanske kan sätta samman grupperna efter vilka elever som lämpligen berättar på svenska och vilka som lämpligen berättar på spanska. Det viktiga är att alla elever har sakinnehållet klart för sig.

Påminn också eleverna om *Algunos años clave en la historia de América Latina* på sidorna 60–61 i Libro de textos.

Las fiestas de los incas

Detta är en upplevelsetext. Eleverna ska inte återberätta något, de ska lyssna och i Tarea D försöka hitta vilka ord och uttryck i texten som kan hänföras till de fem sinnena. Introducera texten med att ge den instruktionen.

Lyssna på de fem första raderna och låt eleverna översätta dem till svenska. Då har alla elever förutsättningen klar för sig.

Eleverna lyssnar på berättelsen och gör Tarea D.

La Ruta Quetzal

La Ruta Quetzal har genomförts sedan 1979. En del skolor i Sverige har deltagit med någon elev. Känner du eller dina elever till någon som deltagit? Låt eleverna läsa faktarutan. De som är intresserade kan gå in på nätadressen.

Tarea E

Ett av målen med spanskstudierna är att eleverna ska kunna berätta sammanhängande på spanska. Vad ska de berätta om? Fotografier är ofta ett stöd. Låt eleverna arbeta i mindre grupper. Varje gruppmedlem väljer ett av de åtta fotografierna och berättar i den lilla gruppen för sina kamrater. Uppmana dem att skriva några stödord, men absolut inte hela meningar.

De ska inte läsa upp något de skrivit, de ska prata sammanhängande.

Kompletterande material

Elevblad 38.

Si te interesa

El español en el mundo

Libro de textos, sidorna 52–53

Spanska talas av cirka 450 miljoner människor och alla kan kommunicera med varandra.

I Buena idea har vi valt den europeiska standardspanskan som norm. Liksom den europeiska spanskan kan skilja sig åt mellan olika landsändar finns olikheter också mellan olika delar av det spansktalande Amerika.

Många elever har kommit i kontakt med spansktalande från andra delar av världen och det kan vara intressant för dem att lyssna till röster därifrån. I kapitel 12 och 13 har de redan lyssnat till talare från La Plata-området.

ELEVBLAD 25 OCH 26

I anslutning till kapitel 13 finns två elevblad, 25 och 26, där eleverna koncentrerar sig på språket.

På sidorna 52–53 i Libro de textos ges exempel från fyra olika områden: Ciudad de México, México; Bogotá, Colombia; Guantánamo, Cuba och Santiago, Chile. Ta upp det som passar i din grupp. Låt dem lyssna till dialogerna (Lärary-cd 1, spåren 69–72). Dialogerna är inlästa av talare från respektive språkområde. Dialogerna finns översatta till svenska i Libro de trabajo, sidan 110.

Kanske dina elever själva kan kommentera vilka skillnader de märker i uttalet.

Några vanliga drag i amerikansk spanska tas upp i rutan på sidan 52 i Libro de textos och på sidan 53 ges exempel på några vanliga ord som skiljer sig mellan Spanien och några latinamerikanska länder.

¿Y en el futuro? och ¿Quieres que te ayude?

Alla grupper är olika. Elever hinner olika långt. Ett av målen i spanskan är att eleverna ska bli intresserade av att försöka läsa autentiska texter. Ibland passar t.ex. rubriker i tidningarna bra. Om det är aktuella händelser så känner eleverna till innehållet.

För att hjälpa dessa elever finns på sidorna 54 och 55 i Libro de textos några korta dialoger med futurumformerna och några mycket vanliga fall med presens konjunktiv. Det är inte meningen att eleverna ska arbeta med futurum eller med konjunktiv, men de elever som undrar ska kunna få hjälp till att förstå formerna och därmed förstå innehållet i det de läser.

¿Y en el futuro?

Orden finns i den alfabetiska spansk-svenska ordlistan.

De tre tidningsnotiserna

Låt eleverna lyssna om ni har tid till det, annars kanske bara läsa och översätta till svenska.

Ejercicio 1

A Här får eleverna översätta framtidsformerna till svenska.

B Här skriver de upp infinitiverna

Ejercicio 2

I denna övning påminns eleverna om att de redan kan uttrycka framtid, nämligen med en form av *ir a + infinitiv*.

De två sista dialogerna

Lyssna om ni har tid, annars bara läs och låt eleverna göra Ejercicio 3 och Ejercicio 4.

Sången A Dios le pido

Juanes

I sången finns många konjunktivformer. Det räcker med att eleverna lyssnar, kanske tittar på grovöversättningen på sidan 141 i Libro de textos.

Vill du att eleverna ska uppmärksamma inledningen *A Dios le pido que + konjunktiv* kan du ta sången efter sidan 55 i Libro de textos.

Sångtexter där fraser ofta tas om och om är utmärkta för minnet. Tidigare hade eleverna *Lo que pasó, pasó* (Libro de textos, sidan 35). Här har de *A Dios le pido que...se despierten*, *A Dios le pido que... no se muera*, *A Dios le pido... que te quedés*, etc.

¿Quieres que te ayude?

Orden finns i den alfabetiska spansk-svenska ordlistan.

I spanskan är konjunktiven ett mycket frekvent och ytterst levande modus i dagligt tal. Man kan knappt höra en nyhetssändning på radio eller teve eller läsa något i en spanskspråkig tidning utan att mötas av en konjunktivform. Skulle man gå på frekvens i vardagsspråket skulle konjunktiven läras ut och läras in långt tidigare än nu är fallet och den svenska undervisningstraditionen medger.

Precis som med futurumformerna är det viktiga att eleven förstår. Många elever frågar ju när de ser en konjunktivform och inte känner igen den.

De tre första dialogerna med *que = att*

Konjunktiv känns ofta svårt för eleverna, eftersom vi ju inte har detta modus levande i svenskan. Jämför dock med vissa svenska fraser som stelnat i sin form. Under dessa ligger en önskan: "Om jag vore rik", "Leve ...", "Måtte det inte snöa.", "Jag vore glad om ...". På svenska säger vi ibland "Ja, må han leva ...", som ju är ett annat sätt att uttrycka önskan.

Låt eleverna arbeta med Ejercicio 5 och Ejercicio 6.

De två sista dialogerna med *cuando* och *para que*

Detta är också mycket vanliga fraser i dagligt tal. Låt eleverna arbeta med Ejercicio 7 så att de förstår. I Ejercicio 8 använder de *Cuando yo sea...* och funderar på yrken. De kan beteckningen på många yrken. Låt dem annars använda ordbok.

Consejos 1–18 med hänvisningar

För att öka elevernas medvetenhet om hur de kan lära sig spanska finns i Libro de trabajo 18 Consejos. De är utspridda över de olika kapitlen, men alla finns samlade under denna flik. Ge eleverna tid att läsa Consejos och låt dem diskutera med varandra och med dig om de tycker råden är bra eller inte, om de kanske redan använt sig av det arbetssätt som rekommenderas.

Påminn ofta eleverna om dessa Consejos. Alla Consejos kan inte ligga i början av boken. Därför ger vi i Kommentarer till de olika kapitlen i Lärarpärmen ibland tips om en Consejo som kommer längre fram i boken, men vars innehåll du kan kommentera tidigare med eleverna.

Vid alla Consejos finns i marginalen en hänvisning till didaktikavsnittet och där kan du läsa mer om det varje Consejo tar upp.

KAPITEL 1

Consejo 1 Att arbeta med dialoger och samtal

Så här kan du arbeta med dialoger och samtal:

- Lyssna.
- Läs på spanska, gärna i roller.
- Försök förstå texten innan du slår upp orden i ordlistan. Ju mer du arbetar med att själv försöka förstå, desto lättare lär du in orden och desto bättre kommer du ihåg dem.
- Ordlistan slår du upp i sista hand, för att kontrollera att du förstått orden och för att förhöra dig själv.
- Öva in dialogerna och samtalen.

ATT FÖRSTÅ 4:3

Consejo 2 Att lyssna och förstå

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ 4:3 Alla kan öva upp sin förmåga att förstå det de lyssnar till. Du tycker kanske att spansktalande talar snabbt, men du behöver inte alltid förstå varje ord.

Ibland räcker det med att du besvarar ett par frågor.

KAPITEL 2

Consejo 3 Lyssna och skriv en kort text!

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ 4:3 Dictogloss är en typ av hörövning som du kanske inte haft tidigare. Vid en dictogloss är målet att du ska skriva en egen kort text baserad på det du lyssnat till. Du får lyssna flera gånger.

ATT SKRIVA 4:24

Consejo 4 Våga göra fel!

ATT ANVÄNDA SPRÅKET 4:28 Använd spanskan så mycket som möjligt. Du lär dig genom att söka i minnet efter ord. Vad händer om du säger fel eller skriver fel? Ingenting, bara du gjort dig förstådd. Fel och misstag får man göra när man lär sig. Du lär dig av de fel du gör.

ATT RÄTTA OCH BEDÖMA FEL 4:44

KAPITEL 3

Consejo 5 Att läsa och förstå

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ 4:7

I Tarea A har du använt ett viktigt sätt att arbeta med läsförståelse, nämligen att, innan du läser texten, fundera över vad du redan vet.

Fundera också över vilken sorts text du ska läsa. Är det en berättelse, rolig historia, saga, reklamtext, instruktion, informativ text, dikt, sångtext, dialog? Rubriken och illustrationerna kan också visa vilken typ av text det handlar om.

KAPITEL 4

Consejo 6 Sök information på nätet!

AUTENTISKT MATERIAL 4:13

WEBB-LÄNKAR FLIK 1

På nätet hittar du mer information, för aktuella händelser se t.ex. www.estrelladigital.es, den första elektroniska dagstidningen på spanska.

Consejo 7 Lär dig den grammatik du behöver!

ATT LÄRA IN GRAMMATIK
4:16

I Buena idea 2 byggs grammatiken ut och det är framför allt verben som är viktiga. Öva dig i att lära in hur de olika verben böjs så får du ett bra stöd för minnet. Öva dig också i att formulera reglerna med egna ord. Det är viktigt att du *förstår* vad du lär in och att du sedan i ett sammanhang *använder* vad du lär in.

Consejo 8 Att skriva

ATT SKRIVA 4:24

När du ska skriva en text på spanska letar du ofta efter ord. Ta för vana att först berätta muntligt och att hoppa över ord du inte kommer på genast. Arbeta gärna i par, så hjälper ni varandra. Skriv sedan det du vill berätta. Om du börjar skriva med en gång, är det lätt att du fastnar i detaljer.

KAPITEL 5

Consejo 9 Att arbeta med berättande eller informativ text

ATT FÖRSTÅ 4:3
ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ 4:7

Arbeta som med dialogerna (Consejo 1), men här får du läsa texten högt själv. Du lär dig bättre om du läser högt. Läs flera gånger, både som en inledning för att förstå innehållet och som en avslutning när du vet vad texten betyder.

Consejo 10 Arbeta tillsammans!

ARBETE I GRUPP 4:37

För att diskutera olika lösningar till uppgifter behöver du arbeta med andra. Variera arbetet så att du arbetar med olika kamrater.

KAPITEL 6

Consejo 11 Att förstå ord

ATT FÖRSTÅ 4:3

När du läser en ny text på spanska upptäcker du att du kan förstå många nya ord. Det gör du därför att de liknar ord i svenskan eller andra språk du kan. Ibland förstår du orden genom sammanhanget.

Ta dig tid att fundera över vad ett ord kan betyda *innan* du slår upp det i ordlistan.

Consejo 12 Att lära in ord

ATT LÄRA IN ORD OCH
FRASER 4:14

Att lära in ord tar tid. Orden behöver nötas in. Fundera över hur du gör för att *minnas* det du lär dig. I Tarea E har du stöd av bilder för att först förstå och för att sedan lära in orden. Du har också nytta av att orden hör till samma område, samma ordfält.

KAPITEL 7

Consejo 13 Använd orden du lärt dig!

ATT ANVÄNDA SPRÅKET
4:28

I friare övningar, t.ex. Tarea B, är det meningen att du ska

- använda de ord du lärt in.
- berätta så tydligt för dina kamrater att de förstår.
- öva dig i att lyssna på dina kamrater.

KAPITEL 8

Consejo 14 Hitta din egen inlärostil!

INLÄROSTILAR 4:32

Vi lär oss alla på olika sätt och var och en av oss passar in på flera inlärostilar. Fundera på hur du gör när du lär dig nya ord, när du övar dig i att lyssna och förstå, när du skriver spanska osv. Vilka är dina starka sidor? Arbeta med en kamrat och diskutera hur ni kan lära er bäst.

KAPITEL 9

Consejo 15 Använd dig av minnesknep!

När du lär in ord har du nytta av olika knep (strategier) för att minnas det du lär dig.

Du måste använda *ditt eget sätt* för att komma ihåg vad du lär dig.

Du kan tänka på

- hur ordet låter.
- i vilket sammanhang det står.
- om det liknar något annat spanskt ord.
- om det liknar ett ord i ett annat språk.
- vilken bokstav ordet börjar på.
- någon person som kan höra ihop med orden.

HUR LÄR MAN SIG? 4:30

Du kan

- sätta in ordet i en mening.
- sätta samman de nya orden till en liten historia.

KAPITEL 10

Consejo 16 Att lösa ett problem, att lära in

HUR LÄR MAN SIG? 4:30

MUNTLLIG UPPFÖLJNING AV
EJERCICIOS 4:20

När du löst ett problem, t.ex. översatt till spanska, fyllt i former i en text ta då för vana att lära in fraserna. Läs dem högt. Förhör varandra.

Markera med ett *Vale* om du tycker att du kan uppgiften. Om du har gjort något fel, öva extra på det.

Gå tillbaka till uppgifter som du inte haft allt rätt på och öva igen tills du kan sätta ett *Vale* i kanten.

KAPITEL 12

Consejo 17 Kommer du ihåg vad du lärt dig?

När du tycker att du har tid över, men inte vill börja på något nytt:

ATT TA ANSVAR 4:35

Välj ut någon bild ni arbetat med. Beskriv den.

HUR LÄR MAN SIG? 4:30

Välj ut någon person i boken. Beskriv honom/henne.

Förhör varandra eller dig själv på något avsnitt i styckeordlistan.

Välj några rader ni jobbat med. Läs upp – diktera – för en kamrat som skriver ner. Rätta tillsammans. Byt roller.

Konrollera att du kan "gamla" övningar. Förhör varandra.

KAPITEL 13

Consejo 18 Jämför och dra slutsatser!

HUR LÄR MAN SIG? 4:30

Vid all inläring har du nytta av att jämföra och dra slutsatser. När du lär dig något nytt kommer du lättare ihåg det nya om du jämför med något du redan kan. Vill du t.ex. lära in nya former av verb, som i Ejercicio 3, jämför då med verb du redan kan.

Didaktik

Vad är didaktik?

Det finns olika definitioner av ordet didaktik, som egentligen betyder *undervisningslära*. Det är ett, i Sverige, nyare och vidare begrepp än metodik som böcker om undervisning handlade om tidigare. I denna Lärarpärm diskuteras såväl inlärning och undervisning av ämnet spanska som de praktiska överväganden du som lärare ställs inför när du förbereder och planerar ditt arbete och när du arbetar med dina elever.

Klassrumsforskningen är betydande och litteraturen är omfattande. Det finns många intressanta titlar för den som vill fördjupa sig. Om du vill läsa mer finns förslag under flik 1.

När det gäller undervisning finns en hel del tyst kunskap. Det är en kunskap som bygger på den enskilde personens samlade erfarenhet och är en kunskap som man inte så lätt kan formulera i ord. Den kunskapen hjälper oss lärare att fatta de snabba beslut som ofta krävs i en undervisningssituation. Det man kallar intuition bygger på den tysta kunskapen, den är inte medfödd, men den kan tränas upp. Den tränas upp genom övning och genom att man reflekterar över de olika undervisningssituationerna. Fråga dig ofta: Varför gick det här så bra? Varför gick det här inte så bra?

Vad ingår i kommunikativ förmåga?

Ett viktigt mål i Buena idea är kommunikation. Vad innebär det? I *La communication dans la classe de langues* resumeras Europarådets principer för kommunikativ kompetens. De sex delkompetenserna kan sägas vara:

- *Lingvistisk kompetens*
Kunskap om ord och regler som gör att vi kan uttrycka oss meningsfullt.
- *Socio-lingvistisk kompetens*
Förmågan att använda språket på ett sätt som är anpassat till situationen. Man kan fråga: Vem kommunicerar med vem? Om vad? Var? Varför?
- *Diskursiv kompetens*
Förmågan att uttrycka sig med sammanhang, att använda bindeord.
- *Strategisk kompetens*
Förmågan att använda olika strategier för att lära sig på ett effektivt sätt och för att kompensera sig med omskrivningar, förklaringar när man saknar ett uttryck/ett ord.
- *Socio-kulturell kompetens*
Kunskap om den kulturella miljön så att man uttrycker sig på ett sätt som är anpassat till den.

- *Social kompetens*

Förmågan att vilja och våga ta kontakt med andra.

Lingvistisk kompetens har av hävd övats i språkundervisningen. I Buena idea övar sig eleverna dessutom i att använda småord, bindeord, den diskursiva kompetensen, att fundera över hur de lär sig, hur de minns vad de lär sig, den strategiska kompetensen, att våga använda språket, den sociala kompetensen, den socio-lingvistiska och den socio-kulturella kompetensen börjar byggas ut, t.ex. skillnaden mellan tilltal *tú* och tilltal *usted*. Kunskap om spanskspråkiga miljöer tas t.ex. upp i två uppslag om viktiga årtal i spansk och latinamerikansk historia och ett om olika *fiestas*.

I Buena idea ligger fokus på elevernas inläring, mer än på lärarens undervisning. Läraren är inte mindre viktig än förr, men lärare och elever har fått nya roller. Samarbete sker mellan lärare och elever och eleverna sinsemellan. Eleverna ska ta större ansvar för sin inläring. De uppmanas reflektera över hur de lär sig.

Fråga därför dina elever hur de tänker och funderar när de löser språkliga uppgifter. Du kan då lära dig mycket om deras inläring och hur du ska hjälpa dem.

Boken *I huvudet på en elev* (Bonnier Utbildning AB, 2000) är en sammanställning av ett forskningsprojekt, STRIMS, Strategier vid inläringen av moderna språk, som försökte ta reda på och beskriva hur elever tänker i olika inläringssituationer. Spanska är ett av de undersökta språken.

Allt är sammanvävt. Elever lyssnar och talar, skriver. Elever läser och talar, skriver. Därför nämns vissa företeelser flera gånger i den här lärarpärmen, men tonvikten har i de olika avsnitten lagts på olika färdigheter och olika aspekter på inläring.

Att förstå

För att förstå när vi läser och när vi lyssnar använder vi ofta samma strategier. Vi utnyttjar vår kunskap om världen, vad vi tidigare kan och vi utnyttjar sammanhanget. En skriven text ger fler möjligheter. Vi kan göra pauser, vi kan gå tillbaka i texten, vi kan fråga någon, vi kan slå upp i en ordbok.

När vi lyssnar till sammanhängande tal kan vi bara i informellare sammanhang avbryta den vi lyssnar till, när vi lyssnar till inspelningar kan vi stoppa skivan. När vi deltar i en konversation kan vi be om förtydligande.

Förståelse av innehåll och form

Slutmålet när vi läser eller lyssnar är att få information eller att få en upplevelse. Men den som lär sig ett nytt språk ska inte bara förstå innehållet, hon/han ska också lära sig språket. Koncentrationen på formen kan ibland göra att man inte hinner uppfatta innehållet.

Förväntningar

Vi är i vår uppfattning av världen styrda av våra förväntningar. De kan hjälpa oss, men de kan också begränsa oss. Vi har olika förväntningar och lyssnar eller läser på olika sätt. Eleverna måste få veta vad som förväntas av dem när de lyssnar eller läser. Se nedan under rubriken Förberedande uppgifter.

Svara på spanska eller svenska?

Ska eleverna svara på svenska eller spanska? Det beror på stadiet och svårighetsgraden. Vill man verkligen ta reda på vad eleverna förstår bör man låta dem svara på svenska. Men ofta vill vi utnyttja avlyssningen och textläsningen även till språklig inlärning.

Låt eleverna när det gäller avlyssning lyssna flera gånger på samma avsnitt. Första gången med svar på svenska, andra gången med svar på spanska. Det finns elever som har lätt för att förstå, men inte så lätt för att uttrycka sig på spanska. För att verkligen mäta deras förmåga att förstå, bör man låta dem svara på svenska.

Låt dem när det gäller textläsning svara först på svenska, sedan på spanska. Det kan t.o.m. vara så att elever – om de svarar på spanska – har uppfattat orden och svarar rätt, men inte vet vad orden betyder.

Tolerans för tvetydighet eller osäkerhet

INLÄRARSTILAR, S. 4:32

En del elever vill förstå varje ord både när de lyssnar och när de läser. När de inte gör det, blir de osäkra. De har låg tolerans för osäkerhet. Se avsnittet om inlärostilar.

Tala med de eleverna. De kan ha nytta av att försöka förstå ett sammanhang i stället, av att märka att förklaringen ofta kommer om de fortsätter att lyssna eller läsa. Ofta är inte uppgiften att de ska förstå varje ord.

Att lyssna och förstå

Att lyssna är en mycket aktiv process, som kräver koncentration. Ungdomar har ofta ljud som bakgrund. Det är därför viktigt att markera för dem att de måste lyssna aktivt. Eleverna måste få lyssna ofta och lyssna till spanska av olika slag. Allt eleverna lyssnar till behöver inte behandlas. Låt dem ibland

lyssna som avkoppling och stimulans. I det verkliga livet lyssnar vi ofta för att njuta av sång, musik, vacker text, rolig text. Vi lyssnar efter ett enstaka faktum – värdet där vi bor– eller för längre sakinformation. Uppmuntra eleverna att regelbundet lyssna till den elev-cd, som varje elev har i sin Libro de textos.

Vad ska eleverna lyssna till?

1. Hörövningarna i Buena idea

- Vid varje hörövning i Libro de trabajo finns en symbol. Manus till alla hörövningar finns under Flik 9. Där anges också på vilket spår intalningen finns. Här följer några typer av hörövningar:
- Uttalsövningar ges fortlöpande, t.ex. i kapitel 2, E 7 (på enstaka ljud).
- Korta inspelningar där eleven ska svara på en i förväg given fråga. Vi kallar dessa frågor lystringsfrågor, t.ex. i kapitel 1, E 11.
- Lucktexter där eleverna ska fylla i vissa utelämnade ord, t.ex. i kapitel 1, E 13 eller i kapitel 3, E2, som ger information om Venezuela.
- Samtal, t.ex. i kapitel 7, E 9, där elevernas uppgift är att i ett rutnös mönster pricka för viss information eller kapitel 9, E 8 där eleverna lyssnar och fyller i två profiler från webben.
- Fyra dictogloss, i förenklad form t.ex. i kapitel 2, E 5, där eleverna lyssnar till en kort historia, skriver stödord, och tillsammans skriver en kort text baserad på vad de hört.

2. Texterna

Låt eleverna lyssna till ny text med stängda böcker. Ge dem en lystringsfråga. Låt dem lyssna flera gånger. Under lektionsavsnitten, t.ex. till kapitel 4 och kapitel 9, finns förslag på hur du, innan du låter eleverna lyssna till texten, själv kan introducera ny text. Då lyssnar eleverna bara på dig. Berätta själv när det är lämpligt och utnyttja sedan den inspelade cd:n. Det ligger ett stort värde i att eleverna hör många olika röster.

I Buena idea har vi valt den europeiska standardspanskan. För att eleverna också ska höra röster från andra delar av den spansktalande världen har kapitlen 12 och 13, som tilldrar sig i Buenos Aires, talats in av talare från La Plata-området. De fyra dialogerna i *El español en el mundo*, sidorna 52 och 53, är intalade av representanter från fyra olika områden.

3. Till varandra

I Buena idea uppmanas eleverna att arbeta tillsammans och att arbeta med olika kamrater. I dialoger, i parövningar, i övningar där de har olika information som de ska ge varandra uppmanas de att tala så tydligt så att kamraten förstår.

4. Till läraren

Eleverna ska tala mer än läraren på lektionerna. Därför uppmanas eleverna att arbeta i par eller grupp. Men ta som lärare chansen att vara den som introducerar innehållet och som väcker intresse för den nya text eleverna ska arbeta med genom att med hjälp av bild eller vissa stödord berätta i stora drag, lära ut några nya ord som eleverna kan behöva inför avlyssningen. Berätta inte för mycket om innehållet. Spara viss information som i stället får ingå i en lystringsfråga. Det ska vara lite spännande för eleverna att känna att de förstår. Men kom ihåg vilket värde som ligger i berättandet. Läs mer om det på sidan 30.

Instruktionerna i Libro de trabajo ges på svenska. Det gör vi för att alla elever snabbt ska förstå vad övningen eller uppgiften går ut på. På så sätt vinnas tid för övning och inläring.

Men ge på spanska de enkla instruktioner som ofta upprepas. Klassrumsfraser finns på pärmarnas insidor i Libro de trabajo.

5. Andra program

Utbildningsradion har ett varierat utbud i olika svårighetsgrader och som ibland ger samma program med tal på svenska eller spanska. Se förslag längre fram om spanskspråkiga nyhetsprogram i radion. För Utbildningsradions faktagrogram läs mer under rubriken Spansktalande länder. För deras språkinriktade program läs mer under Att använda språket.

Hur ska eleverna lyssna?

Eleverna kan inte bearbeta mer än en viss del av informationen åt gången. Den förmågan beror på hur mycket spanska de kan, hur mycket de kan av ämnet och hur de bearbetar informationen. Det betyder att det är svårt att hitta hörövningar som passar många elever samtidigt. Ibland kan vi låta eleverna lyssna i mindre grupper, men ofta lyssnar hela spanskgruppen samtidigt. Ett sätt att då individualisera, att ställa krav som den enskilde eleven tycker är rimliga är t.ex. att låta eleven svara på svenska eller att låta eleven lyssna med skriven text framför sig. Låt eleverna lyssna flera gånger på samma text med paus emellan så att de hinner fundera över vad de fått fram. Detta handlar om att öva upp förmågan att lyssna och förstå. Vill du testa hörförståelsen bör eleverna få svara på svenska. Ett annat sätt att ge eleverna olika krav när de lyssnar används i kapitel 13, Ejercicio 18, där nya ord lagts på särskild sida (sidan 114). Låt de elever som behöver det slå upp de orden och låt de andra försöka förstå först.

Förberedande uppgifter innan eleverna lyssnar

Förväntningar kan skapas på olika sätt:

- Eleverna kan få frågor i förväg. Vi har kallat dessa för lystringsfrågor. Ibland ger vi frågorna på spanska, ibland på svenska.
- Eleverna kan få fundera kring en bild/bildserie för att aktivera det ordförråd som bilden illustrerar, t.ex. kapitel 5:Ejercicio 13, kapitel 6:Ejercicio 10, kapitel 8:Ejercicio 4.
- Eleverna kan få i uppgift att fundera över vad de vet om t.ex. Venezuela innan de lyssnar på information om landet (kapitel 3). Alla har några associationer att komma med. Låt dem berätta vad de vet på svenska om de inte har de spanska orden.
- Låt eleverna arbeta i flera steg, som t.ex. i kapitel 13:Ejercicio 18, där eleverna först svarar på fem frågor, skriver stödord och sedan återberättar innehållet.

Dictogloss

Dictogloss är en typ av hörövning, där målet är att eleven ska skriva en egen kort text, baserad på det eleven lyssnat till. I Buena idea ges dictogloss i en förenklad form. Nunan (1991) beskriver fyra steg:

1. Förberedelse, där läraren förbereder elever på vilken sorts text de ska lyssna till och kollar att de vet vad de ska göra.
2. Eleverna lyssnar till texten två gånger. Första gången lyssnar de utan att skriva något, andra gången skriver de ner stödord.
3. Eleverna samlar sina stödord och skriver själva en text.
4. Ibland diskuterar eleverna sina texter med varandra. Ibland kopieras en text på overhead för gemensam diskussion.

Consejo 3 tar upp denna typ av hörövning och en utförlig instruktion finns i kapitel 2, E 5. I Buena idea kan det bara bli fråga om korta texter. Men förhoppningsvis vänjer sig eleverna vid ett sätt att lyssna aktivt och att börja diskutera textens utformning med varandra. Och förhoppningsvis är de längre fram mogna att diskutera på spanska. Denna typ av hörövning ger också en övning i att välja ut stödord.

Lyssna med eller utan text?

Diskutera med eleverna. Många elever menar att de förstår bättre om de samtidigt ser texten. De förstår säkert bättre just den texten, men de övar inte sin förmåga att lyssna och förstå. Just de fraser som dras ihop, som är så typiska för spanskt talspråk, måste övas utan text för ögonen. Försök uppmuntra de elever som kan klara det, att lyssna utan text bägge gångerna. Det är ett enkelt sätt att individualisera den input eleverna får.

Låt eleverna lyssna till ett flöde av språket. Uppmuntra dem att fortsätta att lyssna även om det är något ord de inte uppfattar. Gör inte avbrott – avbrotten stör mer än de hjälper – utan låt eleverna i stället lyssna flera gånger. Vänj dem vid att de inte behöver uppfatta varje ord som sägs, att det räcker med att besvara frågor de fått. Se Consejo 2.

Spanskspråkiga nyhetsprogram i radion

Utbildningsradions nyhetsprogram innehåller ofta en rad olika nyheter. Ge inte översättning av nya ord före avlyssningen. Då försvinner spänningen inför att lyssna på något nytt och okänt. Du kan förslagsvis arbeta så här:

1. Skriv på tavlan upp en siffra för varje nyhet. Be eleverna göra likadant.
2. Be eleverna att ta fasta på något ord de uppfattar i varje nyhet.
3. Efter första avlyssningen skriv, på elevernas diktamen, ett ord minst för varje nyhet. Se till att de elever som inte är så duktiga får svara först då det är lättast. Låt dem svara på svenska om de inte kan det spanska ordet.
4. Låt eleverna lyssna igen och fyll i på tavlan – svenska eller spanska. Nu har de koncentrerat sig på innehållet.
5. Lyssna igen och be dem hitta de spanska orden.

Fördelen med denna typ av program är just att de innehåller en rad olika nyheter. I program med ett sammanhängande innehåll kan den elev som tappar tråden också tappa intresset för att lyssna vidare. Här kan man börja på nytt.

Lucktexter

1. Låt eleverna ögna igenom texten med luckorna.
2. Lyssna utan att skriva.
3. Lyssna och fyll i luckorna.
4. Om eleverna fortfarande har luckor, be dem dra nytta av sammanhanget för att dra slutsatser om vilken sorts ord som kunde stå i de luckor som eventuellt är tomma.
5. Spela cd:n igen.

Ta med eleverna upp hur viktigt det är att lära in en uppgift man arbetat med. Detta tas upp i Consejo 16 som kommer vid kapitel 10.

En text med luckor kan ge användbar information. Låt eleverna surrläsa texten. Kolla att de vet vad alla ord betyder. Surrläsning tas upp nedan under rubriken Hur kan man arbeta med texter?

HUR KAN MAN ARBETA MED
TEXTER?, S. 4:9

Tv-program

Hittar man rätt teveprogram har eleverna nytta av att kunna se den som pratar. Ta korta avsnitt. Ge eventuellt ett antal meningar på svenska och uppmana eleverna att lyssna efter hur de uttrycks på spanska.

Efterbehandling/Uppföljning

Innehållet är viktigt, men eleverna ska också utvidga sina kunskaper i spanska. De kan få frågor som: Vilka fraser använder man här för att ursäkta sig, för att ... Om eleverna vet att uppföljning kommer, lyssnar de säkert mer aktivt, skriver fler stödord. Några förslag:

- Berätta på spanska om Fernando y Juan som i kapitel 9 E 6.
- Läs dialogen i par.
- Surrläs om de fyllt i en lucktext. Se nedan under Hur kan man arbeta med texter?
- Göra en mindmap om en person, en plats, ett ämnesområde.

Att läsa och förstå

Elever som lär sig språk har alltid läst texter på det nya språket och har arbetat med uppgifter av olika slag. Men de har sällan tränats i att öka sin läsförmåga. Läsförståelse är inte samma sak som läskunnighet. En del elever är goda läsare, men många behöver lång tid för att ta sig igenom en text på ett nytt språk. Precis som vid avlyssning ska eleven förstå både innehållet och den språkliga formen. Ibland läser vi för att texten ska ge en upplevelse, vara rolig, vara vacker. Texten *Las fiestas de los incas* t.ex. berättar om en upplevelse under en resa med Ruta Quetzal.

Vi vill uppmuntra eleverna att utnyttja sammanhanget, kontexten, sin kunskap om ämnet och olika språkliga signaler. Det gör många elever när de läser på sitt modersmål, men när de läser på det främmande språket tar de ofta ett ord i taget. Särskilt elever med liten tolerans för osäkerhet hejdar sig vid varje ord de inte förstår. Elever med större tolerans för osäkerhet accepterar att de inte förstår med en gång, går vidare i texten och får där ofta lösningen.

Läsning är en interaktiv process. Vi tolkar och fyller i det vi inte ser. Om det i slutet av ett spanskt brev står ....*razos* förstår vi att ordet är *abrazos*. Kontexten gör att vi förstår.

I Buena idea får eleverna många råd om läsning. Consejo 1 tar upp vikten av att försöka förstå en text innan man slår upp orden. I faktatexten om Venezuela, kapitel 3, funderar eleverna över vad de vet om landet innan de läser texten. Nedan ges råd om hur eleverna kan öva sig i att förstå en text.

Skimming och scanning

Olika texter är uppbyggda på olika sätt. Varje text har sitt schema eller script. En saga är inte uppbyggd på samma sätt som en tidningsartikel. Om eleverna vet vad de ska läsa ställs de in på våglängden för det schemat, för den texten. Eleverna måste få förväntningar på vad de ska läsa.

De måste få veta vilken information de ska ta fram. När man vill få en uppfattning om de viktigaste tankarna i en text använder man en teknik, *skimming*, och när man letar efter vissa detaljer använder man en annan teknik *scanning*. Uppgifterna formuleras förstås olika och visar eleven vad hon/han förväntas göra. På det stadium som Buena idea 2 utgör rör det sig om korta texter men

i t.ex. kapitel 6 Tarea A ska eleverna berätta i stort hur bostadssituationen är för ungdomar i Spanien är och i kapitel 3 Tarea B väljer eleverna fem fakta om Venezuela. Ger du eleverna längre autentiska texter märks skillnaden mer. Då kan uppgiften när du vill få fram de viktigaste tankarna i text vara Vad/vem handlar denna text om?

Att öva sig i att förstå

Eleverna ska dels öva sig i att förstå orden, dels fundera över vilken sorts text de ska läsa. Uppmuntra eleverna alltid att först försöka förstå texten innan de använder ordlista/ordbok. Läs Consejo 11 med dem. Elevblad 6 och Elevblad 11 är direkt utformade för att användas före kapitel 4, respektive före kapitel 6. Ge eleverna tid att arbeta med texterna. Dessutom finns ett mer allmänt hållet elevblad, kallat Att öva läsförståelse 1. Vi rekommenderar att du använder det före kapitel 3, men det kan användas före vilken text som helst. Det elevbladet handlar om att skapa förväntningar inför en text och eleven får följande instruktion:

1. Titta allra först på bilden/bilderna och rubriken. Vad tror du att den här texten handlar om? Vilket intryck vill den förmedla? Varför är den skriven, tror du?
2. Läs texten rakt igenom. Tycker du att dina gissningar stämde?
3. Läs texten igen. Berätta för varandra vad den handlar om, vad ni tycker är viktigast.

Uppmuntra dessutom eleverna

- att gissa om innehållet, att gissa är att bilda en hypotes
- att testa sin hypotes, att kolla om gissningen håller
- att acceptera viss osäkerhet; se kommentar ovan om tolerans för osäkerhet
- att redogöra för hur de gått tillväga när de försökt lösa ett problem

Den tidigare kunskap som vi vill att eleven ska använda är

- A Kunskap om världen och kunskap om logiska sammanhang.
- B Kunskap om troliga bokstavskombinationer, kunskap om meningsbyggnad och kunskap om ordkombinationer. Kunskap om troliga bokstavskombinationer använder vi när vi ”hänger” någon, se flik 11. Kunskap om meningsbyggnad använder vi när vi räknar ut vilken sorts ord som vi funderar över – substantiv, verb ... Kunskap om ordkombinationer använder vi när vi funderar vilka ord som kan kombineras.

När vi använder vår kunskap om världen och vår kunskap om logiska sammanhang – under A ovan – använder vi det forskarna kallar *top-down processing*, och när vi använder kunskap om språket – under B ovan – använder vi det forskarna kallar *bottom-up processing*. Den senare som alltså utgår från kunskap i språket har övats mycket under språklektionerna, men vi behöver även den förra för att öka vår läsförståelse. Detta har ibland illustrerats med en bild av ett huvud och en text. Vid *top-down processing* går pilen från huvudet till texten, vid *bottom-up* går pilen från texten till huvudet.

Vikten av omvärldskunskap

Hur viktig vår kunskap om världen är när vi ska förstå en text visas i ett försök. Två grupper, en grupp amerikaner och en grupp indier, fick läsa två texter, som handlade om ett amerikanskt respektive ett indiskt bröllop. Det visade sig att man mycket bättre kom ihåg den text som handlade om det egna landets bröllopstraditioner. Det var till och med så att informationen om den främmande kulturen ändrades så att den passade in i det egna landets mönster.

Så mycket kan förväntningar påverka läsaren.

Stor hjälp ger Utbildningsradion med *Palabras al aire* om har ett varierat utbud för både radio och tv i olika svårighetsgrader och som ibland ger samma program med tal på svenska eller/och spanska: www.ur.se.

Bilda hypoteser

Man kan inte nog betona vikten av att bilda hypoteser. Det är grunden för all inläring. Men det räcker inte med att gissa. Man måste testa hypotesen för att se om den stämmer. Om inte, får man bilda en ny hypotes.

Elever läste på spanska sagan om *Rubita y los tres osos*. *Rubita* kommer in i björnarnas hus och ser *tres platos de leche y miel*. Många elever hejdar sig vid ordet *miel*. När man frågar *En casa de los osos, ¿qué hay para comer?* gissar de genast på honung. Ge eleverna tid för dessa reflexioner. Det går naturligtvis fortare att ge dem ordet direkt och ibland kan det vara bråttom – du vet att lektionen snart är slut –, men det är väl använd tid att låta eleverna fundera själva.

Texter för läsförståelse och information

En sak är att förstå, en annan att lära in det man förstått. För att förstå är sammanhanget viktigt, för att lära in är de språkliga signalerna viktiga. Var noga med att eleverna vet när det räcker med att de förstår en text och att de vet när de också ska lära in orden. Om man skiljer mellan dessa två kan eleverna läsa texter för innehållets skull, för att få mer kunskap om målspråksländerna, om kultur, konst, etc.

LÄS- OCH FAKTATEXTER, S. 4:12

I Buena idea finns ett antal läs- och faktatexter. De tar upp länder och regioner, historia, musik, ordspråk, annonser, förordningar m.m. De är förtecknade under rubriken Läs- och faktatexter.

Autentiska texter

Övar sig eleverna i att läsa för innehållets skull är det lättare att ta in autentiska texter på ett tidigt stadium. I ett försök fick elever ett antal rubriker ur senaste veckans *El País* (Malmberg 2000). Rubrikerna tog upp olika saker, men sammanhanget var ”senaste veckans händelser”. Den elev som kände till sista veckans aktuella händelser, som hade ”förförståelse”, förstod mycket mer av texten. Det betyder inte att den eleven lärde sig orden, det betyder att han förstod innehållet och det var målet just då.

Förslag:

Skriv 8–10 rubriker från en spansk dagstidning på en overhead eller – ännu hellre – kopiera rubrikerna så att de ser autentiska ut. Låt eleverna i grupper diskutera de olika rubrikerna. Detta har visat sig väcka stort intresse bland elever. Det ger dem äkta tillfredsställelse att märka att de klarar ”riktiga” rubriker.

Variant: Skriv varje rubrik på en lapp som du numrerar. Varje grupp elever får en lapp. Sedan byter grupperna lappar med varandra.

Hur kan man arbeta med texter?

Olika slag av texter ger olika aktiviteter. Det viktiga är att man varierar arbetssättet och att eleverna är medvetna om vad som förväntas av dem. I Buena idea finns berättande/beskrivande texter och dialogiska texter. Det finns gott om övningar. Här kommenteras några. I Consejo 1 och Consejo 4 får eleverna råd om hur de kan arbeta med dialogiska respektive berättande/beskrivande texter. När det gäller dialoger faller det sig naturligt att öva in dialogen och samtalen, att högt uttala orden och fraserna. När det gäller berättande och beskrivande texter uppmanas eleverna att läsa dem högt.

- *Surrläsning*

Påminn eleverna ofta om hur viktigt det är att läsa högt. De ska känna att de uttalar alla orden. S.k. surrläsning kan fungera bra. Alla elever läser samti-

dig texten högt, men inte så att de stör varandra. Fördelarna är många: Det går fort. Surr läsningen blir en hjälp för eleven att förstå texten. Om du låter eleverna surrläsa i början av en lektion rekapitulerar de vad texten handlar om. Du kanske har texten aktuell, medan eleverna kommer direkt från en lektion som handlat om något helt annat. Under avsnittet Uttal och intonation ges fler exempel på högläsning.

- *Frågor på texten – instuderingsfrågor*

Man har ofta diskuterat om elever ska ha frågor på texten. Metoderna inom språkundervisningen har varierat under årens lopp. Under en period skulle eleverna svara på detaljerade frågor på texten och i stort sett upprepa textens formuleringar. Det kan dock inte kännas meningsfullt att svara på frågor som alla redan har svaret på. Så låt frågorna fungera som en hjälp för att förstå innehållet i ny text. Frågorna fungerar då som instuderingsfrågor. En del elever bearbetar inte texten utan läser om samma rader flera gånger, ofta på ett mekaniskt sätt. Får de ett antal frågor tvingas de formulera om, böja verben och fundera över texten. Då fungerar frågorna som hjälp för eleven när hon/han övar in texten.

I Buena idea finns ett antal uppgifter där eleven får frågor på en text. Använd dem som instuderingsfrågor. I kapitel 4: Ejercicio 9 får eleven ett antal frågor om huvudpersonen i texten och uppmanas använda frågorna och svaren när de gör Tarea E, där de muntligt eller skriftligt ska berätta sammanhängande om personen.

- *Bilder*

Bilder, fotografier, teckningar, bildserier är ett utomordentligt stöd för att förstå en text, men också för att återberätta texten. Det kan räcka med enkla streckgubbar. I Buena idea har eleven ofta stöd av bild för att förstå texten, men också för sitt återberättande.

- *Parallelltexter*

På ett tidigt stadium kan eleven, med utgångspunkt i en text, skriva en egen text. Det kan gälla en faktatext som Venezuela (kapitel 3). Låt dem skriva om ett annat land. De behöver inte göra det i anslutning till kapitel 3 utan kanske när något annat spansktalande land är aktuellt. Du kanske kan låta olika grupper skriva om var sitt land. Sätt upp texterna i klassrummet. Det kan gälla berättande/beskrivande texter. Elever har ofta stor fantasi och kan skriva mycket omväxlande texter. Om texten är bra, fråga eleven om du, när ni rättat texten, får kopiera hans/hennes text så att övriga elever får läsa den.

- *Annan uppföljning, t.ex. mindmap*

Eleverna kommer till spansklektionen från lektioner i andra ämnen. Man kan inte begära att de ska ha innehållet i den spanska texten helt aktuellt. För att värma upp dem kan man göra en mindmap på tavlan. T.ex. kapitel 5. Låt alla elever komma med förslag. Skriv bara enstaka ord på tavlan. När det är gjort får varje elev på egen hand i Tarea B skriva en annons. De visar då att de kan sätta samman de enstaka orden till fraser.

- *Lexikon/ordböcker*

Vill vi att elever ska arbeta med autentiska texter måste de kunna slå i en ordbok. I kapitel 11, Refranes, uppmanas eleverna att använda alfabetisk ordlista eller ordbok. Där finns i Ejercicio utdrag ur Norstedts spanska ordbok. I de tre utdragen ska eleverna försöka förstå några av de vanligaste förkortningarna. Elever har ofta en övertro på den hjälp de kan få av en ordbok och tar första bästa ord. Lustiga exempel kan ges då elever ska översätta t.ex. "Får jag lämna testet" och slår upp "får" i stället för grundformen "fä". Kom ihåg att det är du som prioriterar. En del elever kanske mår bättre av att öva på annat.

Textens och innehållets betydelse

Vilket textinnehåll kan en lärobok på denna nivå ha? Med text avses här muntliga och skriftliga dialogiska texter och berättande/beskrivande texter.

Eleverna ska lära sig grunderna i spanskan och de ska få kunskap om vardagsliv och kultur i spanstalande länder. Det måste vara en avvägning mellan innehållet och den språkliga svårighetsgraden i texterna. Inläringen av språket kommer i första hand.

I Buena idea finns dels språkligt inriktade texter, dels läs- och faktatexter. Dessutom finns ett antal sångtexter. Ett varierat och informativt innehåll kan öka elevernas motivation för att arbeta med inläring av språket. Dessutom finns tre uppslag: *Navidad y algunas otras fiestas españolas*, *Algunos años clave en la historia de España* och *Algunos años clave en la historia de América Latina*. Dessa är tänkta som uppslagssidor för eleverna.

De språkligt inriktade texterna ger eleverna språk för att klara sig i olika situationer, läs- och faktatexterna kunskap om vardagsliv och kultur. Texterna är förankrade i spanstalande miljö.

Introducera innehållet i texterna

Ta chansen att vara den som introducerar innehållet i texterna för eleverna, som väcker deras nyfikenhet. Utnyttja bilder, foton, rita streckgubbar på tavlan. Under de olika lektionsförslagen, t.ex. kapitel 9, finns exempel på hur du kan göra detta.

Fakta från den spanskspråkiga världen

Fakta från den spanskspråkiga världen ges i läs- och faktatexterna. Men låt även innehållet i de språkligt inriktade texterna fungera som avstamp, som introduktion till en spanskspråkig verklighet.

I kapitel 1 och kapitel 2 ges korta bildtexter till ett antal fotografier från den spanskspråkiga världen. *Un barquero* handlar om turisterna på *Isla de Margarita*. *¿Qué piensas hacer en Reyes?* ger anledning att prata om julen, kapitel 12 och 13 tilldrar sig i Buenos Aires. González Inárritu nämns i kapitel 13 och många elever är intresserade av spansk film. Kapitel 16 *Mis abuelos también emigraron* ger tillfälle att prata om militärjuntan i Argentina. I kapitel 17 söker man bl.a. en privatlärare i engelska för elev på högstadiet. Att läsa privat är mycket vanligare i Spanien än i Sverige.

Vill du ge en presentation av Cervantes kan du anknyta till fotografiet till kapitel 2 med Don Quijote och Sancho Panza, men det kan ske litet senare på terminen. Det behöver inte ske just till kapitel 2. Vill du ta upp spanskspråkiga författare finns ett citat av Octavio Paz i *El español en el mundo* (sidan 53) och av Pablo Neruda i avsnittet *Algunos años clave en la historia de América Latina* (sidan 61). Låt det du är intresserad av och det dina elever är intresserade av styra.

Spanstalande länder

Ta ofta upp nyheter från den spanstalande världen. Förankra nyheten på kartan. Kartor över Spanien och Latinamerika finns som overhead under flik 10. Se under rubriken Autentiskt material.

För den musikintresserade kan det vara intressant att höra att Juanes efter långa turnéer fr.o.m. sommaren 2006 drog sig tillbaka till sin hemstad Medellín i Colombia och att han gläds åt att i Frankrike ha utsetts till *Caballero de la orden de arte y cultura*.

I många grupper finns elever som är intresserade av den spansktalande världen. Ta fasta på deras intresse. Låt dem berätta på svenska för att kunna ge ett fylligare innehåll. Ibland kan det passa att du efteråt tar upp ett antal ord/begrepp som eleverna använt och ge dem på spanska.

Stor hjälp ger Utbildningsradion med *Palabras al aire* som har ett varierat utbud för både radio och tv i olika svårighetsgrader och som ibland ger samma program med tal på svenska eller/och spanska: www.ur.se.

Sångtexterna

Sångerna är tänkta som lättsam avkoppling. De kan sättas in när det passar. Texterna finns översatta i styckeordlistan. De är ofta svåra, men elever som är intresserade kan få välja ut ett antal ord som hon/han är intresserad av. Musik är en viktig del i ungdomars liv. Och latinomusiken är stor. Låt elever som vill ta med sånger att lyssna till som avkoppling. Gör en bedömning av vad som passar i gruppen. Förslag ges i kommentarerna till respektive kapitel.

Läs- och faktatexter

För att kunna ge eleverna ett fylligare innehåll än deras språkliga kunskaper medger finns i Buena idea ett antal läs- och faktatexter. De är i innehållsförteckningen markerade med ett "L", respektive ett "F". I avsnittet Att lära in ord och fraser tas skillnaden mellan att "förstå" ord och "lära in" ord upp. Var noga med att eleverna förstår den skillnaden.

ATT LÄRA IN ORD
OCH FRASER,
S. 4:14

Dessa texter tar upp:

<i>Venezuela</i>	kapitel 3
<i>La isla de Margarita</i>	kapitel 4
<i>Vivir en su propia casa</i>	kapitel 6
<i>Muebles populares</i>	kapitel 7
<i>El carné por puntos</i>	kapitel 8
<i>Refranes</i>	kapitel 11
<i>Galicia</i>	kapitel 15
<i>Santiago de Compostela</i>	kapitel 15
<i>El camino de Santiago</i>	kapitel 15
<i>La salsa tiene su historia</i>	kapitel 18
<i>La República del Perú</i>	kapitel 20
<i>El oro y el poder</i>	kapitel 21
<i>Las fiestas de los incas</i>	kapitel 21
<i>La Ruta Quetzal</i>	kapitel 21

För många elever är Spanien och Latinamerika ett nytt område. De kanske är intresserade av musiken, av filmen men vet lite om geografien. Ett av målen är att eleverna ska fördjupa sina kunskaper om den spansktalande världen. Det är viktigt att de förstår innehållet, men låt dem berätta på svenska om de tycker det är för svårt med spanska. Då har de visat att de förstått innehållet och förhoppningsvis tagit till sig den information som getts.

Vardagsliv och kultur

Man talar om ”den dolda kulturen”. Det är svårt att läsa sig till den ”dolda kulturen”, den upptäcker man ofta först när man vistas i det främmande landet. Du har som spansklärare stor chans att öppna elevernas ögon för kulturen i spanskspråkiga områden och därmed för deras egen kultur.

För oss alla är centrum där vi själva är. Vi tar ofta våra egna vanor för självklara och det är först när vi möter andras som vi ifrågasätter våra vanor. Den som lär sig språk kan få upp ögonen för både goda och mindre goda sidor i den egna kulturen.

Det kan röra sig om så enkla saker som mattider. Många turister i Spanien från norra Europa har blivit besvikna när de velat äta sin kvällsmåltid klockan 18. Och en vänfamilj i Madrid hade mycket roligt åt våra barns ”tack för maten”. Ordspråk är förankrade i sin egen miljö. I kommentarerna till Refranes, kapitel 11, tas skillnaderna upp. Vi tycker att gräset är grönare på grannens tomt när spanjorerna tycker att grannens höna lägger fler ägg. Eller kanske att *El mejor racimo, el del vecino*. Man kan jämföra hur vi i Sverige sätter ut namnen på skyltar i porten, men i Spanien står endast trap-pavsats och vänster respektive höger. Där lämnar man inte ut namnet.

Ofta kan en roman ge mer information om livet i ett annat land än en aldrig så diger faktabok. Det är anknytningen till personliga öden som gör att informationen fastnar. Nybörjare läser inte romaner, men även enkla texter i en nybörjarbok kan ge fördjupad information. Även de språkligt inriktade texterna vill fördjupa elevernas kunskaper om den spanskspråkiga världen.

Kom ihåg det värde som ligger i att höra berättelser. Se sidan 30 under avsnittet Hur lär man sig?

Autentiskt material

Låt eleverna även möta inte tillrättalagda texter. Alla elever tycker det är spännande med autentiskt material. Försök låta dem hitta något de är intresserade av. Då känns läsningen meningsfull. Finns intresse så finns ofta också motivation att ta sig igenom en ganska svår text. Den må handla om fotboll, musik, dagsaktuella händelser. I spanskspråkiga tidningar kan du hitta ingresser till artiklar, rubriker...

Eleverna kanske känner sig mer hemma med nätet. Gå in på

www.estrelladigital.es, som f.ö. är den första elektroniska dagstidningen på spanska. Se också avsnittet Att läsa och förstå, där det ges förslag på hur man tidigt kan använda aktuella rubriker.

ATT LÄSA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:7

Hur väljer man rätt svårighetsgrad?

En läsforskare menar att det ska vara elevens nivå + 1. Det får inte vara för lätt, men det får inte vara för svårt. När elever arbetar i mindre grupper är det lättare att hitta en lagom svår text för den lilla gruppen. Lätt att säga, men inte så lätt att göra. Du måste prova dig fram. Det ligger ett stort värde i att eleverna får känna att de klarar av en autentisk text. Det ger läsglädje. Ge dem ett par frågor i förväg eller be dem ögna igenom texten och berätta på svenska om något de fått ut av texten.

Att lära in ord och fraser

När elever i undersökningar tillfrågades om vad som var lätt, vad som var svårt i spanska, svarade de att inläring av ord är lättast och inläring av grammatik är svårast.

I samma undersökningar visade det sig att eleverna arbetade mycket traditionellt när de lärde in ord. De använde ordlistan, höll för spalterna i tur och ordning. Och de ville bli förhörda på samma sätt! Att lära in de enstaka orden är en bra början, men för att kommunicera måste man sätta in orden i fraser. Det insåg eleverna när de jämfört sina prestationer på ett förhör av enstaka ord och ett förhör som innebar att berätta.

ELEVBLAD 17

I Buena idea 2 får eleven fundera över hur de lär sig och minns ord (Consejo 12), vilka minnesknep de har (Consejo 15). Låt också eleverna fundera över när man kan säga att man ”kan” ett ord. Ge dem Elevblad 17 och låt dem sitta i grupper och diskutera kring vad det innebär att kunna ett ord. En grupp elever som fick den sista frågan sa att de aldrig funderat över det, trots att de hade läst språk i många år. När nu eleverna ska ta ansvar för sin inläring är det viktigt att vi lärare ger dem de redskap de behöver, de modeller de behöver för att lära in.

Innehållet har stor betydelse för inläring av både ord och grammatik. Låt eleven möta de nya orden i ett sammanhang. I Consejo 1 och Consejo 5 uppmanas eleverna att försöka förstå texten innan de slår upp orden i ordlistan. När det gäller lästexter betonas att innehållet är det viktiga, det räcker med att eleverna förstår orden. När det gäller andra texter ska eleverna också lära in orden. Påminn dem om de olika råd de fått om att minnas det man lär in, att använda en egen kod, sitt eget sätt när man lagrar orden i långtidsminnet.

Se till att eleverna förstår vad som förväntas av dem. Ordlistorna är ett bra hjälpmedel för egen kontroll, men målet är att uttrycka sig sammanhängande. Ge dem tid att arbeta med de kreativa, halvfria uppgifterna. Då inser de vad de behöver lära in.

För att lära in ord måste man använda orden. Och man måste använda orden i varierade uppgifter. I Buena idea tas det redan inlärd ordförrådet upp i nya övningar. Repetition är bra men kan bli mekanisk. Det är ingen idé att ge elever samma läxa en gång till. Tycker du att de inte klarat ett avsnitt, ge dem då det avsnittet igen men med nya uppgifter.

Gratisord

Påminn eleverna om att utnyttja gratisorden, ord som är mer eller mindre internationella. Detta gäller framför allt läs- och faktatexter. I t.ex. *El Caribe*, som inleder kapitel 4, är många av orden gratisord. Men även i andra texter finns gratisord, t.ex. bildtexten på sidan 11 ”*Aquí estamos en ...*”. Ta fasta på gratisorden. Elever räknar ibland hur många nya ord de ska lära in och här rör det sig alltså inte bara om helt obekanta ord. Sant är förstås att eleverna, även om de snabbt förstått orden, ska lära in genus och den spanska formen för dem, men det måste vara lättare när orden är så lika.

Andra språk

Påminn eleverna ofta om att dra nytta av andra språk som de kan. En del elever gör detta spontant, för andra är lektionen i spanska ett spår för sig. De måste få hjälp av dig att koppla t.ex. till det engelska spåret. Och det räcker inte med att säga detta en gång, det måste upprepas.

Ordbildning/Ordgrupper

I kapitel 17, Ejercicio 6, letar eleven efter verb/substantiv som kan höra ihop med ett annat givet ord.

Man lär sig fler ord om man övar sig i att koppla ihop ord som hör ihop. Du kan inte göra för många utvikningar när ni håller på med texter, men påminn ibland eleverna om ord som hör ihop. Redan i kapitel 1: *el trabajo-trabajar; el baile-bailar*. På Elevblad 18 uppmärksammas eleverna på det *e* som i spanska sätts före initialt *s* + annan konsonant.

Bilder

Inte bara för elever som är mycket visuella utan för alla har bilder stor betydelse, inte minst som underlag för återberättande. Det finns många sådana uppgifter i Libro de trabajo.

Småord

Småord och fraser/korta uttryck är viktiga i talspråket. I innehållsförteckningen till Libro de textos tas de upp i spalten Ord, fraser och förberedande grammatik.

Du prioriterar. För kommunikation är verben och substantiven viktigare än småorden, men småorden gör språket och kommunikationen rikare. I många övningar, t.ex. i kapitel 1, Ejercicio 8, uppmanas eleverna att lägga till småord/fraser. Låt dem koncentrera sig på en sak i taget, först innehållet, sedan bygga ut med småord. Gör inte för stor affär av småorden om eleverna tycker att det är svårt. Ibland kan de vara en hjälp.

I Buena idea 2 läggs stor vikt vid preteritum och imperfekt. I samband med dessa tempus uppmärksammas småorden då de ju är en hjälp för att förstå vilket tempus man ska välja. I kapitel 12, Tarea B, letar eleverna i texten de läst upp efter tidsuttryck som står tillsammans med imperfektformer och skriver sedan ner både frasen och verbet/verben. I kapitel 13, Tarea E, letar eleverna på samma sätt efter tidsuttryck som står tillsammans med preteritumformerna och skriver ner fras och verb.

ATT TALA, S. 4:19

Låt eleverna lära sig fraser utantill. Vissa fraser, s.k. *chunks*, kan de lära sig utantill utan att behöva analysera, t.ex. *lo siento, no sé, mejor, ahora no*, etc.

Uttal och intonation

ATT TALA, S. 4:19 Uttal och intonation behandlas i avsnittet Att tala.

Att lära in grammatik

Elever som i en STRIMS-undersökning tyckte att det var lätt att lära in ord, tyckte att det var svårt att lära in grammatik. Och det tråkigaste. När en grupp elever i början av ett läsår fick fundera över vad de ville lära sig i spanska svarade många ”Inte så mycket grammatik”. Några svarade: ”Ingen grammatik.” Hur kommer det sig att eleverna har den uppfattningen om grammatik? Diskutera med dem vad grammatik är och vad man har för nytta av den när man lär sig språk. Grammatik är en konstruktion, ett system av regler, som visar hur ord kan sättas samman för att bilda meningar.

Vad behöver eleverna för typ av grammatik?

Eleverna ska använda, bruka grammatiken. De behöver en *preskriptiv* grammatik, en grammatik som föreskriver, som talar om vad som gäller i det enskilda fallet. Du som lärare behöver en *deskriptiv* grammatik, en bred teoretisk insikt. Du kan mer om grammatik än vad eleverna behöver. Det du måste fundera på är hur du ska kunna göra din bredare kunskap överförbar. Hur ska du förklara så att eleverna kan förstå? Hur mycket ska du förklara?

Det viktiga är att eleverna sätter samman orden/fraserna, inte att de rabblar reglerna. Det visar sig ibland att elever lär sig regler utantill, men inte riktigt vet vad regeln står för. Påminn eleverna ofta om Consejo 7 där de uppmanas att formulera regeln med egna ord och att skriva ner regeln.

Innehållets betydelse för grammatikundervisningen har redan nämnts. I språkundervisningen är ord, fraser och grammatik sammanvävda. Eleverna arbetar med konkreta situationer. En gyllene regel är att presentera och lära in ny grammatik med känt ordförråd och att presentera och lära in nya ord med känd grammatik.

Prioritera

Allt är bra att kunna, men på den begränsade tid vi har i skolan måste vi prioritera. Och prioriteringarna gäller i hög grad grammatiken. Fråga dig: Varför vill jag lära ut det här grammatiska momentet? Behöver eleven just det just nu?

Om eleverna får klart för sig vilka situationer och uppgifter de ska klara av, då frågar de inte efter paradigmet. Eleverna arbetar med konkreta situationer, lär sig den grammatik som behövs i den situationen och sedan byggs de grammatiska kunskaperna upp allt eftersom. I kapitel 1, till exempel, övar eleverna *me/te gusta*, men övriga former av indirekta pronomen behövs inte där. I kursöversikten i Libro de textos finns en spalt för den aktiva grammatiken och en spalt för Ord, fraser och förberedande grammatik.

Men elever är olika. Den elev som frågar efter fler former måste få svar och hjälp med att hitta formerna i grammatikavsnittet. Därför innehåller Minigrammatiken på sidorna 66–119 i Libro de textos även några moment som inte övas aktivt i Buena idea 2 men som den nyfikne eleven kan vilja slå upp, t.ex. demonstrativa pronomen, adverb, fler ordningstal, några sätt för att uttrycka grad.

Som tidigare sagts lägger Buena idea stor vikt vid verben, Olika tidsformer är av stor betydelse för en meningsfull kommunikation och därför finns förfluten tid inte bara perfekt utan också imperfekt och preteritum. Dessa tempus byggs stegvis upp i kapitel 12 och kapitel 13 med rikligt med övningar. För att underlätta förståelsen knyts formerna i flera Tareas - Kapitel 12:Tarea B och Kapitel 13:Tarea E och många Ejercicios till olika tidsuttryck. Då svenskan inte har samma distinktion kan dessa tidsformer

var svåra för en del elever. Du prioriterar och kan låta de eleverna koncentrera sig på formerna. Påminn eleverna om att formulera regler med egna ord – Consejo 7, och att alltid när de löst ett problem, när de funderat över hur något ska uttryckas och rättat, också lära in fraserna – Consejo 16.

Eleverna ska hela tiden vara uppmärksamma på vad de lär sig. Vi vill hellre höra elever säga: ”Nu har vi lärt oss berätta vad vi har gjort” än höra dem säga: ”Nu har vi lärt oss perfekt”. Men de ska veta att det tempus de arbetar med är perfekt.

När kan man uttrycka sig grammatiskt korrekt?

När vi lär oss ett nytt språk befinner vi oss i varje stund någonstans inom vårt interlengua/interimspråk, som ofta illustreras med en linje:

Målet är att utveckla detta interlengua så mycket som möjligt. Ibland undrar vi lärare varför en elev inte använde den regel som vi tror att han lärt in. Han kanske har uttryckt sig helt riktigt i vissa uppgifter. När eleven befinner sig någonstans på sitt interlengua och ständigt lär sig nya saker kanske han inte förmår hålla alla regler aktuella. Han har inte automatiserat regeln, han har inte lyckats flytta över den från korttidsminnet till långtidsminnet. Se avsnittet Hur fungerar minnet? Eller han kanske inte kommer ihåg hur han lagrat den i långtidsminnet och då kan han inte hitta den. Diskutera detta med eleverna. Det är helt normalt att sådant händer, men den elev som gör fel på det som han trodde han lärt in, tappar lätt modet.

HUR FUNGERAR MINNET?,
S. 4:31

Verbändelser måste vara korrekta, annars går kommunikationen inte fram. Vad händer däremot om en elev böjer ett adjektiv fel? Det kan störa kommunikationen, men inte förstöra den. Det är bättre att eleverna vågar använda adjektivet, även om de inte är säkra på ändelsen än att de inget säger. Men målet är självklart att orden så småningom får rätt ändelse.

Grammatiska termer

Grammatiska termer värjer sig en del elever inför. Lugna dem med att det inte är så många de behöver kunna. Om de inte lärt sig dem tidigare, har de alla chanser nu. I slutet av grammatikavsnittet i Libro de textos (sidorna 119–120) finns förklaringar till de vanligaste termerna. Ett sätt att öva termerna är att alltid låta elever leta efter de grammatiska regler ni ska tala om. Ge dem inte bara en paragraf utan ge dem tid att leta själva. Och – som påpekats flera gånger – vänta tills alla elever hittat paragrafen. Då uppställningen i Minigrammatiken följer den som ges i vanliga grammatikor blir det en förberedelse för eleven att på egen hand arbeta med en grammatik. Du känner dina elever. Hjälプ den som behöver det.

Tolerans för osäkerhet

En del elever vill att alla regler ska vara klara och heltäckande. Ibland kan en elev som lärt sig att ”något” heter *algo* på spanska fråga om ”något” alltså alltid heter så. Diskutera med den elev som har den läggningen. Man får helt enkelt acceptera att språket inte fungerar så, eller som Pippi Långstrump säger: ”Det är ingen ordning på allting”.

Elevers ”inbyggda lärogång”

Det finns teorier om i vilken ordningsföljd man bäst lär sig grammatiska strukturer. Och varje elev befinner sig på den linje som är hans interlengua. Hur ska vi då göra med en grupp elever?

Vi skulle vilja ge den enskilde eleven alla chanser att följa sin egen inlärningsgång, men måste samtidigt utgå från ett för alla elever gemensamt stoff. Ett sätt är att arbeta med både fria och bundna uppgifter. I de bundna uppgifterna kan läraren ge det gemensamma, grammatiska stoffet. I de fria får eleven följa sin egen inlärningsgång.

Den inbyggda lärogången innebär också att en enskild elev inte är mogen för t.ex. en viss grammatisk företeelse. Vygotsky talar om en *zone of proximal development*, som är avståndet mellan elevens individuella förmåga och hans förmåga att med hjälp ta in det nya. Vi kan som lärare tycka att vi förklarat en företeelse många gånger, men det hjälper inte den elev som inte är mogen för det. Hon/Han tycker likafullt att hon/han aldrig hört talas om den. Detta märks särskilt vid grammatikinläringen. Teorierna diskuteras vidare i avsnittet Arbete i grupp.

ARBETE I GRUPP, S.4:37

Undersökningar har visat att vad elever tar in under en lektion varierar mycket. Man har t.o.m. sagt att varje lektion är "en annorlunda lektion för varje elev". Om elever arbetar i mindre grupper kan du lättare anpassa dina förklaringar till de enskilda eleverna. Du kan också ta fasta på detta när du rättar elevers muntliga och skriftliga produkter. Rätta det som eleven inte har "tagit in" och ställ krav på att eleven själv rättar det som hon/han borde kunna rätta.

Övningar av former och övningar av helheten

Eleverna behöver övningar som tar upp former, delarna, det som kan kallas *part-skill practice* för att lära in och öva in formerna. Men precis som tennisspelaren tränar på enskilda slag för att sedan spela match, ska språkeleven få använda sina kunskaper i kommunikativa övningar, det som kan kallas *whole-skill practice*.

När vi testar eleverna med formella övningar är det för att se att de kan klara momentet, att de uppnått målet att t.ex. lära in ett nytt tempus, men när vi testar eleven i kommunikativa uppgifter är det för att mäta hans/hennes språkfärdighet. Detta tas upp under rubriken Vad mäter proven?

VAD MÄTER PROVEN?, S.4:43

Att tala

Målet är att eleven ska känna att han/hon använder den spanska han/hon lär in. Och att tala spanska är det mål som eleverna ofta sätter främst när man frågar dem vad de vill lära sig i spanska. Vi måste ge dem något att tala om.

I det följande tas olika typer av muntliga aktiviteter upp.

Samtalet i klassrummet kring olika aktiviteter

Ejercicios och Tareas har ett varierat innehåll. Det innebär att instruktionerna ibland kan bli långa. För att varje enskild elev snabbt ska få klart för sig vad uppgiften går ut på ges därför instruktionerna på svenska. Både du och eleven vinner tid för övning av språket och det underlättar för elever att arbeta på egen hand.

Enkla och ofta återkommande instruktioner kan du naturligtvis ge på spanska. Till din och elevernas hjälp finns på insidan av pärmarna till Libro de trabajo de vanligaste klassrumsorden och -fraserna samlade. Vi har här valt *tú*-tilltal. Inom parentes ges uppmaningsformerna till *vosotros*.

Använd tidigt de spanska orden, t.ex. *abre el libro por la página x, en la pizarra, por favor...* Förklara med gester eller ge i början en svensk översättning.

ELEVBLAD 39 OCH 40

Klassrumsfraser övas på två Elevblad. Elevblad 39 ger spanska fraser att översätta till svenska och Elevblad 40 ger svenska fraser att översätta till spanska.

KOMPLETTERANDE
AKTIVITETER, FLIK 11

Under avsnittet Kompletterande aktiviteter finns andra förslag om hur du kan arbeta med klassrumsfraserna. Tanken är att eleverna själva ska använda de fraser som finns under *Frases para ti...* och framför allt förstå de ord/fraser som finns under *...para la clase*.

Vid undersökningar om vem – eleven eller läraren – som talar mest i klassrummet, har man funnit att läraren talar mest, i vissa fall talar läraren mer än alla elever tillsammans. Det är inte rimligt.

Som tidigare framhållits ligger fokus numera mer på inläring än på undervisning. Fundera över vad och hur mycket du själv säger under en lektion. Detta gäller både när du talar svenska och spanska. Det visar sig att lärare ofta använder fler ord än nödvändigt. Ge klara och tydliga instruktioner.

Elever ska förstås höra mycket spanska. De ska lyssna till många röster och till ett varierat språk. Men se till att varje elev pratar mycket spanska. När elever arbetar i par/grupp använder de mycket mer spanska än om du frågar en elev i taget.

Kan du då vara säker på att allt de säger är riktigt? Det kan du inte. Men du märker snart vilka par/grupper som du behöver hjälpa mer. Det ligger ett stort värde i att elever anstränger sig, söker efter ord, hjälper varandra. Låt eleverna arbeta i olika par/grupper. Då är chansen störst att de kan rätta varandra. Arbetar de med samma kamrat hela tiden kanske de inte märker fel som upprepas. Consejo 10 uppmanar eleverna att variera arbetet och arbeta med olika kamrater. Elever är ofta mer motiverade om de får hålla igång själva än om de ska sitta och lyssna på en enstaka kamrat. Och du har som lärare ingen garanti för att kamraterna lär sig av att du rättar en enstaka elev och ingen garanti för att andra elever lyssnar när en elev talar i helgrupp.

Vid all inläring är inte minst interaktionen mellan eleverna och mellan elever och lärare av stort värde. Se vidare avsnitten Hur lär man sig? och Arbete i grupp.

HUR LÄR MAN SIG? S. 4:30
ARBETE I GRUPP, S. 4:37

Dialoger, samtal och rollspel i Tareas och Ejercicios

Redan från början talar eleverna spanska med varandra. Man måste öva delarna innan man klarar helheten. Man måste öva på ett varierat sätt. Samma innehåll övas därför i olika övningar. *Me/Te gusta* övas i kapitel 1, Ejercicio 12, i en övning med fråga-svar och sedan i samma kapitel Ejercicio 13 i en hör-övning. Eleverna kan sedan använda konstruktionen i halvfria övningar där de pratar om sommarledigheten (kapitel 2, Ejercicio 3) eller vad de gjort i Madrid (kapitel 2, Ejercicio 6 B). Påminn eleverna ofta om Consejo 4 Våga göra fel!

Bilder är ett bra underlag. I kapitel 1 och 2 finns ett antal fotografier som eleverna kan samtala kring: Kapitel 1, Ejercicio 10 och kapitel 2, Ejercicio 6. De kan berätta vad som står i bildtexten, men också berätta mer de vet om fotboll, Barcelona, tango...

Längre fram kommer samtal som i kapitel 6, Tarea F, där eleverna diskuterar hur de vill möblera en lägenhet. Men kom ihåg att först låta dem öva fraserna i Ejercicio 11. Eleverna övar alltså in korta, bundna fraser innan de använder dessa fraser i ett sammanhang. Den som lär sig spela tennis tränar på de enskilda slagen innan han spelar en match. Båda delarna är viktiga, det blir inget bra sammanhängande språk, ingen bra match om inte delarna är väl inövade. Och på samma sätt som tenniseleven tappar lusten om man bara övar enskilda slag, tappar språkeleven lätt lusten om hon eller han bara sällan får använda språket i sammanhang.

Viktiga är de övningar där eleverna inte vet vad kamraten kommer att svara, där eleverna ger varandra ny information. I t.ex. kapitel 10, Ejercicio 9 övar eleverna klockslag och reflexiva verb, i kapitel 13, Ejercicio 17 övar eleverna också klockslag men denna gång i samband med preteritum.

I alla muntliga övningar måste eleverna tala så tydligt att kamraten förstår och de måste lyssna aktivt för att förstå. Därför är det viktigt att eleverna så ofta som möjligt ger varandra ny information. Var noga med att eleverna inte ser sin kamrats skrivna underlag utan bara lyssnar. I många halvfria uppgifter uppmanas de att berätta för varandra vad de skrivit. Lär eleverna fraser som *otra vez por favor, más despacio por favor, más alto por favor* så att de till slut kan förstå varandra. Eleverna övar sig då att klara sig i den situation de kan hamna i när de möter spanstalande.

Att leva sig in i en roll, att tänka på vilken person som talar, är viktigt när man övar in ett nytt språk. I många Tareas uppmanas eleverna att läsa texterna i roller och att byta roller både när de övar in texten och när de, efter att ha arbetat med texten, läser texten igen. Uppmana dem att överdriva lite, låta intresserade när de ställer en fråga, uttrycka medkänsla (*lo siento*), förvåning (*¿Ah,sí?*).

Muntlig uppföljning av Ejercicios som kan avse grammatik, ordinläring etc.

I Consejo 1 och Consejo 9 uppmanas eleverna att läsa högt, såväl dialoger/samtal som berättande text. I Consejo 16 uppmanas de att, när de löst ett problem, lära in fraserna, att läsa fraserna högt. Det blir en muntlig uppföljning av fraser de arbetat med. Detta handlar inte om utantillinläring av fraser i en lista, utan om att lära in fraser de funderat över och reflekterat kring. På så sätt kan de lagra fraserna i sitt långtidsminne och förhoppningsvis plocka fram dem senare. Se avsnittet om minnet. Se också avsnittet Att lära in ord och fraser, där utantillinläring av fraser tas upp.

HUR FUNGERAR MINNET?,
S. 4:31

ATT LÄRA IN ORD OCH
FRASER, S. 4:14

Återberättande av ett innehåll

I dialoger, samtal, rollspel talar man med andra. Man lyssnar och talar, det är en kommunikation i två led. Påminn eleverna om fraserna för förtydligande. När man berättar eller beskriver talar man inför andra, som bara lyssnar. I t.ex. kapitel 4, Tarea E, berättar eleverna om personen i texten Humberto Navarro. Innehållet är givet, informationen kan de hämta från hela kapitel 4. De övar sig i att berätta sammanhängande, och helst med egna ord, de övar upp sin narrativa kompetens.

Var noga med att alla elever gör denna typ av övning, men ställ olika krav på elever på olika nivåer. Här finns t.ex. Ejercicio 9 som en förberedelse för de elever som behöver det. Uppmuntra eleverna att våga göra fel (Consejo 4). Diskutera med dem vilka fel som eventuellt stör och vilka som förstör kommunikationen. Se avsnittet om Att rätta och bedöma fel. När eleverna sedan ger en skriftlig version ser du som lärare vad som behöver rättas. I Consejo 8 uppmanas eleverna att först berätta muntligt, hoppa över ord de inte på en gång kommer på och sedan berätta skriftligt. Det muntliga berättandet blir en inventering av idéer och ord/fraser.

ATT RÄTTA OCH BEDÖMA
FEL, S. 4:44

ATT SKRIVA, S. 4:24

Frågor på text

Ejercicio 9 i kapitel 4, som ger tio frågor på texten, har redan nämnts som en förberedelse för ett återberättande. Frågor på en text kan fylla flera funktioner. Använd dem som instuderingsfrågor, en hjälp för eleven att förstå innehållet. Ofta innebär denna uppgift att använda textens ord med vissa ändringar, t.ex. att ge innehållet i en annan person och alltså böja verben. Genom att besvara frågor på text övar eleven in ordförrådet. För att få prata mer spanska kan eleven sedan utgå från frågorna men berätta med fullständiga meningar och på så sätt få en sammanhängande berättelse. En annan gång kan du öva eleverna i att skriva ner ett antal stödord och utifrån dessa berätta sammanhängande. Använd inte frågorna på text som ett förhör. I texter som inte är läs- eller faktatexter är det inte meningen att eleverna ska komma ihåg det exakta innehållet, t.ex. var person bor, hur gammal han är, vad han har gjort. Men han ska kunna använda ordförrådet i texten.

Berättande/Beskrivande av eget valt ämne

Låt eleverna presentera ett eget valt ämne för sina kamrater. De ska tala sammanhängande i cirka tre minuter utan stödord, men gärna med stöd av bild. En del elever drar sig för att tala inför hela klassen – låt dem då presentera sitt ämne för en mindre grupp.

Ge eleverna förslag: en idrottsman, en musiker, en stad, ett recept. Elever brukar ha stor fantasi. Låt dem anteckna sig på en lista: ämne och lektion. Det kan bli ett trevligt avbrott på olika lektioner. Ibland kan vi lärare tycka att det är svårt att motivera eleverna sista lektionen före ett lov. Om då fyra eller fem elever ska ”underhålla” sina kamrater brukar uppmärksamheten vara stor. Om du, när du t.ex. introducerat nya texter, tagit chansen och berättat litet om innehållet för eleverna, har du visat dem på hur man kan berätta för att väcka intresse och nyfikenhet. Läs mer om berättandets betydelse i avsnittet Hur lär man sig?

HUR LÄR MAN SIG?, S. 4:30

Uttal, intonation och småorden

När elever funderar på innehållet, på att hitta ord, hur de ska böja orden rätt, kan de inte samtidigt hinna tänka på intonation och uttal. De kan inte heller tänka på de småord de lärt sig, småord som gör deras berättelse mer levande. Låt dem göra en sak i taget. Rätta uttal och intonation när eleven kommit på vad han ska säga. Låt då hela gruppen repetera orden högt, det är inte bara den enskilde eleven som behöver öva och den elev som uttalat

fel behöver inte känna sig utpekad. Se avsnittet nedan om Uttal och intonation. I all inläring måste man få koncentrera sig på en sak i taget. Ge eleverna tips om att lägga till småorden efteråt.

UTTAL OCH INTONATION,
S. 4:23

Att våga säga fel

Ett av de viktigaste råden till en elev är Consejo 4, Våga göra fel! Uppmana tidigt dina elever att inte vara rädda för att göra fel. Uppmana dem att satsa och att be om hjälp om det gäller ett ord eller en form. Ibland förstår vi lärare inte vad en elev funderar över, varför han inget säger. Vi måste uppmuntra eleverna att tala om för oss vad de undrar över, först då kan vi hjälpa dem.

Uttal och intonation

ELEVBLAD 25 OCH 26

Den europeiska standardspanskan är den variant vi valt som bas i Buena idea. Men kapitel 12 och kapitel 13, som tilldrar sig i La Plata-området, är intalade av talare från Argentina. Och till dessa kapitel finns två elevblad. På Elevblad 25 lyssnar eleverna igen på ett avsnitt ur texten till kapitel 13 och uppmanas pricka för de ord som de tycker inte uttalas som i den spanska de övat in. På Elevblad 26 finns en dialog med tillhörande ordlista från Buenos Aires ur Buena idea 1 och eleverna uppmanas skriva ner hur de tror att dialogen skulle låta i t.ex. Madrid.

Det finns skillnader i språket mellan och inom de olika spanstalande länderna, men viktigt är att eleverna inser att de med standardspanskan kan göra sig förstådda i hela den spanstalande världen.

För att eleverna ska höra dialoger från andra spanstalande länder finns ett uppslag i Libro de textos (sidorna 52 och 53) med korta dialoger från Ciudad de México, Bogotá, Guantánamo och Santiago de Chile som talats in av representanter för dessa språkområden. Där finns också en kort förteckning med exempel på vanliga ord som skiljer sig mellan Spanien och några latinamerikanska länder samt information om några vanliga drag i amerikansk spanska.

Många lärare i spanska har stor förtroenhet med spanskamerikanska länder. Det finns ibland spanstalande elever i grupperna. Använd den spanska du talar, men förklara skillnaderna för eleverna och var konsekvent. Tänk på vad som är bäst för dina elever.

Det är viktigt att eleverna hör många olika röster. Använd de inspelningar som finns till Buena idea. Uppmuntra eleverna att ofta använda den elev-cd de har i sin Libro de textos. Utbildningsradions olika program ger också många möjligheter till varierade avlyssningar.

Uttalet är viktigt och intonationen är viktig. Det har visat sig att det som många människor har minst tolerans mot är just bristande intonation. Spanska är lätt att uttala. Ljudbild och skriftbild överensstämmer i stort sett. I Buena idea finns många och varierade övningar av uttal och intonation. Låt eleverna säga efter. Låt dem ofta körläsa nya ord. Om du märker att ord uttalas fel, lägg orden på minnet och låt hela klassen körläsa dem. Använd några ord som ”mönsterord”, t.ex. *casa*, *cinco*, för att påminna dem om uttalet av bokstaven *c*. Teoretiska förklaringar finns i Libro de textos (§§ 51–56), men ofta räcker det med mönster och eftersägning.

Till kapitel 6 finns förslag på en *dictado* om du tycker att eleverna behöver öva mer på bindning och intonation.

Arbeta med uttal och intonation i små grupper eftersom en del elever inte hör att de säger fel och dessutom kan vara rädda för att prata inför andra.

Överdriv gärna när eleverna övar uttal. Om eleverna, när de arbetar med dialoger och samtal, inte är så noga med intonationen, låt dem då först fundera över formuleringar och rätta dem efteråt. De kan inte koncentrera sig på flera saker på en gång.

Uppmuntra eleverna att läsa högt - det är en hjälp för att förstå en text och, när man väl arbetat med texten, en hjälp för att befästa ord och fraser. När elever läser högt för att förstå texten klarar de inte av att tänka på uttal och intonation. Rätta på en gång om förståelsen förstörs, inte om den bara störs. Uttal och intonation kan eleverna däremot öva vid den senare genomläsningen. Låt dem ibland leka med uttal och intonation, t.ex. läsa ”i stafett”. Se kommentarer till kapitel 10.

Att skriva

Ljud- och skriftbild är så lika i spanskan att man tidigt kan låta elever skriva spanska. I många övningar uppmanas eleverna att jämföra med varandra och rätta tillsammans. Var noga med att de rättar det de skrivit. Många elever är duktiga på att göra det, men du känner dina elever och märker vilka som behöver hjälp med rättningen.

ATT TA ANSVAR, S. 4:35

Många elever är duktiga på att ta ansvar, de skriver i skrivhäftet eller blad i pärmar. Men många elever behöver en påminnelse från dig. Acceptera inte att de skriver på lösa lappar. Se avsnittet om Att ta ansvar.

Många elever säger att de lär in ord genom att skriva orden. Låt eleverna skriva ner även övningar de gjort muntligt. Om de arbetat med olika dialoger, be dem skriva ner en variant. Ibland tror vi lärare att en elev som muntligt klarar sig bra, har språkets uppbyggnad klar för sig. Det hade t.ex. inte den elev som skrev *mellamo* i ett ord.

När man skriver måste man fundera över formuleringar. Därför är det bra om elever, på svenska förstås, skriver ner grammatiska regler med egna ord.

I Buena idea finns många skriftliga uppgifter, men låt eleverna ibland också skriva ner uppgifter de gjort muntligt. I t.ex. kapitel 1, Ejercicio 7 översätter eleverna först fraser till spanska och sätter sedan fraserna i ordning så att ett rimligt samtal bildas. Låt dem skriva ner samtalet i sitt skrivhäfte innan de läser i par med en kamrat. Sådana uppgifter passar bra som läxa eller arbete på egen hand. Då får varje elev använda den tid han/hon behöver. För inlärningen är det bara bra om uppföljningen kommer en lektion senare. Även vid uppgifter där eleverna parar ihop olika delar av en mening kan det passa att låta eleverna skriva de hela meningarna, t.ex. kapitel 4, Ejercicio 1.

För att underlätta för eleverna finns vissa uppgifter i Libro de trabajo även som kopieringsunderlag, det gäller t.ex. vykortet i kapitel 4, Ejercicio 8. Hänvisning finns då under kommentarer till respektive kapitel under flik 2.

Dictogloss

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ,
S. 4:3

Denna hörövning tas upp under avsnittet Att lyssna och förstå. Här får eleven både öva sig i att lyssna och att skriva. Träna dem i att välja ut stödord.

Processkrivning i anpassad form

De flesta som ska lämna ifrån sig en skriftlig produkt, det må vara ett brev, ett referat eller ett protokoll, gör ett utkast, läser igenom, formulerar om. Är det vi skriver viktigt, kanske vi ber någon annan läsa igenom och kommentera. Uppmuntra dina elever att läsa igenom det de skrivit och eventuellt ändra. Eleverna kan lära sig mycket av varandra.

Processkrivning innebär att elever övar sig i att skriva texter av olika slag, de väljer ämnen, de diskuterar varandras produkter. Det innebär också en muntlig träning, träning i att ge och ta kritik, argumentera. Inte bara produkten är viktig utan även processen fram till produkten.

Kan eleverna på denna nivå i spanska ha nytta av denna teknik? Ja, absolut, men i anpassad form. I friare uppgifter, som t.ex. i kapitel 4, Tarea F, ska eleverna skriva en text om La isla de Margarita. De har valt ord som kan passa i en turistbroschyr i Ejercicio 11. Uppmuntra dem att först muntligt "inventera" vad de skulle vilja säga. Ta upp Consejo 8, som uppmuntrar dem att först spåna muntligt. Ge dem tid att skriva en första version, rätta och

ATT TA ANSVAR, S. 4:35

kanske skriva en version 2 för att i sin skrivbok ha en snyggt skriven text. Många elever skriver på dator. Då är det ännu lättare för dem att ändra och rätta det de skrivit. Då får de samla i en pärm. Visa eleverna att du bedömer deras version 2. Det är bättre att eleverna skriver färre texter och bearbetar dem än att de slarvar sig igenom många. Se avsnittet om Att ta ansvar.

ELEVBLAD 42

Processkrivning är viktigt, eftersom det i olika undersökningar visat sig att elever lär sig litet av sin lärares rättningar. Ibland läser de inte igenom lärarens rättningar och även om de gör det lär de sig inte av rättningarna. Ge dem tid att diskutera tillsammans.

Efter varje Repaso uppmanas eleverna att själva ta ställning till hur de klarat repetitionen. När de arbetat med en fri/ halvfri uppgift ska både innehåll och språk bedömas. Ge dem Elevblad 42 så att de kan arbeta med den bedömningen och försöka ta ställning till både språk och innehåll. Uppmuntra eleverna att använda småord, att binda ihop meningarna så att det blir en ledig text. Diskutera med dem vilka fel som stör och vilka fel som förstör kommunikationen.

ATT RÄTTA OCH BEDÖMA FEL, S. 4:44

I varje grupp finns elever med olika förutsättningar. Vi lärare vill hjälpa alla elever till ett bra resultat. Det är lättare sagt än gjort inom den begränsade tid vi har och ofta många elever i gruppen. De skriftliga uppgifterna ger dig många möjligheter till individualisering. Uppgiften kan vara densamma, men kraven ställas olika. Rätta på olika sätt. Se avsnittet Att rätta och bedöma fel.

Bilder är en bra utgångspunkt för fria uppgifter. Uppmuntra, i de fria uppgifterna, eleverna att använda den spanska de kan. Här finns ett problem med elever på denna nivå. De har inte språk nog för allt de skulle vilja säga. Ibland kan man fråga sig om de skriver vad de tycker, eller om de skriver vad de har ord för. I Consejo 8 uppmanas eleverna att fundera och spåna muntligt, leta efter spanska ord innan de börjar skriva. Börjar eleverna fantisera på svenska kommer de ofta långt utöver sina spanskunskaper. För att underlätta för elever som säger att de inte har någon fantasi ges ofta visst underlag i instruktionen så att de har något att börja med.

Översättning till och från spanska

Ska man använda översättning i spanskundervisningen? För att besvara denna fråga måste vi ta ställning till vad som ska översättas och hur.

Översättning till svenska

Vi vill att eleverna ska öva sig i att förstå en text utan att översätta ord för ord. Den elev som känner att han/hon vill översätta varje mening i texten kan göra det hemma. Tiden på lektionerna kan användas på bättre sätt. Men eleverna har ofta nytta av att översätta vissa rader till svenska. Exempel på sådana rader ges nedan. I kapitelkommentarerna (flik 2) finns ibland förslag. För den elev som behöver mer hjälp finns samtliga texter och dialoger i Libro de textos översatta till svenska i Elevfacit. Den översättning som ges där är en översättning till idiomatisk svenska.

Ibland vill vi visa på skillnader mellan svenska och spanska och ber eleverna översätta. Var noga med att de då översätter till idiomatisk svenska, med riktig svensk ordföljd, t.ex. i kapitel 12: *Todos los días Cristina se levantaba temprano.*

Ta en fras som *¿Por qué no quedamos mañana?* i kapitel 9 sidan 26. Frasen kan förstås översättas ordagrant ("Varför träffas vi inte i morgon?") men hellre med "Kan vi inte träffas i morgon?".

Fraser som *No hay trabajo* (kapitel 1) eller *No tengo coche* svarar mot svenskans "Det finns inget (inte något) arbete" eller "Jag har inte (= inte någon) bil". I sådana meningar har spanskan bara negationen *no*.

Viktig är översättningen av spanskt perfekt, som ju ofta svarar mot svenskans preteritum. *Mi novio y yo hemos ido a isla Margarita* kan svara både mot

"Min pojkvän och jag har åkt till Margarita-ön" och "Min pojkvän och jag åkte till..."

Visa också på hur man i svenskan får ta till andra uttryckssätt för att få fram aspekten hos preteritum. *Yo conocí a un chico estupendo* – "Jag lärde känna ..."

I Buena idea 2 finns verbkonstruktioner som eleverna ska förstå men inte behöver använda aktivt. Det är konstruktioner som man inte kan gissa betydelsen av och därför bör de översättas till svenska:

Un periodista,..... acaba de llegar a la isla de Margarita (kapitel 4).

Hace tres meses que no los veo (kapitel 9).

Llevo aquí un año (kapitel 16).

Har du en grupp elever som tycker om att formulera sig kan du låta dem skriva ner en ledig svensk översättning av något avsnitt. Förslag: kapitel 16, raderna 24–33; de korta raderna i sagorna i kapitel 12, Ejercicio 13, eller annonsen vid *Muebles populares* i kapitel 7.

Översättning till spanska

Översättning till det främmande språket har använts i skolan för att öva och testa språkkunskaper. Visst behövs översättning ibland, men vi menar att många andra aktiviteter ger bättre utdelning. Snarare bör det vara fråga om en "tolkning" av innehållet. Ge uppgifter som "Fråga artig om ...", "Hälsa artig ...". Då kan vi kräva att eleven lägger till *por favor* och/eller *señor, señora...*

Dessa ord sägs ju inte på svenska i motsvarande situationer. Ge svenska fraser som ett underlag för ett samtal som t.ex. kapitel 1, Ejercicio 8, "Du träffar någon och blir litet förvånad" etc. Där arbetar eleverna i flera steg; skriver ner fraser som motsvarar de svenska, lägger till småorden och använder sedan fraserna i ett ledigt samtal.

Översättning till spanska behövs när vi vill klargöra en grammatisk företeelse, som t.ex. kapitel 7, Ejercicio 5. Översättning kan behövas som förberedelse till en fri/halvfri uppgift. I kapitel 6, Ejercicio 11, översätter eleverna några fraser som de sedan ska använda i Tarea F.

När du vill kolla att eleverna klarar vardagliga fraser där spanskan och svenskan skiljer sig åt, som t.ex. *Tiene 15 años, Tiene sed, ¿Qué tiempo hace?*, är det bra att låta översättningen komma ett tag efter de enspråkiga övningarna. Många elever har svarat riktigt på den sista frågan, men när de skriver vykort försöker de sig likafullt på en ordagrann översättning av "Vad är det för väder?" Elever som på spanska berättat om en manlig person i flera meningar kan, när de får en översättningsuppgift, säga att de inte vet vad "han" heter på spanska. Andra svenska fraser är "sitter i köket", "står på trottoaren" där ju spanskan använder *está* och gerundium. En del elever letar efter "står", "sitter". Då fyller översättningen funktionen att klargöra skillnaderna mellan språken.

Peka på alternativen till översättningsövningar!

Hur kommer det sig att många lärare säger att deras elever vill ha översättningsövningar? Kan det vara så att eleven då känner att han/hon har en klart avgränsad uppgift framför sig? Eleven får ett kvitto på att uppgiften är slutförd. Läraren ser att eleven är aktiv. Men är det den aktiviteten vi vill ha? Och eleven kanske inte vet vilka andra möjligheter som finns.

Ge eleverna i stället tolkande uppgifter, uppgifter att fantisera, beskriva bilder, o.dyl. Det är visserligen en större utmaning men innebär i gengäld att eleverna använder språket aktivt.

Man kan säga att alla uppgifter där eleverna arbetar med spanskan är av godo, men tiden är begränsad och då får vi prioritera och välja de aktiviteter som ger mest utdelning på den tid vi har till förfogande. Det är lätt att konstatera att de flesta elever behöver lång tid på sig för att översätta. Så om dina elever pratar om översättning, visa dem på dessa andra aktiviteter, så kommer de säkert att upptäcka att de arbetar mer aktivt med språket och se fördelarna med det.

Att använda språket

Att våga ...

ATT LÄRA IN GRAMMATIK,
S. 4:16

Eleverna befinner sig i varje stund någonstans på sitt interlengua, sitt interimspråk (se avsnittet Att lära in grammatik).

De bygger upp sitt språk genom varierade övningar och uppgifter. Och vi vill att de hela tiden ska känna att de använder sitt språk. Consejo 13 uppmuntrar dem att använda orden de lärt in. Låt dem använda spanskan i samtal i olika situationer och låt dem muntligt eller skriftligt berätta/ beskriva och göra det med sammanhang. Att beskriva och berätta utvecklar den narrativa kompetensen.

Vi har talat om vikten av att öva delarna innan man kan öva helheten. Delarna övar eleverna i vad man kallar pre-kommunikativa övningar och helheten i kommunikativa övningar. Elever är olika, de har hunnit olika långt på sitt interlengua, men varje elev kan använda språket på sin nivå. Låt varje elev känna att hans/hennes språkkunskaper räcker för kommunikation, även om han/hon inte uttrycker sig så bra som en del kamrater. Uppmuntra dem så att de vågar uttrycka sig. De lär sig genom att använda språket.

Viktigt är att du som lärare ger eleverna uppgifter som de har möjlighet att klara av. I Buena idea ingår en rad halvfria/fria uppgifter. Till elevernas hjälp finns i Libro de trabajo en svensk-spansk hjälpordlista och i Libro de textos finns ett antal bildordlistor.

Halvfria uppgifter

Vad gör vi med de elever som har stor fantasi och stor lust att uttrycka sig, men inte har språk för att uttrycka det de vill? Vi kan ge dem halvfria uppgifter. I Buena idea är därför halvfria uppgifter vanliga och ofta får eleverna en förberedande uppgift som stöd. Vi har redan nämnt kapitel 6, Ejercicio 11, som förberedelse till Tarea F.

I vissa övningar där eleverna ger varandra information är denna given, t.ex. i kapitel 6, Ejercicio 12, där en av eleverna hittar sin information på annat håll i boken.

INLÄRARSTILAR, S. 4:32

Man lär in orden bättre och man gör sig lättare förstådd om man använder gester när man talar. Uppmuntra eleverna att göra det när de ofta läser i roller. Uppmuntra dem att uttrycka förvåning, intresse när de pratar med varandra som i kapitel 1, Ejercicio 8. Just vid den övningen kan man uppmuntra eleverna att byta kamrat de pratar med. En del elever har behov av att röra sig i rummet (se avsnittet Inlärarstilar). För dem är detta särskilt viktigt, men alla elever har nytta av att koppla ihop det de säger med gester och rörelse.

Halvfria uppgifter kan vara skriftliga som i kapitel 5, Tarea D, där eleverna skriver en egen annons.

ATT TALA, S. 4:19

Att berätta sammanhängande över ett eget valt ämne är en tacksam uppgift. Se mer under avsnittet Att tala.

KOMPLETTERANDE AKTIVITETER,
FLIK 11

Under flik 11 finns en rad förslag på andra uppgifter där eleverna producerar spanska muntligt eller skriftligt, t.ex. i diverse spel och lekar. Ibland rör det sig om tips till olika aktiviteter, ibland finns också ett elevblad.

Hur viktigt är det att allt blir rätt?

**ATT RÄTTA OCH BEDÖMA
FEL, S. 4:44**

Fundera över vilka fel som stör och vilka fel som förstör kommunikationen. Se avsnittet Att rätta och bedöma fel. Mycket är vunnet om dina elever vågar använda språket, var och en på sin nivå.

Hur lär man sig?

Vi vet egentligen inte hur man lär sig. Forskningen kommer ständigt med nya rön om hur vår hjärna fungerar. Många vägar leder till målet. Forskning och beprövad erfarenhet visar oss på de vägar som verkar ge mest utdelning. I skolan har vi en begränsad tid och därför gäller det att prioritera.

I detta avsnitt diskuteras hur minnet kan tänkas fungera, vikten av att jämföra, olika inlärningssätt, olika intelligenser eller inlärostilar samt den grupp elever som betecknas som *slow learners*.

Även klassrumsforskningen är betydande. Det viktiga för oss lärare är att fokus numera ligger mer på inläring än på utläring och undervisning. Det ser man inte minst i titlarna på de böcker som handlar om språkinläring. Både lärare och elever har fått nya roller. Eleverna har eget ansvar för sin inläring och för att kunna ta det ansvaret ska eleverna bli medvetna om sitt sätt att lära in och öva sig i att bedöma sitt inläringssätt och sina kunskaper och färdigheter. Lärarens ansvar är att lägga upp undervisningen så att eleven får möjlighet att öva sig i att ta detta ansvar, att ge eleverna modeller för hur de kan arbeta.

I Libro de trabajo finns ett antal Consejos till elevernas hjälp. Var noga med att ge eleverna tid att reflektera över råden, diskutera med varandra och ta ställning.

ELEVBLAD 42

I samband med Repasos finns bedömningsförslag för eleverna. Följ upp hur de gör bedömningarna och vad de gör om de inte är nöjda med resultatet. Genomgående uppmanas eleverna att arbeta tillsammans och att rätta tillsammans. Elevblad 42 ger ytterligare underlag för elever när de ska bedöma sina skriftliga prestationer. Detta elevblad kan du ge eleverna i samband med t.ex. kapitel 4: Tarea F, kapitel 9: Tarea C eller kapitel 10: Ejercicio 11.

Två viktiga aspekter på inläring

Stor vikt läggs i språkundervisningen i dag vid att eleverna på egen hand ska fundera, reflektera, planera och bedöma, men lika stor vikt ska läggas på att eleverna sedan tillsammans med varandra och tillsammans med dig får diskutera sina reflexioner, funderingar, sin planering och sin bedömning. Eleven ska under sitt lärande inte känna sig utlämnad åt sig själv utan känna att hans självständiga arbete leder honom rätt. Läs mer om *Cooperative learning* i avsnittet Att ta ansvar.

ATT TA ANSVAR, S. 4:35

Arbetet på egen hand måste också kompletteras med att du som lärare vidgar elevernas vyer genom att ge dem bilder, erfarenheter och information från spansktalande miljöer – allt naturligtvis inom den tidsram ni har. Glöm inte bort det stora värde som ligger i berättandet. Berätta på spanska när du introducerar nya texter, berätta på spanska, ibland svenska, när du vill ge bilder från spansktalande miljöer. Det är en balansgång - kom ihåg att eleverna ska prata mest.

Hur fungerar minnet?

Eleverna uppmanas fundera över hur de lär sig ord (Consejo 12) och vilka minnesknep de använder för att lära in ord (Consejo 15). Det finns olika beskrivningar över hur minnet fungerar. Minnesforskningen kommer ständigt med nya rön över hur vår hjärna kan tänkas fungera. Dina elever kan ha nytta av att du kort går igenom de viktigaste dragen:

1. Vi får information genom våra olika sinnen, genom det sensoriska registret.
2. Från det sensoriska registret går informationen vidare till korttidsminnet. Man använder ofta beteckningen ”arbetsminne”. Man diskuterar inte hur långt det är, men så länge bearbetning pågår, så länge informationen är kvar i medvetandets fokus, så länge ligger informationen kvar i arbetsminnet. När vi slår upp ett telefonnummer vi behöver, glömmer vi det ofta så snart vi ringt samtalet. Om det är ett nummer till en för oss viktig person då minns vi det längre.
3. För att minnas informationen måste vi lagra den i långtidsminnet. Där lagras informationen permanent, men det gäller att hitta informationen. Vi har ofta en känsla av att vi vet något, men kan inte komma på det. Vi måste därför lagra informationen på ett sådant sätt att vi kan plocka fram den, dvs. komma ihåg vad vi lärt in. Man kan säga att långtidsminnet har tre beståndsdelar: a) inkodning, b) lagring och c) framplöckning.

Det är inte lätt att komma åt hur lagringen går till. Lars Göran Nilsson (under ”Minnet” i Nationalencyklopedin) menar att när vi försöker plocka fram något ur långtidsminnet då använder vi samma kod som vi använder vid lagringen. Varje människa har sina egna koder. Detta innebär ett medvetet lärande. Hur viktig medvetenheten är för inläringen betonas i många teorier. Andra teorier menar att inläring sker genom att nya impulser relateras till strukturer som redan finns och att eleven då bygger upp, konstruerar ny kunskap. Man förankrar sin nya kunskap i något man redan kan. Consejo 18 tar just upp vikten av att jämföra det nya man lär sig med något man redan kan. Se mer nedan.

Lars Göran Nilsson beskriver också långtidsminnet som ett system:

- episodiskt minne – ett personligt minne, ofta förknippat med tid och plats
- semantiskt minne – faktaminne, kunskapsminne, minne för generell kunskap (Vi vet att Madrid är Spaniens huvudstad.)
- perceptuellt minne t.ex. att identifiera objekt i omgivningen, går ofta inte att uttrycka i ord: smaker, lukt, etc.
- procedurminne, ett minne som sitter i ryggmärgen. (Vi vet hur man cyklar för vi har lärt oss det.) Vi behöver både veta *att* och veta *hur*.

Eleven ska alltså välja information och föra in den i korttidsminnet/arbetsminnet. När hon/han sedan lagrar informationen i långtidsminnet använder hon/han tidigare kunskap och sammanhanget. Hon/Han använder något sätt, någon kod för att minnas det han/hon lär in. I Consejo 15 funderar eleven just över detta minnesknep, denna kod. Undersökningar visar att vi alla måste använda vårt eget sätt, vår egen kod. Eleverna får klart för sig att språkinläring kräver att man arbetar medvetet, att man funderar.

Vi kan bara bearbeta en begränsad del information åt gången. Vi måste därför lära oss att göra kunskapen automatisk så att vi snabbt kan hitta den. Den elev som har svårigheter med uttal använder all sin kraft till att klara uttalet och kan inte koncentrera sig på grammatiska problem eller, om hon/han läser texten högt. Den som lär sig spela tennis kan, under ett träningspass, när hon/han får koncentrera sig på ett slag i taget, slå en perfekt backhand, men det är inte säkert att vederbörande klarar slaget under en match. Detta kan vara en bra bild när vi vill visa eleverna på att öva enskilda språkliga fenomen och att sedan använda dessa i ett sammanhang.

Det räcker inte med att klara den avgränsade övningen, vi måste kunna använda språket i ett skarpt läge. Man kan dra en parallell till ordinlärning. Kunskap om de enskilda orden är en förutsättning för att sätta samman orden till meningsfulla satser, men det räcker inte med att kunna de enskilda orden.

Fel på vägen

Allt blir inte rätt med en gång. Eleverna måste få många möjligheter att öva språket och öva på ett varierat sätt. Misstag beror ofta på att vi övat för litet och att vi inte har automatiserat kunskapen. Fel beror på att vi inte har tidigare kunskap att knyta an till. Detta märker vi lätt som lärare:

1. Eleverna gör rätt på en övning som tar upp ett visst fenomen och vi tror att de kan det. När de ska skriva fritt, gör de misstag. Detta gäller ofta grammatiska fenomen. Eleverna har inte automatiserat inlärningen. De kanske inte övat tillräckligt innan nästa grammatiska moment ska läras in.
2. Eleverna skriver fritt och använder t.ex. verbformer de ännu inte lärt in. Då är det ett fel.

**ATT RÄTTA OCH BEDÖMA
FEL, S.4:44**

När du bedömer elevernas prestationer, ta då hänsyn till denna skillnad mellan misstag och fel. Och gör klart för eleven vilken skillnaden är.

Många övningar i Libro de trabajo uppmuntrar eleverna att använda språket i samtal och berättande. Allt blir naturligtvis inte rätt på en gång, men det ligger ett stort värde i att eleverna letar efter ord, försöker sätta samman dem till fraser. Man lär sig också av sina fel som påpekas i Consejo 4. Du märker snart som lärare vilka som behöver mest hjälp.

Inlärostilar

När vi vill öka elevernas medvetenhet om hur de lär sig språk är det viktigt att diskutera olika inlärostilar. Consejo 14 tar upp inlärostilar. Den ges vid kapitel 8, men du kan förstås ta upp den när det passar och då kanske tillsammans med Elevblad 41.

ELEVBLAD 41

Kognitiv stil

Elever kan ha olika kognitiv stil, dvs. olika vanor när det gäller att behandla information. Några är *fältberoende*, andra är *fältberoende*. Den fältberoende ser delarna. Han ser snabbt de apor som det gällde att hitta på djungelbilder i barndomens målarböcker. Den fältberoende ser helheten och har svårt att urskilja delarna. Det finns för- och nackdelar med de båda förhållningssätten. Den fältberoende ser kanske inte "skogen för bara trä" och måste öva sig i att se helheten. Den fältberoende måste öva sig i att se delarna.

Hur påverkar dessa olika stilar språkinlärningen? Den som ser delarna (den fältberoende) tycker troligen mer om övningar som uppmärksammar detaljer som t.ex. lucktexter. Den som ser helheten (fältberoende) klarar sig troligen bättre när det gäller att kommunicera och kan ha svårt att klara t.ex. lucktexter.

De övningar i Libro de trabajo där det gäller att hitta ord i en ordruta, t.ex. i kapitel 2, Ejercicio 4 eller kapitel 14, Ejercicio 6, passar troligen inte den som är fältberoende, som ser helheten. Låt då den eleven göra något annat. Förslag ges vid kommentarerna till dessa Ejercicios.

Tolerans mot tvetydighet

Hög tolerans kan ha stor betydelse när det gäller språkinläring. Språkregler är sällan kategoriska. Det dyker upp regler och förklaringar som förefaller motsatta dem man tidigare lärt sig. Vissa elever blir irriterade över denna, som de menar, bristande tydlighet i språket. Gör dem medvetna om detta och uppmuntra dem att acceptera tvetydigheten.

Detta märks när elever ska förstå text och vid grammatikförklaringar. ”Heter något alltid *algo* på spanska?” frågade en nybörjare, som ville att det skulle vara direkta förbindelser mellan orden i de två språken. Tyvärr gör det ju inte det, men det är inte mycket idé att ta upp ordet ”något” i nekad sats redan i början.

Motivation

Många menar att motivationen är lika viktig för inläringen som allmän språklig förmåga. Det finns yttre och inre motivation. Vi kanske inte behöver diskutera det med eleverna, men göra vad vi kan för att få elever motiverade att arbeta med de olika uppgifterna. Att lära sig språk innebär innötning, koncentrerat arbete. Det är viktigt att eleverna känner varför de måste göra vissa övningar. Att de förstår att innötning och träget arbete ger utdelning, att de måste öva delarna för att komma fram till helheten. Allt är inte roligt.

Olika aspirationsnivåer

Varför har olika elever olika behov av framgång? Läraren måste ta på sig rollen att få eleven att utnyttja alla sina resurser, få honom/henne att inse att inläring innebär ansträngning och att ansträngning ger utdelning – för det mesta. Lärarens uppgift är att få eleven att öka sin språkliga förmåga. Det är dock eleven som väljer. Tala med eleven. Hon/Han kanske väljer att lägga sig på en lägre nivå i ett ämne än i ett annat. Det får du som lärare acceptera och sedan arbeta tillsammans utifrån de premisserna med ett gott arbets- klimat som mål.

Olika inlärostilar

ELEVBLAD 41

Många av dina elever har troligen på grundskolan fått ta ställning till olika inlärostilar. Det kan de ha gjort i olika ämnen på schemat. Låt dem känna att du följer upp detta. Det kan också finnas elever som inte tagit ställning, då får de göra det nu. Ta upp de intelligenser som Howard Gardner beskriver i De sju intelligenserna. Elevblad finns under flik 6.

Låt eleverna på Elevblad 41 ta ställning till vilken intelligens/vilka intelligenser de tycker att de hör. Vi lär oss alla på olika sätt. Gardner talar om sju, kanske åtta, olika kategorier eller intelligenser och illustrerar detta genom åtta bitar i en cirkel. De flesta av oss passar in på flera inlärostilar, men ofta är vi starkare inom vissa och svagare inom andra. Genom att låta eleverna fundera hur de lär sig kan de få hjälp att förstärka sina starka sidor och utveckla sina svagare sidor. Låt också eleverna tillsammans diskutera hur de kan utveckla sina svaga sidor och förstärka sina starka sidor.

Att jämföra

En viktig strategi i inläringen är att jämföra och på basis av jämförelsen dra slutsatser. Det uppmanas eleverna att göra i Consejo 18. När man drar slutsatser bildar man en hypotes och den hypotesen måste man kolla. Är den inte riktig får man försöka med en annan hypotes. I Consejo 18 uppmanas eleverna att jämföra former i preteritum av *-er* och *-ir* verben med motsvarande former av *-ar*-verb.

Eleverna uppmanas ofta att göra jämförelser. Det kan gälla genus och plural av substantiv, adjektivets placering i spanska och svenska, växlingen mellan imperfekt och preteritum. Var noga med att öva dina elever i detta så att de gör det spontant. De förankrar då den nya kunskapen i minnet. Det kan gälla information om ett land. Man kommer lättare ihåg siffror om befolkningens mängd, yta, etc. om man jämför med siffror för ett känt land.

TVÅ VIKTIGA ASPEKTER PÅ
INLÄRNING, S. 4:30

Se också Två viktiga aspekter på inläring.

Slow learners

I varje grupp finns elever av olika slag. Hur vet vi lärare hur den enskilde eleven lär sig bäst? Det kan vi inte veta, men vi kan lyssna på eleverna. Ofta fråga dem hur de lär sig. Fråga dem ibland: "Varför skrev du så här?" Ibland ger eleven ett rimligt svar, ibland förstår vi att hon/han bara gissat. Det är viktigt att vi får det klart för oss, nästa gång kanske hon/han gissar, men gissar fel. Fråga eleven även när hon/han skrivit rätt. När vederbörande förklarar märker du om hon/han gissat (och gissat rätt denna gång) eller om hon/han har regeln klar för sig. Ibland svarar elever att det kändes så, att det lät bra. Den eleven kanske har en intuitiv känsla för vad som är rätt, men det kan också vara en elev som just då inte hittar någon annan förklaring. Fråga, så får du veta.

Ibland kan man dock märka vissa särdrag hos en elev. Han/Hon kanske hör till den grupp som ofta kallas *slow learners*. Det kännetecknande för *slow learners* kan vara dåligt självförtroende, skoltrötthet eller att de är särskilt känsliga.

Dessa elever kan ha

- svårt att utnyttja tidigare kunskap
- svårt att överföra kunskap från ett område till ett annat
- låg abstraktionsförmåga
- svårt att planera, bedöma och utvärdera sitt arbete
- svårt att koncentrera sig längre stunder
- svårt att utnyttja minnet – kan inte lagra kunskap på ett effektivt sätt
- dålig fantasi

En och samma elev behöver inte ha svårigheter inom alla dessa områden.

Hur kan vi lärare hjälpa dem? Det viktiga är att stärka deras självförtroende och att få dem att vilja göra något åt sin situation. Förklara för eleven att du förstår svårigheterna och att du vill hjälpa till. Men det är eleven själv som lär in. Du ger dem redskapet.

Vi kan försöka stärka deras självförtroende genom att

- sätta upp kortsiktiga mål och ge dem uppgifter där de kan se ett resultat
- öva dem i att planera på kort sikt och bedöma
- öva dem i att lära in ord
- öva dem i att utnyttja tidigare kunskap

Det här är förstås lättare sagt än gjort. Men som lärare måste vi göra vad vi kan. Det som kan kännas dystert är att en elev ibland verkligen tar fasta på vår hjälp och anstränger sig, vi berömmar men vi kan kanske ibland ändå inte ge eleven ett godkänt betyg.

Att ta ansvar

Europeisk Språkportfolio (EPS)

Europarådet godkände hösten 2001 den officiella svenska versionen av Europeisk Språkportfolio för 16+, dvs. år 9, gymnasieskolan och vuxenundervisningen. Den pedagogiska avsikten är att göra eleverna medvetna om sin inläring, öka elevernas självständighet och lära eleverna att sätta mål i ett livslångt lärande.

Svenska ungdomar kommer i allt större utsträckning att verka i andra länder än Sverige. Tanken är att eleverna ska kunna visa upp en bild av sina språkfärdigheter och sina erfarenheter av på vilka sätt de använt språket praktiskt.

Det finns tre validerade Europeisk språkportfolio i Sverige. De har utarbetats för elever 6–11 år, 12–16 år, respektive 16+. De kan laddas ner från Myndigheten för skolutvecklings hemsida www.skolutveckling.se. Det kan alltså hända att de elever du tar emot i gymnasieskolan redan kommit i kontakt med EPS.

Ett av målen med Buena idea är just att eleven ska bli medveten om sitt eget sätt att lära in och ta ansvar för sin inläring. Detta mål är helt i överensstämmelse med ESP, som ju dock går mycket längre.

Planering – lärarens och elevens

De officiella dokument som styr ditt arbete är läroplanen och kursplaner. Spanska ingår i Moderna språk. Ge dina elever allteftersom information om målet för undervisningen, vad som är centralt innehåll för steg 2 och bedömningskriterierna. Diskutera en sak i taget med dem och förklara vad kraven innebär. Du hittar allt detta under www.skolverket.se. Du kan också prenumerera på Skolverkets Nyhetsbrev och på så sätt ta del av nyheter om skolan.

Ett krav är att ta ansvar för sin inläring. För att kunna göra det måste eleverna få öva sig i att ta ansvar. De ska öva sig i att planera sitt arbete, göra en bedömning om de når målet de satt upp och kanske göra en ny planering. Eleverna behöver en modell att utgå ifrån.

Lägg upp arbetet så att eleverna kan ta detta ansvar. Börja med en kort tidsperiod och ge dem klara besked om vad du förväntar dig av dem. Ge dem en arbetsplan för t.ex. tre veckor. Markera på blanketten

- vilket innehåll som ingår
- vilka lektioner som ingår - ibland går spansklektionen bort på grund av andra aktiviteter
- på vilka lektioner du leder arbetet och ungefär hur lång tid det tar
- en spalt där eleven fyller i sin planering
- en spalt där eleven kan boka tid hos dig för uppföljning, redovisning och hjälp - alla kan inte få hjälp samtidigt
- en spalt där eleven prickar av om arbetet är avklarat.

Förslag till en modell för en planeringsblankett finns på sidan 40 nedan. Där tas innehåll, Tareas och Ejercicios upp. Den grammatik som ingår framgår av övningarna. En tom blankett ges under flik 6, där du kan fylla i vad som gäller i ert fall. Två blad behövs för tre veckor.

ELEVBLAD 43

Planering av lektion/lektioner

Fundera över vilken tid ni har till ert förfogande. Du presenterar innehållet i texterna, du introducerar grammatik och du ger eleverna instruktioner om vilka Tareas/Ejercicios de ska göra. En del uppgifter måste göras i skolan. Dit hör hörövningar och dit hör uppgifter, muntliga och skriftliga, som förutsätter par- eller grupparbete. I lektionsförslagen står ibland om en uppgift kan göras längre fram just för att underlätta för dig när du planerar i vilken ordning uppgifterna ska göras.

Reposos

ELEVENS EGEN BEDÖMNING
OCH UTVÄRDERING, S.4:41

I Libro de trabajo finns fem olika Reposos. I anslutning till varje Repaso uppmantras eleverna att bedöma hur de klarat uppgifterna. Se mer i avsnittet Elevens egen bedömning och utvärdering. Du kan lägga in Repaso i planeringen eller du kan använda veckan efter för en Repaso. Allt beror ju på var i studiegången ni befinner er.

Läxor/Arbete utanför lektionstid

SLOW LEARNERS, S. 4:34

Elever lär sig olika snabbt. Vissa elever behöver mer tid för sin inläring. Detta gäller framför allt den grupp som kan kallas *slow learners*.

Hur kan den elev som behöver mer tid för att lösa olika uppgifter och för att lära in klara sig? Han/Hon måste räkna med att använda tid utanför lektionstid. Följ upp hur eleverna klarar den planering de gjort. Du och eleverna ser då vad de behöver arbeta mer på utanför lektionstid.

Elever har ibland lektionsfri tid under skoldagen. Uppmuntra dem att i par/grupp använda sådan tid till att arbeta enligt sin planering. Fördelen med en nedskriven planering är att man kan pricka av det man gjort – och kan få känna sig nöjd med det. Elever har ofta en känsla av att de aldrig gör nog, att det alltid är nya uppgifter som väntar dem.

Consejos

Uppmuntra eleverna att dra nytta av de Consejos som finns. Råden är till för att hjälpa dem att lära in. Det ni ska öva tillsammans är att använda orden och fraserna i meningar, att kommunicera på spanska. Förutsättningen för det är att eleverna lärt in orden/fraserna. Påminn dem om

- att orden i ordlistan är en hjälp för att förstå texten men att de ska använda många andra sätt för att förstå innehållet innan de tittar i ordlistan,
- att ordlistan också kan vara en hjälp för att lära in orden och fraserna och för att själva kontrollera att de kan översätta orden till spanska,
- att de ska läsa igenom instruktionerna till Tareas och Ejercicios så att de förstår vad de behöver lära sig innan de gör uppgiften,
- att, när de har tid över, använda Consejo 17, där de uppmanas gå tillbaka till något de redan arbetat med.

Lärarens arbete

Många lärare upplever att de har en stor arbetsbörda. Det är inte meningen att du som lärare ska få mer arbete, men kanske arbeta med andra uppgifter. Det gäller därför att prioritera arbetsformer som underlättar ditt arbete och som eleverna har nytta av. Mångas erfarenhet är att en planering på t.ex. tre veckor underlättar lärarens arbete. Det tar tid när man gör planeringen, men lektionsförberedelserna är då i stort sett gjorda för tre veckor. Det viktiga är att du lägger upp planeringen för dina olika grupper så att 3-veckorsplaneringen startar vid olika tidpunkter för olika grupper.

Ibland är elever av olika skäl frånvarande från spansklektionerna. Ofta vet de inte/tar de inte reda på vad ni arbetat med under de lektionerna. Då har du nytta av att eleverna och du har en nedskrivna planering.

Om något händer?

Planeringen måste vara flexibel. Om något intressant händer i den spansktalande världen ska du vara fri att ta upp det med eleverna. Verklighetsanknytningen är viktig. Ibland sker ändringar i skolans schema och då måste planeringen ändras efter det. Om du märker att planeringen varit för optimistisk

- det är inte lätt att veta hur lång tid eleverna behöver för respektive moment
- ta då upp det med dem och ge dem mer tid.

Om en elev inte hinner med?

Alla elever inte hinner inte göra allt. Gör planeringen så att alla elever ska ha en chans att göra de Tareas och Ejercicios du menar ingår i en rimlig baskurs. Se dock till att även elever som arbetar långsammare gör en del av de fria/halvfria uppgifterna. Gör klart för eleverna vilka uppgifter du uppfattar som baskurs. Hjälプ den elev som har svårt att hinna med. Han/Hon kanske behöver arbeta mer utanför lektionstid. Han/Hon kanske behöver hjälp med att prioritera i sin planering. En sak måste eleverna ha klart för sig. De kan inte fortsätta inom en 3-veckorsplanering när ni är klara för nästa. Vid fria/halvfria uppgifter kan du kräva fylligare och längre arbete av elever som vill ha högre betyg. Och kräva att de gör fler av de uppgifterna.

LÄRARENS BEDÖMNING OCH
UTVÄRDERING, S. 4:42

Om en elev har tid över?

Consejo 17 ger förslag till den elev som arbetar snabbt och är klar med uppgifterna. Du kanske satt upp något extramaterial redan i planeringen. Skolan kanske har några av de populära skoltidningarna. Låt den eleven läsa för nöjes skull. Under flik 11, Kompletterande aktiviteter, finns fler förslag.

KOMPLETTERANDE
AKTIVITETER,
FLIK 11

Arbete i grupp

Rubriken är "Arbete i grupp" och inte "grupparbete". Det är meningen att varje elev ska arbeta aktivt med andra i par eller grupp. Varje elev är ansvarig för sitt arbete. Detta arbete är viktigt, dels därför att ett övergripande mål är att den enskilde eleven ska bli en medborgare som kan samarbeta med andra, dels därför att många undersökningar visar att inläringen blir effektivare.

I gruppen övar sig eleven att reflektera, fundera, jämföra, att bedöma vad som är rätt/fel. I undersökningar i projektet STRIMS (2000) visade det sig att interaktionen mellan eleverna spelade en mycket stor roll. Eleverna visade då en uthållighet och en vilja att verkligen fundera över ett problem. I enkäter svarar elever ofta att det är mycket roligare att arbeta i par/grupp. På egen hand ger de ofta upp. Vi ger ett exempel:

Två elever försökte komma fram till vad enkelrum hette. De funderade. När en elev efter en stund föreslog att de skulle ta nästa uppgift, sade den andra: "Nä, nu ska vi komma på det här." Sedan inventerade de alla ord de kunde som hade med hotel att göra. Tyvärr hjälpte det inte, men under tiden hann de repetera ett antal ord ur ordfältet hotell.

Redovisning kan ofta ske i tvärgrupper: Eleverna arbetar i grupper med 4–6 elever i varje grupp. Ge varje elev i varje grupp en bokstav: A, B, C, D (ev. E, F). När arbetet är klart redovisar eleverna i tvärgrupper enligt följande: Alla elever med bokstaven A bildar en ny grupp, alla elever med bokstaven B

bildar ny grupp etc. På detta sätt har eleverna i grupp arbetat med en uppgift och varje medlem i gruppen har ansvar för att i sin nästa grupp redovisa arbetet. Se exempel i kommentaren till kapitel 8, Ejercicio 7, *El carné por puntos*.

Praktiska förutsättningar

Låt eleverna sitta runt bord, 4–6 elever i varje grupp. Förutsättningen för interaktion blir då större än om eleverna sitter placerade en och en eller två och två vända mot en kateder.

Det finns vissa praktiska nackdelar med en placering i grupper. När eleverna ska titta på tavlan/overhead får en del av dem vrida sig en aning. Likaså när du har en genomgång med hela klassen. När eleverna individuellt löser en uppgift/ett prov som du vill rätta och bedöma måste de flytta isär bänkarna. Den nackdelen är lätt att åtgärda. Det tar inte många sekunder för eleverna att flytta sin egen bänk/stol och flytta tillbaka den efteråt.

Fördelarna är fler. Eleverna arbetar i mindre grupper. Vid parövningar kan de lätt växla partner, de samtalar och övar med många. Eleverna får större chans att arbeta i egen takt. Eleven vågar mer i en liten grupp. Varje elev pratar mer spanska. Du kan arbeta med olika grupper. Eftersom det man kallar *uptake*

(= det som den enskilde eleven tycker att han/hon lär sig på varje lektion) varierar så mycket, är det viktigt att du får möta den enskilde elevens behov. Du kan lättare anpassa dina förklaringar till den lilla gruppen. Du kan välja språk efter den enskilda gruppens förutsättningar. I vissa grupper kanske du kan prata spanska, i andra kanske du får förklara på svenska.

Du kan öva uttal, intonation och konversation i den lilla gruppen – inte minst viktigt för den blyge och osäkre eleven. Du kan förhöra en grupp i taget, vilket blir ett mycket effektivt förhör. Du kan lättare bedöma inte bara elevens produkter, dvs. det som han/hon skriver, talar, förklarar, utan också hur han/hon arbetar och om han/hon tar ansvar för sitt arbete.

Som tidigare sagts löser gruppen fler problem än den enskilde eleven. Även när det gäller kreativt arbete, när elever ska fantisera och hitta på har de nytta av varandra.

Cooperative learning

Undervisningsområdet *cooperative learning*, CL, är en pedagogisk inriktning för smågruppssamarbete. I undersökningar har *cooperative learning* visat sig ha stor betydelse både ur kognitivt och sociokulturellt perspektiv. Det kognitiva perspektivet intresserar sig för individens utveckling, det sociokulturella perspektivet för sambanden mellan social interaktion och individens lärande. Eleven ska arbeta på egen hand, men också få diskutera med andra elever och med sin lärare. Se rubriken Två viktiga aspekter på inläring.

Vi lärare ska arbeta med det som eleven har nytta av, och vi ska också veta varför vi väljer det vi väljer. Vi behöver välja utifrån en teori. Vygotsky beskriver två nivåer i barnets utveckling. Den första är barnets aktuella förmåga att lösa problem självständigt, den andra är barnets potentiella förmåga till problemlösning under ledning av en vuxen eller mer kunnig kamrat och utrymmet mellan dessa nivåer är zonen för närmaste utveckling (Gröning, I., 2006). Där kommer du in och kan stödja och stötta eleven tills han/hon klarar sig på egen hand. Detta kallar man *scaffolding*. Det handlar inte om den hjälp vi lärare ibland ger elever när vi mer eller mindre lotsar dem genom svårigheter.

TVÅ VIKTIGA ASPEKTER PÅ
INLÄRNING, S. 4:30

Varför gör vi det? Arbetar man i helklass är det frestande för läraren, som ju är mån om att hjälpa sin elev, att lotsa honom/henne genom svårigheterna och mer eller mindre lägga svaret i elevens mun. Det är förståeligt, men risken är att eleven inte lärt sig något som hjälper honom/henne nästa gång samma problem dyker upp. Eleven har inte funderat, generaliserat. Förmodligen inser en del elever att det är så här det går till men väljer att "spela spelet" då det för honom/henne är enklast att göra så just då.

Sammansättning av grupperna

Hur ska man sätta samman grupperna? Viktigt är ett bra arbetsklimat. Låt eleverna själva få välja hur de vill gruppera sig. Låt eleverna byta plats i klassrummet då och då, så att de inte sitter vända åt samma håll hela tiden. Uppmuntra dem, om det gäller parövningar, att arbeta med olika kamrater.

Vad gör du om en elevgrupp inte fungerar? Du kan börja med att vädja till eleverna att byta. Det är känsligt att bryta upp en grupp och det är svårt för en enskild elev att dra sig ur en grupp, men till syvende och sist måste eleverna förstå att det är deras ansvar att hjälpa till.

Ibland klagar elever över att någon i gruppen drar sig undan. I många Tareas och Ejercicios ska elever arbeta med ett innehåll och med former som alla förväntas ha arbetat in. Hur gör man samtal, dialoger, hur rättar man tillsammans skriftliga uppgifter om inte alla läst på? Det går naturligtvis inte. Du får låta eleverna arbeta med de kamrater som förberett sig.

Det här betyder att det inte är elevens ensak när han vill arbeta in det arbete ni planerat. Står det i planeringen att vissa uppgifter ska tas upp under vissa pass då måste alla ha förberett sig till dess. Det finns alltid undantag, en elev kan ha alla skäl i världen till varför han/hon inte läst på. Lyssna på dina elever, så lär du dig tolka deras signaler. Arbetsklimatet ska vara positivt, men det betyder inte att det ska vara kravlöst.

Modell för en blankett för planering

Vecka 1   Vecka 2   Vecka 3

Innehåll

Kapitel A

Tarea A, B, (C)

Ejercicio 1, 2, 3, 4

ev. Utbildningsradion, etc.

ev. Extramaterial

Kapitel B

Tarea A, (B), C, D

Ejercicio 1, 2, 3, (4), 5

	Lärargenomgång, lärarpresentation	Egen planering: enskilt arbete, arbete i par/grupp	Bokad tid hos lärare	Avklarat arbete
Vecka 1				
Pass 1	Presentation Kapitel A 15 minuter			
Pass 2	Lovdag, friluftsdag ...			
Pass 3	Kapitel A, Tarea B Hörförståelse Kapitel A Ejercicio X 25 minuter			
Vecka 2				
Pass 1	Presentation kapitel B			
Pass 2				
Pass 3	Gemensamt förhör/uppföljning 30 minuter			

Elevens egen bedömning och utvärdering

Ett viktigt mål i Buena idea är att eleven ska bedöma sina egna kunskaper och bli medveten om sitt sätt att lära in, att han/hon övar sig i att samarbeta, att planera och att ta ansvar för sin inläring.

För att hjälpa eleven till detta finns i

Libro de trabajo:

- 18 Consejos, råd till eleven. De är alla numrerade och då och då hänvisas till tidigare Consejos. Ge eleverna tid att läsa råden, fundera och reflektera,
- 5 Repasos, repetitionsavsnitt, och i anslutning till varje Repaso en uppmaning till eleverna att bedöma hur de klarat repetitionen. Det är ingen idé att de deltar i de test du ger dem, om de inte klarat repetitionen ganska bra.

Lärarpärmen:

- ELEVBLAD 43** • en planeringsblankett (Elevblad 43), där du ger eleverna ramarna för arbetet och varje elev fyller i sin planering
- ELEVBLAD 44** • en utvärderingsblankett (Elevblad 44).

Eleverna utvärderar ett par gånger per termin vad de tycker de är bra på och vad de behöver öva mer på. Utvärderingen är uppställd i två avdelningar: en som avser den språkliga inläringen, en som avser samarbete, m.m. Eleverna kan arbeta med en avdelning åt gången. Be eleven skriva datum för sin utvärdering, så kan han/hon se om förändring sker. Den utvärderingen kan också bli ett bra underlag för dina individuella samtal med eleverna.

Vad tycker eleverna om din undervisning?

Det är också viktigt för dig att veta hur eleverna ser på din undervisning.

**LÄRARENS BEDÖMNING OCH
UTVÄRDERING, S. 4:42**

Under avsnittet Lärarens bedömning och utvärdering tas den enkät upp där eleverna får utvärdera din undervisning.

Lärarens bedömning och utvärdering

Av innehållsförteckningen till denna pärm framgår vilka olika test som ingår i Buena idea 2.

Det finns, i anslutning till de Repasos som eleverna gör i sin Libro de trabajo, fem skriftliga test, sex hörförståelsetest och tre läsförståelsetest, samtliga under flik 8. Här finner du dessutom facit till samtliga test samt manus till hörförståelsetesten. Muntliga test tas upp längre fram i detta avsnitt.

TESTER, FLIK 8

Varför ger vi prov?

Proven har många funktioner. De ska ge eleven besked om vad han/hon kan och vad han behöver öva mer på. De ska ge dig som lärare underlag för bedömning av den enskilde eleven och för bedömning av undervisningsgruppen, så att du vet om du kan gå vidare eller om något moment måste tas om. De ska när det gäller yngre elever ge elevens målsmän information om hur eleven klarat sig, och då proven är ett led i undervisningen ger de också en information om hur ämnet spanska läggs upp. Proven ger dig möjlighet att jämföra din grupps resultat med annan grupp.

Lärarens bedömning

Du ska bedöma elevernas prov, men du ska framför allt göra en kontinuerlig bedömning av elevens prestationer. Det är viktigt att eleverna får klart för sig att det är både arbetet på lektionerna och proven som är underlag för betygsättning.

Gör bedömningen kontinuerligt och för enkla anteckningar. När eleverna arbetar i grupper kan du lätt se hur de klarar sig. Det är inte meningen att eleverna ska uppfatta dig som betygsättare hela tiden, tvärtom ska betygsättningsfunktionen avdramatiseras. Eleverna ska våga använda språket och de ska våga fråga när de är osäkra. Om de känner att du är intresserad av hur de löser uppgifterna då ökar deras motivation. ”Vad roligt att du frågade”, sa en elev till sin lärare. Eleverna arbetade med en skriftlig uppgift och läraren frågade en elev varför han hade skrivit på ett visst sätt. Du blir den som stöttar, inte den som lägger svaret i elevens mun. Se avsnittet Arbete i grupp.

ARBETE I GRUPP, S. 4:37

Tänk på att fråga även när eleven formulerat sig rätt. Det kanske bara är en gissning. Som tidigare sagts är ett bra arbetsklimat oerhört viktigt. Det betyder inte att du inte ställer krav på eleverna. Under Arbete i grupp diskuteras bl.a. vad som händer om en elev i gruppen inte läst på – då omöjliggörs gemensamma övningar på det momentet.

Man avdramatiserar proven genom att låta dem ingå i undervisningen som ett naturligt led. Låt ibland eleverna individuellt göra någon Ejercicio eller Tarea och rätta åt dem. Låt dem skriva en ny version efter rättning av dig och var då mån om att bedöma även version 2 – se avsnittet Att skriva. Det blir mer att hålla reda på för dig, det kräver mer ”bokföring”, men är effektivt för inläringen.

ATT SKRIVA, S. 4:24

Avdramatisera proven genom att, innan eleverna får provet, göra några muntliga uppgifter och värma upp eleverna. De kommer från olika aktiviteter och måste få tid att ställa om sig till spanska igen.

Hörförståelsetesten ges för sig, just för att det inte ska bli för långa provpass för eleverna. De skriftliga testen kan också delas upp så att eleverna t.ex. gör de mer fria uppgifterna vid annat tillfälle. Detta gäller särskilt det skriftliga testet 5.

Proven ska vara en integrerad men en liten del i arbetet. Gudrun Erickson/ Lena Börjesson (Språkboken 2001, sidan 257) har illustrerat relationen mellan de olika delarna på följande sätt:

Lärande Undervisning Bedömning Prov

Lägg märke till att LÄRANDE har det största utrymmet!

Vilka krav kan ställas på ett prov?

Provet ska mäta kunskaperna på ett tillförlitligt, inte slumpmässigt sätt, dvs. ha hög reliabilitet. Provet ska också mäta det man vill pröva, dvs. ha hög validitet. Vill man t.ex. pröva att en elev förstått en spansk text ska man bara kontrollera att eleven förstått innehållet och inte bedöma eventuella språkliga fel i svaret. I Buena idea visar eleverna sin förståelse genom att ofta svara på svenska.

Andra tänkvärda synpunkter i artikeln i Språkboken:

”Proven ska ha bredd, variation och progression”.

”Proven ska ge eleverna möjlighet att visa vad de kan, inte primärt vad de inte kan.”

”I proven ska det viktigaste göras bedömbart, inte det lätt bedömbara till det viktigaste”.

”Vid bedömningen /ska/ distinktion göras mellan olika typer av språkliga fel.” (sidan 258)

Några kommentarer:

Det är viktigt att eleverna känner att proven är till för att de ska få visa vad de kan. De som arbetar med att lära sig språk tycker ofta att de inget kan. Det är din uppgift som lärare att visa dem på vad de kan och låta dem känna att de faktiskt redan kan klara en hel del situationer med sin spanska.

Vad mäter proven?

Det är viktigt att eleverna får klart för sig att olika typer av prov mäter olika saker. Ett *achievement test* (”*test de dominio*”) använder vi för att se om elever klarat de moment de arbetat med, om de uppnått målet. De flesta elever borde klara sig bra – om inte måste du med de elever som inte klarat sig ta om vissa moment. Ett *proficiency test* (”*test de habilidad*”) mäter elevernas allmänna språkfärdighet. Där kan du förvänta dig en större spridning av resultatet.

I t.ex. Skriftligt test 1 mäter delarna A–E om eleven klarat de moment de arbetat med (ett *test de dominio*) och del G, där eleverna ska berätta om en person, mäter den allmänna språkfärdigheten (ett *test de habilidad*).

Vi behöver båda typerna av test. Se till att eleverna förstår skillnaden och förstår att proven bedöms på olika sätt. Använd ett bedömningssätt för de delar i testen som kan uppfattas som *test de dominio* och använd ett annat för de delar som mäter språkfärdighet. Se förslag nedan.

Att rätta och bedöma fel

Muntliga prestationer

Eleverna uppmanas att våga använda språket, att våga göra fel. Det betyder inte att målet inte är en så riktig spanska som möjligt. Det betyder att eleven under sin inläring, när hon/han bygger upp sitt interimspråk (*interlengua*) måste få göra en del fel. Eleverna ska både fundera på vad de ska säga och hur de ska säga det. Det kräver koncentration. Om du då avbryter dem för att rätta eventuella fel, tappar de lätt tråden och då är kommunikationen slut. Låt dem prata så länge de gör sig förstådda.

Fundera själv på vilka fel som förstör kommunikationen – då kanske du måste gå in och hjälpa, rätta till. Om det är fel som bara stör kommunikationen kan du avvakta och rätta felen efteråt. Låt alla i klassen säga efter och upprepa ord och former som du vill ta upp. Prata med eleverna om detta. De kanske hör att en kamrat säger fel och undrar varför du inte griper in. På detta stadium rör det sig inte om några långa inlägg, så rättelserna kommer ganska snart.

Skriftliga prestationer

När det gäller *test de dominio* bör det mesta vara rätt. Allt ska rättas. Av dig eller av eleven? Använd olika metoder för olika elever. Stryk under det som ska rättas och låt elever rätta själva. Undersökningar har visat att elever inte lär sig mycket av lärarens rättelser. De tar sig inte tid att fundera över felen. Om du kräver att de rättar själva måste de fundera och reflektera. Om det är en elev som har många fel – hjälp då den eleven med att rätta en del och låt eleven själv ta hand om en del av felen. Uppgiften måste kännas överkomlig för den enskilde eleven.

När det gäller *test de habilidad* kan du individualisera rättandet mer. Med mycket duktiga elever kanske det räcker med en markering i marginalen att något är fel. Med andra får du stryka under felaktiga former.

När elever ska fantisera händer det emellertid att de vill skriva mer än de egentligen har spanska ord för. Anpassa då rättandet – hjälp dem med sådant de inte kunde klara (det som vi egentligen kallar fel, i motsats till missstag, då de missat något de egentligen lärt in).

Poäng och betyg

Vårt råd är att aldrig sätta betyg på ett enskilt test. Eleven tror så lätt att det är ett slutbetyg. Även om elever ska öva sig i att bedöma sig själva vill de gärna ha bedömning av dig. Skilj mellan *test de dominio*, där du ger poäng, och *test de habilidad*, där du ger ett omdöme.

Test de dominio:

Sätt en samlad poängsumma, ge pluspoäng. I början kan man ge generöst med poäng, allt för att uppmuntra eleverna. Längre fram kan du kräva mer. Gör det inte för komplicerat. Din arbetsinsats måste vara rimlig.

Fundera över vad olika fel betyder för kommunikationen. Hur viktiga är stavning, rätt genus och accenter? Vi lärare har dubbla mål, dels positivt bedöma om en elev gör sig förstådd, dels göra klart för eleven vad han missat så att det kan bli rätt nästa gång.

Två exempel med tre olika elevsvar:

1. *me llamo, mellamo* i ett ord eller *me llama*. Den elev som skriver *mellamo* i ett ord låter rätt när han talar, men han har troligen inte klart för sig hur språket är uppbyggt. Den som skriver fel verbform låter inte rätt när han talar.

2. *el bolso, la bolso*, en tom lucka eller fel ord. Den som skriver fel genus gör sig förstådd. Det gör inte den som använder fel ord eller lämnar en tom lucka. Det verkar inte rimligt med lika stor poängskillnad mellan *el bolso* och *la bolso* som mellan *la bolso* och helt fel ord.

Man kan inte arbeta med för många steg i skalan. Någon har talat om "testekonomi". Det blir för komplicerat om man arbetar med halva poäng, men däremot kan man när provet innehåller många stavfel, accentfel, genusfel räkna dem och göra ett avdrag från slutsumman. Förslag: fyra småfel = avdrag 1 poäng.

Förslag: *me llamo* = 2 poäng, *mellamo* = 2 poäng men ingår i det som ger avdrag från slutsumman, *me llama* = 1 poäng; *el bolso* = 1 poäng, *la bolso* = 1 poäng men ingår i det som ger avdrag från slutsumman. Det viktiga är att eleverna förstår hur du bedömer och framför allt att den enskilde eleven förstår vad hon/han gjort fel på och själv rättar felet.

Test de habilidad:

Ge ett omdöme, t.ex. *Muy bien, Bien, Regular*, där det sistnämnda står för knappt godkänd. Den elev som inte alls klarat sig får *Insuficiente*. I ett *test de habilidad*, som ju mäter språkfärdigheten, gör du två bedömningar:

1. En global bedömning där du ser till helheten. Läs elevproven och bedöm spontant innehållet. Bedöm också om eleven skrivit med sammanhang, använt småord och bundit samman meningarna. Lagg uppgifterna i olika högar som motsvarar *Muy bien, Bien, Regular* och *Insuficiente*.
2. En faktoriell bedömning där du bedömer olika faktorer som t.ex. ordförråd och grammatik. Sätt plus eller minus. Gör sedan en sammanfattande bedömning. Ligger elevens uppgift kvar i den ursprungliga högen eller har den faktoriella bedömningen dragit ner resultatet eller kanske förbättrat det. Eleven har skrivit kort, men korrekt. Ge ett slutomdöme. Var noga med att ge eleven feedback på arbetet. Skriv några rader om vad du tycker är bra och vad du tycker ska förbättras.

I skriftligt test 1, som kommer efter kapitel 4, är uppgifterna A–E ett *test de dominio*, som mäter om det ni arbetat med är uppfyllt. Uppgift G är en enkel form av *test de habilidad*, där eleverna ska skriva en sammanhängande kort text.

Vad gör man med uppgift F: Skriv vad du vet om Venezuela...? I målet ingår att fördjupa sin kunskap om spånsktalande länder. Därför finns ofta en kort uppgift där eleverna får visa att de tagit till sig innehållet i läs- och faktatexterna. I detta fall uppgift F. Skriver eleven på svenska har han visat att han kan några fakta om Venezuela. Sätt ett *Bien*. Skriver eleven på spanska – som är förståelig – har han dessutom visat på språklig förmåga. Sätt då ett extra *muy bien* för den eleven.

Ge eleverna på test 1 tre resultat: en poängsumma på första delen och ett omdöme på den globala bedömningen i uppgift G samt ett omdöme för uppgift F. Gör tre spalter för din bedömning. Om du bedömer på detta sätt ser eleven vad han/hon klarar bra och vad de behöver öva mer på.

Att rätta elevprodukter tar tid. Det vore lättare att ge prov där det bara finns rätt eller fel, men då har vi gjort det lätt bedömbara till det viktigaste och inte försökt bedöma det viktigaste (Språkboken, sidan 258).

Ibland kanske du vill nöja dig med att bara markera vad som är fel i elevens produkt. Det viktiga är att eleven lär sig av eventuella fel. Det gör inte den elev som bara tittar på poängen.

Ge inte elever medelvärdet på ett prov. Om spridningen är stor i en grupp kan det invagga eleven i lugn och ro – om han/hon tycker att han/hon ligger över ett medelvärde. Vill du arbeta med siffror – ge i så fall medianvärdet. Medianvärdet är det värde som halva antalet elever ligger över respektive under. Då vet eleven om han/hon hör till den övre eller undre halvan av klassen.

Förslag till bedömning av hela skriftliga test 1 ges i slutet av denna flik.

Att testa alla färdigheter

ATT RÄTTA OCH BEDÖMA
FEL, S. 4:44

Skriftliga prestationer tas upp under rubriken Att rätta och bedöma fel.

Hörförståelsetest

ATT LYSSNA OCH FÖRSTÅ, S.
4:3

I Buena idea finns hörövningar av olika slag. Se avsnittet Att lyssna och förstå.

Du har också uppmanats att ofta låta eleverna lyssna på ny text vid textpresentationer, ibland med lystringsfrågor. Eleverna borde vara väl förberedda för hörförståelsetesten.

Hörförståelsetesten är sex till antalet. Eleverna svarar på frågor, lyssnar efter lotterinumner, skriver stödord, skriver en kort text, skriver stödord under givna rubriker, etc. Vill man bara testa hörförståelsen ska man låta eleverna svara på svenska – då har eleverna visat att de förstått. När man lyssnar på en spansk text kan det dock vara lättare att skriva ner stödorden på spanska. Låt eleverna välja. För dig är det viktigt att veta att eleven vet vad orden han skriver ner betyder. Därför uppmanas eleverna att också skriva ner på svenska den information de får. I test 3:C får de elever som vill dessutom skriva en kort text på spanska, men när du bedömer deras förmåga att förstå bedömer du vad de skrivit under 3:A och 3:B och sätter poäng för det. Har de dessutom skrivit på förståelig spanska får de ett omdöme: *Bien, Muy bien*, etc.

Vid det sista testet, hörförståelsetest 6, som eleverna gör efter kapitel 18, får de välja om de vill ha frågor på svenska eller spanska och välja om de vill svara på svenska eller spanska.

Elever är olika. Anpassa testet efter dina elever. En del kanske vill lyssna två gånger och sedan lämna in testet. Andra kanske tycker att de behöver lyssna fler gånger. Markera tiden på de inlämnade testen och sätt ett plus för de elever som klarat sig med färre avlyssningar.

Läsförståelsetest

ELEVBLAD 5, 6 OCH 11

Eleverna har i olika *Consejos* uppmanats att försöka förstå en text innan de använder sig av ordlistan. Det finns också flera Elevblad som alla övar läsförståelse. Eleverna har alltså övat sig mycket i läsa och förstå en text.

Läsförståelsetesten är tre till antalet: Test 1 *Sin memoria* efter kapitel 13, test 2 *Un toro violento* efter kapitel 17 och test 3 *El cajero automático se inventó en la bañera* efter kapitel 20.

Det är svårt att göra ett läsförståelsetest som passar en hel grupp. Det får inte vara så svårt att många elever tappar tråden i berättelsen och det får inte vara så lätt att det inte blir en utmaning för de duktigaste eleverna. Meningen är också att du ska få hjälp att skilja ut de elever som ligger på högsta betyget. Därför finns till läsförståelsetest 2 och läsförståelsetest 3 två möjligheter. Du känner dina elever. Tycker du att vissa elever behöver mer hjälp föreslår vi att du gör två versioner. Innan du kopierar testen till eleverna, kopierar du in de ord vi givit i svensk översättning i anslutning till kommentarerna till kapitel 17 och 20. Detta betyder förstås att de elever

som får den lättare versionen inte kan få fler poäng än att det motsvarar godkänt. Sätt pluspoäng för varje riktig information eleven fått med.

Innehållet, ämnet, betyder mycket för vår förmåga att förstå en text. Du känner dina elever. Om du tycker att dessa läsförståelsetest tar upp ämnen som många av dina elever inte känner lust att läsa, ge dem då någon annan text med några frågor till på svenska. Om eleverna märker att denna förmåga testas kanske de blir mer ivriga att arbeta med texterna i Libro de textos.

Muntlig förmåga

Lyssna på eleverna när de arbetar i sina grupper och skriv efteråt ner vad du gör för bedömning. Det är lätt att glömma bort vad man tyckte. Ha en spalt i din pärm för muntliga prestationer. Du behöver bara skriva +, - eller 0, så gör du en bedömning av hur den muntliga prestationen ligger i förhållande till vad eleven brukar klara.

Välj vid olika tillfällen ut någon grupp som du samtalar med runt ett ämne i textboken, en bild, ett foto, några personer... och tänk på hur eleven klarar ett samtal. Det finns många exempel i Buena idea på samtal och dialoger. Anteckna efteråt. De här anteckningarna har du stor nytta av när du talar med en elev om hans/hennes arbetsresultat. Har du varit tvungen att sätta 0 flera gånger för att en elev inte läst på, inte kunnat delta i samtalet, så ligger den eleven illa till. Det finns elever som dessvärre inte inser att de faktiskt inte presterat något.

ATT TALA, S. 4:19 Låt eleverna göra en egen muntlig presentation – se avsnittet Att tala.

Låt dem, om du har möjlighet, några gånger spela in sig när de samtalar i liten grupp eller intervjuar varandra. Lyssna på deras inspelning och ge skriftliga kommentarer. Be eleverna spara inspelningarna, så kan de jämföra senare under året.

Jämförelse med andra spanskgupper

Kan du veta hur din grupp ligger till i förhållande till andra grupper? Diskutera med dina kolleger. När det gäller prov på språkfärdighet kan ni läsa varandras prov och jämföra hur ni bedömt. Då kan man jämföra enskilda elever. Ni kanske inte arbetar i samma takt i de olika grupperna, men du och dina kolleger kan bestämma er för att rätta enligt samma mall och på så sätt få en jämförelse på nivån i gruppen.

Hörförståelsetest och läsförståelsetest kan ni på samma sätt jämföra. Man behöver inte ge ett prov på exakt samma lektion för att kunna jämföra grupperna. Om man vill jämföra hur två grupper klarat ett hörförståelsetest bör de ha fått lyssna samma antal gånger. Spelar ni in elever kan ni lyssna på varandras band. Diskutera med varandra hur eleverna brukar klara sig i dialoger och samtal som du lyssnat till.

Vad är kvar att bedöma?

Hur bedömer man elevens sätt att ta ansvar, vara medveten om sitt sätt att lära, förmåga att samarbeta...? Hur bedömer man om han/hon skaffat sig information om kultur och vardagsliv i spanstalande länder, och ännu svårare, om han/hon omvandlat informationen till kunskap?

Detta kan vi inte ge prov på, men du lägger snart märke till vilken elev som tar ansvar, som samarbetar, som funderar över sitt sätt att lära. Meningen med detta är ju att eleven ska bli en bättre inlärare och att det ska visa sig på alla de test vi nu talat om.

Kunskap om levnadssätt m.m. i spansktalande länder ingår i betygskriterierna och texterna i Buena idea ger olika exempel som kommer fram när ni behandlar texterna. Det kan vara en styrka för dig som lärare att peka på dessa mål om du har en elev som inte svarar upp mot dem. Och hur eleven arbetat med dessa mål kan alltid läggas i vågskålen när du funderar mellan två betyg.

Elevernas utvärdering av sin egen inläring

ELEVBLAD 44

För eleverna finns en utvärderingsblankett där de tar ställning till vad de är bra på och vad de behöver öva mer på, både när det gäller språket och arbetssättet. Ge eleverna tid att göra bedömningarna. Räkna inte med att de ska göra dem hemma. Utvärderingen är ett bra underlag för er bägge när ni tillsammans diskuterar elevens situation.

Individuella samtal med eleverna

Utvecklingssamtal ska göras minst en gång per termin. De avser elevens hela studiesituation. Du bör ha individuella samtal med dina elever i spanska. Ta dig tid till individuella samtal med eleverna i mitten av terminen. Då finns chans att göra nya planeringar.

Det kan ibland kännas svårt att få tid till enskilda samtal med eleverna, men när de arbetar självständigt kan du ta ut en elev i taget för ett individuellt samtal. Förbered dig väl. Både du och eleverna har skriftliga underlag för dessa samtal. Du har dina egna anteckningar om arbetet på lektionerna, dina bedömningar av olika test och eleverna har sina Repasos samt sina utvärderingar av kunskaper och arbetssätt. Be eleverna att också ta med sina skrivhäften.

Ge eleven konstruktiva förslag om hur han/hon kan förbättra sina studieresultat. Eleverna har själva tagit ställning till vad de är bra på och vad de behöver öva mer på. Ibland kanske du tycker att en elev behöver förbättra sig i allt, men välj då ut några korta, tydliga mål att börja med så att det verkar överkomligt för eleven.

Se till att den minderåriga elevens förälder/målsman får reda på vad du och eleven diskuterat och vilka råd eleven fått. På det sättet kan de målsmän som vill hjälpa eleven.

Närvaro

Bokför noga elevers närvaro på lektionerna. Anteckna inför dina individuella samtal med eleverna deras samlade närvaro (inte frånvaro) i förhållande till antalet lektioner. Har ni haft 24 lektioner kanske det kan stå 18/24. Elever tänker ibland inte på att de varit frånvarande från ett antal lektioner. Sex lektioner låter inte så mycket för dem, men här blir det en fjärdedel.

Elevernas utvärdering av din undervisning

Du kan vilja göra en utvärdering av hur dina elever ser på undervisningen. Man kan få ut mer av en öppen enkät än av ett formulär där eleven prickar för på en skala. Formulär tar lång tid att sammanställa och ofta får man bara fram något medelvärde som inte säger så mycket.

ELEVBLAD 45

Förslag till enkät finns under flik 6. Låt eleverna göra enkäten anonymt. Den som vill skriver sitt namn.

När du gör en sådan utvärdering var då noga med att berätta för eleverna vad gruppen svarat. Och lyssna på deras synpunkter, så att de känner att du bryr dig om vad de tycker.

Vad gör du om de kommer med förslag som du inte tycker är genomförbara? Om förslaget inte stämmer med målen är det lätt att säga nej. Om det gäller aktiviteter som du inte tror på- argumentera då med dem. Föreslå att de prövar något du tror på och sedan gör ni en ny utvärdering. Om eleverna håller fast vid sitt förslag, pröva det då med dem. Det kanske är ett bra förslag och det kan betyda mycket för deras motivation. Ofta brukar det lösa sig.

Förslag till bedömning av test 1

POÄNG OCH BETYG, S. 4:44

Se mer under rubriken Poäng och betyg.

Man kan säga att uppgifterna A–E är ett uppnåelseprov (*test de dominio*), dvs. de flesta borde klara sig bra. Uppgift G kan sägas vara ett språkfärdighetsprov (*test de habilidad*), om än av enkelt slag. Uppgift F testar innehållet i faktatexterna.

Förslag till poängsättning av denna typ av prov: En poängsumma sätts på A–E, medan en helhetsbedömning ges på uppgiften F och en helhetsbedömning på uppgift G. Du får alltså tre spalter för din bedömning.

Hur ska man göra med frågetecknen, accenter, stavning och dylikt? Räkna hur många som blivit fel. Frågetecknen före sats tänker inte eleverna på i början. Och låt t.ex. fyra accentfel/stavfel bli ett avdrag på 2 poäng på slutsumman. Kom ihåg att fel på verbform inte bedöms som stavfel.

Kan man tala om helhetsbedömning av den korta text som uppgiften G utgör? Ja, för det gäller ju att skriva en text som håller ihop.

Skriv inte ut poäng i förväg. Man kan använda många sorters skalor. Huvudsaken är att alla elever bedöms på samma sätt.

Uppgift A:

Eleven ska bara kunna ändelserna. 1 poäng för varje rätt svar; max 8 poäng.

Uppgift B:

Eleven ska översätta verben, välja rätt ändelse och ibland hjälpverb.

<i>Muchos turistas VIENEN para aprender español.</i>	= 2
<i>Otros para PRACTICAR el surf</i>	= 2
<i>o para ESTAR en la playa.</i>	= 2
<i>Humberto Navarro TIENE dos trabajos:</i>	= 2
<i>“Yo SOY pescador y barquero</i>	= 2
<i>y HAGO excursiones en mi barca.”</i>	= 2
<i>HE VISTO que hoy hay muchos turistas en la playa.</i>	= 3
<i>Por eso VOY allí en seguida.</i>	= 2
<i>Los padres de Humberto HAN VIVIDO aquí muchos años.</i>	= 3
<i>“Nosotros siempre HEMOS ACOGIDO a turistas en casa.”</i>	= 3
	<hr/>
	23 p

Uppgift C:

Vad kan du säga på spanska när du blir förvånad över att träffa någon?	= 3
tycker att det är länge sedan ni sågs?	= 4
berättar att du blivit godkänd denna gång?	= 3
frågar var ni ska träffas?	= 2
säga att något är ok?	= 1
	<hr/>
	13 p

Uppgift D:

<i>Mi madre acaba de llegar a casa.</i>	= 3
<i>Ha estado en Venezuela.</i>	= 2
<i>Siempre digo que es interesante viajar.</i>	= 4
<i>Menos mal.</i>	= 1
	<hr/>
	10 p

Uppgift E:

1 Jag gillar musik.	= 3
2 Vilken musik gillar du?	= 3
3 Hur har semestern/lovet varit?	= 3
4 Vart har du och din pojkvän rest?	= 5
5 Vad har du gjort i dag?	= 3
6 Vad heter du?	= 2
7 Varifrån är du?	= 2
8 Var arbetar du?	= 3
9 Ligger det långt borta?	= 2
10 Gillar du ditt jobb?	= 1
	<hr/>
	27 p

Totalsumma A–E = 81 p (ev. avdrag för 4 accentfel -2 p; 4 stavfel -2 p.
Fel på verbform är inte stavfel.)

Uppgift F:

Om eleven skriver på svenska och har fått med några viktiga data om landet = *Bien*. Om eleven dessutom skriver på spanska som är förståelig = *Muy bien*.

Uppgift G:

Gör två bedömningar.

Läs igenom de korta texter som eleverna skrivit. Bedöm bara innehållet. Har eleven fått med all information? Är det en sammanhängande text? Lägg i fyra högar: *Muy bien*, *Bien*, *Regular* och *Insuficiente*.

Läs igenom texterna igen. Bedöm språket. Är det fel som drar ner helhetsintrycket? Då hamnar testet i en av de högar som har en lägre bedömning. På högre stadier kan en elev som skrivit en torftig text ha skrivit helt korrekt. Då kan det höja omdömet, men det är sällan som en torftig text är värd *Muy bien*.

Eleven får alltså för uppgifterna A–E t.ex. 65/81, för uppgift F respektive G ett av omdömena *Muy bien*, *Bien*, *Regular* eller *Insuficiente*. Medelvärde och medianvärde har diskuterats tidigare.

Kopieringsunderlag till vissa övningar i Libro de trabajo

Översikt

Kapitel	Övning	Sida
1	13	5:2
3	2	5:3
4	8	5:4
5	6	5:5
5	12	5:6
5	13	5:7
6	10	5:8
6	12	5:9
7	9	5:10
9	6	5:11
9	8	5:12
9	13	5:13
10	8	5:14
12	10	5:15
12	12	5:16
13	8	5:17
13	14	5:18
13	16	5:19
14	6	5:20
16	3	5:21
17	2	5:22
17	3	5:23
19	4	5:24

Kapitel 1

Ejercicio 13

ESCUCHA

Lyssna och fyll i dialogen.

–Oye, _____ muy bien.

–¿Te parece? Es que _____ mucho bailar, sobre todo _____ .

–¿Qué otros bailes _____ ?

–Pues, me gustan mucho la salsa, el merengue, la cumbia... Pero el tango _____ .

¿Y a ti?

–A mí lo que más _____ son los bailes de salón, sobre todo el vals.

–¿El vals? ¿_____ el vals?

–Sí, ¿qué pasa? _____ los bailes clásicos, la música tranquila.

Kapitel 3

Ejercicio 2

ESCUCHA

A Lyssna och fyll i de ord som fattas.

Venezuela

Venezuela limita _____ con la República de _____, al este con el _____ Atlántico y la República de Guyana. _____ limita con La República de Colombia y al norte _____ el Mar Caribe. _____ es muy importante para la economía de Venezuela. También hay gas natural, hierro, oro y _____.

Kapitel 4

Ejercicio 8

A Fyll i vykortet med rätt form av verben i marginalen.

Querida amiga:

Jag är _____ en la isla de Margarita.

Jag mår _____ muy bien y hace un tiempo fantástico.

Jag har åkt _____ a la isla de Coche

Jag har gjort _____ muchas otras excursiones en barca.

Jag har sett _____ flores muy bonitas y pájaros
de muchos colores.

Dom säger _____ que hay cursos para todos en la isla.

kommer du inte ¿Por qué _____ aquí para aprender español?

Nos vemos.

Chao,

Julio

Kapitel 5

Ejercicio 6

ESCUCHA

Lyssna och fyll i räkneorden med siffror.

- A Alquilo habitación de _____ m² en piso céntrico, a sólo _____ metros del metro de Cuatro Caminos. Cobro _____ € al mes. Para entrar el día _____ de septiembre hasta el _____ de junio del año que viene. Tfno: _____
- B Alquilo apartamento en verano en Costa da Morte. El apartamento es de _____ m², y está a _____ metros de la playa. Cobro _____ € al mes en junio y septiembre y _____ € al mes en julio y agosto. Tfno: _____
- C Alquilo piso a _____ kilómetros de Santander, a sólo _____ metros de un centro comercial. El piso es de _____ m². Tiene un dormitorio, una sala de estar, cocina, baño y trastero. Precio: _____ € al mes. Preguntar por Miguel: _____

Kapitel 5

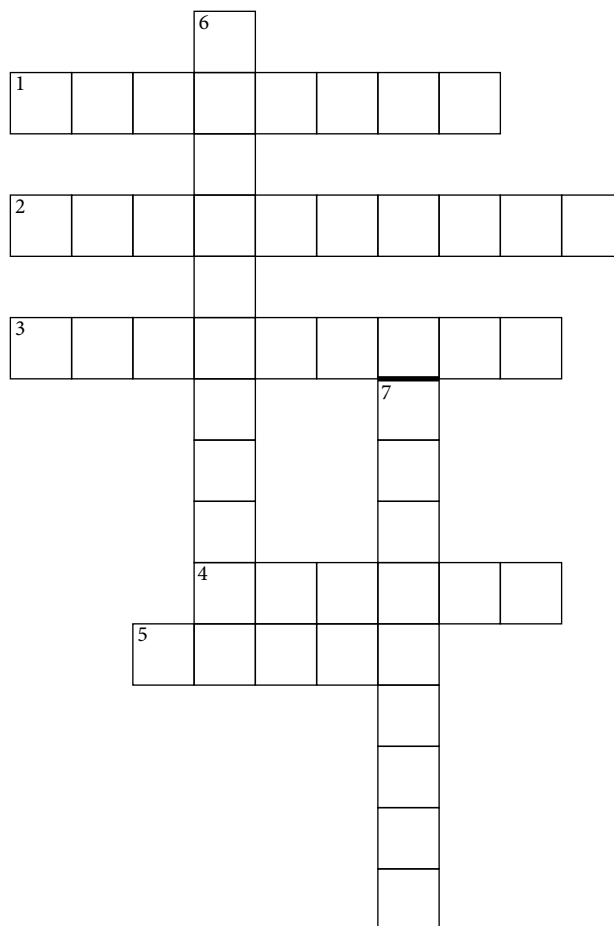
Ejercicio 12

Adjektiv för att beskriva en person

A Fyll i den spanska formen i feminin på de fem horisontella raderna.

Horizontal

- 1 ordningsam
- 2 respektfull
- 3 lugn
- 4 prydlig
- 5 pålitlig

B Vilka spanska adjektiv kan du få ut vertikalt för nummer 6 och 7?

Vad betyder de på svenska?

6 _____

_____

7 _____

_____

Kapitel 5

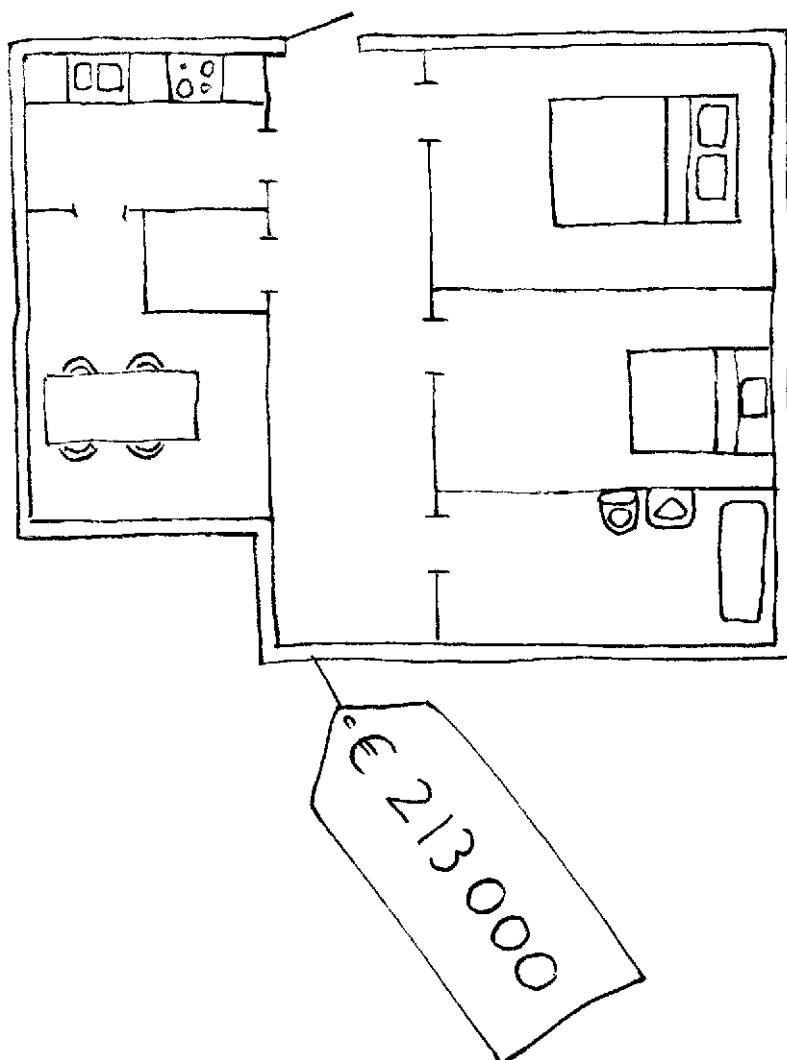
Ejercicio 13

ESCUCHA

Un piso

Vilka sex saker stämmer inte mellan bilden och den beskrivning du får höra?

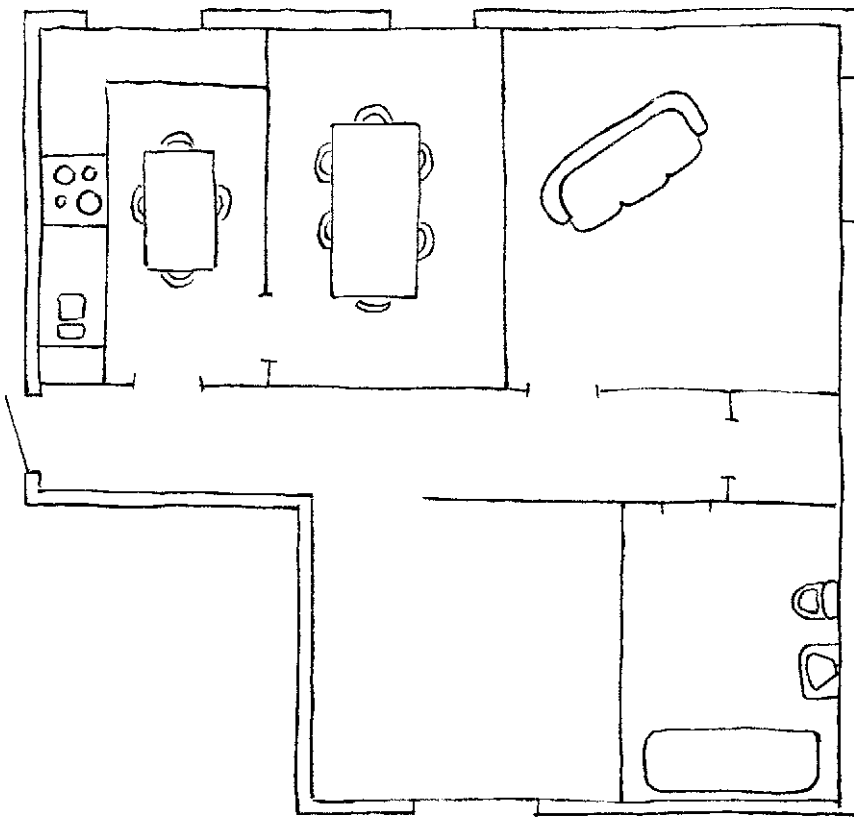
Kapitel 6

Ejercicio 10

ESCUCHA

Lysna på samtalet och rita in på skissen var de olika möblerna placeras.

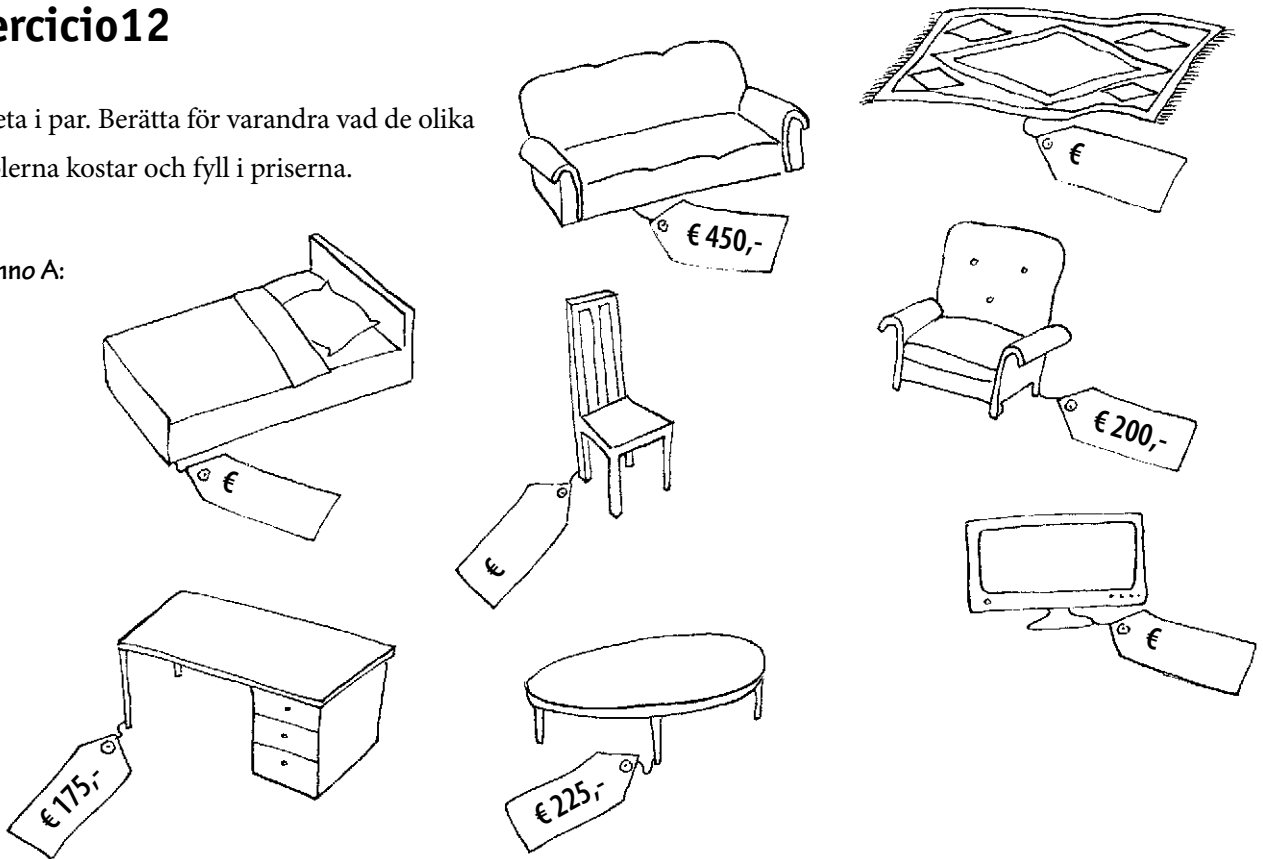

Kapitel 6

Ejercicio12

Arbeta i par. Berätta för varandra vad de olika möblerna kostar och fyll i priserna.

Alumno A:

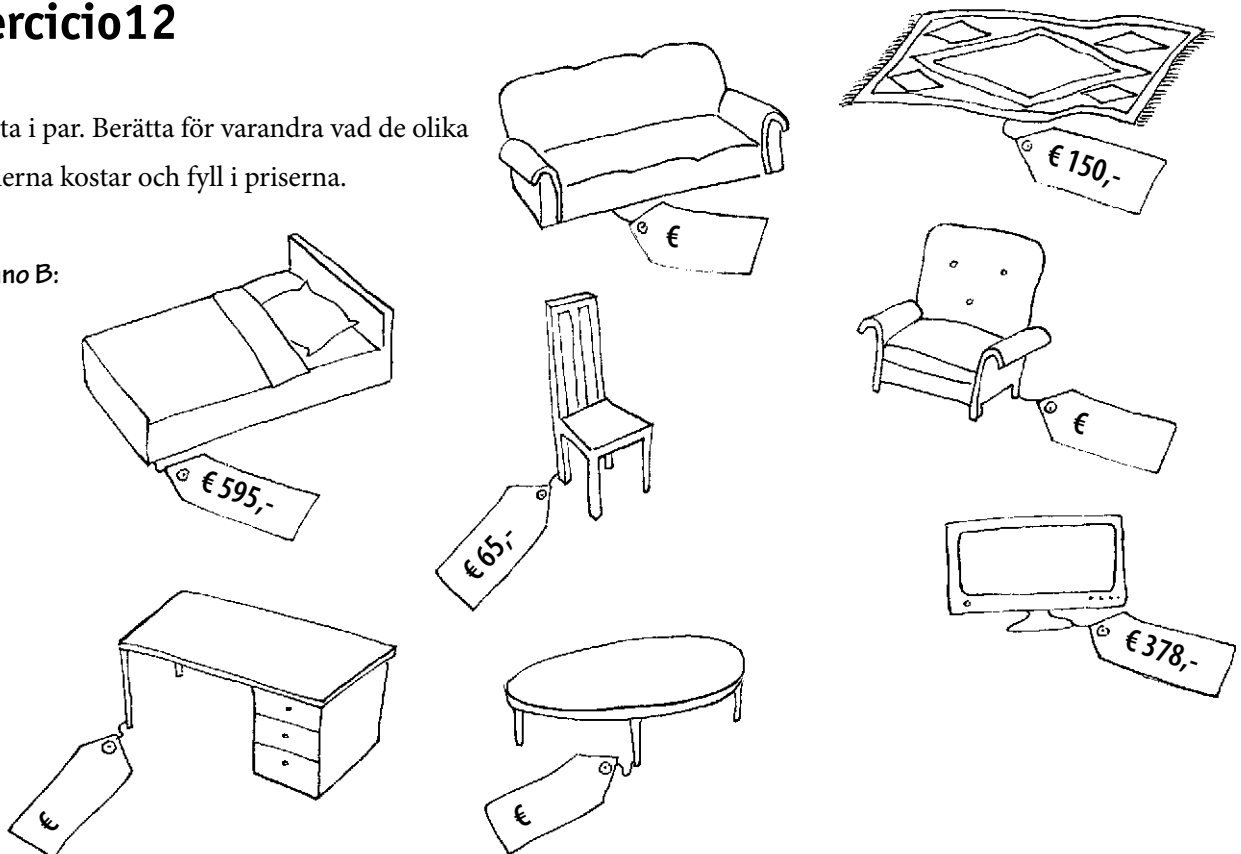
II

Kapitel 6

Ejercicio12

Arbeta i par. Berätta för varandra vad de olika möblerna kostar och fyll i priserna.

Alumno B:

Kapitel 7

Ejercicio 9

ESCUCHA

A ¿Dónde están las cosas?

- 1 Arbeta i par. Kolla att ni vet vad alla orden i rutmönstret betyder.
- 2 Lyssna på samtalet mellan Andrea och Felipe. Pricka för i rutmönstret var de olika sakerna ligger.

Andrea y Felipe discuten

los libros de español
los periódicos de hoy
la camiseta negra
el bolso
la maleta
las llaves del coche
la bolsa con mis zapatillas
el móvil

cocina	sala de estar	entrada	baño	dormitorio	comedor	trastero

B Vilken relation tror du det är mellan Andrea och Felipe?

Kapitel 9

Ejercicio 6

A

Fyll i rätt form av verben i marginalen.

Fernando berättar:

Yo _____₁ con encontrar una chica simpática.

drömmer

_____₂ buscar en Internet, pero, ¿cómo encontrar a alguien?

/Jag/ tänker inte

Mi amigo Juan _____₃ que es mejor encontrar una amiga en una discoteca.

tycker

Por eso va allí muchas veces. _____₄ chicas, pero.....

/Han/ hittar

Por fin vamos los dos a un cibercafé.

Y, ¡qué suerte! Nosotros _____₅ varios perfiles interesantes.

hittar

¿Qué tipo de relación _____₆?

önskar vi

_____₇ un rato y después

/Vi/ tänker

_____₈ a dos de los perfiles.

återvänder vi

B

Rätta. Berätta sedan om Fernando och Juan: *Fernando sueña con...*

Kapitel 9

Ejercicio 8

ESCUCHA

Lyssna och fyll i profilerna.

Dos perfiles

A

Apodo: _____

Tipo de relación: _____

Edad: _____

Ciudad: _____

Estatura: _____

Color de pelo: _____

Color de ojos: _____

Estado civil: _____

Hijos: _____

Carácter: _____

Fuma: _____

Bebe: _____

Sus intereses: _____

B

Apodo: _____

Tipo de relación: _____

Edad: _____

Ciudad: _____

Estatura: _____

Color de pelo: _____

Color de ojos: _____

Estado civil: _____

Hijos: _____

Carácter: _____

Fuma: _____

Bebe: _____

Sus intereses: _____

C Tror du att någon av kvinnorna skickar svar till männen i Libro de textos på sidan 25? Varför? Varför inte?

Kapitel 9

Ejercicio 13

ESCUCHA

A Lyssna på texten en gång innan du fyller i de ord som saknas på raderna.

Navidad en España

Silvia y Alfonso _____ una niña de ocho años y un niño de seis. Viven en un barrio
antiguo de Madrid. Normalmente pasan los días de _____ en Madrid porque
_____ ver la cabalgata de los Reyes Magos.

Pero este año _____ ir a visitar a los padres de Alfonso. Sus padres _____
en un pequeño pueblo. Hace cuatro meses que Silvia y Alfonso no los _____. En el pueblo
la Navidad es más tradicional. Se cantan villancicos y además hay _____ un
belén viviente. La noche de _____ llegan los Reyes Magos y reparten _____
y _____ a los niños.

Y, el día de Reyes, los niños _____ sus regalos en memoria de los tres Reyes _____
que ese día entregan sus regalos al _____ Jesús.

Algunas palabras:

la Navidad	julen
cabalgata de los Reyes Magos	ryttarprocession med de tre vise männen (de heliga tre kungarna)
villancico	julsång
un belén viviente	en levande julkrubba
repartir	att dela ut
en memoria de	till minne av

B Lyssna på texten en gång till och fyll i orden.

C Arbeta i par. Rätta. Berätta på spanska för varandra hur man firar jul i Spanien.

Titta också på sidan 57 i Libro de textos.

Kapitel 10

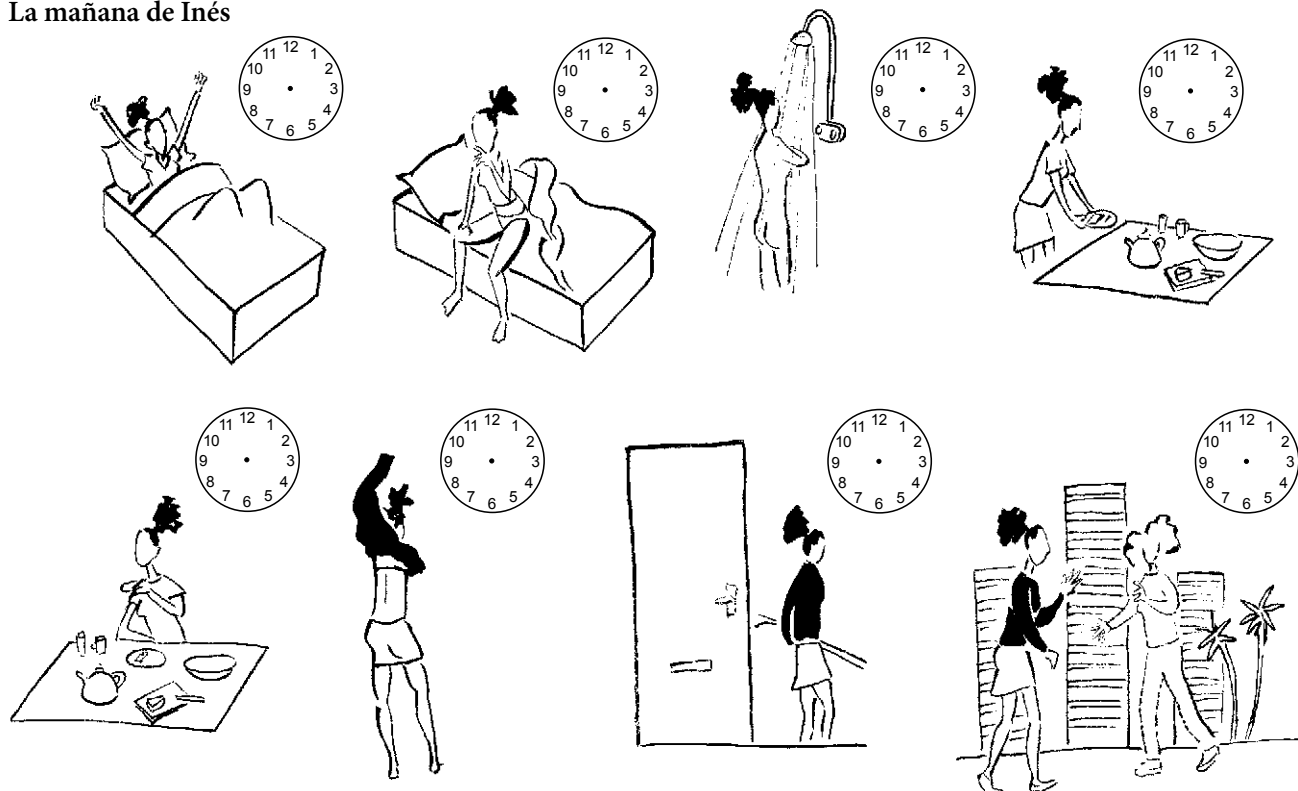
Ejercicio 8

ESCUCHA

A Lyssna och rita in vad klockan är.

La mañana de Inés

B Rätta och jämför med varandra.

C Berätta för varandra om Inés morgon.

Kapitel 12

Ejercicio 10

A Fyll i rätt form i imperfekt av verben i marginalen.

Un vendedor

Ángel García _____₁ vendedor. _____₂ en una empresa ser - trabajar
de ordenadores. _____₃ mucho por el sur de España. viajar
Su mujer, Matilde, _____₄ arquitecta, pero con el paro ser
que _____₅ no _____₆ trabajar. haber - poder
Ellos _____₇ en un piso en Sevilla, un piso moderno vivir
con cuatro habitaciones.
Todas las mañanas, Ángel _____₈ solo desayunar
en la cocina. Después _____₉ su coche tomar
e _____₁₀ al trabajo. ir
Allí _____₁₁ un par de cafés, _____₁₂ los e-mails tomar - mirar
en el ordenador y _____₁₃ a dos o tres. contestar
Así todos los días.
Cuando _____₁₄ a casa ya era muy tarde. llegar
_____₁₅ las diez y cuarto de la noche y ser
sus hijos ya _____₁₆ en la cama. estar
Ángel y su mujer _____₁₇ algo ligero cenar
y _____₁₈ un rato la televisión. mirar

B Arbeta i par. Rätta tillsammans.

Kontrollera att ni vet vad texten betyder.

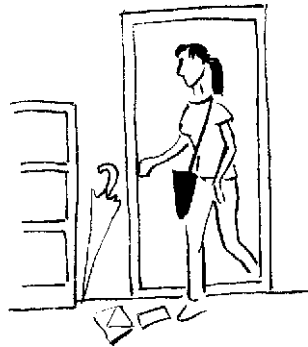
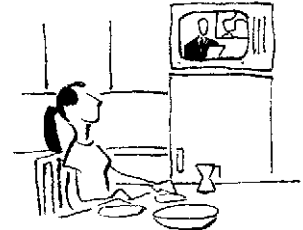
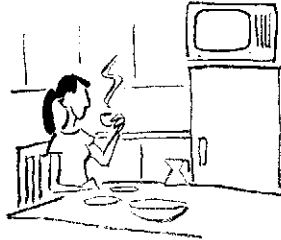
Berätta om Ángel på spanska för varandra.

Kapitel 12

Ejercicio 12

Las rutinas diarias de Lucía

- 1 Lyssna en gång.
- 2 Lyssna igen – skriv ner stödord för varje bild.
- 3 Skriv och berätta om Lucía i imperfekt.
Hitta gärna på lite mer om henne.
Rubrik, t.ex. *Las rutinas diarias de Lucía*.

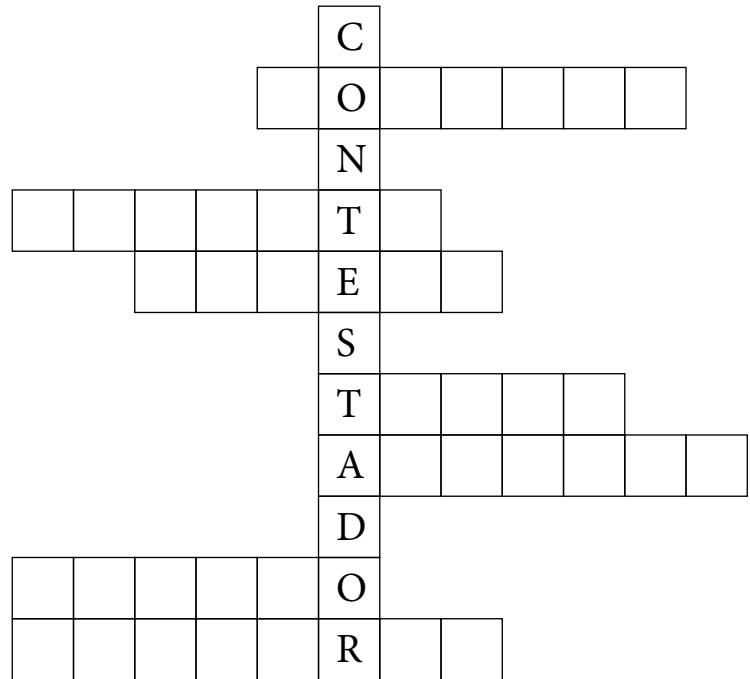
Kapitel 13

Ejercicio 8

- 1 Vad betyder *contestador*?
- 2 Försök hitta de sju raderna där de spanska orden för följande svenska passar in:

fira
nummer
lott
vinst
glädje
lotteri
tillfalla

- 3 Vilket adjektiv ses ofta ihop med *contestador*?

Kapitel 13

Ejercicio 14

A Lyssna och fyll i verben.

Ayer Daniela _____¹ en una fiesta en casa de Andrés. _____² a las once y se _____³ hasta las cuatro de la mañana. Hasta las doce no _____⁴ nada interesante, pero luego _____⁵ David y Nieves con unos amigos y entonces _____⁶ la fiesta. Primero _____⁷ unos bocadillos riquísimos y _____⁸ cerveza. Luego _____⁹ y _____¹⁰. Andrés toca muy bien la guitarra. Y al final Daniela _____¹¹ a un chico estupendo, un amigo de Andrés, y los dos _____¹² juntos de la casa de Andrés.

B Arbeta i par och läs varannan mening högt för varandra.

C Låtsas att du är Daniela. Skriv och berätta: *Ayer estuve...*

Kapitel 13

Ejercicio 16

Buscar la frase

A Leta reda på de 12 spanska orden i rutmönstret och ringa in dem.

Orden är skrivna kors och tvärs. Översätt orden till svenska.

APAGAR   ATRÁS   CINE   COMPRAR   ENTRADA   FILA
GUSTAN   LUCES   PAGAR   PELÍCULAS   SENTARSE   VER

F	U	S	I	S	T	E	A	R	N	L	C
E	S	R	A	T	N	E	S	A	A	I	N
E	A	A	A	L	Y	E	R	G	T	L	J
R	O	Y	R	R	U	T	U	A	S	U	N
M	F	E	A	T	P	C	G	P	U	C	B
K	F	G	Z	A	A	M	I	A	G	E	E
M	A	I	V	I	D	V	O	L	H	S	N
P	J	E	L	T	I	C	G	C	E	M	I
F	R	L	P	A	P	P	J	O	V	P	C
Z	A	D	A	R	T	N	E	E	N	Y	A

B Vissa bokstäver blir över. Bland dem kan du hitta en fras på fyra ord.

Vilken är frasen? Vad betyder den?

Frasen betyder:

_____

Kapitel 14

Ejercicio 6

Una sopa de letras.

Sök substantiv i rutsystemet.

- A Försök hitta så många substantiv som möjligt från *El cuento de La Cenicienta* i Libro de textos. De ord ni ska söka kan stå vågrätt, lodrätt, diagonalt, från höger till vänster eller nerifrån och upp.

X	P	A	L	A	C	I	O	Y	H	S	A
D	R	B	X	T	A	O	T	A	P	A	Z
L	C	R	Y	N	Q	M	A	M	U	F	O
E	A	T	S	E	I	F	E	A	M	O	R
P	B	T	Q	I		V	I	D	A	A	R
I	A	E	S	C	A	L	E	R	A	C	A
C	L	A	N	I	C	O	C	A	J	I	C
N	L	D	U	N	R	X	B	S	I	H	D
I	O	A	S	E	M	C	L	T	H	C	A
R	S	H	N	C	A	T	I	R	A	V	P
P	S	O	R	P	R	E	S	A	N	I	D

- B Jämför med varandra. Vilka substantiv har ni hittat? Vad betyder de på svenska?
- C Vilket ord kan du dessutom hitta i rutsystemet som passar in på sagan men som inte förekommer i texten på sid. 34 i Libro de textos?

Kapitel 16

Ejercicio 3

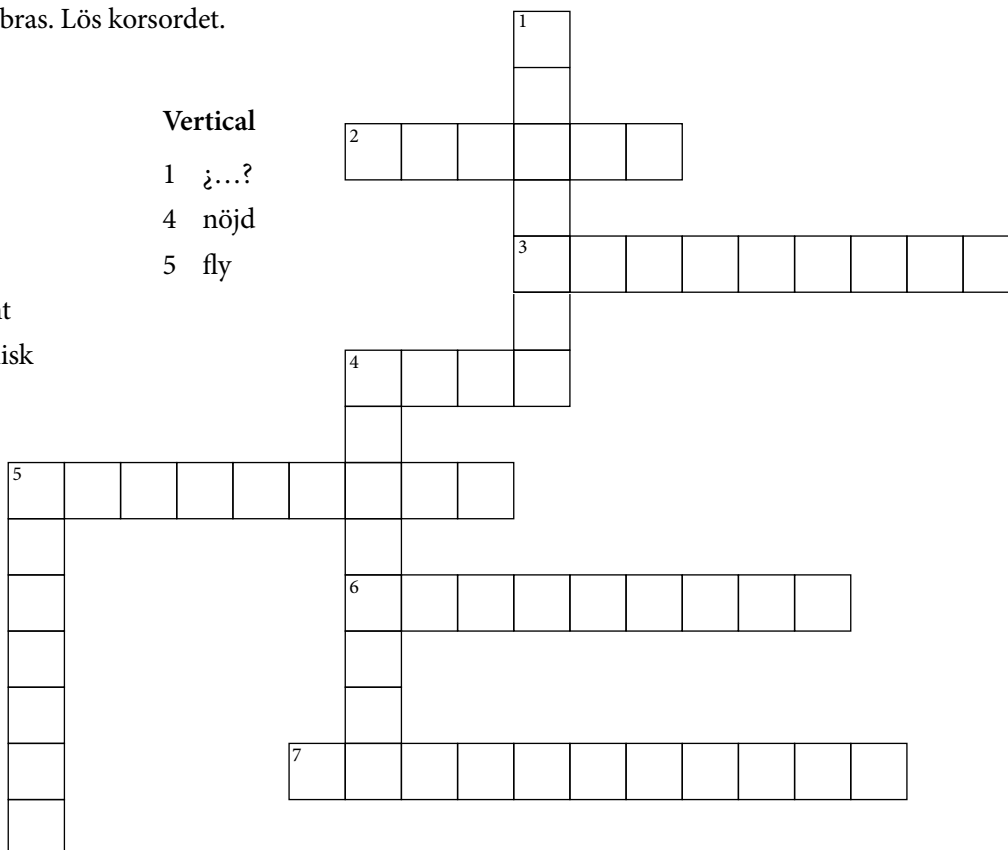
A Buscar palabras. Lös korsordet.

Horizontal

- 2 kris
- 3 överge
- 4 fall
- 5 emigrant
- 6 ekonomisk
- 7 villkor

Vertical

- 1 ¿...?
- 4 nöjd
- 5 fly

B Vilket ord passar in i lodrätt 1? Läs beskrivningen och lista ut ordet.

Es una cosa de Galicia que se compra fresco o en conserva.

Kapitel 17

Ejercicio 2

ESCUCHA

Lyssna och fyll i de yrken och telefonnummer som saknas i luckorna.

¿Qué profesión se busca? ¿Qué números de teléfono se dan?

1 Necesito urgentemente _____ de pizzas con coche propio. Fines de semana.

Llamar al _____.

2 _____ da clases particulares.

Todos los niveles. Experiencia. Precios económicos.

Llamar al _____.

3 Se buscan _____ de alfombras por las playas de la Costa del Sol.

Llamar al _____.

4 Se busca _____ con experiencia para repartir regalos de Navidad en Alicante.

Llamar al _____.

Kapitel 17

Ejercicio 3

- A Du söker jobb nu. Fyll i blankett 1.
- B Hur tror du att du skulle fylla i en blankett om tio år. Fantisera kring hur din situation kan vara då och fyll i blankett 2.

FORMULARIO 1

Nombre y apellidos _____

Nacionalidad _____

Edad _____

Estado civil _____

Dirección _____

Profesión _____

Experiencia laboral en España _____

Experiencia laboral en otros países _____

Idiomas _____

Permiso de conducir _____

Automóvil _____

FORMULARIO 2

Nombre y apellidos _____

Nacionalidad _____

Edad _____

Estado civil _____

Dirección _____

Profesión _____

Experiencia laboral en España _____

Experiencia laboral en otros países _____

Idiomas _____

Permiso de conducir _____

Automóvil _____

Kapitel 19

Ejercicio 4

El cuerpo humano

A Kontrollera att du vet vad följande kroppsdelar heter på svenska.

espalda

brazo

pierna

cabeza

_____

_____

_____

_____

rodillas

hombro

muslo

ojo

_____

_____

_____

_____

pie

dedo

oído

_____

_____

_____

cadera

tobillo

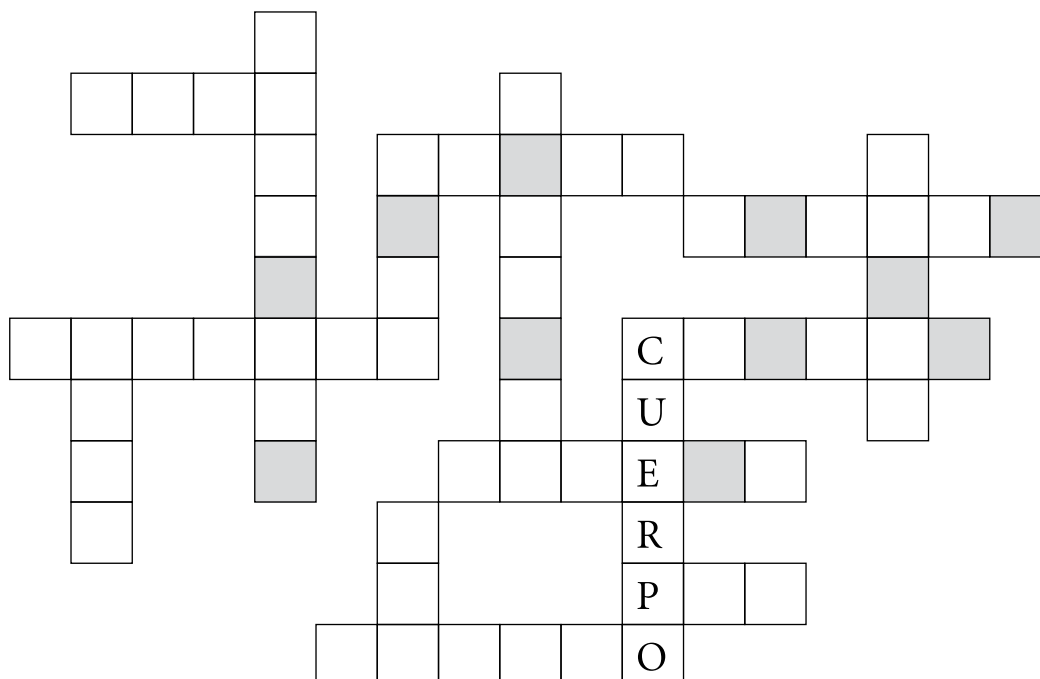
mano

_____

_____

_____

B Skriv in de spanska orden där de kan platsa i rutnätet. Skriv också på de grå rutorna.

C Kasta om bokstäverna i de grå rutorna, så får du fram en rolig sysselsättning. Vilken?

_____

Elevblad

Denna flik innehåller 45 Elevblad.

Några är direkt anknutna till ett visst kapitel. Till dem finns en hänvisning i kommentarerna till det kapitlet. Andra ska användas innan eleverna arbetar med kapitlet i fråga, t.ex. Elevblad 6 som eleverna får innan de arbetar med kapitel 4.

Vid några anges – med tanke på det ordförråd som ingår – när de tidigast kan användas.

I förteckningen över Elevbladen nedan anger en asterisk att det finns kommentarer till Elevbladet under flik 11, Kompletterande aktiviteter.

Elevblad nr	Innehåll	Tidigast efter kapitel	Före kapitel
1	Att hitta i Buena idea 2		
2	20 frågor om Spanien och den spansktalande världen *		
3	Vilka ord kan du hitta i ormen?	2	
4	Vilka är de spanska orden?	2	
5	Öva läsförståelse 1		3
6	Öva läsförståelse 2		4
7	Una sopa de letras	4	
8	Verbet <u>hacer</u> i presens och formen <u>hecho</u>	4	
9	Skriv ett vykort!	4	
10	Beskriv en person! *	5	
11	Öva läsförståelse 3		6
12	Verbet <u>poner</u> i presens	6	
13	¿Dónde están las llaves del coche?	8	
14	Spelbräde *	8	
15	Vad heter på spanska? *	8	
16	”Mycket” på spanska	8	
17	Vad innebär det att kunna att ord eller en verbform?	9	
18	<u>España</u> – <u>Spanien</u>	9	
19	El ”Príncipe azul” y una chica	9	
20	¿Qué piensas hacer en Reyes?	9	
21	Spanska förnamn	10	
22	Arbeta med ordbok! *	11	
23	Una sopa de letras (spanskt imperfekt)	12	
24	20 meningar i preteritum	13	
25	Spanskan i La Plata-området	13	
26	Mer om spanskan i La Plata-området	13	
27	Una receta: una tortilla española	13	
28	Former i spanskt imperfekt och preteritum	14	
29	Un día en la playa (spanskt imperfekt) *	14	
30	Kombinera text och bild	15	
31	Skriv ett vykort!	16	
32	Spanglish	16	
33	Ordbildning	17	
34	¿Cuál es la respuesta más adecuada?	18	
35	Una sopa de letras (uppmaningsformer till <i>usted</i>)	19	
36	Sms-spanska *		
37	Compror ropa	19	
38	20 frågor om Peru och inkafolket *	21	
39	Klassrumsfraser 1 *		
40	Klassrumsfraser 2 *		
41	Hur lär du dig bäst?		
42	Bedöm den text du skrivit! *		
43	Planera ditt arbete!		
44	Utvärdera ditt arbete!		
45	Vad tycker du om din spanskundervisning?		

ELEVBLAD 1

Att hitta i Buena idea 2

Buena idea 2 består bl.a. av en Libro de textos och en Libro de trabajo.
Ta dig tid att bläddra i böckerna så att du lätt hittar när du vill slå upp något.

Skriv upp på vilken sida i respektive bok de olika avsnitten finns.

Jämför med varandra.

	Libro de textos	Libro de trabajo
Styckeordlista	_____	_____
Ordlista, alfabetisk spansk-svensk	_____	_____
Ordlista, alfabetisk svensk-spansk	_____	_____
Ejercicios	_____	_____
Tareas	_____	_____
Grammatik	_____	_____
Grammatiska termer	_____	_____
Innehållsförteckning/kursöversikt	_____	_____
Klassrumsfraser	_____	_____

ELEVBLAD 2

20 frågor om Spanien och den spansktalande världen

- 1 Vad heter Spaniens näst största stad?
- 2 Vad heter valutan i Spanien?
- 3 I vilket land är Buenos Aires huvudstad?
- 4 Vilken sportgren är Rafael Nadal känd för?
- 5 Vad är *churros*?
- 6 Vilka två språk talar man i Barcelona?
- 7 Från vilket land kommer låtskrivaren och sångaren Juanes?
- 8 Vad är en *gazpacho*?
- 9 Vilken är den vanligaste valutan i Latinamerika?
- 10 Säg namnet på en spansk filmregissör.
- 11 I vilken spansk stad ligger Puerta del Sol?
- 12 Vad heter fotbollslaget med Spaniens huvudstad i namnet?
- 13 Vad är en *cortado*?
- 14 Säg namnet på en spansk skådespelare eller skådespelerska.
- 15 Är det varmt eller kallt ute i Montevideo i januari?
- 16 Från vilket land kommer tangon?
- 17 Vad är det för färg på vinet när det är *tinto*?
- 18 Vid vilken storstad ligger flygplatsen Barajas?
- 19 Vad är *tapas*?
- 20 Vilket stränginstrument dansar man flamenco till?

ELEVBLAD 3

Tidigast efter kapitel 2

Vilka ord kan du hitta i ormen?

A Försök hitta så många spanska ord som möjligt i ormen. Hur många kan du hitta?

B Orden jag hittat

Orden betyder

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ELEVBLAD 4

Tidigast efter kapitel 2

Vilka är de spanska orden?

Hitta de spanska orden, sätt ut bestämd artikel och skriv översättningen till svenska. Titta på exemplet.

Vilket ord?	Rätt ord	Best.art. i sing.	Betyder
1 OFTO	<i>FOTO</i>	<i>LA FOTO</i>	<i>FOTOT</i>
2 PAMA	_____	_____	_____
3 ZEV	_____	_____	_____
4 LIBAE	_____	_____	_____
5 TEGNE	_____	_____	_____
6 XAMENE	_____	_____	_____
7 ELVIN	_____	_____	_____
8 DORPETE	_____	_____	_____
9 EARI	_____	_____	_____
10 CHELE	_____	_____	_____
11 ERTESU	_____	_____	_____
12 DAÍ	_____	_____	_____
13 PIAJESA	_____	_____	_____
14 TEDRALCA	_____	_____	_____
15 DADUIC	_____	_____	_____

ELEVBLAD 5

Före kapitel 3

Öva läsförståelse 1

Du har läst många texter på svenska och andra språk. För att bli bättre på att förstå det du läser och för att snabbare ta dig igenom en text kan du använda olika strategier. Vänj dig vid att alltid fundera innan du börjar läsa en text. Det kan vara en text i din textbok eller en text ur en tidning eller en annan bok. Rubriker finns och ofta bilder.

1 Titta allra först på bilden, bilderna, rubriken:

- Vad tror du att den här texten handlar om?
- Vilket intryck vill den förmedla?
- Varför är den skriven, tror du?

2 Läs texten rakt igenom.

- Tycker du att dina gissningar stämde?

3 Läs texten igen.

- Arbeta med texten enligt Consejo 5.
- Arbeta med en kamrat. Berätta för varandra vad texten handlar om, vad ni tycker är viktigast. Berätta på svenska och om det går på spanska. Det viktiga är att du förstår innehållet.
- Om det är texter du ska arbeta med aktivt får du gå vidare och arbeta mer med språket.

Kommentarer:

När du arbetar med en ny text och inte förstår allt på en gång, ska du försöka gissa dig fram. Men det är viktigt att du kollar om du gissat rätt. I annat fall får du gissa igen.

Stanna inte upp inför ett nytt ord utan gå vidare. Ofta förstår du när du läst vidare i texten.

När du gissar använder du dels din kunskap om världen och om logiska sammanhang, dels din kunskap i spanska språket. Om du i en text om Venezuela t.ex. läser "Caracas es la capital de Venezuela" och du vet att Caracas är huvudstad, förstår du ordet "capital". Om du kan ordet "turista" förstår du också betydelsen av "sector turístico" och "turismo".

ELEVBLAD 6

Före kapitel 4

Öva läsförståelse 2

A Läs texten och fundera över hur du gör för att förstå orden och innehållet.

El Caribe

El Caribe es, sin duda, una zona de gran atractivo para turistas de todo el mundo.

En el Caribe hay una gran cantidad de islas, grandes y pequeñas. La isla de Margarita, que pertenece a Venezuela, es uno de los destinos turísticos más populares. Playas de agua cristalina, pequeños pueblos de pescadores y precios bajos son tres importantes razones.

Algunos turistas vienen por las playas, otros por las aves, entre ellas el pelícano. También vienen por las flores. La orquídea es la flor nacional de Venezuela. Hay una gran variedad de pájaros y flores.

En los últimos años, es posible además combinar el turismo con el estudio del español. Varias empresas en esta isla organizan cursos de español para extranjeros.

B Markera vid orden nedan med siffrorna 1–5 om du förstod orden genom

- 1) sammanhanget
- 2) likheter med ord i andra språk du kan
- 3) likheter med andra ord i spanskan
- 4) bilder
- 5) andra sätt

zona	_____	pelícano	_____
atractivo	_____	orquídea	_____
turista	_____	nacional	_____
destino	_____	flor	_____
turístico	_____	posible	_____
popular	_____	combinar	_____
playas	_____	turismo	_____
importante	_____	organizan	_____

ELEVBLAD 7

Tidigast efter kapitel 4

Una sopa de letras

A Hitta så många ord som möjligt som har med djur och natur att göra. Orden kan stå vågrätt, lodrätt, diagonalt, från vänster till höger, från höger till vänster eller nerifrån och upp. Samma bokstav kan ingå i flera ord.

P	R	V	L	A	Y	A	L	P	C	N	S
B	E	L	Y	D	X	M	O	E		C	E
E	J	A	S	I	A	P	X	L	A	T	V
Y	M	P		O	R	Q	U	Í	D	E	A
P	S	N	C	O	L	L	D	C	J	T	M
A	F	Q	Ó	R	N	A	S	A	L	S	I
L	O	B	O	R	D		G	N	R	A	C
L	Q	R	R	E	U	C	Y	O	P	L	V
I	A		A	P	I	B	D	S	Y	T	O
D	G	G	J	M	C	D	I	M		O	R
R	U	J	Á	X	E	F	J	T	X	C	S
A	A	X	P	N	F	L	O	R	S	M	E

B Vilka ord har du hittat?

Vad betyder orden?

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

ELEVBLAD 8

Tidigast efter kapitel 4

Verbet hacer i presens och formen hecho

A Sätt in rätt form på rätt plats i meningarna.
Samma form kan passa på flera ställen.

hace	hacen	haces	hacer
hacéis	hacéis	hago	
hecho	hacemos		

- 1 –¡Hola José! ¿Qué _____ aquí?
- 2 –Acabo de comprar un CD allí en la tienda. Y tú y Luisa, ¿qué _____ esta tarde?
- 3 –No _____ nada en especial. Bueno, yo tengo que _____ las tareas para mañana.
- 4 –Yo ya he _____ mis tareas. Pero el fin de semana nosotros _____ una excursión juntos, ¿verdad?
- 5 –Sí, y no _____ mucho calor. Oye, ¿qué _____ los chicos en la calle?
–Creo que juegan al fútbol. Yo también lo he _____ esta mañana. Lo _____ a veces. Me gusta mucho jugar con ellos.

B Rätta. Läs i par med en kamrat.

C Översätt meningarna till spanska:

- 1 – Vad gör María Luisa här?

_____

- 2 – Jag tror hon gör sina uppgifter till i morgon. Hennes syster har redan gjort sin uppgift.

_____

- 3 – Luis och jag gör alltid uppgifterna tillsammans.

_____

- 4 – Sedan gör vännerna en utflykt till Barcelona. Vad gör du i kväll?

_____

- 5 – Jag gör mina uppgifter med Luis.

_____

- 6 – Då gör ni uppgifterna tillsammans, eller hur?

_____

- 7 – Ja, jag gör alltid mina uppgifter med Luis.

_____

ELEVBLAD 9

Tidigast efter kapitel 4

Skriv ett vykort!

Hitta på varifrån du skickar det.

Hitta på vad du vill, men ta med både hur det är nu och hur det varit, vad någon har gjort.

Fotograf: André González Maldonado @Tartaro SA

ELEVBLAD 10

Tidigast efter kapitel 5

Beskriv en person!

A Klistra in ett foto ur en tidning eller en broschyr och beskriv personen/personerna. Fantisera!

Några förslag:

vad han/hon heter, var de bor, hurdana de är, var de varit, rest, vad de ska göra nästa sommar, etc.

B Arbeta med en kamrat och läs varandras beskrivningar.

C Vill ni så kan ni diskutera varandras korta texter, kanske föreslå förbättringar och ändringar.

ELEVBLAD 11

Före kapitel 6

Öva läsförståelse 3

A Läs texten och fundera över hur du gör för att förstå orden och innehållet.

Vivir en su propia casa

Para los jóvenes españoles es cada día más difícil dejar la casa de sus padres y vivir en su propia casa. A veces porque los precios de los pisos están por las nubes, a veces porque los jóvenes no tienen trabajo o sólo un trabajo precario.

El resultado es que muchos jóvenes viven en casa de sus padres hasta la treintena. El 63% de los jóvenes ve muy difícil o prácticamente imposible independizarse, según el Instituto Nacional de la Juventud. Miles de jóvenes se han organizado para protestar contra esta situación. En carteles han escrito esloganes como “Derecho a techo” o “Si no es ahora, ¿cuándo? Si no es aquí, ¿dónde?”.

Para los que todavía viven en casa de sus padres la convivencia muchas veces resulta positiva, pero a veces crea problemas. Es práctico para el joven: la madre, que muchas veces es ama de casa, prepara la comida, lava la ropa, arregla la habitación... Sin embargo, la mayoría quiere tener más libertad y vivir por su cuenta.

B Markera vid orden nedan med siffrorna 1–5 om du förstod orden genom

- 1) sammanhanget
- 2) likheter med ord i andra språk du kan
- 3) likheter med andra ord i spanskan
- 4) bilder
- 5) andra sätt

difícil	_____	situación	_____
resultado	_____	contra	_____
prácticamente	_____	eslogan	_____
imposible	_____	positivo	_____
instituto	_____	problema	_____
organizado	_____	libertad	_____
protestar	_____		

ELEVBLAD 12

Tidigast efter kapitel 6

Verbet poner i presens

A Sätt in rätt form på rätt plats i meningarna.

pone	ponen	pones	poner
ponéis	ponéis	pongo	

- 1 Juan Luis _____ la mesa grande en el comedor.
- 2 –Si tú _____ la televisión en la cocina, yo _____ el armario en el dormitorio y también _____ las camas allí.
- 3 Elisa y Juan Luis _____ el sillón rojo en el trastero.
- 4 –¿Por qué no lo _____ vosotros en la sala de estar?
- 5 Elisa: –No, el sillón rojo no me gusta y por eso no lo _____ en la sala de estar.
Juan Luis, tú y yo _____ el escritorio en la sala de estar.
- 6 Y yo voy a _____ el sillón azul al lado del sofá. Es muy bonito.

B Översätt meningarna till spanska.

- 1 – Var lägger ni den stora mattan, flickor?
_____
- 2 – Vi lägger mattan i förrådet.
_____
- 3 María ställer skåpet i förrådet och hon sätter stolarna i köket.
_____
- 4 – Du och jag ställer sängen i sovrummet. Där ställer jag också skrivbordet.
_____
- 5 – Om du sätter den stora fätöljen bredvid det stora bordet, ställer jag den lilla fätöljen bredvid det lilla bordet.
_____

ELEVBLAD 13

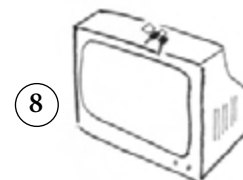
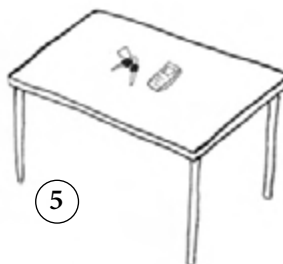
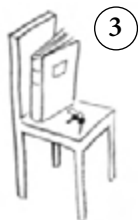
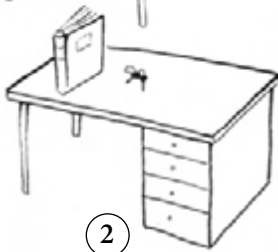
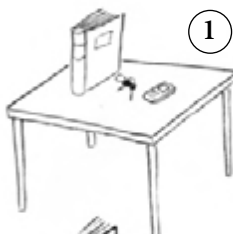
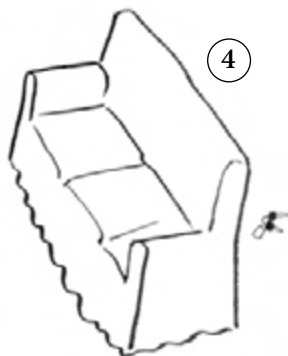
Tidigast efter kapitel 8

¿Dónde están las llaves del coche?

Gör meningar med lägesorden i rutan. I några fall kan flera varianter passa.

entre	encima de al lado de	dentro de por el suelo	delante de en el centro de	detrás de a la derecha de	debajo de	a la izquierda de
-------	-------------------------	---------------------------	-------------------------------	------------------------------	-----------	-------------------

Exempel:

Exempel:

Las llaves están dentro del cajón.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

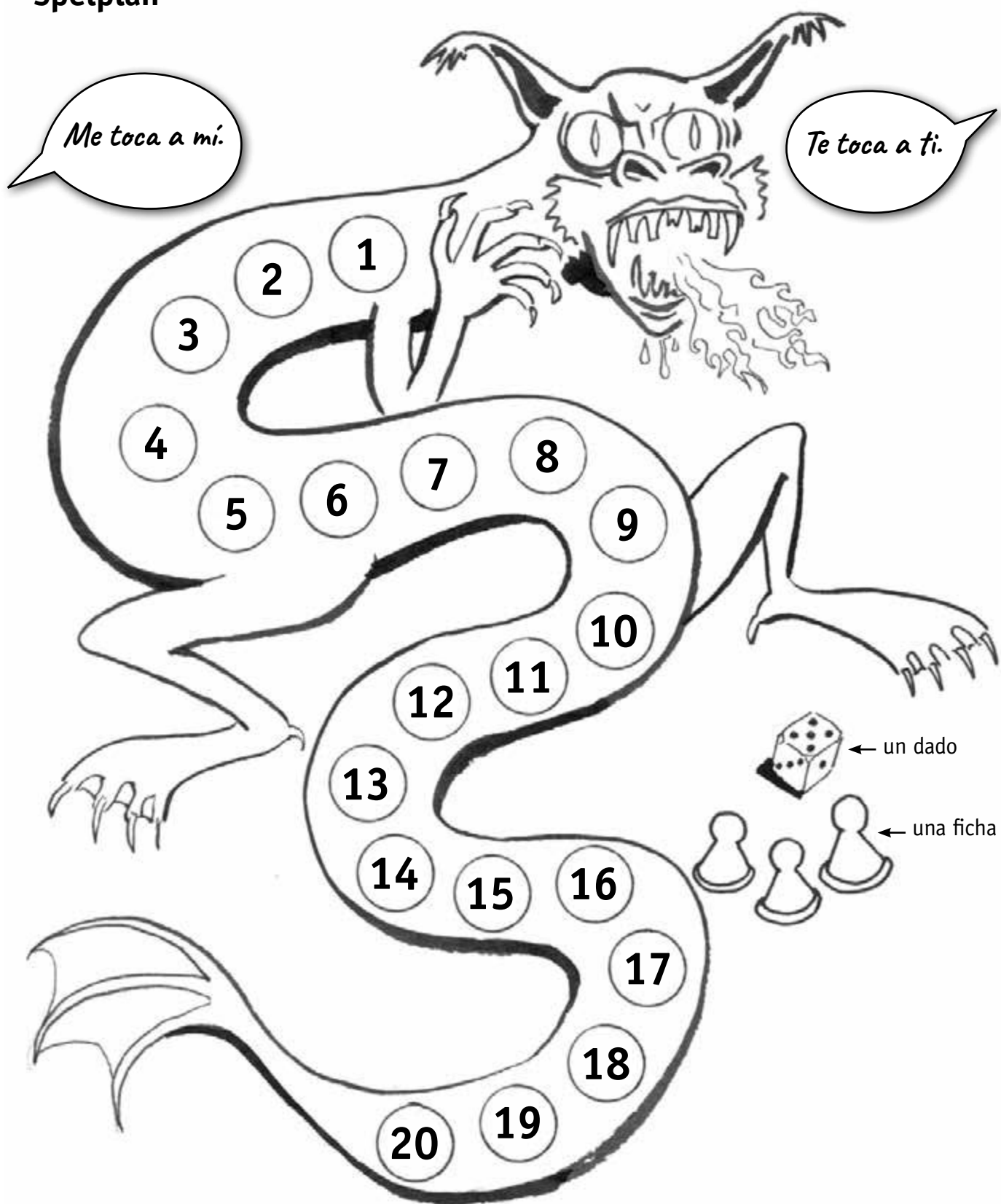
6. _____

7. _____

8. _____

ELEVBLAD 14

Spelplan

ELEVBLAD 15

Tidigast efter kapitel 8

Vad heter på spanska?

Använd spelplanen i Elevblad 14.

Arbeta med en kamrat. En av er översätter meningarna till spanska. Kamraten kollar att det blir rätt.

- 1 Ursäkta, vet Ni om det finns en bankomat här i närheten?
- 2 Hur har semestern (lovet) varit?
- 3 Jag ringer dig sedan.
- 4 Ok, nu måste jag ge mig iväg.
- 5 Jag jobbar här i närheten.

- 6 Var ska vi träffas?
- 7 Jag har lärt känna en jättefin kille (tjej).
- 8 Det var vänligt av Er.
- 9 Det finns kurser för alla.
- 10 Varifrån är turisterna?

- 11 Det beror på.
- 12 Rummet är möblerat.
- 13 Vilken snygg soffa!
- 14 Vilken färg skulle du tycka om?
- 15 Var är bilnycklarna?
- 16 Vad är det med dig?
- 17 Nu kommer jag ihåg.
- 18 Åker Ni bil?
- 19 Jag går till fots.
- 20 Vi har redan ett bord och fyra stolar.

ELEVBLAD 17

Efter kapitel 9

Vad innebär det att kunna ett ord eller en verbform?

Du har i olika Consejos uppmanats fundera över hur du lär in ord (Consejo 12) och att använda dig av olika minnesknep för att komma ihåg vad du lär in (Consejo 15).

När kan man säga att man ”kan” ett ord eller en verbform?

När en grupp elever diskuterade det svarade en elev: ”Förstå det, uttala det och sätta in det i en mening.”
Tycker du att det räcker eller vill du lägga till något?

A Skriv ner vad du tycker krävs för att man ska kunna säga att man ”kan” ett ord eller en verbform.

B Jämför med en kamrat eller en grupp kamrater.

ELEVBLAD 18

Tidigast efter kapitel 9

España – Spanien

A Vad heter följande ord på svenska? Skriv ner de svenska orden.

España _____

especial _____

esquí _____

estable _____

estatua _____

estudiante _____

estudio _____

escena _____

eslogan _____

B I spanskan börjar ett ord aldrig på kombinationen s + konsonant.
Vilken bokstav har i de spanska orden ovan satts före bokstaven s?

_____

C Vad tror du att följande ord heter på spanska? Skriv ner dem.

_____ stereo

_____ studera

_____ Skandinavien

_____ skriva

_____ Stockholm

_____ station

_____ skola

D Jämför med en kamrat.

ELEVBLAD 19

Tidigast efter kapitel 9

El "Príncipe azul" y una chica

El "Príncipe azul" pratar i telefon med en flicka han lärt känna via webben. Gör början på ett samtal mellan dem. Para ihop passande repliker från de båda spalterna. Hitta gärna på egna repliker och ett eget slut.

–¡Hola! ¿Cómo te llamas?

–Pues, practicar deportes, salir con amigos, ir al cine...

–¿Ah sí? ¿Te gusta el cine? Pues, ¿te gustaría ir al cine conmigo?

–¡Qué suerte! Yo también soy vegetariana. ¿A qué hora empieza la película?

–Qué bien, ¿dónde quedamos? Delante del cine, ¿no?

–Conchita Sánchez. Y tú, ¿cuál es tu nombre?

–En el Rex hay una película del sueco Bergman. ¿La vemos?

–Sí, ¡qué buena idea!..., pero tú, ¿qué intereses tienes?

–Joaquín Pérez. ¿Qué cosas te interesan?

–Sí, con mucho gusto... ¿Qué películas hay?

–Me gusta mucho la vida hogareña y ver la televisión, hablar y salir con amigos...

–Sí, delante del cine. ¿Verdad que eres vegetariano?

–Sí, es que no me gusta la carne.

–¿Ah sí? Pues a mí también me gusta salir con los amigos.

–A las diez y cuarto. Entonces delante del cine a las diez, ¿vale?

–¡Vale! Hasta las diez entonces, chao.

ELEVBLAD 20

Tidigast efter kapitel 9

¿Qué piensas hacer en Reyes?

A Sätt in vokalerna och diftongerna från rutan i de verb där de hör hemma!

a - a - a - á - e - e - e - ie - ie - ie - ie - ie - o - o - oy - oy - ue - ue - ue
---

Una llamada telefónica a principios de enero. Ll__ma Rafael Torres, el nombre auténtico de “Edimo”.

MARÍA ¡Diga!

RAFA S__ Rafa, ¿cómo est__s?

MARÍA ¡Hola, Rafa! Pues, est__ muy bien, ¿y tú?

RAFA Bien, oye, ¿qué p__nsas hacer en Reyes?

MARÍA Pues, qu__ro ir a visitar a mis padres en Alicante. H__ce tres meses que no los v__o.

RAFA ... Ya...

MARÍA ¿Por?

RAFA No, nada... ¿Entonces no p__nsas trabajar en Reyes?

MARÍA Bueno, la noche de Reyes sí, t__ngo guardia en el hospital, pero el día de Reyes v__lo a Alicante y v__lvo el día 8 por la noche.

RAFA Ah, ya, ent__ndo... Oye, ¿por qué no qued__mos mañana? T__ngo dos entradas para “Volver” mañana por la noche, en el Lux. ¿Te parece?

MARÍA Sí, p__de ser. ¿A qué hora emp__za la película?

RAFA A las nueve y cuarto. ¿Dónde quedamos?

MARÍA P__demos quedar en la plaza que hay justo enfrente del cine, ¿no?

RAFA Vale, estupendo. Y después del cine t__mamos alguna copa por allí, ¿no?

B Läs dialogen med en kamrat.

ELEVBLAD 21

Efter kapitel 10

Spanska förnamn

Många vanliga spanska förnamn förkortas, dras ihop eller ändras i vardagslag så att man knappt känner igen dem.

Kommer du ihåg vad följande förkortade personnamn eller smeknamn står för?

Kombinera dem med rätt "riktiga" namn.

Rafa _____

Mari _____

Nacho _____

Tere _____

Pepe _____

Lola _____

Paco _____

Pili _____

Toni _____

Javi _____

Charo _____

Juanjo _____

Merche _____

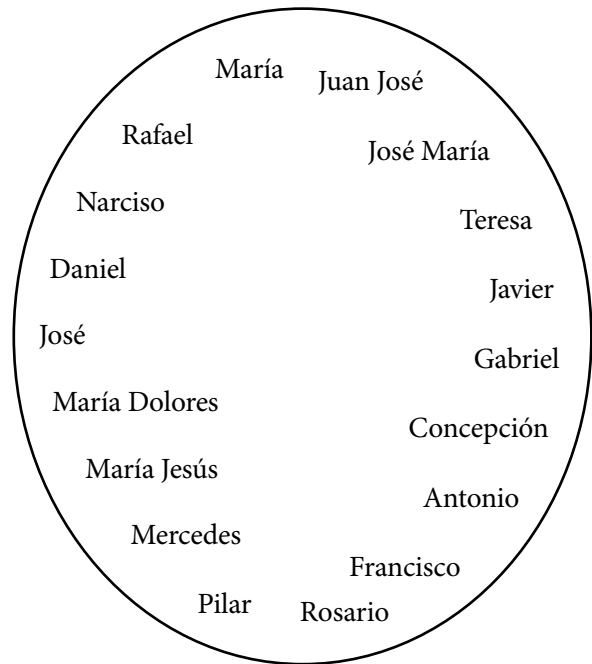
Dani _____

Concha _____

Chema _____

Chus _____

Gabi _____

ELEVBLAD 22

Efter kapitel 11

Arbeta med ordbok

Här följer några ordspråk som inte finns med i kapitel 11 i Libro de textos.

- A Arbeta med en ordbok och försök para ihop rätt början med rätt slut på de olika ordspråken.
(Hur du ska läsa ut förkortningar som används i en ordbok har du övat på i kapitel 11 i Libro de trabajo.)

MÁS VALE ALGO

NO TIRE PIEDRAS AL DEL VECINO.

DE NOCHE TODOS LOS GATOS

DIOS LE AYUDA.

DIME CON QUIÉN ANDAS Y

QUE NADA.

QUIEN TIENE TEJADO DE VIDRIO

POCO APRIETA.

A QUIEN MADRUGA

SON PARDOS. A QUIEN MADRUGA DIOS LE AYUDA.

QUIEN MUCHO ABARCA,

TE DIRÉ QUIÉN ERES.

- B Kan du hitta svenska motsvarigheter till de spanska ordspråken?

ELEVBLAD 24

Tidigast efter kapitel 13

20 meningar i preteritum

Arbeta med en kamrat. En av er översätter meningarna till spanska. Kamraten kollar att det blir rätt.

- 1 I går åt Cristina frukost sent.
- 2 Och hon gick hemifrån mycket sent.
- 3 Sedan köpte hon en lott.
- 4 Hon köpte också en tidning.
- 5 Sedan tog hon bussen.
- 6 Därefter gick hon av bussen.
- 7 Hon ringde till sin chef.
- 8 Hon lämnade ett meddelande.
- 9 Hon gick in på ett kafé.
- 10 Hon tog en kaffe.
- 11 Sedan talade hon med sina väninnor.
- 12 De gratulerade henne.
- 13 Cristina bokade ett bord på en restaurang.
- 14 Hon bjöd sina väninnor.
- 15 Vad gjorde du i går?
- 16 Jag gick på bio.
- 17 Filmen började halv nio.
- 18 Filmen slutade klockan elva.
- 19 Det var en bra film.
- 20 Jag gick hem till fots.

ELEVBLAD 25

Tidigast efter kapitel 13

Spanskan i La Plata-området

Texten tilldrar sig i Buenos Aires och är inläst av en argentinska. Spansktalande från olika delar av världen kan utan vidare förstå varandra och kommunicera med varandra. Men det finns vissa skillnader i uttal, ordförråd och intonation.

- A Lyssna på texten, raderna 1–6. Stryk under de ord som inte uttalas som du är van vid i den europeiska standardspanskan.

Ayer Cristina se levantó tarde

Ayer Cristina se levantó tarde. Desayunó. Salió de casa. Compró el periódico. En el colectivo empezó a leer el periódico. Y allí, en la página 31, en la página de los premios, vio su número. Esta vez el premio le tocó a ella: ¡60.000 pesos!

- B Lyssna på fortsättningen. Hittar du fler exempel på uttal som skiljer sig från den europeiska standardspanskan? Vilka? Stryk under.

Cristina, muy nerviosa, bajó del colectivo y llamó por teléfono a su jefe. Dejó un mensaje en su contestador automático: “Hola, soy Cristina. Lo siento, pero hoy no puedo ir al trabajo. Me he levantado con un terrible dolor de cabeza y tengo mucha fiebre”.

Después, loca de alegría, empezó a caminar por la Avenida Corrientes, entró en un café, se sentó, encendió un cigarrillo y tomó un café con leche y un alfajor. Luego, llamó a sus amigas Andrea y Casandra: “He ganado la lotería. ¡He ganado la lotería!” Ellas la felicitaron y se alegraron mucho por ella: “¿De veras? Pero, ¡eso es increíble! ¡Hay que celebrarlo!”

- C Lyssna igen och tänk på intonationen. Hör du någon skillnad från den europeiska standardspanskan? Vilken?

På sidorna 52–53 och i § 53 i Libro de textos kan du läsa om spanskan i världen.

ELEVBLAD 26

Tidigast efter kapitel 13

Mer om spanskan i La Plata-området

A Läs dialogen. Använd ordlistan längst ner på sidan.

DANIEL Che, Laura, ¿tenés un ratito?
LAURA Sí, ¿qué querés? ¿Plata?
Daniel No, es otra cosa. ¿Vos conocés a mi primo Julián?
LAURA Sí, claro.
DANIEL Bueno, mirá, la cosa es que viaja a Suecia y quiere hablar con vos.
Él sabe que vos conocés Suecia.
LAURA ¿Sabés qué quiere?
DANIEL Es algo de un laburo allá, creo.

B Skriv hur du tror att dialogen skulle kunna låta om den utspelades i Madrid.

DANIEL _____
LAURA _____
DANIEL _____
LAURA _____
DANIEL _____
LAURA _____
DANIEL _____

Ordlista

che	vanligt tilltalsord i La Plata-området
tenés	= <i>tienes</i> i Spanien
el ratito	den lilla stunden
la plata	= <i>el dinero</i> i Spanien
vos	= <i>tú</i> i Spanien
conocés	= <i>conoces</i> i Spanien
mirá	= <i>mira</i> i Spanien
con vos	= <i>contigo</i> i Spanien, § 16
sabés	= <i>sabes</i> i Spanien

ELEVBLAD 27

Efter kapitel 13

Una receta: una tortilla española

A Para ihop rätt teckning med rätt fraser.

Receta para cuatro personas:

Ingredientes

seis huevos
dos cebollas
cuatro patatas
sal y pimienta
aceite

¡A comer!

- Echar sal y pimienta.
- Batir los huevos y añadir las patatas y las cebollas.
- Dar la vuelta a la tortilla con la ayuda de un plato y freír el otro lado.
- Poner el aceite en la sartén y freír las patatas y las cebollas a fuego lento.
- Cortar las patatas y las cebollas en rodajas finas.
- Pelar las patatas y las cebollas.
- Preparar de nuevo la sartén, echar la mezcla de los huevos, las patatas y las cebollas y freír la tortilla por un lado.

¡Que aproveche!

B Nya ord finns nertill på sidan. Diskutera med varandra.

Har ni förstätt hur man tillagar en spansk *tortilla*?

C Tillaga en spansk *tortilla* hemma.

Vocabulario

cebolla	lök	batir	slå, vispa
pimienta	peppar	añadir	lägga till
la sal	saltet	de nuevo	på nytt
el aceite	oljan	la sartén	stekpannan
pelar	skala	mezcla	blandning
cortar	skära	dar la vuelta	vända
rodaja	skiva	plato	tallrik
fino	tunn	a fuego lento	på svag värme
freír	steka	echar	lägga till

ELEVBLAD 28

Tidigast efter kapitel 14

Former i imperfekt och preteritum

A Klipp ut infinitivformerna av verben nedan. Klistra upp dem på ett papper.

Comprar IMPERFEKT	Comprar PRETERITUM
Salir IMPERFEKT	Salir PRETERITUM
Beber IMPERFEKT	Beber PRETERITUM

B Klipp ut de böjda verbformerna. Sätt in dem under rätt infinitiv och med rätt form i imperfekt eller preteritum.

compré	salió	compraste	compraba	comprabais
salisteis	compramos	compraron	bebí	bebía
bebió	bebíamos	bebían	comprabas	salíais
comprábamos	salía	salieron	bebía	comprasteis
compraba	bebieron	salí	bebíais	compró
salías	salíamos	saliste	bebiste	bebías
bebimos	salían	compraban	bebisteis	salimos
salía				

C Gör en mening på spanska med några av formerna. Be en kamrat översätta din mening.

ELEVBLAD 29

Tidigast efter kapitel 14

Un día en la playa

Tänk dig att du beskriver vad en eller flera personer eller du själv brukade göra på stranden. Använd bildordlistan på sidan 65 i Libro de textos. Där hittar du många ord som du kan koppla ihop med någon form av imperfekt av verben nedan. Här står verben i 1:a eller 3:e person singular.

hacía

había

jugaba con

jugaba a

se bañaba

llevaba

estaba

estaba sentada

se ponía

tenía

practicaba

iba en

era

comía

ELEVBLAD 30

Tidigast efter kapitel 15

Kombinera text och bild

A Läs följande korta bildtexter.

B Arbeta med en kamrat. Försök förstå texterna. Använd ordbok om det behövs.

- 1 El plato típico de los suecos. Hoy día se sirve en muchos países.
- 2 El monumento a un hombre importante para la independencia de un país latinoamericano.
- 3 Es importante tener cuidado cuando conduces y por ejemplo no hablar por el móvil.
- 4 Una representación de la familia de Jesucristo se ve en muchas casas e iglesias, no sólo en España.
- 5 En la escalera había un zapato, lo único que quedaba de la bella chica.
- 6 Una cantante mexicana, que canta el pop y el rock.
- 7 Cuidado con tu cartera y con tu móvil en las tiendas, los bares y los cines.
- 8 Hay muchas posibilidades para seguir el camino de los peregrinos. Muchos lo hacen a pie.
- 9 Del autobús se ve a dos músicos. Uno está tocando el violín, el otro el bandoneón, instrumento típico de Argentina.

C Leta i Libro de textos. Till vilken illustration, teckning eller vilket foto kan de olika texterna passa?

D Jämför med en kamrat.

ELEVBLAD 31

Tidigast efter kapitel 16

Skriv ett vykort!

Hitta på varifrån. Berätta gärna vad som hände någon gång och hur det var.
Om du vill kan du lägga in en felaktig uppgift som dina kamrater får försöka hitta.

Fotograf: Andie Gonzalez Maldonado @Tarteira SA

ELEVBLAD 32

Tidigast efter kapitel 16

Spanglish

Antalet spansktalande i USA ökar för varje år. Många lär sig engelska, många talar fortfarande spanska, men ibland blir det en blandning av de två språken. Detta blandspråk har fått namnet *spanglish*. Det är mycket personligt och det finns många varianter. Ibland lägger man bara in ett engelskt ord i den spanska frasen, ibland gör man om det engelska ordet så att det får en spansk ändelse, spansk form.

I de spanska meningarna nedan har vi utelämnat det ord som kan sägas höra till *spanglish*.

Försök att i rutan hitta det ord som kan passa in i meningarna och översätt dem till svenska.

Parkeaste	espelear	una soda	shopping	babysit
un break	watcher	mopear		

- 1 Hay que tomar _____.
- 2 María tiene que _____ a su hermanita.
- 3 Carlos tiene que _____ toda la casa.
- 4 Anoche fui a _____ una movie con mi novia.
- 5 Es que no sé cómo _____ mi nombre.
- 6 ¿Dónde _____ el auto?
- 7 ¡Qué calor! Vamos a comprar _____.
- 8 A las chicas les encanta ir _____.

ELEVBLAD 33

Tidigast efter kapitel 17

Ordbildning

A Fyll i de tomma raderna med ett ord – adjektiv, substantiv eller verb – som till sin form kan höra ihop med det givna ordet.

ADJEKTIV

SUBSTANTIV

VERB

_____

alegría

_____

_____

terror

_____

fama

_____

amor

felicitar

_____

camino

_____

_____

cenar

desayuno

_____

almuerzo

_____

_____

contar

baile

_____

_____

abrazarse

español, -a

_____

amueblar

_____

aprobado

cantante

_____

_____

cocinar

escritorio

_____

_____

comer

conocido

dormitorio

_____

fumador

_____

_____

jugar

B Förhör varandra på orden. Kontrollera att ni vet vad de betyder.

C Blir ni inspirerade av orden, använd några av dem i en kort text.

ELEVBLAD 34

Efter kapitel 18

¿Cuál es la respuesta más adecuada?

Ringa in det svar som passar bäst till frågan.

- 1 ¿Qué te pasa?
  - a) Muy bien.
  - b) Estoy muy despistado.
  - c) Trabajo aquí cerca.
- 2 ¿A qué hora empieza la película?
  - a) Son las siete.
  - b) A las nueve.
  - c) Es la una.
- 3 ¿Tienes un permiso de conducir?
  - a) Sí, desde hace una semana.
  - b) Acabo de comprar un coche.
  - c) Sí, tengo ocho puntos.
- 4 ¿Qué tipo de relación quieres?
  - a) Para tener una cita.
  - b) Tengo que esperar unos minutos.
  - c) Me gusta mucho ir a bailar.
- 5 ¿Dónde quedamos?
  - a) A las seis.
  - b) En el café de la esquina.
  - c) Comparto piso con unos amigos.
- 6 ¿Cómo fue la fiesta ayer?
  - a) Fui en bicicleta.
  - b) Ah, muy bien, fantástica.
  - c) También fueron Carlos y Sandra.
- 7 ¿Qué te duele?
  - a) Me gusta la salsa.
  - b) Me duelen las piernas.
  - c) Le duelen las piernas.
- 8 ¿Qué hiciste anoche?
  - a) Llegaron doce personas.
  - b) Empezó la película.
  - c) Fui al cine.

ELEVBLAD 36

Sms-spanska

Sms-språket kan variera. Ibland kan samma förkortning betyda olika saker.

A Läs sms-meddelandena från två olika personer.

B Skriv ner vad du tror att de vill säga. Försök gissa, använd gärna ordlistan längst ner på sidan.

Hla ktl
dnd sts
Tkm
1 bst

Hla
Ktepsa
xo bien
bss

C Skriv ett eget sms-meddelande. Byt med en kamrat och försök skriva ner vad kamratens betyder.

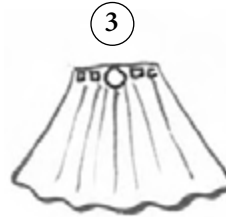
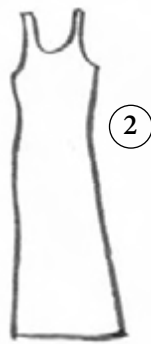
Ordlista	
x	por
Xo	yo
s	es
hla	hola
PF	por favor
ktepsa	¿qué te pasa?
q tal	¿qué tal?
dnd	dónde
Cmo	cómo
aki	Aquí
ktl	¿qué tal?
e-m	e-mail
a2	adiós
sts	estás
q	que
tkm	te quiero mucho
Xk	porque
asias	gracias
prf	profesor
1bst	un besito
bss	besos

ELEVBLAD 37

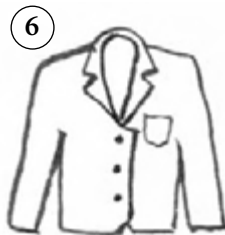
Tidigast efter kapitel 19

Compror ropa

Kommer du ihåg namn på några kläder?

A Para ihop bild och text.

abrigo blusa camisa chaqueta falda pantalones prenda de punto vaqueros vestido

B Vilka pronomen fattas i samtalet nedan? Fyll i dem.

En el Corte Inglés

ELENA Mira, Charo, ¿qué falda más bonita! ¿_____ gusta?

CHARO ¿Dónde? No _____ veo.

ELENA Las faldas están allí, al lado de las blusas. ¿No _____ ves?

CHARO Claro. Ahora sí. Sí, sí, la falda _____ gusta. Pero este color gris, no sé...

DEPENDIENTA Si _____ gusta más otro color, señorita, _____ tengo también en rojo.

CHARO El rojo _____ encanta. ¿Y tú, Elena? ¿No _____ gusta más el rojo?

ELENA Creo que sí, _____ voy a probar. ¿Dónde está el probador?

DEPENDIENTA Está allí, al fondo.

Más tarde

ELENA No _____ queda mal, ¿verdad, Charo?

CHARO No, es perfecta. ¿_____ compras?

ELENA Creo que sí....

C Läs samtalet i roller.

ELEVBLAD 38

Efter kapitel 21

20 frågor om Peru och inkafolket

- 1 Är Peru större eller lika stort som Sverige?
- 2 Vad heter pengarna i Peru?
- 3 Nämn ett språk som talas i Peru förutom spanska.
- 4 Var ligger Callao?
- 5 Vad är "el Niño"?
- 6 Kan det snöa i Peru?
- 7 Bor de flesta peruanerna vid kusten eller i inlandet?
- 8 Vad hette inkarikets huvudstad?
- 9 Vad var det som förstörde nästan hela staden på 1600-talet?
- 10 Ett av våra vanligaste födoämnen kommer ursprungligen från Anderna. Vilket är det?
- 11 Vad hette den siste inkahövdingen?
- 12 Vad tänker du på när du hör namnet Caral?
- 13 Vem var Huáscar?
- 14 Vem var Francisco Pizarro?
- 15 Vad beror det på att vi i dag vet så mycket om inkariket och inkakulturen?
- 16 Hur betedde sig Pizarro mot Atahualpa?
- 17 Vad hette den solgud som inkafolket dyrkade?
- 18 Finns La Ruta Quetzal bara i Latinamerika?
- 19 Vilka får delta i en Ruta Quetzal?
- 20 Vad är Machu Picchu?

ELEVBLAD 39

Klassrumsfraser 1

A Skriv ner de svenska motsvarigheterna till följande fraser:

1 ¿Algo que no habéis entendido?

---

2 Corrige.

---

3 Elegir cinco datos del texto.

---

4 Imagínate que buscas piso.

---

5 Encontrar cinco frases.

---

6 ¿Cómo se escribe... ?

---

7 Escribe en la pizarra (en el cuaderno).

B Förhör varandra. Kan ni betydelsen av fraserna?

ELEVBLAD 40

Klassrumsfraser 2

A Skriv ner de spanska motsvarigheterna till följande fraser:

1 Jag har glömt ...

---

2 Jag vet inte.

---

3 Jag har ingen kulspetspenna (blyertspenna).

---

4 Jag har tyvärr inget radergummi.

---

5 Jag förstår inte.

---

6 Jag ber om ursäkt för att jag kommer /för/ sent.

Med tilltal *tú*:

7 Sök information på nätet.

---

8 Berätta på spanska.

---

9 Skriv en text.

---

10 Förklara.

B Förhör varandra på fraserna. Vet ni vad de heter på spanska?

ELEVBLAD 41 A

Hur lär du dig bäst?

Vilken intelligensstyp hör du till?

Vi lär oss alla på olika sätt. Howard Gardner, professor i pedagogik, talar om att det finns sju, kanske åtta, olika kategorier eller intelligenser och brukar illustrera detta genom åtta bitar i en cirkel.

Vi passar in på flera inlärarstilar, men ofta är vi starkare inom vissa och svagare inom andra. Genom att fundera över hur du lär dig bäst kan du utnyttja dina starka sidor.

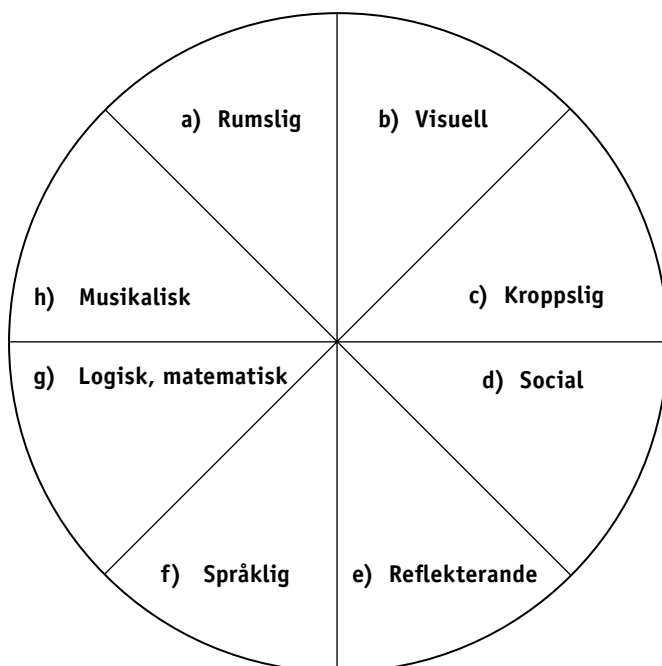
A Läs beskrivningarna som följer och fundera över vilken beskrivning/vilka beskrivningar som bäst passar in på dig.

- 1 Du har stort ordförråd, bra förmåga att tala och läsa, har lätt för att lära dig främmande språk.
- 2 Du tänker logiskt, gör saker i tur och ordning, tycker om problemlösning, älskar att räkna.
- 3 Du har lätt för att hitta vägen, för att läsa kartor, du uppskattar konst, mode och använder bilder när du lär in.
- 4 Du använder gärna *mindmapping*, uppfattar mer det du ser än det du hör, skapar inre bilder.
- 5 Du är intresserad av musik, du lär dig genom att rappa sådant som scheman, dikter, ramsor.
- 6 Du lär dig bäst genom att röra på dig, kommer bättre ihåg det du gör med händerna, gillar idrott, dans, rollspel.
- 7 Du trivs med andra, är en bra lyssnare, vill arbeta med andra, har stort tålamod.
- 8 Du vill studera på egen hand, ta kontroll över ditt lärande, gillar att planera, reflektera.

B Diskutera med en kamrat.

C Det kan vara bra att ha en rubrik för de olika intelligenserna.

Välj i cirkeln till vilken rubrik de åtta beskrivningarna hör.

Fortsätter på nästa sida →

ELEVBLAD 41 B

D Vad betyder det här för dig?

Hur kan du förstärka dina starka sidor och utveckla dina svagare sidor?

Diskutera med en kamrat vad som passar er.

Om du hör till den stil som är

språklig, lingvistisk	skriv och läs mycket, berätta historier, skriv dagbok, debattera, diskutera
logisk, matematisk	resonera dig fram till en lösning, gör saker i tur och ordning; du gillar troligen inte <i>mindmap</i>
rumslig, spatial	använd bilder, posters, byt plats i rummet; använd <i>mindmap</i>
visuell - kopplas ofta ihop med rumslig	utnyttja bilder; tänk på att du kanske måste jobba med att lyssna och förstå då det är en viktig del i spanskinläringen
musikalisk	tänk i bilder till musik, använd avslappningsmusik, lär dig genom sånger, genom att rappa
kroppslig, kinestetisk	agera det du lär dig, använd rörelse, dans, repetera när du joggar, simmar...
social, interpersonell	arbeta med andra, undervisa andra
reflekterande, intrapersonell	arbeta på egen hand, reflektera, lär dig ställa frågor, men öva dig också i att samarbeta då det är ett av skolans mål

ELEVBLAD 42

Bedöm den text du skrivit!

Du uppmanas ofta att bedöma dina egna prestationer. Vid varje *Repaso* får du ta ställning till hur du klarade repetitionen.

När du skrivit och berättat om någon/något i en fri/halvfri uppgift ska du bedöma både hur du klarade språket och hur mycket du fått med av innehållet.

Arbeta med en kamrat.

A Läs varandras texter.

B Diskutera innehåll och språk.

1 Innehåll:

Hur många faktauppgifter har ni fått med?

2 Språk:

Har ni varierat språket, t.ex. använt olika verb, olika adjektiv?

Har ni använt småord för att binda ihop meningarna?

Har ni gjort några fel?

Är det i så fall fel som gör att man inte förstår innehållet?

Är det mindre fel som inte hindrar att man förstår innehållet?

C Diskutera vad ni behöver öva mer på.

D Skriv rent er egen text/berättelse.

ELEVBLAD 43

Planera ditt arbete!

Vecka _____ Vecka _____ Vecka _____

Innehåll

Kapitel _____ Kapitel _____

Tarea _____ Tarea _____

Ejercicio _____ Ejercicio _____

ev. Utbildningsradion, etc.

ev. Extramaterial

	Lärargenomgång, lärarpresentation	Egen planering: enskilt arbete, arbete i par/grupp	Bokad tid hos lärare	Avklarat arbete
Vecka 1				
Pass 1				
Pass 2				
Pass 3				
Vecka 2				
Pass 1				
Pass 2				
Pass 3				

ELEVBLAD 44

Utvärdera ditt arbete!

Gör en utvärdering ett par gånger per termin.

Sätt ett kryss i den ruta som passar för dig. Skriv datum i respektive ruta, så kan du se om du tycker annorlunda vid nästa utvärdering. Diskutera gärna med en kamrat.

Spara blanketten och använd den när du diskuterar dina resultat med din lärare.

Vad är du bra på? Vad behöver du öva mer på?	Inte så bra.	Ok.	Bra.	Mycket bra.
1 Att förstå text du läser				
2 Att förstå det du lyssnar till				
3 Att skriva på spanska				
4 a Att tala - samtala med andra				
4 b Att tala - att berätta muntligt				
5 Att lära in ord och minnas dem				
6 Att lära in och använda grammatiska regler				

Vad är du bra på? Vad behöver du öva mer på?	Inte så bra.	Ok.	Bra.	Mycket bra.
7 Att samarbeta med andra				
8 Att arbeta självständigt				
9 Att planera mitt arbete och ta ansvar för det				
10 Att bedöma om jag är klar med ett avsnitt eller inte				

ELEVBLAD 45

Vad tycker du om din spanskundervisning?

Vad tycker du har varit bra i spanskundervisningen?

Vad tycker du har varit mindre bra i spanskundervisningen?

Vad vill du ändra på? Vilka förslag har du?

Facit till vissa Elevblad

Elevblad 1

	Libro de textos	Libro de trabajo
Styckeordlista	sidorna 121–141	
Ordlista, alfabetisk spansk-svensk		sidorna 127–144
Ordlista, alfabetisk svensk-spansk		sidorna 115–126
Ejercicios		spridda i denna
Tareas	spridda i denna	
Minigrammatik	sidorna 66–119	
Grammatiska termer	sidorna 119–120	
Innehållsförteckning och kursöversikt	sidorna 4–7	
Klassrumsfraser		på pärmens insidor

Elevblad 2

- 1 Barcelona.
- 2 Euro (och céntimo).
- 3 Argentina.
- 4 Tennis.
- 5 Flottyrkokt bakverk som oftast äts till frukost.
- 6 Katalanska och spanska.
- 7 Colombia.
- 8 En kall soppa med tomat, vitlök, brödtärningar, gurka och paprika.
- 9 Peso.
- 10 Pedro Almodóvar (också t.ex. Alejandro Amenábar, Luis Buñuel, Fernando Trueba och Carlos Saura).
- 11 Madrid.
- 12 Real Madrid.
- 13 En liten kopp (eller litet glas) kaffe med lite varm mjölk.
- 14 T.ex. Antonio Banderas och Penélope Cruz.
- 15 Det är ganska eller mycket varmt ute då.
- 16 Argentina.
- 17 Rött.
- 18 Madrid.
- 19 Smårätter, tilltugg, aptitretare; äts ofta på en bar.
- 20 Gitarr.

Elevblad 3

B

Några ord man kan hitta i ormen	Orden betyder	Några ord man kan hitta i ormen	Orden betyder
VALE	Ok	VE	/han, hon, Ni/ ser
AL	till (a + el)	DAR	att ge
LEJOS	långt /borta/	TE	dig
SI	om	ARTE	konst
EN	i, på	TEATRO	teater
SIENTO	jag beklagar (tyvärr)	OJO	öga
ES	är	JOVEN	ung
ESQUINA	/ytter/hörn	ENERO	januari
AHORA	nu	ROPA	kläder
AVENIDA	aveny	PARA	till, för, åt

Elevblad 4

Vilket ord?	Rätt ord	Best.art. i sing.	Betyder
2 PAMA	mapa	el	kartan
3 ZEV	vez	la	gången
4 LIBAE	baile	el	dansen
5 TEGNE	gente	la	folket
6 XAMENE	examen	el	examen
7 ELVIN	nivel	el	nivån
8 DORPETE	deporte	el	sporten
9 EARI	aire	el	luften
10 CHELE	leche	la	mjölken
11 ERTESU	suerte	la	turen
12 DAÍ	día	el	dagen
13 PIAJESA	paisaje	el	landskapet
14 TEDRALCA	catedral	la	katedralen
15 DADUIC	ciudad	la	staden

Elevblad 7

P	R	V	L	A	Y	A	L	P	C	N	S
B	E	L	Y	D	X	M	O	E		C	E
E	J	A	S	I	A	P	X	L	A	T	V
Y	M	P		O	R	Q	U	Í	D	E	A
P	S	N	C	O	L	L	D	C	J	T	M
A	F	Q	O	R	N	A	S	A	L	S	I
L	O	B	O	R	D		G	N	R	A	C
L	Q	R	R	E	U	C	Y	O	P	L	V
I	A		A	P	I	B	D	S	Y	T	O
D	G	G	J	M	C	D	I	M		O	R
R	U	J	Á	X	E	F	J	T	X	C	S
A	A	X	P	N	F	L	O	R	S	M	E

Följande ord finns med:

- agua (vatten, två ggr)
- aves (fåglar)
- caída (fall)
- flor (blomma)
- isla (ö)
- lago (insjö)
- orquídea (orkidé)
- paisaje (landskap)
- pájaro (fågel)
- pelicano (-s; pelikan)
- perro (hund)
- playa (badstrand)
- salto (vattenfall)
- samt ardilla (ekorre) och tiburón (haj) från Buena idea 1.

Elevblad 8

A

- 1 –¡Hola José! ¿Qué HACES aquí?
- 2 –Acabo de comprar un CD allí en la tienda. Y tú y Luisa, ¿qué HACÉIS esta tarde?
- 3 –No HACEMOS nada en especial. Bueno, yo tengo que HACER las tareas para mañana.
- 4 –Yo ya he HECHO mis tareas. Pero el fin de semana nosotros HACEMOS una excursión juntos, ¿verdad?
- 5 –Sí, y no HACE mucho calor. Oye, ¿qué HACEN los chicos en la calle?
–Creo que juegan al fútbol. Yo también lo he HECHO esta mañana. Lo HAGO a veces. Me gusta mucho jugar con ellos.

C

- 1 ¿Qué hace María Luisa aquí?
- 2 Creo que hace sus tareas para mañana. Su hermana ya ha hecho su tarea.
- 3 Luis y yo siempre hacemos juntos las tareas (hacemos siempre las tareas juntos).
- 4 Luego (Después) los amigos hacen una excursión a Barcelona. ¿Qué haces tú esta noche?
(Y tú, ¿qué vas a hacer esta noche?)
- 5 Hago mis tareas con Luis.
- 6 Entonces hacéis las tareas juntos, ¿verdad?
- 7 Sí, /yo/ siempre hago mis tareas con Luis.

Elevblad 12

A	4 ponéis
1 pone	5 pongo – ponemos
2 pones – pongo – pongo	6 poner
3 ponen	

B

- 1 Chicas, ¿dónde ponéis la alfombra grande?
- 2 Ponemos la alfombra en el trastero.
- 3 María pone el armario en el trastero y pone las sillas en la cocina.
- 4 Tú y yo ponemos la cama en el dormitorio. Allí también pongo el escritorio.
- 5 Si tú pones el sillón grande al lado de la mesa grande, yo pongo el sillón pequeño al lado de la mesa pequeña.

Elevblad 13

- 1 Las llaves están entre la carpeta y el móvil, encima de la mesa.
- 2 Las llaves están al lado (a la derecha) de la carpeta encima del escritorio.
- 3 Las llaves están delante de la carpeta encima de la silla.
- 4 Las llaves están por el suelo detrás del sofá.
- 5 Las llaves están al lado (a la izquierda) del móvil encima de la mesa.
- 6 Las llaves están por el suelo debajo de la silla.
- 7 Las llaves están en el centro de la mesa.
- 8 Las llaves están encima de la televisión.

Elevblad 15

1 Perdona, ¿sabe usted si hay un cajero automático /por/ aquí cerca?	
2 ¿Qué tal las vacaciones?	
3 Te llamo después.	11 Depende.
4 Vale, ahora me tengo que ir.	12 La habitación está amueblada.
5 Trabajo aquí cerca.	13 ¿Qué sofá más elegante!
	14 ¿Qué color te gustaría?
6 ¿Dónde quedamos?	15 ¿Dónde están las llaves del coche?
7 He conocido a un chico (a una chica) estupendo (-a).	16 ¿Qué te pasa?
8 Es usted muy amable.	17 Ahora recuerdo.
9 Hay cursos para todos.	18 ¿Va usted en coche?
10 ¿De dónde son los turistas?	19 Voy a pie.
	20 Ya tenemos una mesa y cuatro sillas.

Elevblad 16

A	B
1 Muy	1 Mycket bra.
2 Muy	2 Mycket sympatisk.
3 muy	3 Vi har rykte om oss att vara mycket vänliga (älskvärda).
4 mucho	4 Du tycker mycket om musik, eller hur?
5 muy	5 Det var mycket vänligt av Er (eg. Ni är mycket vänlig (älskvärd)).
6 muy	6 Möblerna är mycket populära i många hem.
7 mucho	7 Jag tycker mycket om att ha två jobb.
8 muy	8 Grönt går mycket bra till mattan.
9 muy	9 Maria är mycket sportig.
10 mucho	10 Maria arbetar mycket.
11 muy	11 Det ligger inte särskilt långt härifrån.

C

Framför grundformen av ett adjektiv och ett adverb: muy. Vid verb: mucho.

Elevblad 18

A

España	Spanien
especial	speciell
esquí	skida, skidsport, skidåkning
estable	stabil, stadig
estatua	staty
estudiante	student
estudio	studio
escena	scen
eslogan	slogan

C

estéreo	stereo
estudiar	studera
Escandinavia	Skandinavien
escribir	skriva
Estocolmo	Stockholm
estación	station
escuela	skola

B

Bokstaven *e*.

Elevblad 19

Förslag:

ÉL	¡Hola! ¿Cómo te llamas?
ELLA	Conchita Sánchez. Y tú, ¿cuál es tu nombre?
ÉL	Joaquín Pérez. ¿Qué cosas te interesan?
ELLA	Pues, practicar deportes, salir con amigos, ir al cine...
ÉL	¿Ah sí? ¿Te gusta el cine? Pues, ¿te gustaría ir al cine conmigo?
ELLA	Sí, con mucho gusto... ¿Qué películas hay?
ÉL	En el Rex hay una película del sueco Bergman. ¿La vemos?
ELLA	Sí, ¡qué buena idea!..., pero tú, ¿qué intereses tienes?
ÉL	Me gusta mucho la vida hogareña y ver la televisión, hablar y salir con amigos...
ELLA	¿Ah sí? Pues a mí también me gusta salir con los amigos.
ÉL	Qué bien, ¿dónde quedamos? Delante del cine, ¿no?
ELLA	Sí, delante del cine. ¿Verdad que eres vegetariano?
ÉL	Sí, es que no me gusta la carne.
ELLA	¿Qué suerte! Yo también soy vegetariana ¿A qué hora empieza la película?
ÉL	A las diez y cuarto. Entonces delante del cine a las diez, ¿vale?
ELLA	¡Vale! Hasta las diez entonces, chao.

...

Elevblad 20

MARÍA	¡Diga!
RAFA	Soy Rafa, ¿cómo estás?
MARÍA	¡Hola, Rafa! Pues, estoy muy bien, ¿y tú?
RAFA	Bien, oye, ¿qué piensas hacer en Reyes?
MARÍA	Pues, quiero ir a visitar a mis padres en Alicante. Hace tres meses que no los veo.
RAFA	... Ya...
MARÍA	¿Por?
RAFA	No, nada... ¿Entonces no piensas trabajar en Reyes?
MARÍA	Bueno, la noche de Reyes sí, tengo guardia en el hospital, pero el día de Reyes vuelo a Alicante y vuelvo el día 8 por la noche.
RAFA	Ah, ya, entiendo... Oye, ¿por qué no quedamos mañana? Tengo dos entradas para "Volver" mañana por la noche, en el Lux. ¿Te parece?
MARÍA	Sí, puede ser. ¿A qué hora empieza la película?
RAFA	A las nueve y cuarto. ¿Dónde quedamos?
MARÍA	Podemos quedar en la plaza que hay justo enfrente del cine, ¿no?
RAFA	Vale, estupendo. Y después del cine tomamos alguna copa por allí, ¿no?

Elevblad 21

Rafa = Rafael
 Mari = María
 Nacho = Narciso
 Tere = Teresa
 Pepe = José
 Lola = Dolores
 Paco = Francisco
 Pili = Pilar
 Toni = Antonio

Javi = Javier
 Charo = Rosario
 Juanjo = Juan José
 Merche = Mercedes
 Dani = Daniel
 Concha = Concepción
 Chema = José María
 Chus = María Jesús
 Gabi = Gabriel

Elevblad 22

A

Más vale algo que nada.

De noche todos los gatos son pardos.

Dime con quién andas y te dire quién eres.

Quien tiene tejado de vidrio no tire piedras al del vecino.

A quien madruga Dios le ayuda.

Quien mucho abarca, poco aprieta.

B

Bättre än ingenting.

På natten är alla katter grå.

Säg mig vem du umgås med och jag ska saga dig vem du är.

Man ska inte kasta sten om man bor i glashus.

Morgonstund har guld i mun.

Den som gapar efter mycket mister ofta hela stycket.

Elevblad 23

A	B	A	N	I	M	R	E	T	A	N	A
B	A	A	A	*	E	I	N	I	B	A	Í
A	Í	B	B	B	C	N	R	U	B	J	T
T	M	A	A	Z	A	Y	T	A	A	U	N
N	O	N	N	Z	S	M	Y	R	B	G	E
A	C	E	U	V	R	A	O	*	A	A	S
V	V	C	Y	A	B	Q	S	T	N	B	N
E	I	R	A	E	Í	S	M	L	I	A	A
L	V	*	S	N	J	L	I	L	M	Y	S
E	Í	T	E	N	Í	A	A	N	A	*	E
S	A	Í	D	R	E	P	Í	S	C	E	T

Följande imperfektformer finns:

A

se bajaba
 se levantaba
 almorzaba
 caminaba
 cenaba
 comía
 desayunaba
 (äv. desayunaban)
 entraba
 iba
 jugaba
 miraban
 perdía
 salía
 sentía
 tenía
 terminaba
 tomaba
 vivía

Betyder

/hon/ gick av, steg av
 /hon/ gick upp
 /hon/ åt lunch
 /hon/ promenerade
 /hon/ åt kvällsmat
 /hon/ åt
 /hon/ åt frukost
 (äv. /de/ åt frukost)
 /hon/ gick in (kom in)
 /hon/ gick
 /hon/ lekte
 /de/ tittade på
 /hon/ förlorade
 /hon/ gick ut
 /hon/ kände
 /hon/ hade
 /hon/ slutade
 /hon/ tog (äv. drack)
 /hon/ bodde

Elevblad 24

- 1 Ayer Cristina desayunó tarde.
- 2 Y salió de casa muy tarde.
- 3 Después (Luego) compró un billete de lotería.
- 4 Compró también un periódico.
- 5 Después (Luego) tomó el colectivo (el autobús/el bus).
- 6 Luego (Después) /se/ bajó del colectivo.
- 7 Llamó a su jefe.
- 8 Dejó un mensaje.
- 9 Entró en un café (una cafetería/un bar).
- 10 Tomó un café.
- 11 Después (Luego) habló con sus amigas.
- 12 /Ellas/ La felicitaron.
- 13 Cristina reservó una mesa en un restorán (un restaurante).
- 14 Invitó a sus amigas.
- 15 ¿Qué hiciste /tú/ ayer?
- 16 Fui al cine.
- 17 La película empezó a las ocho y media.
- 18 La película terminó a las once.
- 19 Fue una buena película.
- 20 Fui a casa a pie.

Elevblad 26

B

- DANIEL Oye, Laura, ¿tienes un ratito?
LAURA Sí, ¿qué quieres? ¿Dinero?
DANIEL No, es otra cosa. ¿Tú conoces a mi primo Julián?
LAURA Sí, claro.
DANIEL Bueno, mira, la cosa es que viaja a Suecia y quiere hablar contigo.
Él sabe que tú conoces Suecia.
LAURA ¿Sabes qué quiere?
DANIEL Es algo de un trabajo allí, creo.

Elevblad 28

Comprar		Salir		Beber	
Imperfekt	Preteritum	Imperfekt	Preteritum	Imperfekt	Preteritum
compraba	compré	salía	salí	bebía	bebí
comprabas	compraste	salías	saliste	bebías	bebiste
compraba	compró	salía	salió	bebía	bebió
comprábamos	compramos	salíamos	salimos	bebíamos	bebimos
comprabais	comprasteis	salíais	salisteis	bebíais	bebisteis
compraban	compraron	salían	salieron	bebían	bebieron

Elevblad 29

Några förslag:

Era por la tarde.

Hacía buen tiempo.

Había mucha gente en la playa.

Los niños jugaban en la playa y en el agua.

Algunos tomaban sol.

Los turistas se ponían crema solar.

Una señora estaba sentada en una tumbona y tenía una sombrilla encima de la tumbona.

La señora se ponía crema solar.

Un chico comía un helado.

Una chica tomaba una foto de un chico que tenía un pez muy grande en la mano.

Los turistas llevaban gafas de sol.

Algunos estaban en el agua y se bañaban.

Un padre jugaba con su hijo.

En la playa también había una gaviota que miraba lo que había en la papelera.

Una chica practicaba el windsurf.

Dos personas iban en un bote de motor.

Cerca de la playa también había un barco de vela.

Elevblad 30

C

- 1 kan passa till Ikea-annonsen på sidan 21.
- 2 kan passa till statyn av Simón Bolívar på sidan 12.
- 3 kan passa till fotot på sidan 23.
- 4 kan passa till fotot av Jesuskrubban på sidan 26.
- 5 kan passa till teckningen av Askungens sko på sidan 34.
- 6 kan passa till fotot av Paulina Rubio på sidan 28.
- 7 kan passa till teckningen på sidan 33.
- 8 kan passa till det nedre fotot på sidan 37.
- 9 kan passa till teckningen på sidan 30.

Elevblad 32

- 1 un break
- 2 babysit
- 3 mopear
- 4 watchar
- 5 espelear
- 6 parkeaste
- 7 una soda
- 8 shopping

Elevblad 33

A

Adjektiv	Substantiv	Verb
alegre	alegría	alegrar/se/
terrible	terror	
famoso,-a	fama	
amoroso,-a	amor	amar
feliz		felicitar
	camino	caminar
	cena	cenar
	desayuno	desayunar
	almuerzo	almorzar
	cuento	contar
	baile	bailar
	abrazo	abrazarse
español,-a	español/española	
	mueble	amueblar
aprobado,-a		aprobar
	cantante, canción	cantar
	cocina	cocinar
	escritorio	escribir
	comida	comer
conocido,-a		conocer
	dormitorio	dormir
	fumador	fumar
	juego	jugar

Elevblad 34

	5 b
1 b	6 b
2 b	7 b
3 a	8 c
4 a	

Elevblad 35

E	S	I	G	A	E	J	L	D
B	P	*	E	Y	S	L	N	O
E	E	R	S	A	E	N	A	B
N	E	B	O	V	T	S	A	L
O	M	S	A	C	Í	*	T	E
D	O	N	O	O	U	S	I	A
R	T	M	*	N	Q	R	P	G
E	A	I	E	T	I	V	E	I
P	E	R	E	P	S	E	R	O
Y	L	E	R	I	G	A	F	I

B

Formerna

beba
coma
doble
espere
evite
gire
levante
mire
oiga
perdone
procure
quítese
repita
siga
tome
vaya

Betyder på svenska

drick
ät
sväng /av/
vänta
undvik
sväng
lyft, res
titta, se
hallå, hör upp
ursäkta
försök
ta av Er
upprepa
fortsätt
ta
gå

Den spanska infinitivformen

beber
comer
doblar
esperar
evitar
girar
levantar
mirar
oír
perdonar
procurar
quitarse
repetir
seguir
tomar
ir

Elevblad 37

A

- 1 blusa
- 2 vestido
- 3 falda
- 4 prenda de punto
- 5 camisa
- 6 chaqueta
- 7 vaqueros
- 8 pantalones
- 9 abrigo

B

En el Corte Inglés

- ELENA Mira, Charo, ¡qué falda más bonita! ¿TE gusta?
CHARO ¿Dónde? No LA veo.
ELENA Las faldas están allí, al lado de las blusas. ¿No LAS ves?
CHARO Claro. Ahora sí. Sí, sí, la falda ME gusta. Pero este color gris, no sé...
DEPENDIENTA Si LE gusta más otro color, señorita, LA tengo también en rojo.
CHARO El rojo ME encanta. ¿Y tú, Elena? ¿No TE gusta más el rojo?
ELENA Creo que sí, LA voy a probar. ¿Dónde está el probador?
DEPENDIENTA Está allí, al fondo.

Más tarde

- ELENA No ME queda mal, ¿verdad, Charo?
CHARO No, es perfecta. ¿LA compras?
ELENA Creo que sí....

Elevblad 38

- 1 Peru är nästan tre gånger så stort som Sverige.
- 2 /Nya/ Sol.
- 3 Quechua (och även aymara).
- 4 Vid kusten. Det är Limas hamnstad.
- 5 En varm havsström utanför Perus norra kust.
- 6 Ja, i Andernas bergsmassiv.
- 7 De flesta bor i kustregionen.
- 8 Cuzco.
- 9 En serie jordbävningar.
- 10 Potatisen.
- 11 Atahualpa.
- 12 Det är den äldsta civilisationen i hela Amerika. Det ligger några mil norr om Lima.
- 13 Han var bror till Atahualpa.
- 14 En spansk erövrare, vars trupper erövrade inkariket i Peru på 1530-talet.
- 15 Ett antal spanska krönikörer (=den tidens journalister) skrev ner vad de såg och upplevde på 1500- och 1600-talen.
- 16 Svekfullt, och han lät mörda honom.
- 17 Inti.
- 18 Ja.
- 19 Ungdomar från många av världens länder.
- 20 En gammal inkastad i Anderna, inte långt från Cuzco.

Elevblad 39

Klassrumsfraser 1

A

- 1 Något ni inte förstått?
- 2 Rätta.
- 3 Välj fem fakta ur texten.
- 4 Tänk dig att du söker /en/ lägenhet.
- 5 Hitta fem fraser.
- 6 Hur skriver man ...?
- 7 Skriv på tavlan (i skrivhäftet).

Elevblad 40

Klassrumsfraser 2

A

- 1 He olvidado...
- 2 No sé.
- 3 No tengo bolígrafo (lápiz).
- 4 Lo siento, no tengo goma /de borrar/.
- 5 No entiendo (No comprendo).
- 6 Perdón por llegar tarde.

- 7 Busca información en (por) la red.
- 8 Cuenta en español.
- 9 Escribe un texto.
- 10 Explica.

Tester

Innehåll

	Sida
Skriftligt test 1 (efter kapitel 4)	8:2
Skriftligt test 2 (efter kapitel 8)	8:5
Skriftligt test 3 (efter kapitel 12)	8:8
Skriftligt test 4 (efter kapitel 16)	8:11
Skriftligt test 5 (efter kapitel 19)	8:13
Hörförståelsetest 1 (efter kapitel 3)	8:16
Hörförståelsetest 2 (efter kapitel 5)	8:17
Hörförståelsetest 3 (efter kapitel 7)	8:18
Hörförståelsetest 4 (efter kapitel 10)	8:19
Hörförståelsetest 5 (efter kapitel 14)	8:20
Hörförståelsetest 6 (efter kapitel 18)	8:21
Läsförståelsetest 1 (efter kapitel 13)	8:23
Läsförståelsetest 2 (efter kapitel 17)	8:25
Läsförståelsetest 3 (efter kapitel 20)	8:26
Manus till hörförståelsetesterna	8:27
Facit till samtliga tester	8:29

Översikt

Efter kapitel	Skriftliga tester	Hörförståelsetester	Läsförståelsetester
3		Hörförståelsetest 1	
4	Test 1		
5		Hörförståelsetest 2	
7		Hörförståelsetest 3	
8	Test 2		
10		Hörförståelsetest 4	
12	Test 3		
13			Läsförståelsetest 1
14		Hörförståelsetest 5	
16	Test 4		
17			Läsförståelsetest 2
18		Hörförståelsetest 6	
19	Test 5		
20			Läsförståelsetest 3

För kommentarer till de olika testen, se kommentarer till respektive kapitel under flik 2.

Skriftligt test 1

Efter kapitel 4

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

A Sätt in rätt form i presens av verben i följande meningar:

Bailar

- 1 Yo _____ todos los días, pero
- 2 Jaime sólo _____ los sábados.

Comer

- 3 Hoy Ana y yo _____ en un restaurante,
- 4 pero toda la semana Ana _____ en casa.
- 5 ¿Dónde _____ tú y Pedro hoy?

Vivir

- 6 –Mis padres _____ en Caracas.
- 7 Y tú, ¿dónde _____ ?
- 8 –Ahora _____ en Madrid.

B Fyll i rätt spansk form av verbet i marginalen.

- 1 Muchos turistas _____ para aprender español. kommer
- 2 Otros para _____ el surf utöva
- 3 o para _____ en la playa. vara
- 4 Humberto Navarro _____ dos trabajos: har
- 5 –Yo _____ pescador y barquero är
- 6 y _____ excursiones en mi barca. gör
- 7 _____ que hoy hay muchos turistas en la playa. /Jag/ har sett
- 8 Por eso _____ allí en seguida. åker /jag/
- 9 Los padres de Humberto _____ aquí muchos años: har bott
- 10 –Nosotros siempre _____ a turistas en casa. har tagit emot

C Vad kan du säga på spanska när du

blir förvånad över att träffa någon? _____

tycker att det är länge sedan ni sågs? _____

berättar att du blivit godkänd denna gång? _____

frågar var ni ska träffas? _____

säga att något är ok? _____

D Översätt till svenska:

1 Mi madre acaba de llegar a casa.

_____

2 Ha estado en Venezuela.

_____

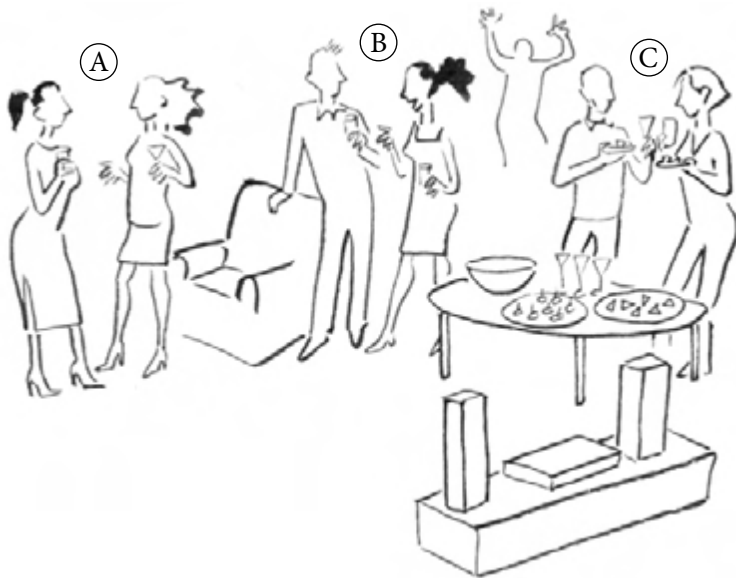
3 Siempre digo que es interesante viajar.

_____

4 Menos mal.

_____

E Du träffar unga människor på en fest. Ställ frågor på spanska till några av dem:

A 1 Jag gillar musik.

_____

2 Vilken musik gillar du?

_____

B 3 Hur har semestern/lovet varit?

_____

4 Vart har du och din pojkvän rest?

_____

5 Vad har du gjort i dag?

_____

C 6 Vad heter du?

_____

7 Varifrån är du?

_____

8 Var arbetar du?

_____

9 Ligger det långt borta?

_____

10 Gillar du ditt jobb?

_____

F Skriv vad du vet om Venezuela. Skriv det du kan på spanska, skriv annars på svenska.

_____
_____
_____
_____
_____
_____

G Berätta om en person.

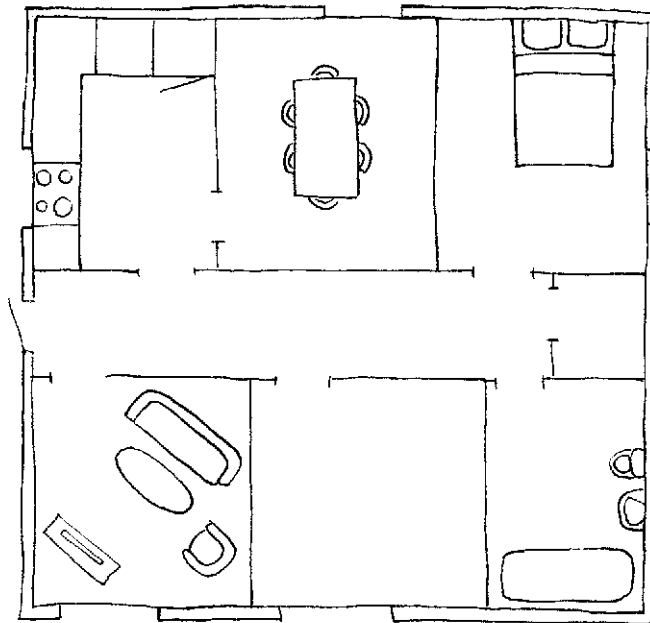
Skriftligt test 2

Efter kapitel 8

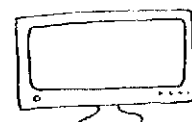
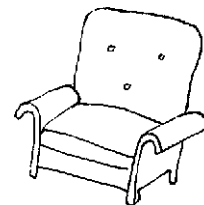
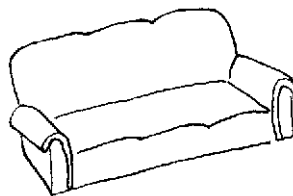
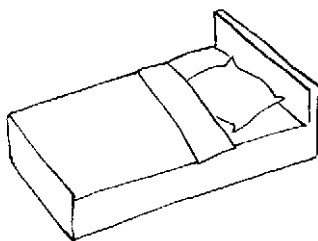
Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

A 1 Fyll i namn på sex rum.

2 Fyll i namn med bestämd artikel på möblerna.

3 Kan du fler spanska namn på möbler/inventarier? Skriv ner dem med den svenska översättningen.

B Fyll i rätt former för framtid.

–Este año _____ estudiar español, ska jag
pero mis hermanos _____ estudiar francés, ¿y tú y Elena? ska
–Elena y yo _____ estudiar italiano. ska

C Översätt till spanska:

1 – Var ställer jag böckerna? _____
2 – Du kan ställa dem här. _____

3 Med vilket pronomen ersätter man

- a) las maletas _____
- b) la barca _____
- c) el chico _____
- d) los chicos _____
- e) la chica _____

D Fyll i rätt spansk form av verben i marginalen.

–Mi hermana y yo _____ venir mañana. kan
–¿Cuándo _____ venir tú? kan
–¿ _____ las llaves? Har du sett
–Hoy no.
–¿ _____ la carta a Paulina? Har du skrivit

E 1 Översätt till svenska:

–He metido los papeles en la carpeta.

---

2 Översätt följande meningar till spanska. "Dom" syftar på *los papeles*.

– Jag har lagt dom i mappen.

– Jag har inte lagt dom i mappen.

– Jag har inte sett dom.

– Har du sett dom?

F Skriv en annons. Välj rubrik och välj en avslutning.

Du är studerande och
söker delad våning med två individuella rum,
inte mer än 350€ i månaden.
Du är lugn, sympatisk, ordningsam.
Du väntar svar via e-mejl.

G Skriv ett samtal mellan två personer; de säger *usted* till varandra.

A
Fråga artigt om det finns en
bankomat i närheten.

Fråga var den ligger.

B

↘ Säg att det finns en bankomat
↙ inte långt härifrån.

↘ Förklara: Gå rakt fram, sväng till höger
vid trafikljuset, fortsätt rakt fram.
↙ Där i hörnet ligger bankomaten.

Avsluta samtalet artigt.

Skriftligt test 3

Efter kapitel 12

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

A Un día normal

Skriv åtta spanska meningar och berätta vad Antonia gör från det hon vaknar och stiger upp tills hon går och lägger sig och somnar.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____

B Fyll i rätt spansk form av verbet i marginalen.

1 Sandra y Ana _____ con encontrar chicos simpáticos.	drömmer om
2 -¿Cómo _____ hacer tú, Sandra? ¿Ir a la disco?	tänker
3 -Yo _____ buscar en la web.	/Jag/ vill
4 Si _____ vamos las dos a un cibercafé. -Buena idea. ¿Por qué no?	/du/ vill
5 En el café las dos chicas _____ esperar mucho.	måste de
6 _____ en una mesa y toman un café.	De sätter sig
7 Por fin, _____ abrir Internet.	kan de
8 _____ un portal interactivo	De hittar
9 y _____ a leer.	börjar
10 Sandra _____ a uno de los nombres	återvänder
11 y _____ contestar.	bestämmer sig för att

C Sandra berättar om sig själv.

Hitta på vad du vill, men ta med: namn, ålder, utseende, arbete, intressen, karaktär, vilken sorts relation hon vill ha.

D Översätt till svenska:

1 Trabaja todo el día pensando en la chica.

---

2 La noche de Reyes trabajo, tengo guardia en el hospital.

---

3 ¿A quién escoger?

---

4 Hace una semana que no veo a mi hermana.

E Fyll i imperfektformerna av verben.

Bajar

1 El chico siempre _____ en la estación de Atocha.

2 Nosotros _____ en otra estación.

Perder

3 María no _____ la esperanza,

4 y sus amigas tampoco _____ la esperanza.

Comprar

5 Todas las semanas, ella y sus amigas _____ billetes de lotería.

6 Nosotros nunca _____ billetes de lotería.

Cenar

7 Todos los días, María _____ sola.

Ser

8 Su vida _____ muy sencilla.

Ir

9 De lunes a viernes _____ y venía de casa al trabajo.

Salir

10 Cristina siempre _____ de casa temprano.

Skriftligt test 4

Efter kapitel 16

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

A Sätt in preteritumformerna av verben i marginalen.

- 1 –Ayer yo _____ un nuevo CD. comprar
- 2 –¿Ah, sí? ¿Qué CD _____? comprar
- 3 –El último CD de Shakira que _____ la semana pasada. salir
- 4 –¿_____ mucho? pagar
- 5 –No sé. Enrique lo _____. pagar
- 6 –Después, Enrique y yo _____ en un restaurante muy bueno, comer
- 7 y allí _____ también Luisa y Pedro. comer
- 8 –¿Qué _____ tú y Enrique? comer
–Sólo un gazpacho, con el calor que hay.

B Sätt in preteritumformerna av verben i marginalen.

- 1 –¿Qué _____ tú ayer? hacer
- 2 –Yo _____ al cine. ir
- 3 –¿Qué película _____? ver
- 4 –”El camino de los ingleses”, la nueva de Banderas.
- 5 –¿Te _____ la película? gustar
- 6 –Sí, me _____ muchísimo. gustar
- 7 Después, _____ a Juan encontrar
- 8 y los dos _____ a casa de Emilia y ir
- 9 allí _____ casi dos horas. estar

C Översätt till svenska.

- 1 Nadie la reconoció. _____
- 2 Tuvo que huir a las doce. _____
- 3 El príncipe no pudo encontrar a la chica. _____
- 4 Llevo dos años en Suecia. _____
- 5 Hay que celebrarlo. _____

D Vad kan du säga på spanska när du

- tackar någon som varit vänlig, _____
- svarar på ett sådant tack, _____
- säger att du har feber och huvudvärk, _____
- beklagar något? _____

E Fyll i rätt form av imperfekt och preteritum av verben.

	<i>Imperfekt</i>	<i>Preteritum</i>
1 En febrero Antonia _____ a Toledo		ir
2 porque su novio Alberto _____ allí.	vivir	
3 En marzo los dos _____ un pequeño piso		encontrar
4 que _____ en el centro.	estar	
5 En abril _____ .		casarse
6 Alberto y Antonia _____ sólo dos camas y	tener	
7 por eso _____ comprar muchos muebles.		tener que

F Berätta om en person från Galicien som har bott i Argentina under många år och kommit tillbaka till Galicien. Hitta på vad du vill, men ha med: namn, familj, utbildning, arbete, släkt, drömmar ...

Berätta hur det är nu och hur det har varit tidigare. Om du vill kan du berätta om Carlos Castro.

G Skriv ner – på spanska eller svenska – några fakta om Galicien.

H Skriv ner – på spanska eller svenska – några fakta om spanska inbördeskriget.

Skriftligt test 5

Efter kapitel 19

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

A Skriv två annonser på spanska.

1 _____
_____

2 _____
_____

- 1 Man söker ingenjör i Barcelona.
- 2 Man söker portvakter i Pontevedra.

B Skriv några fler namn på yrken på spanska med översättning till svenska.

_____
_____
_____
_____

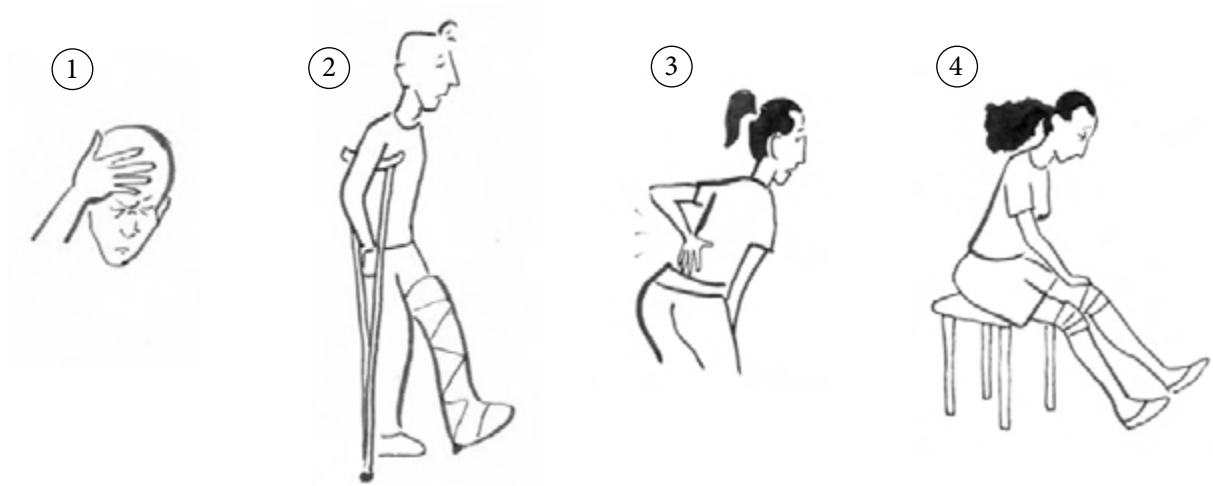
C Översätt till ledig svenska:

- 1 Carlos está leyendo los anuncios. _____
- 2 Andrea está mirando la tele. _____

D Fyll i rätt spansk form för pågående handling av verbet i marginalen.

- 1 Los chicos _____ unas hamburguesas. äta
- 2 Mi hermana _____ una carta. skriva
- 3 Julio y Julia _____ la comida. göra i ordning
- 4 Y yo _____ en el móvil. prata

E

1 Fyra personer berättar själva var de har ont.

1 _____ 3 _____
2 _____ 4 _____

2 Skriv ner namn på fyra kroppsdelar till och översätt dem till svenska.

_____
_____

F Översätt till svenska eller spanska och fyll i de ord som fattas i respektive formulär.

FORMULARIO

_____
_____
_____
Estado civil
_____
_____
Experiencia laboral en España
Experiencia laboral
_____
_____

FORMULÄR

Namn och efternamn
Nationalitet
Ålder
_____
Adress
Yrke
_____
Språk _____ i andra länder
Körkort
Bil
_____

Hörförståelsetest 1

Efter kapitel 3

--	--	--

Nombre

Clase

Fecha

¡Buena suerte!

En la calle

A Lyssna och svara på frågan.

Vad heter personerna som talar?

B Skriv ner – på svenska – den information du får om de tre personerna.

Persona 1:

Persona 2:

Claudia:

Hörförståelsetest 2

Efter kapitel 5

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

¿Has ganado en la lotería?

Har du vunnit på lotteri? Sex av numren i tabellen har vunnit.

13	33	43	62
15	76	98	55
88	11	12	21
72	14	16	66

- A Välj ut sex tal och ringa in dem.
- B Lyssna och stryk över de tal som räknas upp.
- C Har dina sex tal vunnit?

Hörförståelsetest 3

Efter kapitel 7

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

Violeta y su novio

A Lyssna och skriv ner några stödord på spanska eller svenska.

B Skriv en kort text på svenska om personerna.

C Vill du så skriv gärna en kort text på spanska om personerna.

Hörförståelsetest 4

Efter kapitel 10

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

Enric está enamorado

A Lyssna – utan att titta på frågorna – och skriv ner några stödord – på spanska eller svenska.

B Besvara frågorna på svenska.

1 Var bor Enric?

---

2 Vart tänker han åka på trettonhelgen?

---

3 Vilka bor där?

---

4 Vem är Ana María?

---

5 Hur har han lärt känna henne?

---

6 Vad säger Enric om henne?

---

7 Hur många dagar stannar de i staden de besöker?

---

8 Hur känner de sig när de kommer hem?

Hörförståelsetest 5

Efter kapitel 14

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

Cristina

- A Lyssna en gång utan att titta på rubrikerna nedan.
B Lyssna igen när du har rubrikerna framför dig och skriv några stödord under varje rubrik.

1 Cristinas liv

---

2 Något hände

---

3 Cristina och hennes föräldrar

---

4 Resan

---

5 Programmet i Italien

---

6 Återresan

- C Skriv ner några sammanhängande rader på svenska under varje rubrik.

1 Cristinas liv

---

2 Något hände

---

3 Cristina och hennes föräldrar

---

4 Resan

---

5 Programmet i Italien

---

6 Återresan

Hörförståelsetest 6

(svensk version)

Efter kapitel 18

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

Sofía y su primo argentino

Lyssna och besvara frågorna på svenska.

1 Vem berättar?

---

2 Var bor personen?

---

3 Vad säger han/hon om sin hemort?

---

4 Var arbetar han/hon?

---

5 Vad säger personen om sin familj/släkt?

---

6 Vem kom för två månader sedan? Vad heter han/hon?

---

7 Varför har han/hon återvänt till Galicien?

---

8 Hur gammal är han/hon?

---

9 Vad mer berättar Sofia om personen?

---

10 Var arbetar han/hon?

---

11 Var söker han/hon arbete? Varför?

Hörförståelsetest 6

(spansk version)

Efter kapitel 18

--	--	--

Nombre

Clase

Fecha

¡Buena suerte!

Sofía y su primo argentino

Lyssna och besvara frågorna på spanska.

1 ¿Quién cuenta la historia?

---

2 ¿Dónde vive?

---

3 ¿Qué dice de su pueblo?

---

4 ¿Dónde trabaja?

---

5 ¿Qué dice de su familia?

---

6 ¿Quién llegó hace dos meses? ¿Cómo se llama?

---

7 ¿Por qué ha regresado a Galicia?

---

8 ¿Cuántos años tiene?

---

9 ¿Qué más dice Sofía de esta persona?

---

10 ¿Dónde trabaja?

---

11 ¿Qué trabajo busca? ¿Por qué?

Läsförståelsetest 1

Efter kapitel 13

Nombre

Clase

Fecha

¡Buena suerte!

Sin memoria

En marzo dos coches chocaron en la carretera entre Burgos y Madrid. Uno de los dos conductores ha tenido que pasar todo un mes en el hospital.

Ahora está bastante bien, pero hay un problema: No recuerda nada. Ha perdido su memoria.

- ¹ No sabe cómo se llama, no sabe cuántos años tiene, no recuerda qué trabajo ha tenido, no reconoce a su mujer y no reconoce a sus dos hijos.

Cuando le llevan a su casa pregunta quién vive allí, va de habitación en habitación, pero su casa para él es como un mundo nuevo.

- ⁵ Entran en la sala de estar, ponen su programa favorito en la televisión y ponen su película favorita, pero nada... .

Antes le gustaba mucho ver películas, sobre todo películas españolas. Antes leía mucho y escuchaba música en su iPod. Jugaba al fútbol con sus dos hijos pero ahora no recuerda las reglas del juego.

Los médicos no saben qué hacer. En la literatura internacional y especializada en este tipo de problemas hay muy pocos casos como este.

- ¹⁰ Por fin deciden que para este hombre lo mejor es si está con su familia en su casa y, claro, con la ayuda de una enfermera.

Los médicos dicen que con el tiempo el hombre va a mejorar y que también va a recordar quién es.

Su mujer está muy triste. “Mi marido tiene una vida muy reducida. El accidente le ha robado una parte importantísima de su vida” .

15

Uppgift

Läs texten och besvara frågorna på svenska.

Raderna 1–5:

1 Vad hände på landsvägen mellan Burgos och Madrid?

---

2 Vad hände med en av bilförarna och hur märktes det?

Raderna 6–8:

3 Hur reagerar han när han kommer hem?

Raderna 9–10:

4 Hur var han tidigare? Vad brukade han göra?

Raderna 11–15:

5 Vad säger läkarna och vad bestämmer de?

Raderna 16–17:

6 Vad säger hans fru?

Läsförståelsetest 3

Efter kapitel 20

Nombre	Clase	Fecha

¡Buena suerte!

El cajero automático se inventó en la bañera

El inventor del cajero automático, un señor escocés de 42 años, estaba en la bañera. Muy relajado y con agua bien caliente. De repente visualizó una máquina para sacar dinero.

Tuvo la idea un sábado. El viernes siguiente tenía el proyecto preparado para presentarlo. El lunes presentó el proyecto al director de un banco. El director comprendió en seguida que era una idea magnífica y unos minutos después el director del banco le presentó un contrato al señor escocés.

Se dice que el primer cajero automático en España se instaló en la primavera de 1974 en Toledo. Hoy día existen varios millones de cajeros automáticos en el mundo. España es el país europeo con mayor número de cajeros por habitante y el segundo del mundo. El primero es el Japón.

Hoy el señor escocés tiene más de 80 años. “La bañera es un buen sitio cuando tienes un problema y para inventar cosas” —dice muy contento—. Pero dice también que su mujer inventó lo del PIN. Él había pensado en un código PIN de seis cifras, pero su mujer dijo que con sólo cuatro cifras sería más práctico.

(Adaptado de un artículo en *El País*, julio de 2007)

Uppgift

Läs texten. Skriv en kort tidningsnotis på svenska om uppfinnaren.

Manus till hörförståelsetesterna

Hörförståelsetesterna finns inspelade sist på Lärar-cd 2 (spåren 28–33).

Hörförståelsetest 1 (efter kapitel 3)

En la calle

- Javi   ¡Teresa! ¿Tú por aquí?
- Teresa   Hola, Javi, es que ahora vivo aquí cerca.
- Javi   ¿Sí? ¿Dónde?
- Teresa   En la calle Solana, cuánto tiempo sin verte, Javi...
- Javi   Pues sí, he estado en isla Margarita, con mi novia.
- Teresa   ¿Ah sí? ¿Tú tienes novia? ¿Cómo se llama?
- Javi   Claudia, es de Caracas, en Venezuela.
- Teresa   Ah, ¡felicidades! Y ella, ¿qué hace?
- Javi   Ha estado en paro, pero ahora estudia en la Universidad.
Tú, Javi, ¿tienes trabajo ahora?
- Javi   Sí, trabajo en la tienda de música de la esquina.
- Teresa   ¡Qué suerte! Y yo estudiando todo el verano.
- Javi   ¿Has aprobado?
- Teresa   Esta vez, sí.
- Javi   Bueno, me tengo que ir. Hasta luego.
- Teresa   Hasta luego.

Hörförståelsetest 2 (efter kapitel 5)

¿Has ganado en la lotería?

En el sorteo de hoy los siguientes números han ganado:

- 62
- 72
- 13
- 12
- 55
- 15

Hörförståelsetest 3 (efter kapitel 7)

Violeta y su novio

Violeta y su novio Alfredo han encontrado un piso en el centro de la ciudad. Alfredo hasta ahora ha compartido piso con un amigo, y Violeta ha vivido en casa de sus padres. En España muchos jóvenes viven en casa de sus padres hasta los treinta.

Pero, ¡qué suerte! Ahora los dos tienen trabajo fijo. Violeta en una tienda. Y Alfredo en un colegio como profesor. Sin embargo, no tienen mucho dinero para comprar muebles. Por eso la abuela de Violeta les ha comprado un sofá, una mesa para la cocina y cuatro sillas. Los padres de Alfredo han comprado dos camas...

Hörförståelsetest 4 (efter kapitel 10)

Enric está enamorado

Enric vive en Barcelona. Para Reyes piensa ir a Valencia, donde viven sus padres. En Internet, Enric ha conocido a una chica fantástica, Ana María. Está enamorado y quiere ir con ella a Valencia.

Ana María es muy simpática y romántica. Tiene los ojos verdes y el pelo rubio.

Después de dos días en Valencia, vuelven a Barcelona, todavía muy enamorados.

Hörförståelsetest 5 (efter kapitel 14)

Cristina

La vida de Cristina era sencilla y tranquila. Y no tenía mucho dinero.

Pero, un día le tocó la lotería.

Cristina invitó a sus padres, que vivían en Bariloche, a hacer un viaje a Italia.

Todos se alegraron mucho. Ir a Italia era el sueño de su vida.

Cristina buscó un viaje en Internet. Había muchas posibilidades.

Por fin, Cristina reservó un viaje para el mes de septiembre.

Fueron en avión a Roma. Allí alquilaron un coche. Visitaron muchos pueblos interesantes.

Se alojaron en buenos hoteles y comieron en muy buenos restaurantes.

Después de dos semanas en Italia, volvieron cansados pero felices a Argentina.

Hörförståelsetest 6 (efter kapitel 18)

Sofía y su primo argentino

¡Hola! Me llamo Sofía y vivo en Muros, que está en la costa de Galicia.

Muros es un pueblo típico de pescadores.

Yo trabajo en una empresa de conservas de pescado.

He tenido novio, pero ahora vivo sola.

Después de la Guerra Civil, muchos miembros de mi familia emigraron a Argentina.

Hace dos meses volvió un primo mío de Buenos Aires. Se llama Gaspar.

Ha regresado a Galicia porque quiere conocer la tierra de sus padres y de sus abuelos.

Él es muy simpático. Tiene más o menos mi edad, o sea treinta años.

Gaspar ha encontrado un trabajo en la industria pesquera.

Pero ahora está buscando otro trabajo, en un colegio o en la universidad, pues tiene una formación universitaria.

Facit till samtliga tester

Skriftliga tester

Skriftligt test 1

(efter kapitel 8)

A

- 1 bailo
- 2 baila
- 3 comemos
- 4 come
- 5 coméis
- 6 viven
- 7 vives
- 8 vivo

B

- 1 vienen
- 2 practicar
- 3 estar
- 4 tiene
- 5 soy
- 6 hago
- 7 He visto
- 8 voy
- 9 han vivido
- 10 hemos recibido

C

Förslag:

¿Tú por aquí?
¡Cuánto tiempo sin verte!
Esta vez he aprobado.
¿Dónde quedamos?
Muy bien./¡Vale!

D

- 1 Min mamma har just kommit hem.
- 2 Hon har varit i Venezuela.
- 3 Jag säger alltid att det är intressant att resa.
- 4 Vilken tur!

E

- 1 Me gusta la música.
- 2 ¿Qué música te gusta?
- 3 ¿Qué tal las vacaciones?
- 4 ¿Adónde habéis ido tú y tu novio?
- 5 ¿Que has hecho hoy?
- 6 ¿Cómo te llamas?/¿Cuál es tu nombre?

- 7 ¿De dónde eres?
- 8 ¿Dónde trabajas?
- 9 ¿Está lejos?
- 10 ¿Te gusta tu trabajo?

Skriftligt test 2

(efter kapitel 8)

A

- 1 /la/ cocina – /el/ comedor – /el/ dormitorio – /el/ trastero – /el/ baño (/el/ cuarto de baño) – /la/ sala de estar (/la/ salita de estar)
- 2 la cama – el sofá – la alfombra – la silla – el sillón – el escritorio – la mesa – la televisión (el televisor)

B

voy a
van a
vamos a

C

- 1 –¿Dónde pongo los libros?
- 2 –Puedes ponerlos aquí.
- 3 a) las
b) la
c) le (lo)
d) los (les)
e) la

D

podemos
puedes
Has visto
Has escrito

E

- 1 Jag har lagt papperna i mappen.
- 2 –Los he puesto en la carpeta.
–No los he puesto en la carpeta.
–No los he visto.
–Los has visto /tú/?

F

Förslag:

Soy estudiante. Busco /un/ piso compartido con dos habitaciones (cuartos) individuales, no más de 350 euros al mes. Soy tranquilo (-a), simpático (-a) y ordenado (-a). Espero una respuesta por e-mail (gracias por contactar conmigo por e-mail).

G

Förslag:

- A Por favor (Perdone), ¿hay un cajero automático /por/ aquí cerca?
- B Sí, hay un cajero automático no /muy/ lejos de aquí.
- A ¿Dónde está?
- B Vaya todo recto (derecho), gire (doble) a la derecha en el semáforo, siga todo recto (derecho). Allí, en la esquina, está el cajero automático.
- A Muchas gracias, es usted muy amable.
- B De nada.

Skriftligt test 3

(efter kapitel 12)

A

Förslag:

- 1 Se despierta.
- 2 Se lava.
- 3 Se ducha.
- 4 Se arregla.
- 5 Se va al trabajo.
- 6 Se encuentra con una amiga.
- 7 Vuelve a casa.
- 8 Se duerme.

B

- 1 sueñan con
- 2 piensas
- 3 quiero
- 4 quieres
- 5 tienen que
- 6 Se sientan

- 7 pueden
- 8 Encuentran
- 9 empiezan
- 10 vuelve
- 11 decide

D

- 1 Han (Hon) arbetar hela dagen och tänker på flickan.
- 2 Trettondagsafton arbetar jag, jag har jour på sjukhuset.
- 3 Vem /ska hon/ väja?
- 4 Det är en vecka sedan jag såg min syster. (Jag har inte sett min syster på en vecka.)

E

- 1 bajaba
- 2 bajábamos
- 3 perdía
- 4 perdían
- 5 compraban
- 6 comprábamos
- 7 cenaba
- 8 era
- 9 iba
- 10 salía

F

todos los días (cada día)
normalmente
siempre
a veces
los lunes

G

Soy español.
Antes vivía en Zaragoza donde trabajaba en una tienda de música. Todos los días tomaba el autobús para ir al trabajo.
Almorzaba (Comía) en un restaurante (restorán) con dos amigos.
Cenaba solo en casa – delante del televisor (de la televisión).
Mi vida era muy aburrida.
Pero los martes siempre jugaba al fútbol.
Ahora vivo en Toledo.
Me he enamorado en una chica muy simpática (simpatiquísima) que he conocido en (por) Internet.
Ahora mi vida no es aburrida. (Ahora no es aburrida mi vida.)

Skriftligt test 4

(efter kapitel 16)

A

- 1 compré
- 2 compraste (compró usted)
- 3 salió
- 4 Pagaste (Pagó usted)
- 5 pagó
- 6 comimos
- 7 comieron
- 8 comisteis

B

- 1 hiciste
- 2 fui
- 3 viste
- 5 gustó
- 6 gustó
- 7 encontré
- 8 fuimos
- 9 estuvimos

C

- 1 Ingen kände igen henne.
- 2 Hon måste fly klockan tolv.
- 3 Prinsen kunde inte hitta flickan.
- 4 Jag har varit två år i Sverige.
- 5 Det måste firas. (eg. Det är nödvändigt att fira det.)

D

Förslag:
Gracias, es usted muy amable.
De nada.
Tengo fiebre y dolor de cabeza.
Lo siento. (¡Qué lástima!)

E

- 1 fue
- 2 vivía
- 3 encontraron
- 4 estaba
- 5 se casaron
- 6 tenían
- 7 tuvieron que

Skriftligt test 5

(efter kapitel 19)

A

- 1 Se busca ingeniero en Barcelona.
- 2 Se buscan porteros en Pontevedra.

C

- 1 Carlos /står och/ läser annonserna (anslagen).
- 2 Andrea /sitter och/ tittar på teve.

D

- 1 están comiendo
- 2 está escribiendo
- 3 están preparando
- 4 estoy hablando

E

- 1 Me duele la cabeza.
- 2 Me duele la pierna.
- 3 Me duele la espalda.
- 4 Me duelen las rodillas.

F

(Två formulär, lägg bredvid varandra, som i testet.)

FORMULARIO

NOMBRE Y APELLIDOS

NACIONALIDAD

EDAD

ESTADO CIVIL

DIRECCIÓN

PROFESIÓN

EXPERIENCIA LABORAL EN

ESPAÑA

EXPERIENCIA LABORAL

IDIOMAS

PERMISO DE CONDUCIR

AUTOMÓVIL (COCHE)

FORMULÄR

NAMN OCH EFTERNAMN

NATIONALITET

ÅLDER

CIVILSTÅND

ADRESS

YRKE

YRKESERFARENHET I SPANIEN

YRKESERFARENHET I ANDRA

LÄNDER

SPRÅK

KÖRKORT

BIL

G

- 1 Beba
- 2 Coma
- 3 Tome
- 4 Suba
- 5 gire
- 6 Escriba

Hörförståelsetester

Hörförståelsetest 1

(efter kapitel 3)

A

Personerna som talar heter Javi och Teresa.

B

Persona 1 (Javi): Han berättar att han varit på isla Margarita med sin flickvän. Javi arbetar nu i musikaffären på (i) hörnet.

Persona 2 (Teresa): Teresa berättar att hon bor där i närheten nu, på Solana-gatan. Hon har pluggat hela sommaren. Den här gången har hon blivit godkänd.

Claudia: Hon är Javis flickvän och kommer från Caracas i Venezuela. Hon har varit utan arbete, men nu pluggar hon på universitetet.

Hörförståelsetest 2

(efter kapitel 5)

B

Följande tal räknas upp: 62, 72, 13, 12, 55, 15

Hörförståelsetest 3

(efter kapitel 7)

A

Förslag:

piso – centro – amigo – Violeta – padres – jóvenes – treinta – trabajo fijo – tienda – profesor – no mucho dinero – muebles – abuela – sofá – mesa – cocina – sillas – padres de Alfredo – camas

B

Förslag:

Violeta och pojkvännen Alfredo har fått tag på en lägenhet i city. Hittills har han delat med en kompis. Violeta har bott hemma. Många ungdomar i Spanien bor hemma tills de blir 30.

Nu har de fast jobb, hon i en affär,

han som lärare i en skola. De har inte mycket pengar för att köpa möbler. Violetas farmor (mormor) har köpt en soffa till dem, ett köksbord och fyra stolar. Alfredos föräldrar har köpt två sängar till dem.

C

Se manus till hörförståelsetestet.

Hörförståelsetest 4

(efter kapitel 10)

A

Stödord på spanska:

Enric – Barcelona – Reyes – Valencia – padres – Internet – Ana María – enamorado – viaje a Valencia – ojos verde – pelo rubio – Valencia dos días – Barcelona – enamorados

Stödord på svenska, förslag:

Enric – Barcelona – trettonhelgen – Valencia – föräldrar – internet – Ana María – förälskad – resa Valencia – hon gröna ögon – blont hår – Valencia två dar – Barcelona – förälskade

B

- 1 Enric bor i Barcelona.
- 2 Till Valencia.
- 3 Hans föräldrar.
- 4 En tjej som han har lärt känna.
- 5 Via internet.
- 6 Hon är fantastisk, mycket sympatisk och romantisk, har gröna ögon och blont hår.
- 7 Två.
- 8 Fortfarande mycket förälskade (kära i varandra).

Hörförståelsetest 5

(efter kapitel 14)

Förslag:

- 1 Cristinas liv: enkelt, lugnt, lite pengar
- 2 Något hände: lotteri
- 3 Cristina och hennes föräldrar: Bariloche – bjöd dem – Italien – deras livs dröm

- 4 Resan: internet – september – flyg
- 5 Programmet i Italien: Rom – bil – småstäder – bra hotell – bra restauranger
- 6 Åtterresan: två veckor – trötta/lyckliga – Argentina

Hörförståelsetest 6

(efter kapitel 18)

På svenska:

- 1 Sofia.
- 2 Muros, på Galiciens kust.
- 3 Det är en typisk fiskeby.
- 4 I ett företag för fiskkonserver.
- 5 Hon har haft en pojkvän, men nu bor hon ensam. Efter inbördeskriget emigrerade många i familjen/släkten till Argentina.
- 6 En kusin från Buenos Aires. Han heter Gaspar.
- 7 Han vill lära känna sina föräldrars och far- och morföräldrars hemland.
- 8 30 år.
- 9 Han är mycket trevlig.
- 10 I fiskeriindustrin.
- 11 På en skola eller på universitetet för han har universitetsutbildning.

På spanska:

- 1 Es Sofia que cuenta la historia.
- 2 En Muros, en la costa de Galicia.
- 3 Es un pueblo típico de pescadores.
- 4 Trabaja en una empresa de conservas de pescado.
- 5 Dice que ha tenido novio pero que ahora vive sola. También dice que muchos miembros de su familia emigraron a Argentina después de la Guerra Civil.
- 6 Llegó un primo de Buenos Aires. Se llama Gaspar.
- 7 Quiere conocer la tierra de sus padres y de sus abuelos.
- 8 Tiene treinta años.
- 9 Dice que es muy simpático.
- 10 Trabaja en la industria pesquera.
- 11 Busca un trabajo en un colegio o en la universidad, porque tiene una formación universitaria.

Läsförståelsetester

Läsförståelsetest 1

(efter kapitel 13)

- 1 Två bilar krockade.
- 2 Han fick tillbringa en månad på sjukhus. Han kommer inte ihåg någonting. Han har tappat minnet. Han känner inte igen sin fru och sina barn.
- 3 När han kommer hem till sig frågar han vem som bor där. Hans hem är som en ny värld för honom.
- 4 Tidigare tyckte han om att titta på filmer, i synnerhet spanska filmer. Han läste mycket och han brukade lyssna på musik i sin iPod. Han spelade fotboll med sina två barn.
- 5 Läkarna vet inte vad de ska göra. De bestämmer att det bästa för honom är om han kan vara tillsammans med sin familj, med hjälp av en sjuksköterska. Läkarna säger också att han med tiden kommer att bli bättre och att han också kommer att komma ihåg vem han är.
- 6 Hon är ledsen. Hon säger att hennes make (man) har ett mycket begränsat liv. Olyckan har berövat honom en mycket viktig del av hans liv.

Läsförståelsetest 2

(efter kapitel 17)

Förslag:

Vid lunchtid i går rymde en tjur från en gård och tog sig till ett område med många turister. Först anföll djuret en cyklist och sen ett äkta par. Cyklisten fick ett par frakturer och hamnade på sjukhus.

Av det äkta paret drabbades mannen mest. Han fördes till sjukhus med mycket allvarlig prognos. Kvinnan, som bara hade en skadad fot, fördes också till sjukhus.

Sedan tog tre poliser tjuren tillbaka till gården. Man vet inget om framtiden för de tre skadade och man vet inget om framtiden för tjuren.

Läsförståelsetest 3

(efter kapitel 20)

Förslag:

Det var en 42-årig skotte som uppfann bankomaten. När han avslappnad låg i sitt sköna varma badkar kunde han plötsligt framför sig se en maskin där man kunde ta ut pengar. Han presenterade projektet för en bankdirektör, som tänkte på idén. Strax därefter hade skotten ett kontrakt i handen.

Första spanska automaten installerades våren 1974 i Toledo. Spanien är det land i världen som efter Japan har flest bankomater per innevånare.

I dag är skotten 80 år. Han säger att det var hans fru som hittade på det där med PIN-koden. Han hade tänkt sig en PIN-kod med sex siffror, men hans fru sa att det skulle vara mer praktiskt med bara fyra siffror.

Manus till hörövningarna i Libro de trabajo

- Facit till dessa hörövningar finns under respektive kapitel i Elevfacit.
- Hänvisningar till spår nedan avser lärar-cd 2.

Capítulo 1

Ejercicio 9 (Spår 1)

¿Tú por aquí?

JULIA   ¿Daniel! ¿Tú por aquí?
DANIEL   Hola, Julia, sí, bueno, es que ahora trabajo aquí cerca.
JULIA   ¿Ah, sí? ¿Dónde?
DANIEL   En la cafetería Nebraska.
JULIA   ¿Cuál? ¿En la nueva cafetería de la plaza de España?
DANIEL   No, otra que hay aquí al lado, en la calle Solana.
JULIA   Ah, ya. ¿Y no está muy lejos de tu casa?
DANIEL   ¡Qué va! Ahora vivo muy cerca, allí en la esquina.
JULIA   ¡Qué bien! Oye, ¿tomamos un café o algo?
DANIEL   Vale, vamos allí, al bar.

Ejercicio 11 (Spår 2)

Julia y Daniel entran en el bar

CAMARERO   ¿Qué desean?
DANIEL   No sé... tú, ¿qué tomas?
JULIA   Un cortado. No, quizás mejor un café con leche.
DANIEL   ¿Hay capuchino?
CAMARERO   Sí, claro, y muy bueno además.
DANIEL   Vale, pues entonces un capuchino.
JULIA   Y para mí también un capuchino, por favor.
CAMARERO   Entonces, un café con leche y dos capuchinos, ¿no?
JULIA   No, no, dos capuchinos nada más, gracias.

Ejercicio 13 (Spår 3)

JULIA   Oye, bailas muy bien.
DANIEL   ¿Te parece? Es que me gusta mucho bailar, sobre todo el tango.
JULIA   ¿Qué otros bailes te gustan?
DANIEL   Pues, me gusta mucho la salsa, el merengue, la cumbia...
                Pero el tango me encanta. Y, ¿a ti?
JULIA   A mí lo que más me gusta son los bailes de salón, sobre todo
                el vals.
DANIEL   ¿El vals? ¿Te gusta el vals?
JULIA   Sí, ¿qué pasa? Me encantan los bailes clásicos, la música
                tranquila.

Capítulo 2

Ejercicio 5 (Spår 4)

Óscar y Andrea

Óscar es un chico de 17 años que vive en Sevilla. No le gusta estudiar y el año pasado no ha estudiado mucho. Así que no ha aprobado el inglés.

Óscar ha tenido que estudiar todo el verano. Sus amigos se han ido de vacaciones. Unos a Italia, otros a isla Margarita ...

Pero Óscar ha tenido suerte. Ha conocido a una chica estupenda, Andrea.

Andrea también ha tenido que estudiar todo el verano porque no ha aprobado las matemáticas. Ella ha vivido muchos años con sus padres en Estados Unidos y habla muy bien el inglés.

Y de esta manera Andrea le ayuda a Óscar con el inglés y Óscar le ayuda a Andrea con las matemáticas. Y, por fin, Andrea ha aprobado las matemáticas y Óscar ha aprobado el inglés.

Ahora es septiembre. Todos los amigos han regresado después de sus fantásticas vacaciones. Para Óscar también ha sido un verano fantástico ... pues ha conocido a Andrea y ha aprobado su examen...

Ejercicio 7 (Spår 5)

j	ch	ll
Javier	Sancho	llueve
don Juan	Nacho	Sevilla
don Quijote	Chile	calle
paisaje	chao	millones
trabajar	leche	ella
mejor	churros	me llamo
jueves	mucho	paella

Capítulo 3

Ejercicio 2 (Spår 6)

Venezuela

Venezuela limita al sur con la República de Brasil, al este con el Océano Atlántico y la República de Guyana. Al oeste limita con La República de Colombia y al norte limita con el Mar Caribe. El petróleo es muy importante para la economía de Venezuela. También hay gas natural, hierro, oro y diamantes.

Capítulo 5

Ejercicio 6 (Spår 7)

Alquilo...

A

Alquilo habitación de 12 m² en piso céntrico, a sólo 350 metros del metro de Cuatro Caminos. Cobro 330 euros al mes. Para entrar el día 16 de septiembre hasta el 30 de junio del año que viene.

Teléfono: 91-460 87 23.

B

Alquilo apartamento en verano en Costa da Morte. El apartamento es de 70 m², y está a 100 metros de la playa. Cobro 450 euros al mes en junio y septiembre y 700 euros al mes en julio y agosto.

Teléfono: 65-877 17 75.

C

Alquilo piso a 33 kilómetros de Santander, a sólo 250 metros de un centro comercial. El piso es de 60 m². Tiene un dormitorio, una sala de estar, cocina, baño y trastero. Precio: 500 euros al mes.

Preguntar por Miguel: 69-665 56 60.

Ejercicio 13 (Spår 8)

Un piso

Este piso amueblado está situado en el centro de Madrid. Está muy cerca de una estación del metro. El piso tiene tres dormitorios, dos baños, una cocina muy grande. En el comedor hay una mesa muy grande y ocho sillas. El piso también tiene un trastero al lado del baño. Este piso tan magnífico cuesta solamente 203 000 euros ...

Ejercicio 14 (Spår 9)

c	qu	k
cobro	que	kilómetro
busco	pequeño	kilo
con	quedamos	
compartir	¿Quién?	
contactar	esquina	
curso	tranquilo	
café	alquilar	
cuatro	izquierda	
cama		

Capítulo 6

Ejercicio 1 (Spår 10)

¿Por qué no nos escuchan los políticos?

¡Hola! Me llamo Melissa. Tengo 25 años y vivo con mis padres y mis dos hermanos. Vivimos en un piso bastante grande en el centro de Zaragoza. He terminado mis estudios y tengo trabajo. Es un trabajo fijo. Me gustaría compartir piso con otros jóvenes. Quiero mucho a mi familia y no hay problemas, pero me gustaría independizarme.

Muchos de mis amigos todavía viven en casa de sus padres, porque estudian o porque no tienen trabajo fijo. Ellos también quieren independizarse, pero parece que no hay pisos. Es una situación imposible y muy dura. Miles de jóvenes se organizan para protestar contra esta situación. ¿Por qué no escuchan los políticos a los jóvenes? ¿Cómo es la situación en otros países europeos?

Ejercicio 10 (Spår 11)

”Muebles y hogar” acaba de llegar con los muebles de la familia Torres.

- SEÑOR Oiga, señora, ¿dónde ponemos el armario?
SEÑORA En el comedor, a la izquierda de la ventana.
SEÑOR ¿Y las camas?
SEÑORA Pueden ponerlas en el dormitorio, en el centro.
SEÑOR ¿Y la mesa pequeña? ¿Podemos ponerla en la sala de estar, delante del sofá?
SEÑORA Sí, pero, ¿dónde está la alfombra? Tienen que ponerla allí primero.
SEÑOR Muy bien, primero la alfombra y después la mesa pequeña.
SEÑORA Cuidado con la mesa ...
SEÑOR No se preocupe, señora, no hay problema. Somos expertos. ¿Qué hacemos con la televisión?
SEÑORA Pues, pueden ponerla en la sala de estar, en el rincón a la derecha.
SEÑOR Vale, ¿y los sillones?
SEÑORA Pueden ponerlos a los dos lados de la mesa pequeña, en la sala de estar.
SEÑOR Ahora sólo queda el escritorio...
SEÑORA Ay, no sé, ¡qué lío! Son tantas cosas. No sé dónde ponerlo...

Ejercicio 13 (Spår 12)

alfombra   cámara   miércoles   salas   papel   próximo   salón
habitación   sillón   sitio   mayoría   sillones   últimamente
Escandinavia

Capítulo 7

Ejercicio 9 (Spår 13)

Andrea y Felipe discuten

- ANDREA Oye, Felipe, no encuentro los periódicos de hoy, ¿dónde están?
FELIPE Los he leído y los he metido donde siempre, en su sitio en la cocina. Y mis libros de español, ¿dónde están?
ANDREA No sé, los he visto en el comedor. No, espérate, creo que están en la sala de estar.
FELIPE ¿Y mi camiseta negra? No la veo.
ANDREA La he visto en el baño.
FELIPE Muy bien. Y también necesito la bolsa con mis zapatillas.
ANDREA Dios mío, ¡Qué memoria! Tu bolsa la has puesto tú mismo en el trastero. Mira allí.
FELIPE Ah sí, tengo una memoria fatal. Estoy muy despistado. Y las llaves del coche, ¿dónde están?
ANDREA En la entrada, en el armario como siempre. /hennes mobil ringer/.
Ah, es mi móvil. Y no sé dónde lo he puesto. ¿Dónde está?
FELIPE Seguro que está en tu bolso.
ANDREA Y mi bolso, ¿dónde está?
FELIPE Lo he visto en el dormitorio, en tu cama.

Ejercicio 10 (Spår 14)

La nueva nevera es muy buena.
Voy ahora mismo.
Ahora mismo voy.
Este invierno vamos a Cuba en avión.
En Barcelona hablan catalán.
Y en Valencia también hablan catalán.
Mi abuela vive en Vigo y habla gallego.
Es una buena idea vivir en Vigo.

Capítulo 8

Ejercicio 4 (Spår 15)

¿Dónde está?

A

HOMBRE Oiga, señora, perdone, ¿sabe si hay una estación de metro por aquí cerca?

MUJER Pues sí, hay una no muy lejos de aquí. Mire, vaya todo recto hasta la calle Dalí, gire a la izquierda, vaya hasta la calle el Greco y allí, en la primera esquina a la derecha, hay una estación de metro.

HOMBRE Gracias.

MUJER De nada.

B

MUJER Oiga, perdone, ¿sabe si hay un cajero automático o un banco por aquí cerca?

HOMBRE Sí, no está muy lejos. Mire, siga esta calle, La Principal, hasta la Calle Lorca. Doble a la izquierda y vaya todo recto hasta la calle Dalí. Gire a la derecha y allí, al lado del cine, hay un cajero automático.

MUJER Gracias.

HOMBRE No hay de qué.

Capítulo 9

Ejercicio 8 (Spår 16)

Dos perfiles

A

APODO: MARIANA.

Busco un hombre para una relación estable. Tengo 32 años. Vivo en Valencia. Mido 1,65. Tengo el pelo rubio y los ojos azules. Soy soltera y tengo una niña de 5 años. Soy simpática, sincera, responsable y un poco romántica. Me gusta mucho leer y bailar. Me gusta la buena comida, pero no bebo mucho y no fumo. Con una pequeña niña en casa no es bueno fumar.

B

APODO: SILVIA.

Tengo 23 años. Vivo cerca de Zaragoza. Busco un hombre para tener a veces una cita. Mido 1,60. Tengo el pelo castaño y los ojos marrones. No tengo hijos. Soy soltera. Soy inteligente, con sentido del humor, sincera. Me gustan los deportes, la música electrónica y la música rock. Y a veces me gusta fumarme un cigarrillo. Me gusta la buena comida y soy vegetariana.

Ejercicio 13 (Spår 17)

Navidad en España

Silvia y Alfonso tienen una niña de ocho años y un niño de seis. Viven en un barrio antiguo de Madrid. Normalmente pasan los días de Reyes en Madrid porque quieren ver la cabalgata de los Reyes Magos.

Pero este año piensan ir a visitar a los padres de Alfonso. Sus padres viven en un pequeño pueblo. Hace cuatro meses que Silvia y Alfonso no los ven. En el pueblo la Navidad es más tradicional. Se cantan villancicos y además hay siempre un belén viviente. La noche de Reyes llegan los Reyes Magos y reparten chocolates y caramelos a los niños.

Y, el día de Reyes, los niños reciben sus regalos en memoria de los tres Reyes Magos que ese día entregan sus regalos al Niño Jesús.

Ejercicio 15 (Spår 18)

Un villancico

Pero, mira cómo beben los peces en el río.
Pero, mira cómo beben por ver a Dios nacido.
Beben y beben y vuelven a beber.
Los peces en el río por ver a Dios nacer.

La Virgen lava pañales.
Y los tiende en el romero.
Los pajarillos le cantan.
Y el agua se va riendo.

Pero, mira...

Capítulo 10

Ejercicio 8 (Spår 19)

La mañana de Inés

Inés se despierta a las siete y cuarto. Se queda unos minutos en la cama.
A las siete y veinticinco se levanta.
Cinco minutos más tarde se ducha.
A las ocho menos veinticinco prepara el desayuno.

A las ocho menos veinte desayuna.
A las ocho se viste.
A las ocho y cuarto sale de casa.
A las nueve menos cuarto ha quedado con una amiga.

Capítulo 12

Ejercicio 12 (Spår 20)

Las rutinas diarias de Lucía

Todos los días Lucía se levantaba temprano, a las seis.
Desayunaba sola en la cocina.
Miraba las noticias en la tele.
Salía de casa a las siete y media.
Siempre llevaba su ipod para poder escuchar música.
Le gustaba sobre todo la música rock.
Llegaba a la oficina a las ocho y cuarto.
Siempre comía en el restaurante de la empresa a mediodía.
Normalmente, volvía a casa a las siete.
Todos los martes jugaba al bandy sala con sus amigos.

Capítulo 13

Ejercicio 14 (Spår 21)

Ayer Daniela estuvo en una fiesta en casa de Andrés. Llegó a las once y se quedó hasta las cuatro de la mañana. Hasta las doce no pasó nada interesante, pero luego llegaron David y Nieves con unos amigos y entonces empezó la fiesta. Primero comieron unos bocadillos riquísimos y bebieron cerveza. Luego cantaron y bailaron. Andrés toca muy bien la guitarra. Y al final Daniela conoció a un chico estupendo, un amigo de Andrés, y los dos salieron juntos de la casa de Andrés.

Ejercicio 18 (Spår 22)

Un turista en Toledo

A

Rafael es un artista mexicano y está de vacaciones en España. Ayer llegó a Madrid. Allí alquiló un coche. Y después se fue a Toledo.

B

Cuando llegó a Toledo aparcó el coche en el parking debajo del centro. Después buscó un cajero automático para sacar euros. Sólo llevaba pesos mexicanos. Sacó 200 euros.

Rafael tenía hambre y sed y entró en una pizzería. Tomó una cerveza y comió una pizza. Después de comer fue a la iglesia donde hay una famosa pintura del pintor El Greco. Le gustó muchísimo.

Por la tarde fue al parking para tomar su coche y volver a Madrid. Pero, cuando metió la mano en el bolsillo no encontró la llave.

“Alguien me ha robado la llave“, pensó. Primero se fue a la policía. Después llamó a la agencia de alquiler de coches y contó su problema. Había una agencia en Toledo también. Un señor de la agencia llegó con otra llave. Al final todo terminó bien, Rafael volvió a Madrid, pero la aventura le salió bastante cara.

Capítulo 16

Ejercicio 8 (Spår 23)

Una carta desde Buenos Aires

QUERIDO CARLOS:

Gracias por tu carta. Entiendo que te gustaría cambiar de trabajo. Tú con la formación universitaria que tienes. Aquí todos estamos bien. Los niños ya van a la escuela.

Yo ahora doy clases en la Universidad. Los estudiantes de hoy son muy activos e inteligentes, y a veces tenemos discusiones muy duras. Es normal. Los jóvenes quieren cambiar las condiciones de vida.

Nuestro problema es la situación de Margarita. Está en paro otra vez. La crisis económica se nota, y para las empresas es difícil pagar los salarios. Claro, con una familia de cinco personas siempre hay trabajo para Margarita, pero también le gustaría trabajar fuera de casa.

Por supuesto, a veces pasamos ratos muy agradables. La semana pasada organizamos una fiesta para celebrar el cumpleaños de Margarita. Fue una fiesta muy divertida con mucha gente. La abuela, o sea la madre de Margarita, no pudo venir, pero el abuelo sí vino.

Capítulo 17

Ejercicio 2 (Spår 24)

¿Qué profesión se busca? ¿Qué números de teléfono se dan?

- 1 Necesito urgentemente repartidor de pizzas con coche propio. Fines de semana. Llamar al 968 550 680.
- 2 Profesor de inglés da clases particulares. Todos los niveles. Experiencia. Precios económicos. Llamar al 627 522 697.
- 3 Se buscan vendedoras de alfombras por las playas de la Costa del Sol. Llamar al 981 576 016.
- 4 Se busca Rey Mago con experiencia para repartir regalos de Navidad en Alicante. Llamar al 676 467 783.

Ejercicio 5 (Spår 25)

Dos funcionarias en la oficina de empleo

- SANDRA Sabes que ayer se presentó un boliviano de 22 años para el trabajo de ingeniero.
- NATALIA ¡Qué bien! Hace muchos meses que buscan ingeniero. Pero él es demasiado joven, ¿no? No tiene mucha experiencia.
- SANDRA Pues sí, tenía, sí. Dos años en una empresa finlandesa de telefonía móvil, en la Nokia, y siete meses en un banco de Barcelona. Y su CV era impresionante.
- NATALIA ¿Hablabas idiomas?
- SANDRA Sólo inglés, pero perfecto, ¿eh? Parece que vivió en Estados Unidos durante muchos años.
- NATALIA ¿Tiene permiso de conducir?
- Sandra Sí, y tiene coche.
- NATALIA Entonces parece perfecto para el trabajo. ¿Cómo se llama?
- SANDRA Leonardo Barsotti.
- NATALIA Oye, ¿tienes su número de teléfono? Llamo en seguida a la empresa...
- SANDRA ¡Y tenía unos ojos!
- NATALIA Así que además era guapo...

Capítulo 18

Ejercicio 3 (Spår 26)

Me duele algo

- Oye, Luis, ¿no bailas hoy?
- No, es que me duele la cabeza.
- Y tú, Silvia, ¿por qué no bailas?
- Me duelen las piernas, no sé por qué.
- ¿Qué te pasa Rodrigo? No bailas...
- Estoy cansado y además me duele el pie derecho.
- Pero Conchita, ¿qué te pasa? ¿Por qué no bailas?
- Es que tengo un dolor terrible en la espalda.
- ¿Qué pasa Ronaldo? ¿No te apetece bailar hoy?
- No, es que estas rodillas me molestan mucho.

Capítulo 19

Ejercicio 2 (Spår 27)

Luis en el avión

Dos de mis amigos, Isabel y Luis, fueron a Argentina hace un año. Para Luis fue un viaje menos agradable. Casi trece horas sentados en el avión. El viaje le molestó mucho a Luis.

Él estaba sentado todo el tiempo leyendo libros y casi sin moverse. Luis tampoco se quitó los zapatos. No sé por qué no quería moverse y hacer ejercicios. Isabel, en cambio, sabe que es importante levantarse de vez en cuando, caminar por el pasillo y hacer varios ejercicios. También sabe que es muy importante no comer mucho antes del viaje y es una ventaja beber mucha agua.

España

América Latina

Kompletterande aktiviteter

När Elevblad finns hänvisas till dessa i marginalen.

Klassrumsfraser

Elevblad 39 och 40

Två Elevblad finns för att öva klassrumsfraser. Tanken är att eleverna så småningom själva ska använda de ord och fraser som finns under *Frases para ti...* och framför allt förstå de ord/fraser som finns under *... y para la clase*. På Elevblad 39 och 40 har vissa fraser valts ut. Du kan ge fler fraser en annan gång.

Variant:

Låt eleverna först fundera över vika fraser de kan behöva och översätta dem till spanska. Ge varje grupp ett A4-blad där de med stora bokstäver textar sin fras.

Sätt upp alla bladen synligt i klassrummet.

Ta ner bladen efter en tid och kolla om eleverna kommer ihåg fraserna. Ibland tänker elever inte på vad som finns uppsatt. Därför är det bra att byta anslag och bilder ibland. Förhoppningsvis har du tillgång till, om inte ett eget ”spanskt” klassrum, så åtminstone en vägg eller en del av en vägg som reserveras för spanska.

Kunskap om spansktalande länder

Elevblad 2 och 38

Ett av målen för Buena idea är att eleverna ska lära sig mer om vardagsliv och kultur i några spansktalande länder. Elevblad 2 ger 20 frågor på svenska om Spanien och den spansktalande världen. Elevblad 38 ger 20 frågor på svenska om Peru och inkafolket.

”Hänga” någon

Detta kan vara en avkopplande och bra uppgift att ta till när du vill samla hela klassen kring något. Ibland märker du att de flesta är klara med någon aktivitet

och att det inte är någon mening att börja med något nytt. Samtidigt är detta ett sätt att fundera över vilka bokstavskombinationer som är rimliga.

Så här går det till:

Tänk på ett för eleverna känt ord som de ska gissa.

Skriv en kort rad för varje bokstav.

Om eleverna säger rätt fyller du i bokstaven på dess plats.

Om eleverna säger fel ritar du ett streck för varje felaktig bokstav.

När mannen är ”hängd” har eleverna förlorat.

Låt eleverna tänka ut ord och göra denna lek tillsammans.

Låt en elev stå vid tavlan och leda övningen.

Skriva dikt

Skriv några för eleverna kända ord på tavlan, t.ex.

F	V
R	E
U	R
T	A
A	N
	O

Uppgift:

Skriv en "dikt" på, i dessa fall fem eller sex rader, där första bokstaven i varje rad är given. Ge gärna ett exempel (eleverna brukar ha mycket mer fantasi):

T	Tenemos una casa
A	azul y
N	negra que nos
G	gusta mucho porque es muy
O	original.

Låt dem välja frukter eller andra årstider om de vill. Ibland är det dock bra att ge dem ett ord att arbeta utifrån, då kommer de igång.

Beskriva en person

(tidigast efter kapitel 5)

Elevblad 10 Låt eleverna välja foton ur tidningar eller annonser. Låt dem klistra upp dem på ett papper.

Uppgift:

Låt eleverna skriva var personen varit, rest, vad personen ska göra nästa sommar, etc. Då får du med både perfekt och framtid.

När ni rättat kan en elev (eller flera) få berätta muntligt i en liten grupp eller inför hela gruppen om "sin" person.

Leka möbelaffär

(tidigast efter kapitel 7)

Låt eleverna ofta använda det språk de lärt in. De kan t.ex. efter kapitel 7 leka möbelaffär.

Dela in i fyra grupper.

Varje grupp skriver upp en lista med cirka tio möbler och priser och väljer en av medlemmarna till expedit.

Expediterna byter möbellista med varandra.

Expediterna ställer sig i var sitt hörn i klassrummet, som får föreställa möbelaffär.

Övriga elever i gruppen är kunder som ställer sig i kö.

Varje elev handlar en möbel och ber kanske någon av de andra om ett smakråd, frågar om färg, pris, vad som passar ihop, etc.

Eleverna som väntar i kön måste under tiden prata med varandra, prata om vad de vill, prata med flera i kön och hålla igång samtalen.

En elev som handlat kan stanna kvar och delta i samtalen i kön.

Spela med ord och fraser

(tidigast efter kapitel 8)

Dela in i grupper om 4–5 elever.
Elevblad 14 och 15 Kopiera en spelplan för varje grupp och en lista med frågor för varje grupp.

En tärning och 4–5 spelpjäser per grupp (eleverna kan förslagsvis använda sina radergummin).

En elev i gruppen är ”domare”, övriga spelar.

Elev 1 slår tärningen och flyttar sin pjäs till respektive ruta.

Domaren läser upp frågan och bedömer om elev 1 svarat rätt.

Bedömer antingen med poäng (3 poäng för rätt svar, 1 poäng för nästan rätt svar) eller två steg fram för rätt svar, ett steg fram för nästan rätt svar.

Fel svar står kvar.

Spelet går vidare.

Mål: Eleverna använder sin spanska. De måste ta ställning till vad som är rätt, men ”domaren” avgör. Eleverna måste lyssna på varandra, då en elev kan få samma fråga som redan varit uppe.

Variant:

Låt olika grupper elever skriva ett antal frågor. Var noga med att de själva måste kunna svara på sina egna frågor. Grupperna får spela med varandras frågor.

Lär gärna eleverna de spanska fraserna, t.ex. *Me toca a mí, te toca a ti, paso, no sé, un dado, una ficha*, m.fl.

Tu plan para un turista en tu ciudad/pueblo

I kapitel 4, Tarea F, skriver eleverna en kort text om *la isla de Margarita*.

Låt dem en annan gång skriva en kort text om sin egen stad/ort. De har fått besök av en vän/gammal släkting och ska välja vad de vill visa.

Rätta och låt dem byta text med en kamrat.

Vill du arbeta mer med detta kan du låta dem skriva en broschyr eller ett blädderblocksblad, som du sätter upp i klassrummet.

Utbildningsradion

Utbildningsradion har korta nyhetsprogram. Under Att lyssna och förstå (flik 4:6) finns förslag på hur man kan behandla dem.

Här följer ett annat förslag:

Låt ibland en grupp elever sitta för sig själv och lyssna på ett nyhetsprogram, hela eller ett par inslag. De kan då anpassa avlyssningen efter sin egen förmåga.

Uppmana eleverna

att lyssna flera gånger tills de förstår,

att skriva ner några stödord för varje inslag och

att förbereda sig att inför klassen berätta på spanska.

Det är viktigt att de elever som lyssnar förstår vad kamraterna berättar.

Beroende på svårighetsgraden kan du be de elever som lyssnar att återberätta på spanska eller svenska. Berättar de på svenska har man kontrollerat att de förstått.

Vill du utveckla detta, kan du uppmana de elever som lyssnar att på spanska be om förtydligande, t.ex. *más alto por favor*, *más despacio por favor*, *no comprendo*, *otra vez por favor*, etc. Dessa fraser finns på pärmens insida i Libro de trabajo.

Se också avsnittet Att tala (flik 4:19).

Ibland kan du, beroende på gruppen, nöja dig med att eleverna berättar om innehållet på svenska för sina kamrater. De har då övat sig i att lyssna och förstå, men inte behövt fundera på hur de ska formulera sig på spanska. Och hela gruppen har fått information om något som hänt i världen.

Bildordlistorna

I Libro de textos finns fyra bildordlistor, på sidorna 62–65: *En la casa*, *En la calle*, *El cuerpo humano* och *En la playa*.

Bildordlistorna fungerar som uppslagssidor. Eleverna kan där hitta ord när de vill arbeta mer fritt. De kan själva välja vilka ord de vill lära in. Till de tre första finns i Libro de textos hänvisningar vid respektive kapitel:

<i>En la casa</i>	hänvisning vid kapitel 5 och kapitel 6
<i>En la calle</i>	hänvisning vid kapitel 8
<i>El cuerpo humano</i>	hänvisning vid kapitel 18 och kapitel 19

Den fjärde bildordlistan, *En la playa*, kan eleverna ha nytta av flera gånger. När de t.ex. skriver ett vykort vid kapitel 4 (flik 5:4) kan de berätta vad de gjort.

Elevblad 29 När eleverna arbetat med imperfekt i kapitel 12, kan de använda Elevblad 29 där de får hjälp att beskriva hur det var en dag på stranden och vad de gjorde där

Sms-spanska

Elevblad 36 Sms-språket kan variera. Samma förkortning kan ibland betyda olika saker. På Elevblad 36 finns två korta sms-meddelanden på spanska som eleverna ska försöka tyda. Om de vill kan de skriva ett eget sms-meddelande som en kamrat får tyda. En kort ordlista finns till deras hjälp.

Låt eleverna själva göra repetitionsavsnitt!

Låt eleverna ibland själva göra repetitionsavsnitt. Inventera med dem först vilka situationer de arbetat med.

Efter kapitel 5–7 kan det kanske bli så här:

Innehåll/Situationer

Ord/Fraser/Grammatik

- annonsera efter ett rum
- prat om att möblera en lägenhet

Fråga sedan vilket ordförråd och vilken grammatik man behöver för dessa situationer. Skriv upp bredvid den situation ni skrivit upp. Låt eleverna i grupper göra en repetition över valt avsnitt. Kopiera till alla och låt dem repetera.

Ordbok/Lexikon

För att eleverna så småningom ska kunna arbeta med autentiska texter är det viktigt att de övar sig i att använda ordbok. I Libro de trabajo finns en ord-boksövning till kapitel 11 där eleverna tar ställning till olika förkortningar i ordboken. Elevblad 22 ger några ordspråk till och eleverna kan behöva slå upp ord i en ordbok.

Elevblad 22

Det finns flera förslag till hur du kan arbeta med dessa ordspråk:

- 1 Kopiera Elevbladet och låt eleverna arbeta med ordbok, översätta ordspråken och hitta en svensk motsvarighet.
- 2 Klipp isär varje ordspråk i två delar. Dela ut delarna till eleverna i par eller grupper och låt dem försöka para ihop delarna.
- 3 Ge varje elev en lapp med en del av ett ordspråk och be dem leta reda på vilken kamrat som har den felande biten.

Gå runt i klassrummet medan eleverna arbetar med ordbok, så ser också du vilka svårigheterna är och kan ta upp dem med hela klassen efteråt.

Eleverna bedömer den text de skrivit

Eleverna ska allt eftersom öva sig i att bedöma sina egna texter. Det rör sig inte om några långa texter, men ge dem Elevblad 42 och låt dem försöka diskutera hur de klarat sig. Om de t.ex. använt småord, vilket de ofta uppmanas att göra. Låt dem diskutera de eventuella fel de gjort.

Elevblad 42